

# Universitätsbibliothek Wuppertal

**Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta**

Continens Vitas Parallelas Graecè & Latinè

**Plutarchus**

**Francofurti, 1620**

Pyrrhus et C. Marius

---

**Nutzungsrichtlinien** Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1340](http://urn:nbn:de:hbz:468-1-1340)

## PLVTARCHI

vitæ comparatæ

PYRRHIE T

C. Marii.

PYRRHVS.

**R**EENVM Thesprotorum & Molossorum tradunt principem à diluvio tenuisse Phaethonem, qui inter illos fuit qui cum Pelasgo in Epirum commeauerunt Quidā Deucalionem & Pyrrham templo apud Dodonam constructo, ibi consedisse in Molossis. Postmodum Neoptolemus Achillis filius, populum eam in oram deduxit, eamque ipse coluit, atque successionem à se regum, quos Pyrridas appellauerunt, reliquit. Hic etenim puerili cognomine dictus Pyrrhus fuerat: ac liberoruni quos ex Lanassa habuit Cleodis Hylli filii gnata, unum vocauit Pyrrhum. Inde Achilli honores in Epiro diuini fuerunt, ac voce vernacula Aspetum dixerunt. Infra primos quum intermedii reges efferrati essent, opibusq; & factis obscuriores, Tharrhytam scribunt primum qui moribus Græcis, literis, & legibus humanae ciuitates tinxit, celebrem euasisse. Tharrhyta Alcetas filius fuit, Alcetas Ariyas, Arybas & Troiadis Æacides. Hic in matrimonio habuit Menonis Thessali filiam Phthiam, clari bello Lamiaeo viri, summæque inter socios secundum Leosthenem dignitatis. Ex Phthia nati Æacidi sunt Deidamia & Troias, præterea filius Pyrrhus. Æacide vero per seditionem exacto, Molossi ascuerunt Neoptolemi filios. Quare amici Æacidis quos occupauerunt, interfecti sunt. Pyrrho etiamnum infante, quum inuestigaretur ab hostibus, Androclides & Angelus clam subla ofugam arriperunt. Trahebant secum paucos seruos & mulierculas pueri nutrices. Vnde difficilior re fuga & retardata quum instarent hostes, puerū Androclioni, Hippia, & Neandro tradunt fidis in uenibus & valentibus: iubentq; quantitas possint, accelerent fugam, Megaraque oppidum Macedoniae teneant. Inde qua precibus qua vi illos qui insectabantur, in diei serum morati sunt. Quibus ægre reiectis, sequuti sunt eos qui Pyrrhum fecerant. Sub solis occasum quæ in manibus erat s; es clapsa eis repente est, ubi ad amnem, qui oppidum præfluit, peruenient, aspectu horrendum & rapidum, atque tentantibus vadum, nulla ratione permeabilem. Largam enim & turbidam voluebat ex imbris aquam, & omnia reddebat nox terribilia. Diffisi igitur solos se transportare puerum & nutrices pueri posse, quum incolas aliquot animaduertissent in ulteriori ripa stare, orauerunt hos ut ad traiiciendum opitularentur sibi,

πόλιτα φοβερώτερο. καθ' αὐτοὺς μὲν δῶν ἀπέγνωσαν ὑπίχειρεῖν παιδίον φερόμνοι, καὶ γυναῖκα τὰ τρέφοντα διπαιδίον αἰσθάνθνοι δὲ τὸν ὑπίχειραν πιάς σὸν πέραν ἐπέβησαν, ἐδέουτο συλλαβέατα περέστην διφέρον,

## ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Βίοι παράλληλοι

ΠΥΡΡΟΥ ΚΑΙ

Γαγαῖς.

ΠΥΡΡΟΣ.

**Ε**ΣΠΡΩΤΩΝ καὶ Μολοσσῶν, μὲν τὸν κατακλυσμὸν, εἰσοῦσι Φαεδοντα βασιλέσσας τελέσας, ἐν τῷ μὲν Γελεστρῳ παραχρομένων εἰς τὸν Ηπειρον ἔποιζον Διδυκαλίωνα τὴν Γύρραν, εἰσαμένων δὲ τὸν Δωδώνην εἰσέχον, αὐτοὶ κατοικεῖν τὸν Μολοσσοῦς. χρόνον δὲ τὸν οὐτερόν Νεοπτόλεμος Ἀχιλλέως λαὸν ἀγαγὼν, αὐτοὶ τε τὸν χώραν κατέχει, καὶ Διδυκαλίων βασιλέων αὐτὸν κατέλιπε, Πυρρίδας ὑπικελουμένος (καὶ τὸν Πυρρὸν ἐν παιδικήν ἐπωνύμιον) τὸν γυνοῖς παῖδας σκληράς τῆς Λασάλης τῆς Κλεοδέας τὴν γλώσσαν ἔνεισαν. Πυρρὸν ὡρόμασεν. σκληρόν τοιούτον δὲ τὸν Αχιλλέας τὸν Ηπείρων πιάσιος ισθεῖς ἔχει, Ἀσσετος ὑπίχειρει φαῦθη τελοτεχερβόνδην. μὲν τοὺς τελέτους, τὸν δὲ τὸν μέσον βασιλέων σκληρόν παῖδας τὴν τεμναμένην τοῖς βίοις αἰμονεστέρων, Θαρρύτου τελοτεχερβόνδην, Ἐλλεικής ἔθετο τὸ γαρματοκύνιον φιλεῖν. θερποῖς διαχειροτοποῦσαν τὴν πόλεις, οἰομεῖσον γνέαθα. Θαρρύτου δὲ Αλκέτας, ψὸς εἰς Αλκέτην, Αρύτας, Αρύτην δὲ Τρειάδης, Αἴγακίδης. σοὶ δὲ τὸν Μέριωνος θεοαλεμονυχατέρα, Φθίατ, μηδρὸς διδοκίμου τοῖς τοῦ Λαμπακέν πόλεμον γνομένης, καὶ μέγιστον αἵγεινα τὸν συμμάχο μὲν Λεωδένην λαβόντος. σκληρόν τοῦ Φθίατ παῖδας τὸν Αἴγακίδην γνοντα τυχατέρες Δηιδάμεια τὴν Τρειάδης, ψὸς δὲ Πυρρὸς, ἐπεὶ δὲ ταπεστεῖτες οἱ Μολοσσοί, καὶ τὸν Αἴγακίδην σκληρούσατες, ἐπηγάγοντες οὓς Νεοπτόλεμου παῖδας, οἱ μὲν φίλοι τὸν Αἴγακίδην διερθάροσαν καταλιφθέοτες τὸν δὲ Γύρρον ἐπιτίπποντα, καὶ ζητεύμενον τὸν τὸν πόλεμον, ἐκκλίτατες οἱ τοῖς Αιδροκλείδην καὶ Αγελεον, ἐφθύγοντες οἰκέτας ολίγοις καὶ γυναικαῖς θυσιώντες διπαιδίον, αἰαγχάσιος ἐφελκόμενοι. οὐδὲ τὸν τοῦ Φθίατος φυγῆς γνομένην αἰλεῖσθαι, μηδέ τοις τοῖς τοῦ Γύρρου κατεπιζόνται. οὐδὲν δὲ τὴν ήλιου καταδεδυκότος, ἐγγὺς γενόμνοι τῆς ἐλπίδος, ζεϊφίνις ἀπεκόπησαν, στυγόντες τὸν τοῦ θύματος πόλιν τελετερρόντες ποταμῷ, χαλεπῷ μὲν ὄφεινα τὴν ἀγέισα, πειρωμένοις δὲ Διφεύλων πόμπαι ποταμῷ πορωτάτῳ. πολύ τε γέροντες ἐπέπισθε ρόδην τὴν θολεύσαν, ὅμηρον ὑπιχρομένων, καὶ διπαιδίον εποίεις

F τὸν τοῦ θύματος πόλιν τελετερρόντες ποταμῷ, χαλεπῷ μὲν ὄφεινα τὴν ἀγέισα, πειρωμένοις δὲ Διφεύλων πόμπαι ποταμῷ πορωτάτῳ. πολύ τε γέροντες ἐπέπισθε ρόδην τὴν θολεύσαν, ὅμηρον ὑπιχρομένων, καὶ διπαιδίον εποίεις

καὶ τὸν Πύρρον αἰσθεῖκυνσαν, βεβίντες καὶ ικέτειοντες. οἱ  
ζὸς κατίκευον Δῆμος τεχνήτα καὶ πάταγον τῷ ρόμπατο,  
ἄλλοι δὲ Δῆμος, Τῆς Αἴγαρον, Τῆς δὲ μησιεύτων.  
ἄγει τὸν σενόντας, καὶ αὐτελῶν δρυὸς φλειόν, ἀνέγαγε  
περπηγράμματα Φρεγώντα τὴν τεχνήαν καὶ τὸν τύχην  
τῷ παρδός εἶπε λίθῳ τὸν φλειόν αὐτελίξας, καὶ χρυσάριθμος  
οὗ ἔριψε τὸν βολῆν, ἀφίκεν εἰς δὲ πέραν. ἐνοι δέ φασι,  
σανίφαττον Καστανόν αἰγαλίσαν τὸν φλειόν. οὐδὲ δὲ αἴ-  
γασταν οἱ πέραν τὰ γράμματα, καὶ σωμαῖδον τὸν οὔτη-  
την τῷ παρδός, κατελόντες ξύλα καὶ τεχνέαλλα καὶ σωμαῖδοντες  
ἐπεργοῦντο. καὶ κατὰ τύχην οὐτεφτος αὐτῷ περγοῦσαντι,  
Ἄχλαδες τοιόντα, τὸν Πύρρον ἐδέξαντο, τοὺς δὲ ἄλλους, οὓς  
ἔτυχον, οἱ ἄλλοι μεικέμενον. οὕτω δὲ σωθεῖστες καὶ φθάσαν-  
τες τὸ διωξίν, εἰς Ἰλλυρίους παρεγήμοντο τεχνές Γλαυκίαν τὸν  
Βασιλέα· καὶ κατέζούμενον δερόντες οἴκαι μετὰ τὴν γυναικῶν, σὺ-  
μεσῷ δὲ παρδίον ὅπερ τὴν γυναικείαν τελεσσαν. οὗ δὲ τὴν γυναικῶν,  
Καστανόν δεδικάσας, ἐγδρὸν ὄπετε τὸν Αιαχίδον· καὶ σωπήν  
εἰς τὸν πολὺ χρόνον, Βουλθύριδην. οὐτούτῳ δέ οἱ Πύρρος απὸ  
ἀλέματον τερρόποτας, καὶ λεβόριδην τὸν ιματίαν τῆς χερ-  
ού, καὶ τερροειδαῖς τεχνές τὰ γέρατα τὸν Γλαυκίου, γέ-  
λατις τερρού, εἶπε σίκτον παρέρχει, ἀστερ τὸν ικέτης δέο-  
μνος καὶ δακρύσαν. ἐνοι δέ φασιν τὸν Γλαυκίαν περο-  
πεσεῖν αὐτὸν, ἀλλὰ Βαμού ήδη τερροειδαῖς, ἐστατη-  
τερέας αὐτῷ τερραλοπατεῖται καὶ χειράς· καὶ δὲ περγματοῦ  
Γλαυκία θεῖον φασίνα· δέ τοι παρευτίκα τὸν Πύρρον σε-  
χίειστη γυναικί, κελδύσας αὖτις τοῖς τέχναις τρέφεσται,  
καὶ μηκόντερον διεγένετο μάντην τὸν πολεμίων, Καστανόν  
δὲ τὸ Δῆμον πατέλειτα διδόντως, οὐδὲ δέδεσθαι. ἀλλὰ τοῦ  
γυναιδηνού δυνοχίδεντα ἔταιν, κατηγαγὼν εἰς Ἡπειρον μετὰ  
διωάστας, Βασιλέα κατέτησεν. οὐδὲ δέ οἱ Πύρρος τὴν πλη-  
δίαν τὸν περσόποιον, Φοβερώτερον ἔχων ἢ σημύτερον δὲ Βα-  
σιλικὴν, πολλοὺς δὲ ὕδρεύες σκείχει, ἀλλὰ ἐν τοῖς σωμαῖσιν  
αἰσθαντες, οἷον λεπτάταις αἵματος τοῖς Δῆμοντας τοῖς γερα-  
μάτων τῷ διδόντων. τοῖς δὲ σπλαντισμοῖς δέδοκει Βοηθεῖν, α-  
λεκτρούντα θύσια λαβούσκον, τοτέ τοι τε κατακειμένον τοῦ δε-  
ξιῶν ποδὸς πτερύγων αἵρετα δὲ σπλάγχνον. Σούδεις δὲ τὸν πεντέ  
τε ἀδόξος οὕτως, ὡς μὴ τυχεῖ τῆς ιατρείας, δεντείς. ἐ-  
λεύθερος δὲ τὸν ἀλεκτρούντα θύσιας, καὶ δὲ γέρες τῷ  
ποδὶ διεσόντες αὐτῷ. λέγεται δὲ τὸ ποδός σκέινον τὸν μεί-  
ζονα δάκτυλον ἔχειν διωάστας τοῖς, ὡς μετὰ τὸν πελ-  
τῶν, τῷ λειποῦ σώματος καταπλεύτος, απαλῇ καὶ ἄπ-  
κτον τὸν τὸ πυρεός διερέθησε. Ταῦτα μὲν δὲ οὔτε τοῦ  
γυναιδηνού τὸν τερραλοπατεῖν εἴπει, καὶ δοκιμῶν τὸν δρό-  
χον ἔχειν Βεβαίως, ἀπόδημία τὸ σωμάτευτο, τὸν Γλαυ-  
κίου παρδίον εἶνας, εἰς σωματέοντα, γυναικα λευκόσιον-  
τος. πάλιν δὲ οἱ Μολοσσοὶ σωματίστες διέβαλον τοὺς  
φίλους αὐτῶν, καὶ τὰ γράμματα διέρπασαν, καὶ Νεοτολέ-  
μον παρέδωκεν εἴσιτοις. οὐδὲ Πύρρος οὕτω τὸν δρόχον α-  
ποβαλών, καὶ γυναιδηνού ποδύτων ἔρημος, Δημητεύον τοὺς  
Αντιγένους τερροειδεῖς εἴσιτον, ἔχοντα τὸν ἀδελφὸν εἰσι-  
τον Δημόδαμειαν, οὐδὲ τὸν μὲν οὐσταν κέρκεν, αὐτόματον Αλε-  
ξανδρού τὸν Ρωξόντης γυναικεῖ. τὸ δὲ κατ' σκείνοις δυτι-  
κηθέντων, ὥστε ἔχουσαν αὐτῶν ἔγημον δημητεύον. τὸν  
δὲ μεγάλην μάχην εἶναι τὸν Ιτωνό πάτερος οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς  
γνωσσαντο, παρὰν δὲ Πύρρος τοῖς τερραλοπατεῖσι, μετράκιον ὡντεῖται, καὶ τοὺς καθ' αὐτὸν ἐτρέψατο,  
καὶ διεφάν

A Pyrrhumque iis cum clamoribus & supplicibus  
precibus ostenderunt. At illi ob vndarum asperi-  
tatem & strepitum non exaudiebant, sed dum hi  
clamat, illi nihil intelligunt, mōra interposita  
est, quoisque vni venit in mentem, vt detracte  
quercus cortici inscriberet fibula literas, quibus  
necessitatem & fortunam pueri significauit. Tum  
circumvolutam corticem lapidi, quo velut ia-  
ctus liberamento usus est, misit in ripam vltiori-  
rem: alii ferunt eum tragula alligatam corticem  
ieccisse. Illis lectis literis, qui trans fluuium erant,  
præcipitem temporis punctum intelligentes, cæ-  
sis lignis & rate facta transmiserunt. Ac forte qui  
primus traiecit Achilles nomine, accepit Pyr-  
rum. Cæteros alii alios, vt quisque cuique oc-  
currit, transvexere. Ita quum emersissent incolu-  
mes cuitato periculo insequentium, in Illyricum  
contulerunt se ad regem Glauciam: quem vbi  
domi reperissent cum uxore sedentem, reposue-  
runt puerum in medio humi. Ille quod Cassan-  
drum in animo timeret inimicum Αεcidis, diu  
deliberandus conticuit. Interea sponte Pyrrhus  
arrepens, quum apprehenso manibus pallio ad  
genua se Glauciae sustulisset in pedes, risum pri-  
mum, deinde, quod suppliciter precantem &  
lacrimatione repræsentaret, commiserationem  
mouit. Alii autores sunt non summisse Glaucia-  
z se ad genua, sed tacta Deum aram manibusque  
ei inieictis humo se erexisse, eamque rem visam  
Glauciae diuinam. Quare tradidit confessim v-  
xori suæ Pyrrhum, præcepitque vt vna cum li-  
beris suis educaretur, & breui post depositibus  
hostibus, Cassandro etiam ducenta talenta pro-  
mittenti non dedidit eum. Verum vt annum duo-  
decimum excessit, deduxit cum exercitu eum in  
Epirum & constituit regem. Prætulit Pyrrhus  
vultu truciore quam augustiore maiestatem regi-  
am. Dentes non habuit discretos, sed erat superio-  
re gingua perpetuum os distinctum quasi lineis  
quibus designabatur dentium interpunctio. Lic-  
enos existimabatur opitulari, quum Gallum galli-  
naceum album immolans supinis iacentib. leniem  
pede dextro premeret leniter. Neq; erat adeo pau-  
per quisquam aut abiectus, cui petenti denegaret  
curationem. Peracto sacrificio gallum accipiebat,  
eratq; hoc præmii ei gratissimum. Illius pedis fettur  
pollex fuisse diuina virtute præditus. Ac cremato  
post fata eius reliquo corpore, repertus in uiolatus  
est & in tactus ab igne. Verum hæc infra. Quum  
annum septimumdecimum attigisset, & regnum  
suum arbitratetur stabile, euenit ei certa peregrin-  
atio. Vnus enim ex Glauciae filiis, in quorum  
contubernio creuerat, uxorem ducebat. Hic ite-  
rum inita Molossi conspiratione expulerunt ami-  
cos Pyrrhi, eiusque pecuniam diripuerunt, & per-  
miserunt se Neoptolemo. Exutus ad hunc mo-  
dum Pyrrhus regno, atque vndequaq; destitutus,  
ad Antigonij filium aggregauit se Demetrium, qui  
sororem suam Deidamiam in matrimonio habe-  
bat, quam puellam adhuc Alexandri Roxanes filii  
vxorem dicebant. Quorum rebus afflictis iam  
viro maturam iunxit sibi auptiis Demetrius, ac  
magno illi prælio, quod ad Ipsum omnes reges  
orbis commiserunt, interfuit partes sequutus De-  
metrii, fugauitque eos quos habebat oppositos,  
ηγενίσατο, παρὰν δὲ Πύρρος τοῖς τερραλοπατεῖσι, μετράκιον ὡντεῖται, καὶ τοὺς καθ' αὐτὸν ἐτρέψατο,

atque emicuit inter prælantes virtus eius. Nec fractum deseruit Demetrium, sed creditas sibi Græciæ vrbes continuit in fide, & pace cum Ptolemæo patrata, obses in Ægyptum nauigauit. Ibi Ptolemæo dedit in venationibus & exercitationibus roboris & patientiæ laboris specimen. Berenice autem quum aduerteret plurimum pollere, atque inter Ptolemæi vxores virtute & prudentia anteire, obseruauit eam præcipue. Quumq; mirè calleret, vbi ex vsu esset, subire præcellentiores, vt erat abiectorum fastidiens, præterea modestus esset & temperans in viatu, ex multis principibus iuuenibus prælatus est, qui vxorem duceret ex filiabus Berenices Antigonem, quam suscepserat priusquam cum Ptolemæo esset in matrimonio, ex Philippo. Post has nuptias clarior iam, quum etiam bona in eum vxor esset Antigone, perfecit vt cum pecunia & copiis ad regnum mitteretur in Epirum. Neque ingratus multitudini fuit aduentus eius ob Neoptolemi odium acerbè & violenter dominantis. Atamen ne ad quem Neoptolemus regum aliorum recurreret, veritus, foedus cum eo & amicitiam cōmunicato inuit regno. Cæterū procedente tempore fuerunt qui occulte incenderent eos, mutuasque inter ipsoſ fererent suspicioneſ. Quæ tamen præcipue Pyrrhum commouit cauſa, dicitur ex huiuscemodi orta fonte. Mos erat regibus vt in Passarone Molosſorum reģione ſecundum ſacra Ioui Martio facta iurarent Epirotis, & eos ſacramento adigerent, hi ex legum præscripto ſe regnaturos, illos regnum ex præcripto legum defensuros. Hæc acta ambobus ſunt prætentibus regibus, vnaq; hi inter ſe fuerunt cum amicis, multaq; dona dederunt & acceperunt in uicem. Hic Gelon, vir Neoptolemo fidus, exceptū comiter Pyrrhum iugis duobus boum aratorum donauit. Ea Myrtilus pocillator qui aderat, popofcit à Pyrrho. Quum autem id denegaret illi ea & daret alteri, non ſefellit Gelonem agrè id Myrtilum ferre. Igitur inuitatum ad coenam, & (vt non nulli aiunt) quod formosus eſſet, illato temuiente ſtupro, appellauit ſolicitauitque vt faceret cum Neoptolemo, & Pyrrhum ſuſtolleret ueneno. Non reiecit Myrtilus attenantem tanquam comprobaret & ei aſſentiretur, cæterū indicauit rem Pyrrho. cuius iuſſu primarium pincernā Geloni conciliauit Alexicratem, quaſi ſocium futuruſ confiliī. Nam plures querebat ſceleris Pyrrhus indeſ. Ita circumſcripto Gelone circumſcriptus vna Neoptolemuſ, atq; iuſſidas progreſſum habere ratus, non temperauit ſibi, ſed latitia geſtiens de- texit eam amicis, atque quum comeſſaret aliquando apud ſororem Cadmiam, effutiit quid parare tur, neminem ratus verba excipere. Nullus enim aderat alijs quā Samonis, qui gregibus & armentis Neoptolemi præcerat, vxor Phænarete. Ea ad parietem aueraſa iacebat in lecto, videbaturque dormire. Quæ quum omnia clām excepiſſet, profecta poſtridie ad uxorem Pyrrhi denudauit ei cuncta quæ Neoptolemuſ audiuiſſet ſotori dicentem. Ea re ad Pyrrhū delata, in præſentia quidem hic quieuit, verū in ſacrificio inuitatum ad coenam peremit Neoptolemuſ, quum pri- mores Epirotarum ſentiret ſui cupidos, qui adhortabantur eum vt explicaret ſe à Neoptolemo,

A ὡς δε φαινεται τοις μεχρησι. οἱ αἰσακταὶ Δημίτειον σύκευκτέλιπεν, διλαχθὲς αὐτῷ Ελάδι πόλεις πιγευθεῖς. διεφύλαξεν καὶ ουρανοῖς αὐτῷ ψυχομήνων τοὺς Πιθαλεμάγους, ἐπλανοῦσις Αἴγυπτον οικηρύζονταν. Καὶ Πιθαλεμάγος μὲν ἐν τε Δίφαις καὶ γυμνασίοις, θείδειξιν ἀλκῆς καὶ καρτερίας παρεῖχε. Τοῦ Βερείκην ὄρδινα μέγιστον διεπα- μόιων, καὶ τοφέθεις τοῖς διερητῇ καὶ φρεγήσι τῷ Πιθαλεμάγου γυμναῖον, ἔτερον δὲ μάλιſta. καὶ δεινὸς ἐν τοῖς εἰδησιν ἐπο- ὠφελείᾳ τοῖς κρείποντας, ὥστε τοῖς εἰδησιν τοῖς παπεινοτέροις, κέρματος καὶ σώφρων τοῖς διαγόνοις, σκηνῶν, σκηνῶν τοῖς πολλῶν νέον τηγανον- καὶ τοσφεκρίδην λαβεῖν. Αντιγένει, γυμναῖα, τῷ Βερείκην θυ- γατέρων, μὲν ἔργεν σκηνὴν Φιλίππου τοῖς τῷ Πιθαλεμάγῳ συνοικεῖν. μέτρος τὸ γάμον τοῦτον, ἐπι μᾶλλον διδοκύμῳ, καὶ γυμναῖος ἀ- γαθῆς τὸ Αὐτιγέριον τοῦτον γόπιον, διεπολεῖται, γενέματα τοῦ λαβεῖν καὶ διαμάριν, εἰς τὸ Ηπειρωτικὸν τὸν θαυμαῖον ἀποστα- λῶνται καὶ παρὰ τὸν Αἴγυπτον πολλοῖς. Σφίδι τὸν ἀπέδειται τὸ Νεοπόλεμον, χαλεπῶς καὶ βιαιῶς αρρεῖται. πλινθὺν δὲ δίοτας μὴ τοφέθεις τοῖς τῷ ἀλλοι βασιλέων ὁ Νεοπόλεμος βάπτηται, οὐδελύσεις ἐπειτο καὶ Φιλίας τοφέθεις αὐτὸν οὐτὶ καίνω- νία τὸ σρχῆς. Χρόνιας δὲ τοφειόντος, ποσαὶ παρεξωντες αὐ- τὸς κρύφα, καὶ κατὰ διλλόνειν ἀμπιονοῦτες τοφειάς. Ημέ- τοι μάλιſta καὶ ποσαὶ τὸν Πύρρον αὐτὸν λέγεται τοιαύτην σρ- χῆν λαβεῖν εἰς θυσμοῖς βασιλέων, σκηνὴν τῆς Μολοτίδης, Αρείῳ Δῃ θύσατες, ὥρκωμοτεν τοῖς Ηπειρω- ταῖς καὶ ὥρκειν, αὐτοὶ μὲν δρῦεις καὶ τοῖς νόμοις, σκηνῶν δὲ τὸ βασιλεῖαν οὐδεπολαχθεῖν καὶ τοῖς νόμοις. Ταῦτα δὲν ἐδράτο τὸ άμφοτέρων τῷ Βασιλέων παρέγνων, καὶ συμποσιοῦν διλλόνεις μὲν τῷ Φίλων, δῶρον πολλά, παὶ μὲν διδόντες, παὶ δὲ λαβε- ποτες. Οὐαῦτα δὲ Γέλων, αὐτῷ πιστὸς Νεοπόλεμος διδέι- σαμδρος φιλοφεγνως τὸν Πύρρον, ἐδωρίσατο βοῶν σρ- χο- D τίρων θυσίας ζεύγησον. Σωτα Μυρτίλος ὁ οὐτὶ τὸ οἶνον παρὼν τοὺς τὸν Πύρρον σκείνου δὲ μὴ διδόντος, διλλόνειται, χαλε- ποτε σφεκτὸν ὁ Μυρτίλος σκηνὴ τὸν Γέλωνα. καλέσας διων αὐτὸν οὐτὶ δεῖπνον, (αὐτὸς δὲ φασιν ἔνοι, καὶ χειροσύνην παρ- οῖνον, φραγμὸν ἔχειν) λόγοις τοφειόνεγκε, τοφειόλαμψιν ἐλέ- θας τὰ τοῦ Νεοπόλεμου, καὶ Φαρμάκεις οὐδεφέρει τὸν Πύρρον. οὐδὲ Μυρτίλος ἐδέξατο μὲν τὸν πεῖραν, αὐτὸς δὲ πα- τεῖν καὶ συμπεπεισμόν, ἐμπλένοντες δὲ τῷ Πύρρῳ καὶ κε- λέσατος σκείνου, τὸ σρχονοχόρον. Αλεξικράτην τῷ Γέ- λωνι συωέσπον, ως δημοτεῖον τὸ τοφειόνεις αὐτοῖς. εἴσο- E λεῖον δὲ τὸ πλείστον τὸν Πύρρον τὸ ἐλεγχον γνέαδη τὸ αἰδηκόνια- τος. Στῶν δὲ τὸν Γέλωνος ἔξαπαταμδρον, συωεξαπατάμδρος ὁ Νεοπόλεμος, καὶ τὸ οὐτὶ διελέχθη ὁδῷ βαδίζειν οἰόρδυν, οὐ κα- τεῖχεν, διλλόνειται τὸν ξεφερετοφέθεις τὸν Φίλων. καὶ ποτε καμάσας τοφειόλαμψι τὸν ἀδελφὸν Καδμείαν, ἐχρῆτο λαχλαῖ- το τούτον, οὐδενα συωακούειν οἰόρδυν. Οὐδεὶς δὲ τὸ πλη- σίον αὐτὸς δὲ Φαναρέτη, γυνὴ Σάμινος τὸ ποιμνία καὶ τὰ βουκέλια τῷ Νεοπόλεμῳ διοικεῖτος. αὐτῷ δὲ απειρα- μδρον τοφέθεις τοῦχον οὐτὶ κλίνει τὸν δέποτε καθεύδειν. σωπ- κειος δὲ ποδύτων ψυχομήνων καὶ λαθοδοσα, μὲν ημέρας ποτε τοφέθεις Αντιγένει τὸν Πύρρον γυμναῖα, καὶ πορταὶ κατεῖτεν οὐτα- τῷ Νεοπόλεμου τοφέθεις τὸν ἀδελφὸν πήκεντο λέγενταις. πο- θόρδυν δὲ τὸν Πύρρον, σκει μὲν ποσεχίας ηδρυ. σφράγεις δὲ ιωσία κα- λέσας οὐτὶ δεῖπνον τὸν Νεοπόλεμον, απέκτεινεν, αἰδόμε- νος τοφειόν τοῦ Νεοπόλεμου, απαλλαγήνα τὸν Νεοπόλεμον,

καὶ μὴ περίδια μηχανὴ ἔχοντα βασιλεῖς αὐτοῖς, ἀλλὰ A  
τῇ φύσει χρήσασται, μείζονα τεσσαράκονταν αὐτὸν εργάσθω-  
ντον· καὶ τόν τεσσαράκονταν αὐτὸν θρόνον, τὸν Νεο-  
πόλεμον φέρασας αἰειλεῖν. μεριμνήσος δὲ Βερείκης καὶ Πό-  
λεμού, παῖδιν μὲν αὐτῷ θρόνον ἔχει Αἰνιζόντης, Πόλεμο-  
ντον ἀνόμασεν, οἰκίσας δὲ πόλιν σε τῇ χερρονήσῳ τῆς Η-  
πείρου, Βερείκηδα τεσσαράκονταν. Καὶ δὲ τούτου, πολλὰ μὲν  
τεσσαράκονταν μεγάλες τῇ γηώμη, τοῦς δὲ ἐλπίσι μάλιστα καὶ  
τεσσαράκονταν αἴπλασιβασιόνδοντα πλησίον, δέρεν ἐμφύνας τοῖς  
Μαχεδόνισι τεσσαράκονταν, σκηναῖς δὲ τοῖς τεσσαράκονταν. Ἡ  
Καστρίδρου παῖδων ὁ τεσσαράκονταν Αἰνιζόντης τούτῳ τε  
μητέρᾳ Θεαταλεούκειαν αἴειλε, ταῦταν αἰδελφὸν Αἰλέξα-  
δρον ἥλανεν. ὁ δὲ τεσσαράκονταν Δημιτέλεον ἐπειρήσει, δεόνδρος  
Βούλειν, καὶ Πύρρον σκάλει. Δημιτέλεον δὲ τοῦτον αἴροισαν  
Βερείκησις, ἐπελθὼν ὁ Πύρρος ἦπον μαθὼν τὸ συμμαχίαν.  
τραῖον Palmer. τούτῳ τε Νυριφάγαντα τὸ θερέτρον τῆς Μαχεδόνιας, καὶ τὸν  
ἐπικτήτον ἔθαψεν, Αἰμεσχίας, Αἰκαρναίας, Αἰριφίλεχίδην.  
τεσσεράκονταν δὲ τοῦ νεαίσκου, Τεύπα μὲν αὐτὸς εἶχε, Φεουεῖς  
καταλαβεῖσιν, τὰ δὲ λειπάκτων μέρην τοῦτον, τεσσεράκονταν τοῦ  
Αἰνιζόντης. Λιούμεχος δὲ ὁ βασιλέας, αὐτὸς μὲν δὲ τὸ αἴρο-  
λιαν, τεσσεράκονταν Αἰνιζόντης Βούλειν, εἰδὼς δὲ τὸν Πύρ-  
ρον τοῦτον αἴρειται τοῦτον σφραγίδαν Πόλεμού τοῦ Βουλό-  
νδρουν, ἐπειρήσει πλαστὰ γεράματα τοῦτον, αὐτὸς δὲ Πό-  
λεμού τοῦτον αἴρειται πλαστὰ γεράματα τοῦτον, τελαχ-  
θα τάλασσα τοῦτον τοῦ Αἰνιζόντην λεβόντα. λύσας δὲ τούτῳ  
ἐπισολεῖν ὁ Πύρρος, δέντης δὲ τὸν οὐρανὸν τοῦ Λιούμεχον  
συνείδεν. οὐ γάλλον οὐδὲ ισπαθῆς γεράματαν τεσσαράκονταν,  
Ο πατέρη τῷ γῷ χάρειν, ἀλλὰ βασιλέας Πόλεμούς βασι-  
λεῖ Πύρρο χάρειν. λειδόρησας δὲ τὸν Λιούμεχον, ὅμος ἐποίειτο  
τούτῳ εἰρίων, καὶ συνέσας αὐτὸν τὸν σφαγίων ὄρκωματοντο-  
πει. ἐπεὶ δὲ κατασυντελεῖ τεύχουν καὶ κεισθεῖσαν τεσσεράκονταν,  
οὐ πειρῶν αὐτομάτων αἴρειται. τοῖς μὲν ἄλλοις γελάδῃ ἐπήσει, τὸ  
δὲ Πύρρον ὁ μαίτης Θεόδοτος ὄμοσαὶ διεκάλυπτε, Φίστας δὲ  
δαυρίδοντον εἰς τεσσαράκονταν τείχον βασιλέων θάσατον. οἱ μὲν  
οὖν Πύρρος οὐτῶς ἀπέστη τούτῳ εἰρίωντας δὲ τὸν Αἰλέξαδρον τὸν  
τεσσαράκονταν ἕδη κατέσπονταν ἔχονταν, ὅμος δὲ τοῦ Δημιτέλεος αἴ-  
φικεῖν, καὶ μῆλος μὲν δὲ δέντης ἡκαν μὴ δεομένων, καὶ Φόβον  
παρεῖχεν. ὀλίγας δὲ τὸντελεῖσι συγκενόμονοι, δι' αἵτινας, ἐπε-  
σχλύσασι ἀλληλεισι αἱρότεντο. καρφοῦ γεράματαν τοῦ Φέρ-  
δας διποτίνεον τὸν Δημιτέλεον δὲ τὸν Μεισχίον, καὶ βασιλεὺς  
αἰρέρει τὴν Μαχεδόνιας. οἱ μὲν δὲν καὶ τεσσεράκονταν τεσσεράκονταν  
τὸν Πύρρον ἐγκλήματα, καὶ πεταδρομαχία τοῦ Θεαταλίας ἐγ-  
γένεται τοῦτο τὸν σκέψιν, καὶ δούριφυτον ιστορίαν τοῦ διατάξιον,  
η πλεονεξία, τὴν γειτνίασιν δέντης διποτίνεον τοῦ Φέρδας τοῦτον παρεῖχε,  
καὶ μᾶλλον ἐπὶ μὲν τούτῳ τοῦ Δημιτέλεος τελεύτῃ  
ἐπεὶ δὲ καὶ κατασχόντες αἱρότεντο Μαχεδόνια συνέπι-  
πον εἰς δάσον, καὶ μείζονας ἐλέγεισθαι τεσσαράκονταν τοῦ Φέρ-  
δας, Δημιτέλεος μὲν ἐπὶ Αἰταλοῖς τραύλωσαν μέρην,  
καὶ κερπίσας, Πατέρων αὐτῷ μὲν πολλῆς διωμέσως κατα-  
λιπών, αὐτὸς ἐβαδίζει τὸν Πύρρον, καὶ Πύρρος ἐπὶ σκέψι-  
νον, ὃς ἡδέος θρόνον τοῦ Δημιτέλεος μὲν ἐργάσαντο εἰς Ηπείρου  
έλεντάτει, Πύρρος δὲ Γανδάριχων τεσσεράκονταν, εἰς μάχην πατέσθη. καὶ τὸν τραύλωνταν συμπεσόνταν, δεινὸς δὲ καὶ  
μέγας αὐτὸν, μάλιστα καὶ τοὺς ἱγεινούς. οὐ τεγέντος Πατέρων, αἰδερία καὶ χειρὶς καὶ ράμη σώματος δρίσος δὲν ὄμολο-  
γουμένων τὸν τοῦ Δημιτέλεος τραύλην, καὶ θάρρος ἔχων καὶ φεύγει, τοῦ Πύρρου εἰς τὰς χεῖρας.

Ex altera parte Pyrrhus fortitudine & gloria nulli regum secundus, & qui Achillis laudes studeret virtute sibi magis quam genere asserere, perrexit per antesignanos infestus in Pantauchum. Primum hastis velitati, inde cominus non solum arte, sed & lacertis gladiis tractauerunt. Pyrrhus uno accepto vulnere, inflictis duobus, altero in femur secundum collum, altero pepulit prostravitque Pantauchum, nec tamen occidit eum, quod eriperint eum amici. Epirotæ regis victoria erecti & virtutem stupentes, impressione facta propulerunt phalangem Macedonum, tergisque inharentes fugientium magnum numerum interfecerunt, ceperunt quinque millia. Hac pugna non ita ob cladem ipsorum incendit & offendit Pyrrhus Macedonas, ut opinionem & admirationem de se virtutis & sermonem præbuit iis qui facta sua conspexerant & in pugna fuerant secum congressi. Nam vultum existimabant & agilitatem motumque referre eum Alexandri, illius etiam impetus & feruoris inter pugnandum cernere se umbras in hoc & imagines, quem alii reges purpura, satellitibus, flexu colli, & elatiore sermone, Pyrrhus factis militaribus & strenuitate unus Alexandrum redderet. De illius scientia & arte instruendæ aciei atque rei militaris documentum accipias ex commentariis quos de his reliquit. Dicitur insuper interrogatus Antigonus, qui optimus dux foret, respondisse, Pyrrhus, si ad senectutem peruenisset. Atque ille de sui temporis æqualibus modo pronuntiavit, Annibal cunctorum imperatorum censuit peritia & arte primum Pyrrhum, Scipionem secundum, tertium scilicet in Scipionis historia retulimus. Breui hoc meditari Pyrrhum & commentarii perpetuo, ut artem maximè regedignam, apparuit, reliquas elegantias pro nihilo ducere. Fertur enim rogatus in conuiuio quodam Python an Caphisias tibicen ei videretur melior, respondisse Polysperchontem ducem, quasi id quærere solum & cognoscere deceret regem. Fuit etiam ad familiares humanus atque facilis, acris & promptus ad rependendam gratiam. Itaque Æropi motrem tulit acerbè, atque illi dixit humanum casum accidisse, seipsum vero reprehendit culpauitque quod assidue protrahendo & cunctando non retulisset ei gratiam. Quippe æs alienum vel hæredib. dissoluas licet creditorū, beneficentiae nisi repensè viuis terquent bonum & rectum virum. Maledicuum quendam Ambraeia & obrectatorem quum censerent Pyrrho extermindum, Maneat (inquit) ibi ut apud paucos potius nos, quam laceret vagas apud omnes. Certos iuvenes, qui maledicta in se ingesserant inter pocula, dum arguuntur, quæsivit an ea dixissent. Cui quum virtus illorum respondisset, Sanè hæc: sed & plura his effudissem, ni defecisset lagena: ardens liberauit eum. Vxores autem negotiorum suorū & potentiarū causa ab Antigones obitu plures duxit. Nam Autoleontis Pæoniæ regis filiam nupris sibi iunxit, Bircennā Bardyllus Illyrii, & Lanassam Agathoclis Syracusani, quæ in dotē attrulit ei oppidum Corcyram ab Agathocle captum. Tullit ex Antigone Ptolemaiu filium, ex Lanassa Alexandrum, Helenum stirpis minimū ex Byrcenna.

tus A'gadoklēos τοῦ Συρακουσίου, περίνα περισφερόμενος από την Κερκυραῖον πόλιν, ἀλωκῆσαι πάντα A'gadoklēos. σκληρὸς οὐδὲ Α'gadoklēos Πολεμάσθος ψόνεγεν, σκληρὸς Λαζάρος Α'gadoklēos, Ελευνος οὐδὲ τηνεότατον, σκληρὸς Βιρκέννης.

καὶ πολὺς αὐτὸς σὺ τοῖς ὄπλοις ἐδρέψασθε καὶ Δημήτρῳ. Α  
 ερι, δῆν σὺ φρετῆσθε τόπον θηγανώντας αὐτῷ λέ-  
 γεται γάρ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς υἱὸς αὐτοῦ ἐπιπαιόδος ὅντος, καὶ πι-  
 καταλείψῃ τὴν βασιλείαν, εἰπεῖν, Οὐ αὐτὸν τὸν μάχα-  
 ραν ὀξυτέρας ἔχη. τοῦτο δὲ σύνθετον ποδεῖ τῆς βαρυκτῆς πόρας  
 σκέίνει, Θηκταῖ σιδήρῳ δῶμα ταῦτα λαβαρχεῖν τὸς αὐτελφοῖς.  
 οὕτως ἄμυκτός θέτει καὶ θηγανώντας η τῆς πλεονεξίας ταῦθε-  
 οις. μή δὲ τὴν μάχην τείχους, οὐ Γύρρος ἐπιπελτῶν οἴ-  
 καδε λαμπτεῖσθε, ταῦτο δέξεται φευγόμενος, ἔχαρε καὶ αἴ-  
 τος τὸ τέλος Ἡπειρωτῶν παροπαγρόβούμενος, Διὶ ύμας  
 (ἔλεγμον) αἰτός είμι. πῶς γάρ καὶ μέλλω τοῖς ὑμετέροις ὄπλοις,  
 ὡς τῷ ὀκυτέρῳ, ἐπιπελτεῖσθε; οὐδίγατο γάρ ποδόμενος  
 νοτεῖν τὸ Δημήτεον ὄπισθαλμός, στέβαλε μὲν δέξαφτοις εἰς  
 Μακεδονίαν, οὐδὲ πειρομένην πινάκη λεπτοσίαν ποιούμενος.  
 ταρόλίγοντος πάλιν ποδύπονον ὁμοδεκτησακαὶ λεβεῖν αὐτα-  
 γεῖτον βασιλείαν, ἐλέσσας ἀγέρει. Εἰ δέομεν, μινδεῖος αἱμιω-  
 μένου, πολλῶν τοῦ παρεστημένων καὶ συράθοντων. αὐτὸν το-  
 δῷ τὸ Δημήτεον ὁ κίνδυνος ἐξανέποιτο τοῦδε διώματον, οἱ  
 τε φίλοι τοῦ γενέρος οὐδίγατο γεόντα πολλοῖς ἀδερφαῖς, ἐρ-  
 ρωμένως καὶ παρεδύμενος θεῖ τὸ Γύρρον ὄρμησα. οὐδὲ λητρικά-  
 περι αὐτοῦ μόνος, οὐκέτειν, δὲλλὰ φύγαν, μέρες τὸ τῆς  
 φραστίας ἀπέβαλε, καθ' οὐδὸν ὄπισθεμένων τὸ Μακεδόνων. οὐ  
 μὲν ὅπιραδίστη τοχὺ τὸ Γύρρον στέβαλε τὸ γέρεος τὸ Δη-  
 μήτεος, οὐ μέλστην ἐγράκως οὐ μεγάλων παραχράτων αἱ-  
 πλανιταῖσθαι, καὶ ταῦτα πέρι γέρεος αἰακτάδαι, δέκα μι-  
 εισιν φραστά, καὶ ταῦτα πεντακοσίαις, στέβαλε τὸ Γύρρον  
 πολιταῖσθαι, οὐδὲ ἀπολιπεῖν Μακεδονίος πάρεικον ἐργάδην  
 καὶ γαλεπόν. δὲλλὰ ἐπεὶ μὴ ἐργάλεος πολεμεῖν παρέστησεν αὐτὸν,  
 Δημήτεος καὶ θερμός εἰρίνειν, οὐτος θεῖ τὸς ἄλλος βασιλέας  
 βαπτίζει. θυμολένων οὐδὲ τείχη τὸ ομολογεῖν, καὶ τὸ γιώμης  
 ἄμα ταῦτα μεγάλη τὸ θρησκευτικὸν σκληραίον τὸ Δημήτεον,  
 φοβούθεντες οἱ βασιλεῖς διεπέμποντο παρέστη τὸ Γύρρον ἀγγέ-  
 λος τοῦ γράμματος, θαυμάζειν φάσκοντες, εἰ τὸ αὐτὸν πρέ-  
 περνοκεχειρόν, σὺ τὸ Δημήτεον πολεμῆσαι παρείληνει, καὶ  
 διωάλινος Μακεδονίας στέβαλεν αὐτὸν πολλὰ παρέποντα καὶ  
 παρεπολιθων, στέβεχεται καὶ πολεμεῖσθαι μεγάλα θυμολένων,  
 αὐτὸν τὸ Μολοτόοις ιεραῖν καὶ φανέρων γέρεοντας οὐδὲ τείχη  
 Κέρκυρας ἐναγκεῖσθαι πρητερόνος τοῦ αὐτῷ μή τὸ γιώμης. οὐ  
 γάλανατα μεμιχαλίνη τὸ Γύρρον οὐδὲ μᾶλλον παρεστεγεῖσθαι  
 τὸ βαρβαρός γιώμης, εἰς Κέρκυρας ἀπεχώρησε, καὶ δεομένην  
 γάλην βασιλικῶν, ἐπέλει Δημήτεον, θηγανώμην μάλιστα  
 τὸ βασιλέων δύχελως ἔχοντα παρέστη γάλης γιώμης γιώμης. σκεί-  
 νεις οὐ πλέοντας τὴν τε Λασίδην σωτῆλην, καὶ Φευραῖς σὺ τὴν  
 πόλειν κατέλιπε. Ταῦτα παρέστη τὸ Γύρρον οἱ βασιλεῖς γεάφον-  
 τες, αὐταὶ δὲ ἐαυτῷ ἐπιμέλοισθαι τὸ θρησκευτικὸν τὸ  
 Δημήτεον σκληρόν. πολεμῆσος γάλην πλέοντας μεγάλα  
 σόλα, τοις Ἐλινίδας ἀφίην πόλεις. Λεοτρίμαχος οὐ τὸν αἴρει  
 Μακεδονίας στέβαλεν ἐπόρθη. Γύρρος οὐ πούτοις  
 ἄμα σπειζαλασάς, οὐδὲ βέρροιδην πλευραῖς, παρεσθόκων, (οὐδὲ  
 σπειζεῖν) Δημήτεον τὸ αἰνάζοντα Λεοτρίμαχον, τὸν κατέων  
 γιώμην στέπολείψας ἐρημον. σκείνεις οὐ τὴν νυκτὸν ἐδόξει τοῦ πού-  
 τοντος τὸ Αλεξανδρεῖον παλεῖα, τὸ μεγάλον, καὶ παρέχε-  
 νόμην, κακιήρην αὐτὸν οἶδεν, λέγων οὐ γερετῶν τοχεῖν τοῦ  
 φιλοφρεστῶν, ἐπαγελλομένου παρεδύμενος βοηθότοιν.  
 αὐτὸς δὲ πολιτοσαῖς εἰπεῖν, Καὶ πῶς αὐτὸν ὡς βασιλεῖν, νοσῶν διωάλινος εἴης ἐμοὶ βοηθεῖν, αὐτῷ, φονίας, τῷ οὐρόματι

ac Niso accepto equo ducem se Pyrrho præbuisse. Hoc viso corroboratus agmine raptim per loca interiecta ducto occupat Berœam. Dum ibi cum maxima parte exercitus statua habet, reliqua in ditionem per duces suos redigebat. Demetrius, ubi ea cognouit, & in castris grauem tumultum intellexit Macedonum, timuit longius procedere, ne, si mouislet proprius regem Macedonem & celebrem, ad eum transirent. Vnde retrò in Pyrrhum tanquam externum & Macedonibus inuisum mouit. Ut castra contulit illuc castris Pyrrhi, multi ex Berœa comœauerunt in castra eius, Pyrrhumque, ut inuictum bello virum & splendidum, qui clementer & leniter ageret cum devictis, in cœlum tulere. Nonnulli specie Macedonum ab ipso submissi Pyrrho, nunc tempus iactarunt esse ab Demetrio se graui dominatu expediendi, & ad virum popularem militumque amantem transeundi Pyrrhum. Inde exercitus est maxima ex parte accensus, circumspicientesque Pyrrhum requirebant. Nam cassidem tum forte destruxerat, donec animaduersare, & illa reposita agnitus est ex insigni crista & cornibus hircinis. Ita Macedones partim concursu facto signum petiere, partim coronam quercinam sumperunt, quod milites illius conspicerent coronatos. Iam dicere quoque aliqui ad ipsum ausi sunt, Demetrium bene sibi consulturum, si cederet & imperium deponeret. His dictis congruentem cernens exercitus motum, trepidus causia & humili lacer-nula teatrus proripuit se claram ex castris. Tum ingressus castra Pyrrhus accepit sine puluere exercitum, & rex est Macedonum consulutatus. At superueniente Lysimacho, qui Demetrii oppressionem esse commune vtriusque opus contendit, & partiri postulauit regnum, haudum satis fidens Pyrrhus Macedonibus, sed ancipitem ducentis eorum fidem, annuit postulatis Lysimachi, regionesque & vrbes inter se diuisere. Atque hoc quidem profuit in præsentia, bellumque inter eos diremit. Ceterum breui post didicent non discordiarum extictionem, immò querelarum & dissensionis extitisse partitionem illam suam semen. Quorum enim cupiditates non pelagus, non mons, non vasta finit solitudo, nec qui Europam Asiamque dispescunt termini, circumscribunt: hi non video ubi contingunt se mutuo & sunt conexi, quemadmodum abstineant suis contenti ab iniuria. Imò bellum gerunt semper, quod insitum iis sit ut insidentur & iniudeant. Ex duabus verò nominibus quasi nummis bello & pace vtuntur præsenti, non prout ratio postulat, sed prout est ex vsu. Ac meliores sanè sunt, quum bellum gerunt ex professo, quam ubi otium & ferias ab iniuriis iustitiam & amicitiam appellant. Exemplo Pyrrhus est. Increscenti enim iterum se obiiciens Demetrio, prohibens que vires eius sicut ex graui ægritudine refocillari, tulit suppetias Græcis, & Athenas ingressus est. Quum in arcem scandisset, & lacra fecisset Mineru, descendissetque eodem die, gratam ait sibi esse populi erga se benevolentiam & quam sibi haberent fidem, sed cauerent ne ullum posthac regem, si saperent, admitterent in urbem, aut portas ei aperirent. Inde pacem fecit cum Demetrio.

λιν, μηδὲ τὰς πύλας αἰοῖσιν. ὃκ τόπου καὶ τοῦ Δημήτελον εἰρίων ἐποίσατο, καὶ μετ' ὀλίγῳ χρόνῳ,

εἰς Αἴσιαν ἀπάρατος ἀντί, πάλιν πειθεῖς τὸν Λυσίμαχον; Θετταλίας ἀφίση καὶ Επικαιούς φρουραῖς περιστολέμει, βελτίστη χειρόδρομος τοῖς Μακεδόνις τραβήσομέν τοις χαλκίοις καὶ ὄλων, αὐτὸς δὲ τὸν πολέμονα πεφυκὼς τέλος ἐγένετο Δημητέου καταπολεμήσαντος σὺν Συσίᾳ, Λεσίμαχος ἐπ' ἀδείας ψυρόδρομος καὶ χρυσέων, δύνασθη τὸν Γύρρον ὄρμηπεζοντας τοῦτον τὸν Εὔδειαν ἀντί τὸν παρεγεις καμηλίας ὑπεποστὰς καὶ κατίστας, διπέιν τοῦτον αὐτὸν πεισθέντον εἴτε χειρόμαχος καὶ λόγων μεθόφθη τὸν πολέμονα τὸν Μακεδόνων, ὁνειδίζων εἰς ξένον αὐτρακὸν περιγένεται αἱρεῖ δεδυλωθετῶν Μακεδόνων δειπνώτων ἐλέροδοις, τὸν Αλεξανδρου φίλης καὶ συνήδεις ἀποδούσιος Μακεδονίας. αἰαπειδομένων δὲ τὸν πολάρι, δείσας ὁ Γύρρος ἀπιλάγη μὲν τὸν Ηπειρωτικὸν καὶ συριαχικὸν διωάριμεως, διποταλῶν Μακεδονίας φέρει παρέλασεν. Οὗτον γάρ τοις αἰπαθαῖς τοῖς πολοῖς ἔχοντοι οἱ Βασιλεῖς, μεταπτεμόντος περὶ τὸν συριφέρον. σκέπτονται δέ τοις ταῦτα μημονῆται ποιοῦτες, ἀπιστίας καὶ περιθοίας μίδασκάλοις οὐτας, καὶ πλεῖστα νομίζοντες ὥφελειαθαῖς τὸν ἐλάχιστα τῷ δικέων χρωμόδρομον. τότε δὲ διὰ τοῦτο οὐτοῖς τὸν Πύρρον, τοῦ πολεμοῦ Μακεδονίων, οὐ μὴ τύχη παρέχει χρηνάδας τοῖς παρεισανταχρημάτοις, καὶ ζεῦς σειράνη Βασιλέωντα τῷ οἰκείων ὁ δέ, διὰ τοῦτο οὐτοῖς τὸν πολεμοῦ Πύρρον ἡγεμονίαν καὶ πελειποντας σκηνοῖς. εἰς δέ τοις αἵρετον τοῦτον, Μέτων οὐρα, τὸν μέρας σκέπτονται δέ δόμημα κυρψύν ἔμελλον σκηνοῖς, καὶ τὸν σήμουν κατέζουμέν, λεβών τέφατον τῷ ἔωλων καὶ λευκόδιον, ὡς τοῖς μεδίοντες, αὐλητέσσι διφυγούμενος ἀπαλός, περὶ τὸν σκηνοῖς σκέψαμεν. οἷα δέ τοις σχλαφ, σημοκρατίας κέρομον σύντονος, οἱ μὲν σκέψοις ἴδοντες, οἱ δέ τοις σχέλον. σκέλων δὲ σύντονος, διλλάδης καὶ τὸν γυάλην αἰλεῖν, κάκεινον σύντονον σκέλωντον εἰς μέσον περιστολήσιτον καὶ τὸν πονότον διέδεξον οὐδεν. ψυρόλιντος δὲ τοις οἰστην, Αἴγαρες (ἔφη) Ταραστίοις καλός ποιεῖτε, παιζεῖν καὶ παραμάζειν, ἔντοντες, τοῖς βυθομόντος μὴ φθονεῖτες· εἰσὶ δὲ σωφροῖτε, καὶ πολύτες πολαύπετε ἐπὶ τῆς ἐλαύνειας, ὡς ἐπεργαταχρημάτων καὶ βίον τοῖς διατριψόντες ὅταν Πύρρος εἰς τὸν πόλιν παρεχθήσεται. ταῦτα ἥρθειται τοῖς πολλοῖς ἐπεισεῖται Ταραστίοις, καὶ θρεπτὸς διέδραμε τὸ σκηνοῖς, ὡς διὰ λευκούμενον. οἱ δὲ τοις Ρωμαγίοις δεδιότες, μὴ ψυρόλιντος εἰρίειν σκαδθάριοι, τοὺς τε σήμουν ἐλειδόσσαν, εἰ φέρει παρέψως ὀπίσσαμεν· καὶ μόνος οὐτῶς ἀσελγῶς, καὶ παρεινούμενος, τοὺς τε Μέτωνα συτραφέντες σκέπταλον. οὐτῶς δὲ τοὺς δόμημάτος κυρεῖον γενομένους, περισσεῖς ἐπειμέντοι εἰς Ηπειρον, οὐχ αὐτῷ μόνῳ, διλλάδης τῷ Ιταλιστῷ, διωρεταῖς Πύρρῳ κεριζόντας,

- διλλάδης φθινόπολες φίλον κῆρ,

Αὕτη μέριαν, ποθέοντες δὲ αὐτήν τε πόλεμον τε. δεσμῶνος δὲ διὰ τοῦτο ἐλαύει περιγράμματων ταχινῶν ποιαύτων τὸν θεούς τοις Ρωμαγίοις Ταραστίοις ἐπολέμουσι. οἱ δέ, μή τε φέρειν τὸν πόλεμον διωάριμοι, μήτε θέατρα θρασύτην καὶ μοχθητεία σημαγαγάντοι, ἐνοιλθύοντο ποιεῖαθαῖς Πύρρον ἡγεμονίαν καὶ πελεῖν διέτελον τοῦτον δέδεινται τὸν πόλεμον, ὡς δολιών ἀγριωταῖς πλεῖσται τὸν βασιλέων, καὶ τραπτηγόντας δεινοτάτον. τῷ δὲ τοῦτον περιστερωντὸν τοῖς ἔχοντος πολιτῶν οἱ μὲν αὐτοκριτοί σκηνοῖς μόνοι περιγράμματοι πολλῶν οἱ δὲ τοῦτον σκηνοῖς σκηνοῖς. εἰς δέ τοις αἵρετον τοῦτον, Μέτων οὐρα, τὸν μέρας σκέπτονται δέ δόμημα κυρψύν ἔμελλον σκηνοῖς, καὶ τὸν σήμουν κατέζουμέν, λεβών τέφατον τῷ ἔωλων καὶ λευκόδιον, ὡς τοῖς μεδίοντες, αὐλητέσσι διφυγούμενος ἀπαλός, περὶ τὸν σκηνοῖς σκέψαμεν. οἷα δέ τοις σχλαφ, σημοκρατίας κέρομον σύντονος, οἱ μὲν σκέψοις ἴδοντες, οἱ δέ τοις σχέλον. σκέλων δὲ σύντονος, διλλάδης καὶ τὸν γυάλην αἰλεῖν, κάκεινον σύντονον σκέλωντον εἰς μέσον περιστολήσιτον καὶ τὸν πονότον διέδεξον οὐδεν. ψυρόλιντος δὲ τοις οἰστην, Αἴγαρες (ἔφη) Ταραστίοις καλός ποιεῖτε, παιζεῖν καὶ παραμάζειν, ἔντοντες, τοῖς βυθομόντος μὴ φθονεῖτες· εἰσὶ δὲ σωφροῖτε, καὶ πολύτες πολαύπετε ἐπὶ τῆς ἐλαύνειας, ὡς ἐπεργαταχρημάτων καὶ βίον τοῖς διατριψόντες ὅταν Πύρρος εἰς τὸν πόλιν παρεχθήσεται. ταῦτα ἥρθειται τοῖς πολλοῖς ἐπεισεῖται Ταραστίοις, καὶ θρεπτὸς διέδραμε τὸ σκηνοῖς, ὡς διὰ λευκούμενον. οἱ δὲ τοις Ρωμαγίοις δεδιότες, μὴ ψυρόλιντος εἰρίειν σκαδθάριοι, τοὺς τε σήμουν ἐλειδόσσαν, εἰ φέρει παρέψως ὀπίσσαμεν· καὶ μόνος οὐτῶς ἀσελγῶς, καὶ παρεινούμενος, τοὺς τε Μέτωνα συτραφέντες σκέπταλον. οὐτῶς δὲ τοὺς δόμημάτος κυρεῖον γενομένους, περισσεῖς ἐπειμέντοι εἰς Ηπειρον, οὐχ αὐτῷ μόνῳ, διλλάδης τῷ Ιταλιστῷ, διωρεταῖς Πύρρῳ κεριζόντας,

A Mox illo in Asiam atiecto impulsus denuò ab Lysimacho, Thessaliam solicitauit, & præsidia eius in Græcia oppugnauit, quod in bello Macedonibus quam in otio veteretur melioribus, nec sanè esset bene ad quietem ipse comparatus. Denique deuicto in Syria Demetrio, securus iam Lysimachus & negotiis vacuus, mōre confessim in Pyrrhum. Qum ad Edessam haberet hic statua, incidit in commeatu, qui ei supportabatur, eumque abstulit. Ita annoꝝ difficultate primū macerauit eum, deinde principes Macedonum literis & nuntiis corrupti, im properans eis quod peregrinum, & cuius maiores semper seruissent Macedonibus, eum fecissent dominum, amicos verò & familiares Alexandri extruderent Macedonia. Multis impulsis attonitus Pyrrhus discessit cum Epiroticis & socialibus copiis, atque eadem qua quæsierat, amist ratione Macedonia. Quare non habent reges, quod obiiciant vulgo pro utilitate varianti. Nam ea re imitatur illos ipsos qui perfidiae & prodictionis sunt magistri: quique eum maximè utili-  
tem sibi ipsi censem, qui quam remotissimè abest à iustitia. In Epirum ergo tunc redacto Pyrrho Macedonia amissa dedit facultatem fortuna rebus suis quietè suendi, atque inter suos regnanti viuendi in otio. Verū ille nisi fatigaret alios, vel ab aliis ipse fatigaretur, non habiturum se, quo traduceret tempus, existimans, sicut Achilles impatiens erat otii:

- at charo pectore tabem

Traxit ibi residens, aciem bellumq; sitiuit.

Anxiō igitur nouarum rerum hæc suppeditauit materia. Romani bellum faciebant Tarentinis. Qui pares quum eis armis non essent, neque posseant ea ob ferocitatem & prauitatem concionatorum suorum deponere, deliberabant accire

D Pyrrhum & eum ducem facere belli, quod præceteris regibus maximè esset in otio, & magnam bellum gerendi peritiam haberet. At maiores natu ciues & sani partim quum huic consilio aperte reniterentur, clamore & impetu plebis explosi fuerunt: partim vbi hæc videre, temperarunt concionibus. Vnus Meton nomine probus vir illucente die, quo sanciendum decretum erat, quum populus consedisset, sumit ebriorum more coronam marcidam & faculam, ac tibicina præcante ludibundus est concionem ingressus. Ibi, ut sit in multitudine liberæ ciuitatis incomposita, alii

E ad id spectaculi applaudebant, ridebant alii, nemmo interpellabat, immo hortabantur etiam procederent in medium: & mulierem, ut tibia, illum ut voce caneret, idque opinabantur facturum. Silenio facto, Bene facitis (inquit) Tarentini, qui ludere & saltare, cuilibet, dum licet, permittitis: quod si sapiatis, omnes item frueremini vos libertate. Quando alia negotia, alia vita & vivendi ratio erunt sumenda, vbi urbem Pyrrhus ingressus erit. Mouerunt ea verba plebem Tarentinam, ac murmur dictis assentientium peruersit concionem. At qui timebant à Romanis, ne si

F pax conuenisset, ipsi dederentur, increpauerunt populum probris, quod tam petulanter ludibrio haberent se & ostentui ferret leniter, Metonemque globo facto elecerunt. Ita decreto facti legatos mittunt in Epirum, qui non suo tantum, sed Italicorum etiam nomine dona Pyrrho ferant,

eique exponant, prudente sibi duce & celebri opus esse: copias vero Italiā ingentes ad efficienda equitum xx. millia, peditum ferme ad trecenta quinquaginta millia ex Lucanis, Messapiis, Samnitibus, Tarentinis, suppeditaturam. Hęc non Pyrrhum modo excitauerunt, sed Epirotas quoque ad eam suscipiendam expeditionem acuerunt impuleruntque. Erat Cineas quidam Thessalus non penitendae prudētiae habitus, auditor Demosthenis oratoris, qui inter omnes huius temporis disertos vnum tanquam in simulacro illius eloquentiam & vehementiam reuocabat auditoribus in memoriam. Hic erat in familia Pyrrhi, & quum ad ciuitates mitteretur, suffragabatur Euripidis dicto,

*Omne id expugnare verba compta, ferrum quod minax posuit.*

Pyrthus certe profitebatur vrbes plures per Cineam oratione quam armis ab se subiectas. Habant eum perpetuo in honore, eiusque vtebatur maximis in rebus opera. Qui Pyrrhum cernens flagrare cupiditate huius in Italianam expeditionis, sermones intulit per otium huiuscmodi: Bellatores, Pyrrhe, feruntur Romani, & bellicosis gentibus imperare multis. Quos si Deus superare concesserit nobis, quo vtemur victoria? Cui Pyrrhus, Rem planā (inquit) Cinea rogas. Nulla supererit illic ciuitas vel barbara vel Græca, quæ deuictis Romanis nos queat sustinere: verum illico totam tenebius Italiam, cuius magnitudinem, virtutem, opes, siquem alium, tō certe non est par præterire. Vbi paulisper subicitur Cineas, Occupata (inquit) Italia, rex, quid agemus? Pyrrhus, qui nondū mentem eius perspicceret, Vicina (infit) Sicilia est, manus porrigit, diues insula & populosa & captu facilis. Nam ab Agathoclis excessu seditionibus illic omnia licentiaque ciuitatum, & præcipitantia tenentur concionatorum. Probabilia (inquit) narras, Cineas. Sed quid? num Sicilia occupata finis erit belli? Tantum Deus (inquit) victoriam & successum tribuat. His ingentium argumentorum vtemur præludiis. Quis enim Africa temperet & Carthagine, quæ tum erit ad nutum, quam profugus clam ex Sicilia, quum paucis nauibus traiecerit, pene cepit Agathocles? Quibus superatis illorū qui nunc laceſſunt nos, haud inficias ibis resistere nobis nullum posse. Minime vero, inquit Cineas: si quidem planum est istis viribus nos Macedoniam recuperare, & Græciæ sine dubio imperium valere tenere. Verum vbi rerum potiti erimus, quid autem? Ridens Pyrrhus, In alto otio (inquit) viuemus, bone vir, compotabimus quotidie, & mutuis inter nos sermonibus oblectabimus. Huc Cineas Pyrrhū quum deduxisset sermone, Et nūc quid (inquit) obstat, quo minus compotemus, atq; otium inter nos traducamus, quū iā teneamus hæc, & citra negotiū ad manū sint, quæ per sanguinem, per multos sudores, per discrimina petituri sumus, multasque calamitates allaturi aliis & accepturi? His verbis Pyrrhū Cineas fatigauit magis quā deterruit, reputatē quidē quantā relinqueret felicitatē, sed eorū q̄ appetebat, deponendi spē impotentē. Primum igitur Cineam Tarentinis cum tribus milibus militum misit. Hinc multis nauib., quas h̄ pagogas vocant, te&tis insuper & diuersis pōtonib. Tarento adductis elephantos xx, equitum tria,

καὶ πορθμέων πόμπειῶν ἐκ Τάσσας καμιάδεται, σύεβίζει ἵλεφας εἴκοσι, καὶ τετραλίοντας,

A καὶ λέγω, οὐκ ὡς ἡγεμόνος ἐμφερος δέονται καὶ δόξαι ἔχοντος. διωάμεις δὲ αὐτόθεν τὸ σχῆμα μεγάλα τῷ τε Λευκόνι καὶ Μεσαπίων, καὶ Σαυκτῶν, καὶ Ταραστίων εἰς διορυξίους ἴπασις πεζῶν δὲ ὁμοί, πέντε καὶ τετάκινοι μυριάδες. Καῦτα οὐ μόνον αὐτὸν ἐπῆρε τὸν Πύρρον, ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἡπειρώτας περιθυμίαν σύεσσαλε καὶ ὄρμην τῆς στρατείας. Ήν δέ τις Κινέας, Θεαταλός αὐτῷ, τῷ μὴ Φερενεῖ δοκῶν ιχθύος εἶναι, Δημοσθένεος δὲ τῷ ρήτορες ἀκηκοώσ, ἐδόκει μόνος μάλιστα τῷ τότε λεγόντων, διὸ σὺ εἴκεν, τῆς ἐκείνου διωάμεως καὶ δεινότητος αἰαμικήσκειν τοὺς ἀκούοντας. οὐκων δὲ τῷ Γύρρῳ, καὶ πειπόμενος δὴ ταὶς πόλεις, ἐβεβαίου δ' Ευεπίδειου, ὅπποι δέ αὖτε λέγονται, "Ο καὶ σίδηρος πολεμίων δράστειν αἱ. ὁ γεννῆτας Γύρρος ἐλεγε πλείονας πόλεις τῷ Κινέου τοῖς λέγονται, ἢ τοῖς ὄπλοις ὑφ' ἐαυτῷ περιστῆσαι· καὶ μιετέλει τὸν αὐτόρα πιθήντα τοῖς μάλιστα καὶ χρώματος. Καῦτα δὲ τὸν Γύρρον ὀρμητήριον τότε ὥραν δὴ τὸν Ἰταλίαν, εἰς λέγοντας αἴπηγάστο τοιούτους, ἵδων φολέζοντα, Πολεμισταὶ μὲν, ὁ Γύρρος, Ρωμαῖοι λέγονται, καὶ πολλαὶ ἐνδεινοί μαχίσαντες. εἰ δέ δοις θεός περιθυμέαδη τὸν αὐτόραν, πίγησσό μετατηνίκη; καὶ δέ C Πύρρος, Ἐρωτᾶς (εἰπεν) ὁ Κινέα, περιγραφανόμενον ὑπε βαρύαρες ἡμῖν ὀκεῖ πόλεις, ὑπε Ελληνίδειομαχεῖται, Ρωμαῖον κρατητήντων· ἀλλ' ἔξορδον δύναται Ἰταλίαν ἀποσαν, ἦς μέγεδος καὶ ἀρετὴν καὶ διωάμειν ἀλλα που τῷ μάλισταν αἰχνοῖν ἢ σοὶ περιστῆκει. μικρὸν δὲ διπλῶν οἱ Κινέας, Ἰταλίαν δὲ (εἰπεν) ὁ Βασιλεὺς, λεβόντες, πι ποιόσιμοι; καὶ δέ Πύρρος, οὐπιτῶν Διάφοροιαν κατεδομήν, Ἐγινός (εἰπεν) δέ Σικελία γεῖσε ὄρεγει, τῆσδε δύδαιμον καὶ πολυτύνθεσπος, αἰλονιαὶ ἔραση. σάσις γέροντος, ὁ Κινέα, πορτεινῇ ὀκεῖνα καὶ αἰαρχία πόλεων, καὶ δημιουργῶν ὀξύτης· Αγαθοκλέους ὀκ- D λελειπότος. Εἰκότα (ἔφη) λέγεται, ὁ Κινέας ἀλλ' εἰ τῷ πορφαροῦ ἡ στρατείας, λεβεῖν Σικελίαν; Θεός (ἔφη ὁ Πύρρος) παῖνι μίδοιν καὶ καπορδοῦ. τούτοις δὲ περιστῆσαι τὸν αἴσομδον πολιτῶν, καὶ καθεῖσαν, ὁ μακέστε, καὶ δημερειός ἔσται, καὶ Διάφοροι λέγοντες δὲ τούτων κρατητήσαντον δύναται· τούτοις δέ τούτων παρέστησαν τῷ Καρχηδόνος σὲ ἐφίκτα θυμοκύπετος, οὐδὲ Αγαθοκλῆς ἀπόδρας σὲ Συρακευσῶν κρύφα, καὶ περάσας ναυσὶν ὀλίγαρχος, λεβεῖν παρέστησεν. ὅπι δὲ τούτων κρατητήσαντον δύνα- μεις αἰτησάσης τῷ τοῦτον διελέγοντων πολεμίων, τί τοι λέγω τις; Οὐδέν (οἱ Κινέας εἰπεν) δῆλον γένεται περὶ Μακεδονίαν αἰαλεβεῖν, καὶ τῆς Ελλάδος ἀρχειν πάρχει βεβαίως E Επὶ τῷ τηλικαύτης διωάμεως. θυμοκύπετον δὲ πολύτων ὑφῆ μην, πι ποιόσιμοι; καὶ δέ Πύρρος διπλωλέσσας, Σχολεὺς (ἔφη) αἴσομδον πολιτῶν, καὶ καθεῖσαν, ὁ μακέστε, καὶ δημερειός ἔσται, καὶ Διάφοροι λέγοντες συνόντες δὲ τούτους δύφεντες διπλωλέσσας τῷ τῷ λέγοντες κατεπέσσασας τὸν Γύρρον οἱ Κινέας, Εἶτα (ἔφη) πι τῷ ἐμποδίῳ διετοῦτον βαλεντίνοις, καθεῖσαν γένεται τοῦ φολέζειν μετ' ἀλλήλων, εἰ ταῦτα ἔχειν δύνη, καὶ πάρεστιν αἴπεργμόν τοις, ἐφ' αὐτοῖς αἴματος καὶ πόνων μεγάλων καὶ κυδύνων μέλλοντοι αφίξεαδη, πολλὰ καὶ δράσαστες εἴτερει κακὰ καὶ παθότες. F Σύποι τοῖς λέγοντες διαστατεῖσαν μέτεπεικος τὸν Πύρρον οἱ Κινέας, νοίσαντα μὲν δοπτηπέτεν δύδαιμοντα, δὲν δέ αἴρεται τοις ἐλπίδας αφεῖναι μὴ διωάμεων. περιθωτον μὲν δὲν αἴπετειλε τὸν Κινέα τοῖς Ταραστίοις, στρατῶς τοις ἀγοντας πειρατίοις· ἔπειτα πολλῶν ἵππηῶν καὶ καταφεύκτων,

πεζοῖς δὲ σιρμεῖοις, καὶ διχλίοις πεζοῖς, καὶ σφενδο-  
τῆσι πετακοῖοις. Υπομέων δὲ πάντων ἑτοί μν., αὐαγθεῖς  
ἔπλει. καὶ μέσον ἔχον τὸν Ἰόνιον, αἱράζεται Βορέας αὔρημα,  
παρὰ ὕδαιν ἐκεψήρητος: καὶ βιασθεῖς, αὐτὸς μὲν δρεπῆ καὶ  
περιθυμία γαντῶν τοῦ πεζούτων ἐξανέφερε, καὶ περιστη-  
γε τῇ γῇ πολυπόνος καὶ τοῦ πεζούτων. τὸ δὲ ἄλλου σόλου συ-  
ρχετος, καὶ τὸν νεών σκεδασθεισῶν, αἱ μὲν ἀποσφαλεῖσαν  
τὸν Ἰταλίας ἔξεσθησαν εἰς τὸ Λιβυκὸν καὶ Σικελικὸν πέλα-  
γος. τὸ δὲ πεζούτων μὴ διαπέσσασαν αἱρατοῖς Ιαπυγίας νῆες  
τε κατελάμβανε, καὶ πολλὴν καὶ χαλεπήν θάλασσα πάμουσα  
περισχεία δύσορμα καὶ τυφλά, πάσας διέφερε, πλὴν  
τῆς Βασιλικῆς. αὐτῷ δὲ, πλαγία μὲν ἐπὶ ὄπος τοῦ κάκητος, ἀ-  
μισθετοὶ καὶ διέφυγε μεγάλει τῷ βόμῃ τοῖς οπίσθοις τὸν θα-  
λάσσαντος ἐπειδὴ δὲ πεζεύσαντον ἀπὸ γῆς ἀπίστατο πεζούτων, καὶ  
χίμωνος εἶχεν ἡ ναῦς αὐτὸν περιφερεῖσαν ισαμόν περισκλύδωνα  
πολὺν αἰαρραγῆναι. τὸ δὲ ἐφέτεις αὐτὸς ἤγειρε καὶ πε-  
λέγει καὶ πεζούτων ἐπαγγέλλει τοῦ πεζούτων πόμπον πάπας φέρε-  
δει, φοβερότερον ἐφάγετο τὸ παρόντα κακάν. ἀρεστὸν Γύρ-  
ρος αὐτὸν ἀφίκειν εἰς ταῦλαν, καὶ τὸν φίλων τοῦ ποδού  
φόρον δίδυς ἵνα ἄμιλλα καὶ περιθυμία πεσεῖσθαι. ἢ δὲ νῦν  
καὶ τὸ κῆρε μετὰ τοῦ φού μεγάλου καὶ τεραχείας αἰακτῆς  
χαλεπήν ἐποίει τὸν βούθειαν. ὡς μόλις τῆς ἡμέρας ἦδη  
μραγούλου τὸ πεζούτων σύκπεστι αὐτὸν ἀπὸ τῶν γυνῶν,  
ταὶ μὲν σώματι πομπάπασιν ἀδικάντως ἔχοντα, τόλμηδὲ  
τείραμητης ψυχῆς μάταιόν τοι περιστηγεῖσαν. ἀμφ  
δὲ εἴτε Μεσσαπῖοι καθ' οὓς δέξεται, σκηνέσσονται  
τοῖς τὸν παρόντα πεζούτων, καὶ περισφέρεντο τὸν σα-  
ζούλιον ἀνίας νεάν. τὸν δὲ οὓς ἴσταις μὴ ὅλοις πομπά-  
πας, πεζοῖς δὲ διχλίων ἐλέγθησον, ἐλέφαρτες δὲ, δύο. τούτοις  
διαλαβέσθαι οἱ Πύρρος ἐβάδιζεν εἰς Τάραντα. καὶ τὸ Κινέον  
περιστηγόντος εἰς σημάτην, ὡς ἥδετο τοὺς τραπέτας,  
παρελθὼν δέσπεντα κάριτων δέσπεντα περιστηγόντα τὸν Τα-  
ραντίνον, ἔως αἰεσῶντον αὐτὸν τὸν τῆς θαλάσσης, καὶ συ-  
νῆλθεν ἡ πλείη τῆς διωμάτου. τίνικαῦτα δὲ ὄρδινοι τὸ  
πλῆθος αἴδη μεγάλης αἰάγκης μήτε σώζεσθαι διωμά-  
τουν, μήτε σώζειν. ἀλλ' οἵ σπειροῦ περιπολεμοῦτος, οἵκιν  
κατῆδα τοῦ λοιποῦ καὶ σημουοῖς θυμόλιμνον, ἀπέκλειστο  
μὲν τὰ γυμνάσια καὶ τὰς πεπτάπις, σὺν οἷς ἀλύσιτες ὑ-  
πὸ τὸν περιγράμματον λέγοι μετρατήσσιν, πότος δὲ καὶ  
κόμος καὶ θαλάσσας αἰγαίης αἰείλειν. σκάλει δὲ πορεὺς τα-  
ῦπλα, καὶ ποτὲ τοὺς καταλέγοντας τὸν τραπεζούλιον αἰπα-  
ράγοντος ἵνα καὶ λυπηρέστερος: ὡς πολλοὶς ὅκητοι πόλεις αἰπελ-  
θεῖν, αἴτεια τὸν ἄρχεατο, δουλείας δὲ καὶ περιστηγόντων ξῆν  
καλεσθεῖν. ἐπειδὴ Λαζηνός οὗτος Ρωμαίων πατος ἦγετο  
πολλῆς τραπέζης χωρεῖν ἐπ' αὐτὸν ἄμα τῶν Λαζηνίων  
διαφορθῶν, δέσπεντα μὲν οἱ σύμμαχοι παρησταντεῖν· δεινοὶ  
δὲ ποιούμενοις, αἰαγέαται καὶ περιστηγόντες πολεμίοις ἐγ-  
γυτέρω περιστηγόντας, ἔπλευμα τὸ διωμάτου περιπέμψας  
κήρυκε περιστηγόντος Ρωμαίοις, εἰ φίλοι οὖσιν αὐτοῖς περι-  
πολέμουν, περιελθὼν, κατετραποπέδεσθαι σὺν δέξια μεταξὺ πε-  
δίων Γαλαδσίας πόλεων καὶ Ηρακλείας. περιοδόντος δὲ τοὺς  
Ρωμαίους ἐγγὺς εἶναι, καὶ πρότοις τὸ Σιελος πεζοῖς

A peditum xxii. millia, sagittarios & fundidores  
quingentos imposuit. Omnibus instructis soluit  
classem. In altum prouectum, quum medium te-  
neret mare Ionicum, corripuit præter anni arti-  
culum coortus Boreas. Vim venti tamen virtute  
& proin pitudine nautarum ac gubernatorum su-  
perauit, terræq; multo labore & periculo appro-  
pinquauit. Classe disiecta reliqua, naues diuersæ  
partim reiectæ ab Italia atque in Libycum & Sicu-  
lum pelagus expulsa sunt, alias, quum Iapygium  
promontorium superare non valeret, nox oppres-  
sit. Quas quia crebræ fæuzq; vnde ad importuosa  
loca & cæca impellerent, omnes præter regiam af-  
flixerunt. Hæc, quamdiu ex alto volueretur fluat<sup>9</sup>,  
restitit & sustinuit mole atq; robore impetum ma-  
ris. Verum ubi circumegit se ventus & à terra re-  
flauit, periculumque fuit ne prora nauis aduersa vi  
percussa vndarum perfringeretur: horrendissimum  
autem præsentium malorum videbatur iterum se-  
quenti eam pelago & flatui crebro varianti permit-  
tere, abiectis se in mare Pyrrhus. Ibi amici eius &  
satellites pro se quisque certauerunt ad eum eripi-  
endum enixé. At nocte fluctusque ingenti cum fra-  
gore & aspero repertus magnopere remorati  
sunt opem ferentes. Ita vix tandem luce orta ca-  
dente vento in terram euasit, corpore quidē pro-  
sus inualidus, sed animi magnitudine & vi aduer-  
sis reluctans. Simul Messapii, quorum in littus est  
cinctus, pro præsentibus facultatibus ad ferendum  
sedulo auxilium concurrerunt, ac nonnullas nau-  
es quæ ex tempestate emergebant, collegerunt.  
In his equites erant perpauci, peditum duo millia  
minus elephanti duo. His copiis Pyrrhus profe-  
ctus est Tarentum. Cineas de aduentu eius cer-  
tior factus, processit ei cum militibus obuiam. Ad  
hunc modum urbem ingressus, nihil inuitis Ta-  
rentinis nec coactis instituit, vñq; dum incolumes  
ex mari adfuerunt naues, & exercitus maxima ex  
parte conuenit. Tunc multitudinem aduertens,  
nisi acriter compulsa neque seruari ipsam neque  
seruare posse alios, sed tanquam ipso propugnante  
domi residere balneis indulgentem & conuiuiis,  
gymnasia ambulationesque, in quibus spatiantes  
dispensabant res gerendas verbis, occlusit: com-  
potationibus, comedationibus, & ludis intempe-  
stiuis interdixit. Ad arma eos vocauit, in delecti-  
busque iuuentutis seuerus & durus fuit. Vnde re-  
liquerunt urbem multi, qui insolentia parendi,  
quod non liceret in deliciis viuere, seruitutem vo-  
cabant. Postquam Albinum Romanum consu-  
lem nuntiatum est ingenti exercitu in ipsum mo-  
uere, simulq; euastare Lucaniam, quamvis nondū  
conuenerant ad eum socii, quia tamē fœdum du-  
cebant pati & sinere ut accederent hostes proprii,  
signa mouit, præmisitq; ad Romanos caduceatōrē,  
placeretne eis ante quam arma mouerent, ut se iu-  
dice & disceptatore ipsis satisfacerent Itali. Quum  
responsum Albinus dedisset, neque disceptatorem  
populum Romanū Pyrrhum capere, neq; formi-  
date hostem, progressus castra medio campo inter-  
Pandosiā urbē & Heracleam metatus est. Ut intel-  
lexit in propinquuo Romanos esse, & ultra Sirin a-  
mnem castra ponere, excurrit speculandi causa ad  
amnē. Vbi ordinem, stationes, digestionē eorum,  
F

& figuram castrorum contemplatus est, obstu-  
puit, appellansque vnum ex amicis, qui proxime  
astabat, Ordo hic (inquit) Megacle barbarorum,  
non est barbarus, facta ipsa experiemur. Iam-  
que solicitus de euentu rei, constituit operiri so-  
cios. Interim flumini apposuit stationem, quæ  
impediret, si transitum Romani prius tentarent.  
At hi, quæ expectare ille deliberauerat, ea præuer-  
tere maturantes, parabant transire: ac vado pedi-  
tes, equites diuersis locis transmittebant. Vn-  
de veriti ne circumuenirentur, recipiebant se Græ-  
ci. Pyrrhus eo nuntiato perculsus præcepit pedi-  
tum ductoribus ut extemplo aciem instruerent, &  
armati consisterent. Euectus ipse cum equitatu  
(tria millia erant) sperabat in transitu adhuc dissi-  
patos & inconditos oppressurum se Romanos. Ut  
vero frequentia scuta contemplatus est super flu-  
gium extantia, equitesque ordine inuehere, globo  
facto intulit se primus, iam statim armis conspi-  
cuus insigniter decoris & splendidis, atque non  
inferiorem se factis strenuis demonstrans quam  
fama nominis sui, præcipue quod cum manibus  
& corpore intentus in prælium esset, & cum iis in  
quos incidisset, dimicaret strenue, non turbaretur  
animo tamen, neq; destitueretur mente: verum, vt  
si extra pugnam esset, gubernare et bonis consiliis  
certamen atq; accurreret ipse vbiq; laborari  
vidit, ad ferendum auxilium. Hic quum Leonat-  
us Macedo Italum conspexisset intentum in Pyrrhum  
atque infesto equo inuentem, ac quo se  
cunque ferret vel moueret assectantem eum, Cer-  
nis (inquit) barbarum istum rex, qui in equo ni-  
gro albis pedibus sedet? Præ se fert rem magnam  
& grauem moliri. Nam te intuetur, tibi immi-  
net spirituum plenus & animorum, alias omittit.  
At tu eum caue. Huic Pyrrhus respondit, Fa-  
tum, Leonate, nulla deuites ratione. Sed neq; hic  
neque Italus alius ullus congregietur nobiscum  
impuné. Dum ita colloquuntur, Italus infesta  
lancea admittit equum in Pyrrhum. Tum simul  
ferit equum regis lancea, & illius equum, excipi-  
ens Leonatus. Ambobus collapsis equis abripi-  
unt Pyrrhum circumstantes amici, Italumq; oc-  
cidunt fortiter pugnantem. Fuit hic natione Fren-  
tanus, aliae præfectus, Oplacus nomine. Haec res  
Pyrrhum reddidit cautiorem. Qui gradum refe-  
rentes cernens equites, phalangem accersit & in-  
struit. Chlamydem suam & arma vni tradit ex a-  
amicis Megacli, & armis illius quodammodo tegit  
se, atq; ita incurrit in Romanos. Quibus illum ex-  
cipientibus & prælium ineuntibus diu Mars an-  
ceps fuit, vicibusq; septem ferunt hinc inde & ter-  
ga dedisse & fugientibus hostib. institisse. Etenim  
armorum commutatio in tempore fuit quidem  
regi salutaris, verum res eius penè euerit & con-  
uulsit victoriam. Siquidem quum peterent multi  
Megaclem, qui princeps eum percussit & prostra-  
uit mortuum, Dexter nomine, casside detracta &  
chlamyde aduolat ad Albinum ostendens simul  
ea & vociferans interfecisse se Pyrrhum. Dum ita  
per ordines transferuntur & ostentantur ea spolia,  
exultantes Romani tollunt clamore, Græcos per-  
plexitas & consternatio occupat, quo usque cognita  
re Pyrrhus nudo capite obequitat aciem,

εὐτέλης τὸν λαεφύρων πολυχρεωμάτων καὶ αἰδεικυμάτων, τοῖς τε Ρωμαίοις χαρά μετ' ἀλεχήμοις, καὶ τοῖς Ἐλιπονιστήριαις καὶ κατάπληξις. ὅπερισθιν μαθώντος Πύρρος δὲ γηγόρδην παρῆλαυτη γυμνὴ τῷ περσῶπῳ,

A καὶ ὁ ξῆμα τῆς ερατοπεδίας, ἡ θάμναστ, καὶ τὸ φίλων  
περιστέρων στον ἐγγυότατον, Τάξις μὲν (εἶπεν) ὁ Μεγά-  
κλεις, αὐτὴ τὸ Βαρβάρον, σὺ βάρβαρος, διὰ ἑρζεν εἰσόμε-  
ναι. καὶ Διάφοροί τοῖς ἔχων δημότον δέλλον, ἔχοντοι συμμα-  
χούς διαλέγειν. ποιεῖ δὲ Ρωμαίοις, διὸ περιτελεῖν θῆται χρέος  
Διαβαίνειν, ἐπέντε φυλακῶν τῷρ τοπαμοῖς τῶν εἰρ-  
ξουσαν. οἱ δὲ, ἀντρὶς κλεῖνος ἔγνωσθειμένιν, φθίσσαν παρέ-  
δοτες, σκεχείσαι τῇ Διαβάσῃ, καὶ πόρον μήδοι πεζοῖ,  
πολλαχότερον δὲ οἱ ἵπποις διεξελάσσοντες τὸν πεταμόν. ὡς τε  
δείσαντες τὴν κύκλων αἰλούρειν τοὺς Ἐλλείας. αἰαδό-  
μον δὲ τὸν Πύρρον καὶ Διαπεριφεντα τοῖς μὲν ἕγειμοις τοῦ  
πεζοῦ παρεγναντὸν διῆς εἰς ταῖς καθίσπασται, καὶ περιελέπειν  
σὺ τοῖς ὄπλοις, αὐτὸν δὲ τοῖς ἵπποις παρεξελέφουσα τερψι-  
λίοις οὖσιν, ἐλπίζοντα Διαβαίνοντας ἐπὶ καὶ διεσπασμάνεις,  
απάκτοις ληφθαῖς τοὺς Ρωμαίους. ἐπειδὴ ἐώρει θυρεοῖς τε  
πολλοῖς τῷρ φανομένοις τὸν ποταμόν, καὶ τοῖς ἵπποις ἐπε-  
λαύνοντας σὺ ταῖσι, συτρέψας σύνεβαλε περιποτος, αὐτόθεν τε  
πεντίστοις σὺν ὄπλων καλλεῖν καὶ λαχμανεῖται πεκχοροποιηθέντων  
πεντάλοις, καὶ τὴν δοξὴν ἐπιδικνύμνος ἐργεις σύν καποδίσ-  
σαις αὐτῷ τὸ σφρετῆς. μελίστα δὲ ὅπι τοις χείρεσι καὶ δισμός  
C παρέχων διαμάχην, καὶ τοὺς καθ' αὐτὸν ἀμελέμνος ἐρρομέ-  
νος, οὐ συνεχεῖτο τὸν λογισμὸν, οὐδὲ τῷ φρονεῖν δέξεται τεν,  
διλλῶσθαι εἰσαθεῖν διφεργάνη, στεκυβέρνα τὸν πόλεμον, αὐτὸς  
μετατέσσεν εἴρεσαρχοε, καὶ περιεβοθεῖν τοῖς σκειδίσασθαι δο-  
κεῖσιν. ἐντα δὴ Λεονάρδος ὁ Μακεδωναῖος πατέρα Ιπαλέῳ  
ἐπέχειται διὰ Γύρρων, καὶ τὸ ἵππον διπαρεξάγειται, καὶ συμ-  
μετισάλμονται καὶ συγκινούμνον. Ορᾶς (εἶπεν) οὐ βασιλεὺς  
τὸν Βαρβάρον σκείνον, οὐδὲ μέλεσι πάσος ὁ λαβυρέποις Φέρει;  
μέγα πιθαλμόν φέρει δεινὸν ὄμοιος δέται. σοὶ γὰρ σύνεσται, καὶ  
περισσετέπαται, πιθύματος μεσός σὺν τῷ θυμῷ, τοὺς δὲ ἄλλας  
D έας χάρην. διλλῶσθαι φυλαχτὸν τὸν αἵδρα. καὶ οὐ Πύρρος ἀπεκρί-  
νατο, Τὸν δὲ εἰ μήρμόν, οὐ Λεονάρτε, Διάφυγεντον αἵδυντον  
χαύρων δὲ γέτε σύντονος γέτε ἄλλος τις Ιπαλάρι εἰς χεῖρας ἥμιν  
συνέισιν ἐπὶ τοῦ παροστῆσελεγομένων, οὐ Ιπαλάρις διχελεύεται  
διδόρυ, καὶ συτρέψας τὸ ἵππον, ὠρμηστὸν δέ τον Πύρρον. εἰπει-  
δίμα πάγει μὲν αὐτὸς τῷ δοσκηπτῷ βασιλεωτὸν ἵππον, πάγει  
δὲ τὸ σκείνου περιελεῖσθαι οὐ Λεονάρτος, αὐτοφοτέρεν δὲ τὸ ἵπ-  
πον πεσόντον, τὸ μὲν Γύρρον οἱ φίλοι τοις περιφεντασται, τὸ  
δὲ Ιπαλάρι μαχόμνον διεφεισσε. τὸ δὲ γάρ Φρενίανος, Κλίτος  
ἡγεμὼν, Οπλακεῖς ὄνομα. τὸ δὲ εἰδίμαξε τὸν Πύρρον, μᾶλλον  
E φυλαχτεῖσθαι τοὺς ἵπποις ὄρδεν σύνδιδόντες, μετεπέμπετο τὸ  
φάλαγκα καὶ παρέπατεν. αὐτὸς δὲ τὸ χλευόμα τοὺς ὄπλας  
περιεδοὺς εἰνὶ τὸ ἐπάρναν Μεγακλεῖ, ποιεῖ σκέίνες έπειτα  
κατακρύψας ἔαυτον, ἐπῆγε τοὺς Ρωμαίους. δεξαλμόν δὲ  
σκείνειν καὶ συμβαλέντων, γρόνον τε πολὺ μὲν εἴπησε τὰ τῆς  
μάχης ἄκρα, δὲ τὸ πατέρα λέγεται φύγεντων ἄμα πά-  
λιν καὶ μικρόντων θρέατη. τοιὶ γάρ δέξειται τὸν ὄπλον σὺν  
χειρὶ περισσεστατείσαντο γέγονεν, τὸν τὸν βασιλεωτὸν λίγην ε-  
δέσσον διαβένει τὰ περιγμάτα καὶ Διάφερεις τῶν νί-  
κιν. πολλὸν γάρ ἐφιεμόντων Μεγακλέοις, οὐ περιποτα-  
F ξας καὶ καταβαλὼν αὐτὸν ὄνομα Δεξίος, ἀφαρπάσας δι-  
κείνοντος τὴν χλευόμα, τῷ Λαζίνιῳ περισπλαστεν, α-  
ιαδεικνύσας ἄμα καὶ βοᾶν ταῖτηρικέναι τὸν Πύρρον. οὐ διν πα-

πώ τε δεξιαὶ ὄρέγων τοῖς μαχομένοις, καὶ τῇ Φωνῇ σημαίνων  
ἐστιν. τέλος δέ, τῷ Ιπείων ἐκβιαζόμενον μάλιστα τοῖς Ρω-  
μαίοις, καὶ τὸ πτωμα, τοπινέγρυς θμέαδι, δυσαναχετόντων τοῦ  
τοῦ φερόντων τοὺς ὅπιστας, ἐπαγαγὼν τὴν Θεαταλικὴν  
ἴππων αὐτοῖς περιστροφήσις, ἐτρέψατο πολλῷ φόνο. Διονύ-  
σος μὲν οὖν ὀλίγῳ τῷ πειραικοχελίων καὶ μωρίων ἐλέσαντας  
πεστιν ἴστρει· Ρωμαίον, Ιερώνυμος δὲ, μόνοις ἐπιπαιχθίοις.  
Τὸ δέ τοῦ Πύρρου, οἱ μὲν Διονύσος, μωρίοις καὶ τειχελίοις, οἱ δὲ  
Ιερώνυμος, ἐλέσαντας τῷ πειραικοχελίων κεφάλαιοις, οἱ δὲ  
καὶ τῇ Φίλων καὶ τῇ δραπηγῶν, οἵς οἱ Γύρρος μάλιστα γεώμε-  
νος μετέλει, καὶ πιτεύων ἀπέβαλεν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ στρατό-  
πεδον ἐλάσσε, τῷ Ρωμαίον ἐκλιπόντων. καὶ πόλεις συμμα-  
χίδας αὐτῶν περιστροφήσις, καὶ χώραν πολλῶν μετέπορθησε· καὶ  
τοῦτο λαθεῖσθαι οὖσαν μὴ πλέον γαδίσιν παιανίσιων ἀποχεῖν τὸν Ρώ-  
μιν. αφίκεντος αὐτῷ Λαζικῶν τε πολλοὶ καὶ Σαννιτῶν καὶ  
τοῦ μάχην οἷς ἐμέματαν πολλοὶ οὔτε οὔτε Ταραντίνοις  
ἐκράτησεν μεγάλης Ρωμαίον δυνάμεως. Ρωμαῖοι δέ Λαζ-  
ινον μὲν σύν απίλαξαι τῆς Δρεχῆς (καῦτοι λέγεται) Γάιον  
Φασείκιον εἰπεῖν οὐδὲν Ηπειρώται Ρωμαίοις, ἀλλὰ Πύρρος  
δενικήκει Λαζίνοις οἰόλιμον γά της δυνάμεως ἀλλὰ τῆς ερα-  
τηγίας γεγένεναι τὴν ἕτητα) διαπληρωμάτες δέ ταῦταις, καὶ  
οπισταποντες ἐπέρεις περιθύμοις, καὶ λόγους ἀδεεῖς καὶ σο-  
βαρογίς τοῦτο τὸ πολέμιο λέγοντες, ἐκπληξιν δέ Πύρρῳ πα-  
ρεῖσθαι. ἔδοξεν οὖν αὐτῷ πέμψαντι φρότερον, οὐκέπειρεν λα-  
βεῖν τὸ αἰδρόν εἰ συμβατικός ἔχοιεν. ηὔσειν μὲν τὸ μὲν ἐλεῖν  
τὸν πόλιν καὶ κρατῆσαι πομπαῖσιν, οὐ μικρὸν ἔργον, τοῦτο  
τῆς παρερύσσης δυνάμεως εἰ), τὸν δέ φιλάκιον ταῦτα φαλύ-  
σοις καὶ λίσταῖς ἔχειν τοὺς δόξαντας μετὰ νίκην. πειμφράτες  
οὖν οἱ Κινέας σλεύχθησαν τοῖς δυνατοῖς, καὶ δῶρα πάσιν αἰ-  
τῶν καὶ γυναιξὶν ἔπειρψεν τοῦτο τὸ βασιλέως. ἔλασσε δὲ  
οὐδεῖς, ἀλλὰ ἀπεκρίνατο πολύτες καὶ πᾶσαι, οὐτε μημοσία  
πανδῶν θυμολίμον, καὶ τὰ πάρ' αὐτῶν οὐταρέσθησαν  
ταῦτα βασιλεῖς καὶ κεραυνομόνα. τοὺς δέ τὸν σύγκλιτον ἐ-  
πιγάγαγα τὸ Κινέον πολλὰ καὶ φιλοτερησπα Μαχλεύθε-  
τος, ἀσθενοὶ μὲν οὐδὲν οὐδὲν ἀποίμοις ἐδέχοντο, καὶ περ δύορας  
τετοῖς ἥλωχέπεις σὺ τῇ μάχῃ δίχα λύτρων αφίεντος αὖτος  
τὸν Πύρρον. καὶ συγκατεργάσασθαι τὸν Ιπαλίαν ἐπαγγελ-  
λούμενον, φιλίδιν δὲ αὐτὸν πούτων ἐσταυτὸν καὶ τοῖς Ταραντί-  
νοις ἀδειαῖς, ἐπεργάσθη μηδὲν αἴτου μέμνον. δῆλοι γε μηδὲν οὐ-  
σιθεόντες οἱ πολλοὶ τοὺς τέλον εἰρίσσων, οὐδὲποτε  
περγάλαιον μάχην, καὶ περιστροφῆς ἐπέρειν ἀπὸ μείζονος δυνάμεως τὸν Ιπαλίαν τε τὸν Πύρρῳ περιστροφῆς γενότων.  
ἔνθα δὴ Κλεούδιος Ἀπατος, ἀντρὸν θητοφαίνεις, τοσοῦτο δὲ γῆ-  
ρως ἀμφὶ καὶ πηράσσεις ὄμματαν, ἀπειρηκὸς τοὺς τέλοις  
πολιτείας καὶ πεπαυμένος, ἐπαγέλλομέν τον τὸν πα-  
τέρα τὸν Βασιλέως, καὶ λόγουν κατερχότος ὡς μέλλει ψιφίζε-  
σθαι ταῦτα Μαχλύσεις οὐγκλιτος, οὐδὲν οὐδὲν οὐδὲν οὐδὲν  
τούς τερέποντας ἀρχαῖς κελδόστας αὐτὸν, ἐκεμίζετο τοὺς τέλοις  
δύσπαις, οἱ μὲν παῖδες ἀμάτοις γάμεροις ταῦτα λαζέοντες καὶ  
τοῦτο εἰσῆγον· οὐδὲ βουλὴ σιωπὴν, αἰδονυμένον τὸν δύορα,  
μετὰ τημῆς ἔργον. οὐδὲ αὐτόταν κατετάσας, Περιστερον μὲν (ἔφη) τὸν τοῦτο  
„οἱ Ρωμαῖοι“ τοῦ δὲ ἀπορεύει, τοφες ταῦτα φλέγει, μὴ τοις οὐρανοῖς, ἀλλὰ ἀκρύων αἰσχρα βουλεύματα γε, δο-  
γματα οὐδέ, αἰδοβέποντα τοῖς Ρώμιοις έκλεός. περ γάρ οὐδέν τοις τοφες αἰσχρόποις θρυλλούμενος αἰσχρός,

A dextram porrigens præpliantibus, & qui esset, voce  
significans. Elephantis demum Romanos premē-  
tibus, quum equi prius quam propius venirent, nō  
ferrent odorem beluarū, fessoresq; auferrent trans-  
uersos, in turbatos equitatu, immisso Thessalico,  
cōuertit eos magna cæde in fugam. Dionysius au-  
tor est paulo minus quindecim millia cecidisse,  
Hieronymus septem millia tantum. De Pyrrhi ex-  
ercitu tredecim millia Dionysius, Hieronymus  
minus quatuor millia. Hi in amicis & ducib. Pyr-  
rhi erant præstantissimi, quos ibi ille amisit viros,  
quorum opera præ cæteris v̄sus fuerat assidue fide-  
batque. Iam castra quoque deserta ab Romanis  
cepit, socias ciuitates ab eis alienauit, agros late va-  
stauit, eoque est progressus ut non plus triginta sex  
millia abesset ab urbe. A pugna coniunxerunt se ei  
Lucani & Samnites. Quorum licet incusaret mor-  
ram, aperte gaudebat tamen gloriabaturq; quod  
solorum Tarentinorum, qui in præsidis suis e-  
rant, virtute ingentes Romanorum copias profligasse.  
At Romani non abrogauerunt Albino im-  
perium, quamuis C. Fabricium, fama sit dixisse,  
non ab Epirotis Romanos, sed Albinum à Pyrrho  
victum censemē non militibus cladem, sed duci  
ferendam expensam. Iam cohortibus supplendis,  
nouis delectibus impigre habendis, intrepide &  
elate de bello loquendo obstupefecerunt Pyr-  
rhum. Quare visum est ei vel per legationem Ro-  
manos, ad pacemne animi inclinarent, tentare  
priori, rato capere urbem & subiugare in expedito  
non esse, neq; præsentium copiarum: pacem vero  
facere & fœdus post obtentam victoriam sibi fore  
imprimis gloriosum. Mittit igitur Cineam. Hic  
prīmores conuenit, muneraq; his omnibus & eo-  
rum coniugibus nomine regis misit, quæ tamen  
admisit nemo, responderuntque omnes tam viri  
quam mulieres, si pax publice conuenisset, suum  
etiam priuatim ipsos promptum studium & obse-  
quium regi præstituros. In senātu vero quum mul-  
ta Cineas blonde & benigne diceret, nihil quic-  
quam libenti vel prompto animo acceperunt, ta-  
meti captos in prælio offerret se Pyrrhus sine pre-  
tio redditurum, atq; ad subiugandam Italiam ope-  
ram suam polliceretur, nec pro hiis nisi amicitiam  
eorum & Tarentinis securitatem postularet quic-  
quam. Multi erant tamē euidenter ad pacem pro-  
pensi, quod ingenti superati pugna escent, & alte-  
ram cum maioribus copiis Italorum Pyrrho ad-  
iunctorum expectarent. Ibi Appius Claudius cla-  
rus vir, qui senectutis & cæcitatis causa faticens,  
republ. abstinebat, accepta regis legatione, & ru-  
more dilato decreturum senatum pacem, non po-  
tuit sibi temperare quin seruis iuberet vt tollerent  
se & lectica per forum deportarent in curiam. Ut  
ad valueas peruenit, exceperunt eum filii pariter &  
generi, cingentesq; latera eius introduxerunt. Se-  
natus autem reverentia & honore eius conticuit.  
Ille illico exorsus dicere, Hactenus (inquit) oculo-  
rum incommodū, Patres conscripti, moleste tuli,  
nunc vero quum fœda vestra consilia audiā & de-  
creta, q; vrbi gloriā cōculcāt, graue mihi est quod  
cæcūs tolum, non etiam sim surdus. Vbi nūc vestra  
illa apud omnes mortales semper iactata oratio,  
F

si venisset in Italiā Alexander Magnus, atque A  
arma cum iuuētibus nobis & cum parentib. no-  
stris florentib. contulisset, non celebraretur nunc  
inuictus, sed vel fuga sua, vel hic cadens Romam  
nobilitauisset? Atqui eam arrogantiam & iactan-  
tiā ostendit inanem esse, qui Chaonas & Mo-  
lōssos formidatis perpetuam Macedonum prae-  
dam: & expauescit Pyrrhum, qui vnum ex A-  
lexandri stipatoribus certe perpetuo coluit & ob-  
seruavit. Atque hoc tempore, non quo incolentib.  
Italiā Græcis opem ferat potius, quam quod  
refugiat illic hostes, vagatur in Italia, imperium se  
nobis ostendens paraturum hisce copiis, quæ  
exiguam portionem nequievunt ipsi retinere  
Macedoniæ. Nolite ergo putare hunc si socie-  
tatem pepigeritis cum eo, discessurum, ve-  
rum illos inuitaturum contemnentes vos, ut de  
quibus facilis futura quibusvis victoria sit, si suas  
Pyrrhus in nos contumelias non solum impune  
ferat, sed accipiat insuper præmium, vt ludificant  
in futurum Romanos Tarentini Samnitēsq;. Sic  
fatus Appius inflammavit eos ad bellum. Itaq;  
Cineam dimitunt cum hoc responso: Pyrrhus, v-  
bi excederit Italia, tum si societatem & amicitiam  
populi Romani petat, agat ea de re. Quousque ve-  
ro in armis erit, persequentur eum bello Ro-  
mani, etiamsi sexcentos Albinos in prælio fugaue-  
rit. Dicitur autem Cineas, dum Roma agit, curam  
intendisse atq; elaborasse, vt mores Romanorum  
videret, & reipublic. consideraret disciplinam.  
Qui postquam in colloquium venit cum pro-  
ribus, retulisse cum alia Pyrrho, tum dixisse, Se-  
natūm sibi multorum regum vīsum concilium. De ple-  
be, vereti se, ne cum Lernæa quadam hydra vi-  
deantur pugnare. Quippe duplo maiores quam  
ante copias conscripsisse consulem: tantumque  
numerum identidem superesse Romanorum, qui  
arma ferre valerent. Inde legati ad Pyrrhum de  
captiuis redimendis venerunt, atque inter eos C.  
Fabricius, cuius apud populum Romanum ingens  
nomen esse vt viri boni & bello insignis, sed admō-  
dum pauperis, ostendit regi Cineas. Hunc Pyr-  
rhūs quum priuatim benigne haberet, contendit  
vt aurum acciperet abs se, nullam quidem ob rem  
turpem, verum amicitia id & hospitii appellauit  
pignus. Abnuente illo tacuit in præsentia. Po-  
stero die, quo eum exterrereret, quod nunquam  
vidisset elephantem, imperauit vt maximam be-  
luam colloquentibus ipsis, à tergo admouerent  
post aulam. quod factum est. Tum signo dato  
remota est aulæa, & proboscidem belua repente  
sublatam suspendit super caput Fabricii, vocemq;  
emisit horrendam & asperam. Ille vero sensim con-  
uersus arrisit, & ad Pyrrhum ait, Neque heri aurum  
tuum me, neque belua hodie commouit. Super coenam  
quum varius sermo haberetur, maxime de Græcia  
& philosophis, incidit forte Cineas in Epicuri mē-  
tionem, recensuitq; quid de diis & de rep. censem-  
ant: summum bonum eos in voluptate collocare:  
rep. procriptionem, quasi ea vitæ noceat beatæ,  
eamq; perturbet, deuitare: deos remotos à bene-  
ficiencia & ira & cura nostri, in otiosam & affluen-  
tem deliciis vitam relegare. Adhuc differente eo  
exclamans Fabricius, Papæ (inquit) Pyrrho hæc  
præcepta & Samnitibus, dum nobiscum bellū ge-  
runt, cordi sint. Vnde admiratus animū & grauita-  
tem huius Pyrrhus, multo impensis amicitiam

ως, εἰ πάρεν ὄχεινος εἰς Ἰππίαν ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, καὶ οὐκενέδηνος ἡμῖν, καὶ τοῖς παράσιν ἡμέρακμάζοιν, οὐκ εἰς αὐτὸν εἴπειτο τοῦ αὐτοκτόνου, ἀλλ ἡ φυγὴν αὐτοῦ, ἢ που πεσούντας οὐδεῖται, τὴν Ρώμην σύδοξοτερευταὶ πέλιπε; Ταῦτα μήτοι κενὸν ἀλεξανδρείας καὶ κέρκηνον αποδεῖχνυτε, Χάονας καὶ Μολοσσοί, Τάσιοι Μακεδόνων λείαν, δεδίστε, καὶ βέμοντες Πύρρον, οὐτε Ἀλεξανδρείας δοριφόρων ἑναγγεῖλεν τοῖς αὐτοῖς περιπλόκοις, οὐτε τετέλεκε. καὶ τοῦ Σονθανοῦ τοῖς στρατηγαῖς μᾶλλον Ἐλληνεῖν, ἢ φούγαν τοῖς ὄχει πολεμίοις, πλανάται τοῖς τὴν Ἰππίαν, ἐπαγγελλόμενος ἡμῖν τὴν πολεμούσαν στρατηγήν τοῦ Ιππίαν. Βαρύμενος, ἢ μέρες μικρὸν αὐτῷ Μακεδονίας οὐκ ἔρχεται Διάφορος. μὴ τοῦτον οὖν ἀπαλλάξειν νομίζετε, ποιοτάτηνοι φίλοι, ἀλλὰ ὄχεινος επάγεατο, καταφερούσαι ταῦτα μᾶλλον, οὐ πάσιν φύκατεργάτων, εἰ Πύρρος ἀπειστημένοις δίκην τοῦ Κινέαν Σεισεν, ἀλλὰ καὶ ταῦτα λεβανηνοὶ μαθῶντες επεγελάσατο Ρωμαῖοις, Ταραστίοις καὶ Σαννίτας. τοιαῦτα τοῦ Ἀπαίου διαλέγεταις, ορμῇ παρέστη τοῦτο πόλεμον αὐτοῖς, καὶ τὸν Κινέαν διπομπούσι, διποκρινάρμοι Πύρρον διελέγοντα τῆς Ἰππίας, οὗτος εἰ δέοιτο, τοῖς φίλοις καὶ συμμαχίας Διαλέγεταις μέρες δὲ διπάρεστιν οὐ σπλοις, πολεμησούσι τῷ Ρωμαῖοις καὶ κείτος, καὶ επιμερίους Λαζίνοις βέβηται μαχόμενος. λεγεται τοῦ Κινέαν, οὐ τοῦτο επαγγέλτεν, ἀλλα ποιοτάτηνον ἔργον, καὶ σπουδάσαται τὸ τε βίσσον ψεύδεται τοῦ πολιτείας τὴν δρεπτὴν κατανοοῦν, καὶ Διάφοροι λεγοντες εἰλέγονται τοῖς αείσοις, τὰ τε ἀλλα τῷ Πύρρῳ φερούσαι, καὶ εἰπεῖν οὐκ οὐγκάλιτος αὐτῷ βασιλέων πολλῶν συνέδρειον φανεῖν. τοῦτο τοῦ πλήθος δεδίεναι μὴ τοῦτο πίνα φανάσται Λερναῖον ὕδραν μαχόμενοι. διπλασίους γάρ οὐδὲν ταῦτα τοῦτο πολεμητεῖν τοσούτοις ἐπὶ τῷ Ρωμαῖον ὅπλα φέρειν διωματίοις. οὐκ τούτου τορίσσεις αφίκητο τούτο τοῦ αὐχμελωτῶν οὐδὲ Γάιον Φαβείκιον, ἐπιστοῦ φίρωμαν λέγοντες ἔχειν οὐκέτι Κινέας, οὐδὲ αὐτὸς αὐτοῦ καὶ πολεμικῶν πενταστήρων. τοῦτο δὲ οὐ Πύρρος ιδία τιλοφερούμενος ἐπειδειτελεῖν χρεῖσθαι, επὶ διδεῖν διηγεῖσθαι τοῦ φίλοις δὲ πιπτοκαρχείνιας επονομάζονται σύμβολον. απωσαμένις δὲ τῷ Φαβείκιος, τότε μὴν πούχασε, τῇ δὲ οὐτεράϊα βουλέμορος αὐτοὺς ὄχηματα, μήπω διετήνειν εἰλέφαντος γεγλυμάρων, ὄχηματα τὸ μεγίστον διεπολισθεῖν αὐτοῖς τοῦτο ποιούσιν οὐδεμίοις, αὐλαῖα τοῦτα τείναται. εἰδυτο δὴ τοῦ Ταῦτα, καὶ σπουδέστερος δοθέντος, ηλικία παρήγει, διατείνει τοῦτο πολιτείας καὶ τοῦτο καρχείνιας επονομάζονται σύμβολον. εἰδυτο δὲ τοῦ Φαβείκιος, οὐ φαντάσθητε φοβερούς καὶ βαρεῖταις οὐδὲ πρέμετα πατραφεῖς, καὶ συγκειδίσταις, τοῦτο τῷ Πύρρῳ εἶπεν, Οὔτε οὐδὲ μετόχειον εχίσσον, οὔτε σήμερον διηγέρειν. οὐδὲ διατείνει τοῦτο πολιτείας λεγοντες πομποδαπῶν ψυρολίσσων, πλείστων τοῦτο τῷ Ελλάδος καὶ τῷ φιλοσοφούτων, ἐπιχρήπων οὐκέτι Κινέας διπλασίεστε τῷ Επικυρεῳ, καὶ διηγεῖται αὐτοῖς πολιτείας. καὶ τέλος δὲ μὴν στρατιῶν πολεμητοί, πολιτείας τοῦ φύλαρχοτονούσιν σύγχυσιν τῷ μακαρίου, δὲ διεῖστον απωτάπτων χάριτος καὶ ὄργης, καὶ τῷ μέλειν ἡμέρα, εἰς αὐτούς γρίμονα βίον καὶ μεσὸν διποκίζοντες. ἐπὶ δὲ αὐτούς λέγοντος, διαχειρίσθαι οὐ Φαβείκιος, Ω Ήράκλεις, (εἰπε) Πύρρος τὰ δογματα μέλει ταῦτα καὶ Σαννίτας οὐσιοὶ πολεμησούσι τοῦτο ματαίοις. οὕτω δὴ θαυμάσταις διφέρονται τοῦ αὐτὸς καὶ δῆθος οὐ Πύρρος, ἐπὶ μᾶλλον φέρεται φίλοις

A iungere cum Romanis dirempto bello studebat. Illum vero inuitauit priuatim ut comitaretur se pace perpetrata, viuiceretque secum, offens ei pri-  
mum locum inter omnes amicos suos & duces. Cui submisso fertur Fabricius respondisse, Atqui non fuerit id, rex, è retua. Nam illi ipsi qui nunc venerantur & suspiciunt te, si me probauerint, me præoptent regem tibi. Eum gessit se Fabricius. Hoc dictum Pyrrhus non infensu neque tyrannico animo accepit, imo vero amicis quoque Fabricii prædicauit animi celsitudinem, captiuosque vi-  
nius illius fidei credidit hac lege, Si pacem abnui-  
set senatus, vt salutatis propinquis & Saturnalibus celebratis ad se remitterentur: ac peracto festo remissi fuere. si quis remansisset domi, in eum sanc-  
uit senatus mortem. Inde Fabricio iam consuli quidam epistolam in castra attulit, quam regis medicus scriperat, offerens, si præmium sibi, quod bellum citra ullum discriminem sustulisset, ostende-  
retur à Romanis, veneno se regem necaturum. Cuius scelus Fabricius auersatus, quum in eandem sententiam adduxisset collegam, literas propere ad Pyrrhum mittit, monens vt caueat insidias. Ex scriptæ in hunc modum fuerunt, C. Fabricius &  
Q. Aemylius consules Romani Pyrrho regi S. Neque amicorum videris neque hostium esse felix iudex, Lectis, quæ ad nos missæ sunt, literis cognosces te bonos & iustos viros bello persequi, contra perfidis & improbis habere fidem. Neque vero hæc nos, quo gratiam emereamur tuam, indica-  
mus. Verum ne casus tuus aspergat maculam no-  
bis, dolo vt videamur, quasi nequiuerimus virtute, bellum perpetrasse. Pyrrhus perfecta Epistola deprehensisque insidiis, medicum affecit suppli-  
cio. Fabricio & populo Romano, gratiæ referen-  
dæ causa, gratis captiuos donauit, ac Cineam ex  
integro ad pacem sibi peragendam misit. Enimue-  
ro populus Romanus, nec in gratiæ partem nec in  
mercedis, quod in seclus in ipsum committen-  
dum non consensisset, illos recipere sustinuit gra-  
tuito, sed totidem Tarentinos & Samnites ei libe-  
ros remisit. Pacis autem & amicitiæ non ante ad-  
misit mentionem quam cum armis exercitum na-  
uibus, quas adduxerat, imposuisset, atque in Epri-  
num abscessisset. Ibi quum res recideret eo vt ite-  
rum esset ei pugnandum, castra mouit, & ad oppi-  
dum Asculum signa cum Romanis contulit. Re-  
dactus illic ad loca inæqualia & fluum arbustis  
obsitum & asperum, quo elephantis aditus non  
patebat ad iungendum se acieci eius, post multa vul-  
nera magnamque stragem nox pugnam diremit.  
Postridie machinans vt loco æquabili conlige-  
ret, & valerent elephanti hostes adoriri, occupauit  
saltum præsidio, coniectaq; inter beluas magna  
manu iaculatorum & sagittariorum, ingenti im-  
petu atque vi conferram atque compositam a-  
ciem induxit. Romani, qui prioribus effugiis &  
receptibus deficerentur, fronte concurrerunt lo-  
co plano cum hostibus. Quum properarent au-  
tem, priusquam ingruerent beluz, grauem arma-  
turam impellere, acriter gladiis certauerunt cum  
fariissis, iminemoresque sui vulnera & cædes, quæ  
inferrent, cernebant, incommoda sua vilipende-  
bant. Tandem, postquam diu pugnatum est, initiū  
fuge dicitur eo loco cœpisse ubi Pyrrhus agebat,

qui acriter pressit oppositos. Plurimos impref- A  
sio & vis elephantorum confecit, quod virtutem  
suam ostendere in conflietu non possent Roma-  
ni, sed quasi irruptioni fluctus vel terræmotus  
obruentis putauerunt sibi cedendum, neque su-  
stinentum ut re nulla memorabili edita occum-  
berent, neque, vbi nihil proficerent, ibi nihil non  
sustinerent calamitatis. Quia verò non procul fu-  
gientibus suberant castra, sex millia prodit Hiero-  
nimus cecidisse ex Romanis: de Pyrrhi exercitu, tria millia quingentos & quinque in comen-  
tarios regios relatios. Dionysius nec duo prælia ad  
Asculum, nec liquidam victoriam fuisse tradit B  
Pyrrhi. Semel ad occasum solis usque quum di-  
micatum & brachium Pyrrhi pilo vulneratum es-  
set, simulque Samnites impedimenta eius diri-  
puissent, ægrè diremptos fuisse. Desiderata ex am-  
bibus exercitibus Pyrrhi & Romani plus quin-  
decim millia. Vtrique receptui cecinere. Ibifertur  
Pyrrhus ad quendam sib gratulanter dixisse,  
Actum planè de nobis sit, si uno adhuc prælio vin-  
cendi nobis sunt Romani. Quippe exercitum,  
quem portauerat in Italiam, amiserat magna ex  
parte, amicos ducesque paucis exceptis omnes,  
nec supererant alij quos exciret: & socios, quos il-  
lic haberet, videbat segniores: contrà Romanis,  
quasi ex fonte affluent, suppleri domo abundè &  
celeriter legiones, neque infringi cladibus ani-  
mutr, sed pertinaciam & contentionem animi ijs  
ex ira ad prælium crescere. His immenso difficul-  
tibus iterum nouæ spes oblatæ sunt & negotia,  
quæ animum eius in diuersa trahebant. Eodein  
enim tempore legati aderant ex Sicilia, qui ei Agri-  
gentum Syracusasque & Leontinos dedebant,  
orabantque ut ad exigendos Pœnos & ad vindic-  
candam à tyrannis insulam supprias ferret. Ex  
Græcia autem Ptolemæum Ceraunum nuncia-  
batur cum exercitu in conflietu contra Gallos oc-  
cubuisse: nunc ipsum opportunissimo tempore  
quarentibus regem Macedonibus superuentu-  
rum. Hic multum fortunam incusans, quod ma-  
gnarum rerum in unum momentum sibi conclu-  
sisset argumenta, reputansque, vt si ambo tene-  
ret, amittere se alterum, diu est animo fluctuatus.  
Inde Siciliæ molem reruna maiorem existimans  
comitem fore, quod esset vicina Africa, eò appli-  
cuit animum: Cineamq; extemplo ad agendum,  
sicut solebat, cum ciuitatibus præmisit. Tum in-  
uitis Tarentinis imposuit præsidium quibus po-  
stulantibus ut vel qua venerat conditione, præ-  
staret eam, & ipsis bello Romano adesset, vel si E  
Italiæ desereret, urbem ut suam relinquaret  
qualem acceperat: nihil respondit equi, sed ut  
tacerent, imperauit, & sua tempora expectarent.  
Hinc vela fecit. Ut appulit in Siciliam, cuncta  
eius spei responderunt, ciuitatesque certatim ei  
se tradiderunt. Vbi certamine & vi opus erat,  
nihil obsistebat primò, sed xxx millibus peditum,  
equorum duobus millibus quingentis, nauibus  
ducentis, quibus Siciliam iniit, Pœnos profligauit,  
provinciam eorum subegit, Erycen munitissimum oppidum, quod magnum habebat præsi-  
dium, statuit oppugnare. Stante in procinctu ex-  
ercitu, arma toto corpore induit, progressusque  
Herculi ludos & vias viatorum causa voulit,

ενθρείσαται τοις αὐτηταγμόνοις. Τοις πλέον δύκη καὶ βίᾳ  
της ελεφάντων κατειρράσαντο, χρήσασθαι τῇ σχετῇ ταφές  
τινα μάχην τῷ Ρωμαϊκῶν μὴ διωληνόν. ἀλλ' οὐέφόδω  
χύματος ή σεισμοῦ κατερέποντος, οἰομένων δὴν ἐξεισαθῆναι,  
μηδὲ τοσούδεν ἀπορίκτος ἀποδυόσκου, ἀλλ' ταῦτα μηδὲν  
ἀφελέσι, πούτα πάχοντας τὰ χαλεπώτατα. τῆς οὐ φυγῆς  
οὐ μαχεῖσθαι εἰς τὸ στρατόπεδον γνωμένης, εξακινθίσιος ἀπο-  
διψύν Φοιτῷ Ρωμαϊκῶν Γερώνυμος τῷ οὐτεί. Πύρρος οὐ  
τοῖς βασιλικοῖς τασμάτισσον αὐτεργίων τελείλιος περ-  
γακοῖς καὶ πέντε πεντάκοτες. οὐ μέντοι Διοιύσος οὐτε  
δύο τοῦτο Αὐτοὺς μάχας, οὐτε ὄμολογον γνωμένων ἡτταὶ ισορθ  
γείαθαι Ρωμαϊκῷ ἀπαξιζέμενοι διερμηνέλιον μαχεσα-  
μένοις, μόλις ἀπαλλαγῆναι, τῷ Πύρρου βαθέτοντας τὸ  
βεργίονα, καὶ τινὰ ἀποσκοτίνων ἀμα Σαυτόντην Διαρπα-  
σάντων. ἀποθανεῖ οὐ τῷ Πύρρου η Ρωμαϊκῶν αὔρας ταρ-  
μιεῖος πεντακινδύνος ἐνετέρων. θελεύθοσαν οὐ αἱρέσ-  
ει, καὶ λέγεται τῷ Πύρρον εἰπεῖν πορές θνάτη τῷ συνδο-  
μένῳ αὐτῷ, Αὐτὸν μίαν μάχην Ρωμαϊκούς νικήσαντο, ἀπο-  
λούμενα ποντικάδες. πολὺν μὲν γέρας ἀπολώλας μέρος ησά-  
γων ἡκε διωμένως, φίλοι οὐ κατεργάζονται, πλινθόλιον,  
ἀποκτεῖται μεταπέμπεσθαι οὐδὲν οὐτερεῖ τοῦτο τὸ τόπος αὐ-  
τοῦ: συμμαχοῦς, ἀριθλυτέρους οὐτερεῖ τοις οὐ Ρωμαϊκοῖς, οὐτε  
τοῦ πηγῆς, οὐκέτε τοπίρρεούσις, οὐκαπληρεύμανον δύπο-  
ρως καὶ ταχὺ τὸ στρατόπεδον, οὐτούς ητταὶ οὐδὲν τοις ἀποβολήσας  
τὸ θυρρέον, ἀλλὰ ράμπην η φιλοπιλίδην τοῦ ὄργης οὐτὶ τὸ  
πόλεμον τασσειλασίσανται: οὐ τοιαύτους οὐτὶ τὸ ποσεῖας,  
εἰς ἔλπιδας αὖτις παλινκενάς ἐνέπεσε, οὐ τασχήματα διχοσ-  
οῖσιν ἔχοντα τῆς γνώμης. ἀμα γένθην οὐκ μὲν Σικελίας δύ-  
δρες, Ακεράχηται η Συρεκυσός οὐκ Λεοντίνος ἐνχέιται.  
Ζούτες αὐτῷ, οὐ δεόμενοι Καρχηδονίους τε συνεκβαλόνται, οὐκ  
τῷ τυρρίνων απαλλάξαται τοις οὐτοῖς οὐτὶ τοῖς Ελάδος αγ-  
γήλοτες οὐτοῖς Πολομεῖος οὐ Κερσούρος ἀπόλωλε, Συμπε-  
σῶν Γαλάταις μὲν τῷ διωμένως, οὐτοῦ αὐτοῦ κατεργάμαλι-  
τα δεομένοις βασιλέως Μακεδονος τοῦτο γέροιτο, πολὰ δὴ  
τὸ πόλιον μεμιγάμνος, οὗτοι τασχήματα μεγάλων ἀσθέ-  
σος εἰς ἔτα κατεργάμενοι συλλεγούσει, καὶ τοιμίζωντος αἱρέσ-  
ει τοῦτο αρχότων ἀπολέντας δατέσσει, διλέγεται τοις λε-  
γονοῖς πολὺ γέροντος εἰπεῖν Σικελίκος μετόνοντας  
κατεργάματαν δοκεῖται, Λιβύης οὐτοῖς εἴτε δοκεύ-  
σιν, οὐτοῖς τοιαύτας, Κινέαν μὲν δύναται οὐέπεμψε τα-  
καλεξόδηνον (οὐστρείσθε) ταῦτα πόλεσιν. αὐτοῖς οὐτὶ τοῖς Τα-  
ραχτίοις δισαπαχετοῖσιν εμβολίῳ φευγεῖν, οὐτὶ αἰξιοδοτοῦ  
η παρέχειν οὐτοῖς πάχει, Συμπολεμοῦτα Ρωμαϊκοῖς, η τινὰ  
χέρευ τασχήματον αὖτις ἀπολιπεῖν τινὰ πόλιν οἷαν παρέ-  
λαβε, μηδὲν διπεινέστερον διπορινάληνος, ἀλλὰ τασχήματας η-  
συχίαι αὖτις, οὐτὶ τασχήματα η ἀντούς κατεργάζονται, οὐέπλασται.  
ἀλλαγόντας αὐτοῖς Σικελίας, άλλον ηλπίσει, δύναται απόντι  
Βέσσαρας οὐτὶ παρέχειν αὖτις εαυτοῖς τασχήματα. τῷ οὐτεί  
γάρως οὐκ βίᾳ δεδέστων δοθεῖ αἰτίχητον τασχήματα, ἀλλὰ  
τειμησίοις ποτοῖς, οὐτὶ διεργάλητοις πεντακινδύνοις παθεῖσι,  
οὐκ Αργεσίας τανόντι τοπίον, οὐτε το Φείνας δέσπορος, οὐκ η-  
περέφετο τὸν τοπικεργάτειαν αὐτῷ. Ειδούς Ερυκος ὀχυρωτά-  
του τῷ κατεινόντος, οὐκ πολὺς αἱμονόμενος ἔχοντος, οὐκο-  
βιάζεσθαι τασχήματα τοῖς πίχη. οὐτὶ τοῦ στρατειας γνωμένης

αὐτῷ γράπτει τῷ Σικελίᾳ αρχόντων "αἴσιον ἀγωνίτην ἐστὸν  
ἀποδεῖξῃ τοῖς Σικελίταις οἰνούσιν Εὔλλου. τῇ δὲ σάλπιγὶ οπ-  
μήνας, καὶ τοῖς βέλεσι τοῖς βαρβάροις απασχεδάστας, καὶ  
τὰς κλιμάκας περοσαγαγών, περφθεὶς ἐπέβη τῷ τείχοις. δῆ-  
πάνταν δὲ πολλῶν, ἀμυνόμνος, τοῖς πολὺς ἔχεσθαι τῷ τεί-  
χοις ἐπὶ ἀμφότεροι, καὶ κατέβαλε, πλείστοις δὲ τοῖς ταῖς  
ξίφις χρώμνος ἐπεσάρθρους νεκροῖς. ἐπαῦτον δὲ τοῖς θεοῖς,  
ἄλλα καὶ περιστρέψας ἐφαῖτο τοῖς πολεμίοις καὶ τὸ Οὐμ-  
ενὸν ἐδίξεν ὄρθας καὶ μὲν ἐρυθρεῖς ἀποφαγόντα, τῷ δὲ  
τῷ μόνιν τοῦ αἰδρείαν φορέσι πολάκις σφραγίδας καὶ  
μανῆς φερομένων. αἰλουροῖς δὲ τῆς πόλεως, ἔθυσέ τε τῷ  
θεῷ μεγαλωτεῖς, καὶ θεοῖς αἰγάλων προμοδατῷ παρέρχε.  
τῷ δὲ τοῖς Μεσόνιοις βαρβάροις, Μαμερτίνοις δὲ λουμέ-  
νοις, πολλὰ τοῖς Εὐλλοῖς σφραγίδων, σίνοις δὲ τῷ Φόροις πε-  
ποιημένοις πατοτελέσι, πολλῶν δὲ καὶ μαχίμων ὄντων, (δι' ὧν  
καὶ περιπολούμενοι Αἴριοι γλώσσῃ Λατίνῳ) τὰς μὲν  
φορολόγους συλλαβὼν ἀπεκτείνει, αἰλουροῖς δὲ τοῖς πόλεοις μέχη,  
πολλὰ τῷ Φερούειων διέκεφλε. Καρχηδονίοις δὲ συμβατικῶς  
ἔχοισι, καὶ χρήματα βουλομένοις τελέσι, εἰ δύνατο φιλία,  
καὶ ναῦς διπορεύεται, απεκρίνατο πλόκοντας ἐφίελμος, μίας  
εἰς τὴν Καρχηδόνα φιλίαν πορεύεται, εἰ πᾶσαν ὅκλιτον  
Σικελίαν, ὥραγράνθι τῷ Λιβυκῷ θαλάσσῃ πορεύεται τὰς Εὐλλο-  
νας. διπολιάσσει τοὺς πόλεοις, ἀλλὰ δεσποτικῶς καὶ πορεύεται τὸν Βια-  
ζόμνος τοῦ καλλίζεντον, σόκον δέ τοις ὡν διδέει τὸ δέχητον τοῖς,  
ἄλλα καὶ μᾶλλον ἐτέρων, τῷ πορεύεται χρήματα ὄμηλον, καὶ πορ-  
ηποτελέσι, καὶ μηδὲν σφραγίδην, πατοτελέσι. εἰπει γνόμε-  
νος δὲ δημοκρατεῖ τούτους, αὐτοὶ πειθαρεῖσθαι τῷ χαλεπότητι καὶ  
ἀπιστίας περοσοφλίσκει δοξαν. οὐ μέν ἀλλὰ τοῦτο μὲν,  
ώστιαγκάμα, σωματεργασία· καί τοις διεφερούτες, ἐπειδὴ  
Θοίναρα καὶ Σώτρατον, αἴδριας ἡγεμονίκης τοῦ Συρακού-  
σας, οἱ περφθεὶς μὲν αὐτὸν ἐλθεῖν ἐπεισαγεῖσι Σικελίαν, ἐλ-  
θόντος δὲ τοῦ πόλιν θύεις στρατεύεσθαι, καὶ τὸ πλέονα συκα-  
τεργάσαντο τῷ Σικελικῷ, μήτε ἀγριοσῶν αὐτῷ, μήτε  
ἀπολιπεῖν βουλόμνος, σύντασθαις εἰχε. καὶ Σώτρατος  
μὲν απέτη φυλαχτοῖς, Θοίναρα δὲ αὐτῷ Φερούεις αἴτιος με-  
νος απεκτείνει οὐ μέν μικρὸν διδέει καθ' ἓν αὐτῷ μήισατο τῷ  
πορεύεσθαι τούτους, ἀλλὰ δινοῦντος μίσους ἐγχρυσόν τοὺς πό-  
λεοις πορεύεται, αἴ μὲν περοσεπέντεντο Καρχηδονίοις, αἴ δὲ  
ἐπίστρεντο Μαμερτίνοις. διποσάσθεις δὲ ὄραντα πομπαῖς, νεωτερε-  
σμοῖς καὶ σύσποντι ψυχραῖς ἐπὶ αὐτὸν ἐδέξατο χράμματα Σαυ-  
ντούμη καὶ Ταρρακίνων, μόλις αἰτεχόντων τοὺς πόλεοις αὐτοὺς  
πορεύεται πολεμον, εἰργαλέων δὲ τῆς χώρας ἀπάστος, καὶ δεο-  
μένων βοηθείαν. Εόδιος δὲ διπορεύεται, μὴ φυγεῖν εἰς Ιτα-  
λίαν. λέγεται δέ, αἴπαλαπομένος μὲν, πορεύεται τοῖς πολιτοῖς  
ἀπιστών, εἰπεῖν τοῖς πολιτοῖς αὐτὸν, Οἶτος διπολείπολην, ὡς φί-  
λοι, Καρχηδονίοις καὶ Ρωμαϊοῖς παλαίστρα. καὶ Εόδιος μὲν,  
ώστερεικάδη, μετ' οὐ πολὺ χρόνον ἐγίνετο. τῷ δὲ βαρ-  
βαρούσαντον ἐπὶ αὐτὸν διπολέοντα, Καρχηδονίοις μὲν τοῦ πορθμῶν καμαχίστας ἀπέβη τῷ θεῷ πολλας,

A si Græcis Siciliam incolentibus dignum se gene-  
re & fortunis suis præstisset bellatorem. Signo  
tuba dato barbaros telis deiecit, & admotis scalis  
in muros eus sit primus. Dum ibi pugnat cum  
multis, partim ex muro hinc inde depulit & de-  
turbavit, plerisque gladio interfectis cadavera  
circa se accumulauit. Nihil interim fuit ipse laesus,  
sed hostibus terribilis aspectu visus est, atque Homerum  
recte & perite demonstrauit ex omnibus  
virtutibus dixisse. Fortitudinem vnam identi-  
dem lymphatico & phanatico motu ferri. Ex-  
pugnato oppido sacra fecit Herculi magnifice,  
deditq; omnis generis ludorum spectacula. Quum  
premerent maiorem in modum Mamertini Græ-  
cos, non nullos insuper fecissent vestigiales, (erant  
autem numerosi & pugnaces: vnde vocabulo La-  
tino dicti sunt quasi Martiales) exactores tributo-  
rum comprehendit ne cauitque, illos acie fudit,  
oppida eorum pleraque excidit. Carthaginien-  
sis pacem petentibus, pecuniamque offeren-  
tibus ei, si sequuta pax esset, pendere & classem  
mittere, pluribus inhibens responsum dedit, vnam  
pacis & amicitiae rationem secum incundæ esse,  
si tota Sicilia excessissent, & termino cum Græcis  
vterentur mari Africō. Porro secundo rerum cur-  
su & præsentibus inflatus viribus quum vrgeret  
spem, quæ principiò ipsum domo excuerat, pri-  
mæ oculum adiecit Africæ. Copiam habebat na-  
uium, cæterū remigibus & militibus classariis  
deficiebatur. Vbi iam cogendis in naues classicis  
non comiter cum ciuitatibus nec blandè egit, sed  
pro imperio & iracundè subegit eas, atque suppli-  
cia repræsentauit: qualem statim ab initio non  
præbuerat se, sed supra cæteros ciuitate & nihil  
diffidendo neque obtundendo conciliauerat ho-  
mines: inde ex populari versus in tyrannum, com-  
parauit cum saevitia ingratitudinis existimatio-  
nem & perfidiaz. veruntamen ut necessarijs his,  
quanuis acerbis, conniuebant. Ut verò Thœnon-  
em & Sostratum principes ciuitatis Syracusa-  
næ, qui in Siciliam eum primi inuitauerant, vr-  
bemque suam illico aperuerant venienti, ac socij  
in conficiendis plerisque rebus Siciliæ fuerant,  
quum nec trahere eos fecum, nec veller in Sicilia  
relinquere, suspectos habuit, ac Sostratus timore  
adductus defecit ab eo, Thœnonē eiusdem con-  
silio esse criminatus interfecit. Tum vertere se non  
paulatim neque minutatim eius res cœperunt.  
Sed quum infensissimum odium ciuitates eius ce-  
pisset, aliæ ad Carthaginenses defecerunt, aliæ ac-  
ciuerunt Mamertinos. Vbi defectiones & conspi-  
rations vndiq; & validam aduersus se vidit con-  
iurationem, accepit literas à Samnitibus & Taren-  
tinis, qui, quod circum circa agris pulsi ægrè bel-  
lum à mœnibus propulsarent, opem eius implo-  
rabant. Color autem hic fuit, ne pro fuga discessus  
eius & pro rerum desperatione Sicularum habe-  
retur. Reuera quum tenere, sicut nauē agitaram,  
non valeret insulam, sed exscensionem quereret,  
coniecit se denuo in Italiam. Fertur, quum disce-  
deret iam, ad insulam respectans comitibus suis  
F dixisse, Quam, amici, palæstram Carthaginensi-  
bus & Romanis relinquimus! Quod non multo  
post, vt coniecerat, euenit. Quum conspira-  
sent in abeunte barbari, in traiectu conflixit  
cum Pœnisi, ac magna ex parte classem amisit:  
Carcasouσάντων ἐπὶ αὐτὸν διπολέοντα, Καρχηδονίοις μὲν τοῦ πορθμῶν καμαχίστας ἀπέβη τῷ θεῷ πολλας,

cum reliquis nauibus confugit in Italiā. Māmertini non minus decem millia antē transmisserant. Hi aperto Marte dubitauerunt eum inuadere, sed in saltibus adorientes & incurentes, totum exercitum turbauerunt. Ibi duo elephanti perierunt, multique ex nouissimo agmine cecidere. Eō Pyrrhus ex fronte proiectus dimicauit aduersus viros in armis exercitatos & feroceſ. Ac gladio secundū caput vulneratus, quum paulisper pugna excessisset, magis magisque excitauit hostes. Quorum vnuſ longē ante alios procurrentes, vir & statura eminenti & fulgentibus armis, lacesſiuit cum voce procaciore, prodiret, si viueret. Irritatus Pyrrhus, inuitis suis vertit se cum stipatoribus in eum, frendensque & cruore madens, ac truci vultu per medios erupit, occupatque caput barbari enī ferire, fuitque iectus & lacerti vi atque acie ferri adeo violentus, ut ad infima penetraret, & eodem momento corporis partes disiectae hinc atque hinc dilaberentur. Id progressum barbarorum tardauit, Pyrrhum mirantium stupentiumq; vt virum homine maiorem. Ille, via reliqua tuto peragrata, Tarentum xx millibus peditum & tribus equitum venit, atque eductis secum Tarrentinorum delectissimis, in Romanos, qui statua habebant in Samnio, signa mouit. Res accise erant Samnitium, qui compluribus praelijs à Romanis contusi animos fractos gerebant. Suberat etiam expeditionis Siculæ causa aliquid in Pyrrhum offensionis: quod fuit in causa ut minus frequentes ad eum conuenirent. Quicquid autem habebat copiarum, bipertitus partim in Lucaniā ad detinendum alterum consulem misit, ne subuenire valeret collegæ: partim duxit contra M. Curium, qui tuto loco ad Beneuentum, considerbat manens ex Lucania auxilia, atq; etiam, quod nonnunquam eum pullarij aruspicesque deterrent, a pugna abstinebat. Hunc aggredi, prius quam ille subueniret, maturans Pyrrhus, fortissimos quosq; milites & pugnacissimos ex elephantis delegit, atque cum his ad castra Rothana contendit. Longæ & syluis impeditæ circuitu viæ per gentem lumiña defecerunt. Vnde cœperunt milites errare. Dum in his moram trahunt, & nox defecit, & illucescente die conspexerunt ex vertice montium aduenientem hostes. Quæ res tumultum & motum excitauit in castris. Quia tamen leta exta consuli fuerant, & tempus poposcit certamen, eductis hic copijs adortus est primam aciem. qua profligata terror totum inuasit exercitum. Itaque multi cecidere, & elephati aliquot capti. Hęc victoria M. Curium ad prælio decernendum protraxit in campum, atque aperto marte signis collatis pepulit ab uno cornu hostem: in altero, beluarum impetu pedem referre ad castra coactus, stationem frequentem, que sub vallo stabat & recens erat, excitauit. Hęc ex locis decurrentis editis coniectis in beluas telis auerterunt eas, illę fuga retrò per suos delate turbauerunt & dissipauerunt ordines. Quę res pariter victoriam Romanis & imperium dedit. Nanque ex rebus illis gestis atq; illis ex conflictibus quum animos sum- plicissent, opesq; & nomen quasi insuperabiles quęfissent, Italia statim, Sicilia sunt paulo post potiti.

κε τοῖς Ρωμαϊοῖς, ἅμα δὲ καὶ ὁ κράτος τῆς ἡγεμονίας λαβόντες ἐκ τῆς Δρεπᾶς ἀκείνης καὶ τὴν αὐτήν

A ταῖς δὲ ἀγοραῖς κατέφυγε περὶ τὴν Ἰππολίτην. Μαμερῆ οὐ  
δικαιόεινος σύνελέχθησεν προσδέσθαντες, διπάξασθαι μὲν  
ἔφερον Ἰππολίτην, εἰς δὲ τὰς δικαιοσύνας ὑπερβάλλοντες, ἀπὸ  
πίστοντες, ἀπὸ δὲ τὸ γράμμα μὲν συνεπάρχειν. ἐπεσεῖδεν δέ  
Ιππεία, καὶ συχροῖς ὑποδιοφυλακεῖσθαινάπειρον. αὐτὸς  
οὖν ἀπὸ τῆς σόματος παρελάσσας, ἥμισυ εἴπερ, καὶ διεκινδύνει  
περὶ δύο δρας ἱσχυμένοις μάχεσθαι καὶ θυμοδέσθαι. πληγεῖς  
τὸν κεφαλὴν ξίφῳ, καὶ μικρὸν ἐπὶ τὸ μαχαρίδιον τύσασας,  
ἐπικαλλον ἐπῆρε τοὺς πολεμίους. εἰς δὲ τὸ πολὺ περὶ τὸν ἄλ-  
λων ὑπερβαρεῖν, αὐτὸς τῷ τε Σάμαπι μέγας καὶ τοῖς ὅπλοις  
λεπτοῦς, ἐχεῖτο τῇ Φωνῇ Δραστέρᾳ, καὶ ποτελεῖται  
ἐκέλθειν αὐτὸν, εἰ ξῆ. παρεζωμένος δὲ ὁ Πύρρος, ἐπέστρεψε  
Βιαμέτ τῷ Λασαπτῶν, καὶ μετ' ὄργης αἵματι πεφυριέ-  
ντος, καὶ δύος ὁφθαλμῶν διασπασμον, ὡσάρδυνος διάυτον, καὶ  
Φάσσας τὸ Βαρβάρον ἐπλήξει καὶ τῆς κεφαλῆς τῷ ξίφῳ,  
πληγὴν ρώμη τε τῆς χειρὸς ἀμέλη βαφῆς δέσετη τὸ σιδή-  
ρον, μέρει τῷ κάτω Διαδραμοῦσαν, ὥστε εἰς χρόνα πε-  
ποτενεκατέρωσε τὸ μέρη τῆς σώματος διχοτομηθέντος. Κατο-  
τείνει Βαρβαρόν τούτην ἐπέρχεται τὸ περίσσω χωρίς, ὡσπρὶ τῷ κρή-  
τον τῶν θαυμάσιων καὶ καταπλαγμάτων τὸν Πύρρον. οὕτω  
διγένειον ἀδειάς διεξελθὼν, ἤκει εἰς Τάσσατα, διερμέ-  
νος πεζοῖς, καὶ τειχιλίους ἵπαισις καμίζων. αἰαλέσσαντες τῷ  
Τασσετίνων τούτους κατέπιστον, οὐδὲς δέ τοις Ρωμαίοις ἥδην στηρί-  
ζεται δραπεδίοντας. τῷ δὲ Σαυντόντι τάπει περί-  
γματα διέφερον, καὶ τὸ φρενήματος ὑφέντο, κακεράτημένοι  
μάχεσθαι πολλοῖς τὸν τῷ Ρωμαίον. οὐλινὸν δέ τοις περὶ  
τὸν Πύρρον ὄργης, Διάστητος δὲ εἰς Σικελίαν πλοῶν· οὗτον οὐ πολ-  
λοὶ Σύρων αὐτὸν σκεπῆδον. πολύταχτον νείρας δίχα, τοὺς μὲν  
εἰς τὸν Λαδικανὸν ἐπειμένει, αὐτὸν Ιονίον τοῦ ἐπέρχου τῷ  
τατάτων, ὡς μὴ Βονδοῖν τοὺς δέ τοῦδε αὐτὸς ὑπὲπειράτης Μάιον Κεν-  
τειον, τοῦ πόλιον Βερέσετον ιδρυμένον στὸν αἴσφαργον, καὶ τοῦ-  
δε μένοντα τὸν στὸν τὸν Λαδικανὸν Βονδόναν. οὐδὲ δέ τοις  
μάντεσον αὐτὸν οἰκόνοις καὶ ιεροῖς στρογεντοῖς, πούχαζε.  
ποιεῖδων διότι οὐδὲν οὐδὲν οὐδὲν οὐδὲν οὐδὲν οὐδὲν οὐδὲν  
αἴσφαργον τούτους δραπιώτας σκεπῆται· τοις τοῦτοις εἰπελ-  
θεῖν, αἴσφαργον τούτους δραπιώτας, καὶ τῷ Ιππείων τὸ μαχμότα-  
πε λεγεῖν, νυκτὸς ὥρησον ὑπὲπειράτης δραπιώτας. τοῦτον δέ  
αὐτὸν μακεδόν καὶ δάστιαν ὑλαῖς οὐδὲν, στὸν αἴσφαργον τὸν Φωναῖα,  
καὶ πλαίσια τούτους δραπιώτας σκεπῆται· τοις τοῦτοις εἰπελ-  
θεῖν, αἴσφαργον τούτους δραπιώτας, καὶ τῷ Ιππείων τὸ μαχμότα-  
πε λεγεῖν, νυκτὸς ὥρησον τούτους δραπιώτας. τοῦτον δέ  
τοριστὸν πολὺ καὶ νίκησιν περιέχειν. οὐ μὲν ἀλλὰ τῷ Ιε-  
ρῷ τῷ Μανίφυλμον εἰς τὸ πεδίον· καὶ Συμβράν  
στὸν περιστρόφησον, δὲ μὲν ἔβατο τῷ πολεμίων. οὐδὲ δέ τοις  
βιαστεῖς τὸν τῷ Ιππείων καὶ συσαλεῖς πρὸς δραπιώ-  
τας, ποιεῖν φύλακες στὸν πολεμίων συχοῖς ἐφεράταις παῖς χάρεσι  
αἵτινας τῷ Ιππείων καὶ αἴκμηται· οἱ δέ τοις φραγέντες στὸν πόλιον  
οὐχιράν καὶ τὸ Ιππείων βαθύοτες, οὐαίκεσσαν διποτρίφε-  
θαται. καὶ φυγῇ χωρεῖσθαι Διάστητος τῷ Ιππείων συμμάχων ὅπιον, τα-  
κεχλιῖ αἴργασσαθαι καὶ συγχειν, ηδὲ δικηρα παρέδω-  
μενιας. καὶ γέροντος Φρέστημα καὶ διωματινοῖς δόξαις ὡς ἀμαζο-

οὐτῷ μὴ οὐκέπεσε τὸν Γαλικῶν καὶ Σικελικῶν ἐλπίδων ὁ  
Πύρρος, διέσετη γρόνον ἀνάλωσας τὸν τόπον σκῆνην πολέμους,  
καὶ τοῖς πορεύμασιν ἐφεποθείσι. Τοῦτο αὐτὸν αἰτίην τοῦ τόπου  
τοῖς Διαφυλαξῖσ, καὶ νομιμοῖς ἐμπειρίαις μὴ πολεμικῇ  
καὶ χλειδῷ πόλη μη πολὺ περιποτε εἴπει τὸν καθ' αὐτὸν βασιλέων,  
ἀλλὰ τοῖς πορεύεσιν ὅπτατο, τοὺς ἐλπίσιν ἀπολλύνατ, διέρρεψε  
τὸν ἄποντα, οὐδὲν εἰς ὁ δεῖ θεατὴ τὸν ποταρχόνταν,  
Σάσσας. ὅτεν ἀπείκετεν αὐτὸν Ἀντίγενος καὶ θετῆ πολλὰ  
βοήσοντι καὶ καλέ, γενναδαγεῖσαν οὐκ ἀπίσταμέν τοις πεσοδοῖς.  
καμιστας ἐστιν Ηπειρού πορειών πεζοῖς καὶ πεντακοσίοις  
ιπταῖς, γείμαστε ὃσκε ἔχων, ἐζήτει πόλεμον φέρει τὸ  
τρατόμα. καί οὐναν Γαλατῶν αὐτὸν περιγραμμένων, οὐέ-  
σσαν εἰς Μακεδονίαν, Αντίγενου τῷ Δημητρίου βασιλεύ-  
οντος, ὡς αρπαγῇ καὶ λεπτοσίᾳ γενοσόμνος. ἐπειδὴ καὶ πόλεις  
ἐλέμπαντε συχνάς, καὶ τραπεζαὶ μιχράλιοι μετέσπονταν ὡς αὐ-  
τοῖς, ἐλπίσας πι πλέον, ὥρμησεν ὅπει τὸν Αντίγενον καὶ πολὺ τὸ  
τεία περιπεσῶν, σκηνετάρχεις τὸν τραπανὸν ἀπασαν· οἵτινες  
τοῖς τῆς οὐρανίας τεταμένοι Γαλατέα τὸν Αντίγενον, ου-  
χοὶ δὲ πλῆθος ὄντες, ποτέσπονταν βίρωσας· καὶ καρτερεῖς  
μάχης ψυχομένης, πύτων οἱ μὴν πλέοντοι κατεκόπισαν, οἵτινες  
τὸν ἐλεφαντωνήγεμονες ἐκκαπαλεύσαντο, παρέδωκαν  
ἔαυτοῖς καὶ τὰ θηρία παρέπα. περιστρέψαντο δέ οἱ Πύρρος τηλι-  
κατα, καὶ τῇ τύχῃ μᾶλλον τοῖς λογισμοῖς γεώμενος, ἐπῆγε  
τὴ Φάλαρη τὸν Μακεδόναν, αἰαπεπλησμήν ταχχῆσκε  
Φόβου Διάφανον τὸν ἄπταν. ὅτεν ἐμβολῆς μὴν ἔφοντο καὶ μάχης  
πορέσθιας αὐτὸν, τὸν δὲ διέξιδεν πορετείνων, καὶ τραπεζαῖς καὶ τα-  
ξιαρχοῖς αἰακαλούμνος ἀποθετός ὅμαλος, ἀπέσησε τοὺς  
πεζοῖς τὸν Αντίγενον. κάκενος μὴν ποταρχόμυρον, ἀματύ-  
πονταίων οὐνας πόλεων κατέστησεν· οὗτος οὐ πάντας  
τούτοις μέγιστος αἰτιός ποτέσθιας δόξαν οἰούμνος Διαφεροπορέψα-  
το τοῦ τόπου Γαλατέας, τανάλιστα καὶ λαμπαρέστα τὸν τρα-  
φύρων αἰέντικεν εἰς διεργὴν τῆς Γαλατέας Αἰδηνάς, πόδε δέ  
ἐλεγχείον ὑπηρέστας.

Tοὺς γυπεοὺς Μολεατὸν ἐπωνίδιον ἀπέργεν Αἰγαία

Πύρρος ἀπὸ Θρασέων σκέρεμασεν Γαλατῶν,  
Παιγνίου καθελών στρατόν. Ὁ μέγα θῆμα:

ΑΙ' χρηται γενική πάρεστις ΑΙ' ακίδαι.

μῷ τινὶ μάχῃ ἐγένετο οὐδὲ πόλεσ. τῷ δὲ  
Αἰγαίων κρατίσας, τότε μῆτρα χαλεπῶς ἐχρήσατο τοῖς αὐ-  
τοφρποῖς, καὶ Φευρεῖν Γαλατικὸν ἐν τῇ πόλει κατέλιπε  
τῷ μετ' αὐτοῖς στρατού ομήρων. οἱ δὲ Γαλαταὶ, θρόνοι πλη-  
σάτοι χρημάτων ὄντες, ἐπέθεντο τῷ βασιλέων αὐτοῦ κε-  
κινδυνωμένων τοὺς Αἴγαιούς τοὺς, καὶ τὰς μὲν χρήματα διέρ-  
πασαν, τὰς δὲ τεῖχους μερικάς τοῦτο τῷ Μακεδόνων οὐ πα-  
χές καὶ οὐκαρότας σφεγκεῖν οἱ Πύρροις, ἢ διὰ αἰρολίας ήταν  
περίεργος, ἢ παρεὶς ὅλως οὐδὲ φόβον δικαίουται τοῖς  
Βαρβαροῖς. Θεν πῆκετε κακῶς τοῦτο τῷ Μακεδόνων οὐ πα-  
χές τῷ στρατού τοῦ βεβαούτη παρέστη σύστασιν ἐχόν-  
των μόνιμον, ἡσερθτο τῇ γνώμῃ πάλιν πορφύρας ἐπέρχεται ελ-  
πίδας καὶ τὸ μὲν Αἰγαῖον ἐφιβεῖται, αἰδίζειτον ἐκεί-  
λι, μὴ λαμβάνοντα δομάτιον, ἀλλ' ἐπὶ τῶν πορφύρων  
φορεῖται. Κλεονύμου δὲ τῷ Σπαρτιάτου στρατού μοιέ-  
ναι, καὶ καλεῖται αὐτὸν ὅπερι τὸν Λακεδαιμόνα, πορ-  
φύρας πεπίκευσεν. οὗτος Κλεονύμος δὲ μὲν θρόνος βασιλικοῦ  
τε πίστιν εἶχεν. ἀλλ' Αράς ἐβασίλευε. καὶ τότε μὲν τοι

A Ita Pyrrhus quum hisce in bellis sex annos contri-  
uisset, viresq; suas immiuissset, ab spe excidit Itali-  
ca atq; Siciliensi, virtutem tamen conseruauit in  
aduersis prælijs inuictam. Ac scientia quidem rei  
militaris, manu atque animo longè omnium suæ  
memoriæ regum habitus est primus, verùm quæ  
factis comparauerat, ea semper noua spe corrum-  
pere: quòd sit illorum, quæ nondum habebat, ni-  
hil horum quæ habebat, conseruaret, vt recte  
vteretur. Vnde comparat eum Antigonus aleato-  
ri, qui multa & secunda iacit, sed vti nescit iactu.  
Transportauit in Epirum octo millia peditum,  
B quingentos equites. At inopia rei pecuniarię pref-  
sus bellum, vnde aleret exercitum, quarebat.  
Quum autem adiunxissent se ei aliquot Galli, in  
Macedoniam, vbi regnabat Antigonus Demetrij,  
ad prædandum & populandum incursionem fe-  
cit. Vbi quum multa oppida cepisset, & transiissent  
ad eum duo millia militum, spe affulgente maiore  
mouit in Antigonum: cui in faucibus *qua s̄t̄a Græcis dicuntur*, occurrens omnes copias explicauit.  
Galli autem, qui magno numeto agmen Antigoni  
claudebant, pugnabant strenue: quorum plerique  
prælio acri commisso concisi, elephantorum du-  
ces circumuenti, seque & beluas omnes dedunt.  
C Hac facta accessione, fortunæ magis Pyrrhus  
quam consilio fretus impetum in Macedonum  
phalangem dedit, tumultu & metu ex clade acce-  
pta consternata. Quare configere & manum  
conferere illi cum eo supersedere. Qui dextram  
protendens, pariterque duces & ordinum duces  
omnes nomine inclamans, peditatum seiun-  
xit ab Antigono. Ille subduxit se, retinuit tamen  
oppida aliquot maritima. At Pyrrhus, quòd in tam  
multis prosperis rebus decus de Gallis partum fa-  
ceret plurimi, pulcherrima & splendidissima spo-  
lia eis detracta in templo Minetuæ Itonidis sacra-  
uit cum hoc epigrammate,

*Hac Pyrrhus Gallis detraxit scuta Molossus  
Suspendens aris dona Minerua ruis.*

*Nec mirum Antigoni turmas cito terga dedisse,  
Æcidae quum sint nunc quoq; & ante viri.*

Mox secundum pugnam vrbes recepit. *Ægeos*,  
vbi habuit eos in potestate, cùm alias tractauit a-  
cerbè, tum vbi præsidium Gallicum ex ijs qui se-  
quuti fuerant ipsum imposuit, Galli autem gens  
auarissima, regum ibi humatorum aggressi sunt  
monimenta aperire, thesauros diripuerunt, reli-  
quias cum ludibrio dissipauerunt. Hoc Pyrrhus  
visus est ferre lente & solute, quòd vel districtus  
negotijs id reiecerit in aliud tempus, vel planè ob-  
timorem supplicium persequi à barbaris dissimulauerit. Vnde malè audiuit apud Macedonas.  
Haudum rebus eius stabilitis & ad perpetuita-  
tem constitutis nouæ spes animum eius erexer-  
runt, atque Antigonum quidem per ludibrium  
vocauit impudentem, quòd non sumeret pallium,  
sed purpuram adhuc gestaret. Porro quum  
Lacedæmonius Cleonymus eum adisset, & La-  
cedæmonem inuitaret, obsequutus est facile. E-  
rat Cleonymus hic ex stirpe regia, sed quòd ani-  
mum præ se ferret violentum & imperiosum, non  
ferebant eum in oculis ciues, neque fidem ei ha-  
bebant, verum regnum obtinebat Areus. Hæc  
ei publica erat atque vetus cuni ciuibus querela.  
I, δοκῶν ἃ βίασος ἐπὶ τῇ μοναρχίᾳ, οὐ τε δύοια οὐ-  
τον ἔκτηνα ταῦτα πεσούτεροι αὐτοῖς τεστοῖς πολίται.

Iam vxorem formosam & familiæ regiæ Chelidonidem, Leotychidis filiam, Cleonymus grandior natu duxerat. Quæ Acrotati amore Arij filij depe-  
tiens, adolescentis forma venusta, acerbæ amanti marito iuxtaque infames præbuit nuptias. Neque enim ciuem latebat vllum ab vxore eum fastidiri.  
Ita quum ad publicam domestica accessisset ægri-  
tudo, ira & animi dolore consultoribus Pyrrhum Spartam attraxit. Habebat Pyrrhus peditum xxv  
millia, equitum millia duo, elephantes quatuor &  
viginti. Vnde docuit statim moles apparatus non  
Cleonymo Spartam, sed Peloponnesum sibi quæ-  
rere Pyrrhum. Nam verbis quidem id & apud  
ipsoſ inficiabatur Lacedæmonios, qui ad eū Me-  
galopolim legati venerant. Ut enim quas tenebat  
Antigonus vrbes, in libertatem affereret, ideo se  
ferebat adesse: & hercùe ut minores filios Spartam,  
ſi liceret, mitteret, quo imbuerentur institutis La-  
conicis, atque ea re iam reges omnes excellerent.  
Hæc fingens & verba dans occurrentibus in via,  
ut primum attigit Laconiam, prædas egit & popu-  
latus est agrum. Querentibus legatis, quod bellū  
prius quam id indixisset, moueret. Atqui etiam  
vos (inquit) nouimus nos Spartiatas, quod institui-  
ſis, non prænuntiare alijs. Tum vnum ex ijs qui ad-  
stabant Mandracidas nomine, Laconica lingua,  
Tu verò (infit) ſi deus es, nihil nobis acciderit ma-  
li: nulla enim te laceſſiuimur iniuria. ſin homo,  
existet & te potior alius. Inde Lacedæmonē mo-  
uit, quam quum moneret Cleonymus ut ex itine-  
re oppugnaret, veritus Pyrrhus (ut fertur) ne nocte  
irruentes milites vrbem diriperent, distulit rem,  
dicens idem ſe in ſequenti die facturum. Siquidē  
& erant in vrbē pauci, & ob repētinum huius ad-  
uentū imparati. Etiam rex aberat Areus, qui Gor-  
tynijs in Creta bello pressis ſuppetias ferebat. Atq;  
hoc quidē vrbem, quæ ob ſolitudinē & imbecilli-  
tatem despiciebatur, ſeruauit potiſſimum. Siquidē  
Pyrrhus, quum arbitraretur gladium ſtrictūrum  
neminē, caſtra eſt metatus. Cleonymi autē domū  
itaadornauerant amici & Iloitæ, tanquā cœnatū  
Pyrrhus apud eum eſſet. At Lacedæmonij pri-  
mis tenebris foeminas primò deliberauerant in  
Cretam mittere, cæterū ipſæ repugnauerūt: Ar-  
chidamia etiā gladium tenens venit in ſenatum,  
castigauitq; nomine mulierū viros, quod viuen-  
dum ſibi euersa putarent Sparta. Inde fossam ſta-  
tuerunt ex aduerso hostium caſtris ducere, cuius  
ex vtraque ora plaufra collocare, eaq; vſq; ad me-  
dias rotas defodere, quo validè depacta distine-  
rent beluas. Hoc opus aggredientibus adiungunt  
ſe virgines & matronæ, quæ partim tunicas ſuc-  
cinixerant ſindonibus, partim ſolis amictæ tunicis  
erant, eam operam vñā cum ſenibus ſubituræ. Il-  
los qui præliaturi erant quietem iuſſerunt capere,  
ſumptoque modo perfecerunt hæ per ſe tertiam  
partem fossæ. Fuit ea lata cubitos ſex, quatuor alta,  
longa octo iugera, ut Phylarchus tradit: ut Hiero-  
nyminus, minus. Vbi d. luxit, quum mouerent ſe  
hostes, ſubministrauerūt arma iuuenibus, fossam  
que tradiderunt, horantes ut eam defendant &  
tuerentur. Pulchrū eſſe in conſpectu patriæ vin- F  
cere, & in matrum coniugumq; manibus occupa-  
bere gloriosum, cadentes, ut deceret Spartiatas.

ὅπλα τοῖς νέοις ὄρεγονται, καὶ τὸ θεοῦ μοδόσαγχον Τάφεν, ἀμείδην καὶ φυλάττην σκέλουν, ως ιδὺ μὲν οὐκαντὶ σκεπτομένοις τῆς πατερίδος, Λικλέες δὲ Εὐκόκην σε χεροὶ μητέρων καὶ γυναικῶν, ἀλλὰς τῆς Σπάρτης πεσόντα.

A γκαίκα Ἰούστης Βασιλικῆς, Χελιδωνίδα τὴν Λεω-  
πούδην, πρεσβύτερος ὁντόνεις οὐτοῦ μέν Κλεωπάτρα,  
τῷ δὲ Αὐτοκράτορει, μετρικήν καθ' ὡραῖαν αἰκατάζονται,  
λυπηθέντες ἐρώτην διὰ Κλεωπάτραν ἀδόξου ὅμοι παρέχεται γά-  
μον. Οὐδένα γάρ ἔλεγχοντες Σπαρτατῶν καταφεύγοντες  
τὸν τῆς γυναικός οὐτοῦ τὸν κατέκατεν οἰκνονάναραί τοις πο-  
λιτικοῖς πρεσβύτεροις, τοῖς δὲ ὄργης καὶ βαρυτυρίας ἐπῆγε  
τὴν Σπάρτην τὸν Πύρρον, ἔχοντα διεμνεύοντα καὶ πεντακιλίον  
πεζοὺς, διηγέροντας δὲ τοῖς, ἐλέφαντας δὲ εἰς φοιτέαν εγένετο.  
B περὶ μεγέθεων τοῦ θρησκευτικοῦ διῆρε εἴτε κατάδηλον τὸν Κλεω-  
πάτραν τὴν Σπάρτην, ἀλλὰ τὸν Πελοποννησὸν ἐσπεύσαντα μήδος,  
ἐπειδὴ γελόγων τοῦς αὐτοὺς ἔξαρτος εἴη τοις Λακεδαι-  
μονίοις, πρεσβύτεροις τοῖς Μεγάλων πόλιν. Ἐφη δέ τοις  
τηρώσαντας τοῦτον οὐτοῦ Αὐτούντον πόλις αὐτοῖς ταχαί, καὶ τὸ Διάστημα  
τεωτέροις παῖδες εἰς Σπάρτην, εἰ μή οὐκαλύπτονται, πέμψων,  
οὐδαφιστούντος τοῦ Λακωνικοῦ ἔθεσιν, ως τούτῳ πλέον  
ἔχοντες τὸν πόλιτον Βασιλέαν. Τοῦτο πλαστόντος καὶ  
τοῦδέγων τοῦ Σπαρτιτικοῦ αὐτῷ καθ' ὅδον, ως τοῦτον  
τὸν θρησκευτικὸν, σχόπαγκον ἐποιεῖτο καὶ λεπτοσίαν.  
Εκκαλεούστων δὲ τὸν πρεσβύτερον ὅπι μὴ καταγίειται πόλεμον  
C οὐδενίών τοῦς αὐτούς, Αλλὰ τὸν ὑμᾶς (Ἐφη) τοῖς Σπαρτά-  
ταις οὔτε οὐδὲν, οὐδὲν μέλητε ποιεῖν, ἐπέχεις προσλέγειν τούς.  
εἰς δὲ τὸν παρεργάτων ὄνομα Μανδρικίδες εἶπε, τὴν Φωνὴν λακωνί-  
ζων, Αἱ μὲν εὖσι τούτοις γένεσις, οὐδὲν μὴ πάθειν. (οὐ γάρ αδι-  
κεῖντες) αὐτοῖς δέ φασι, ἕστει καὶ πληκτῶν δῆμος. Καὶ τότε  
κατέβαντες τοῖς τούτῳ Λακεδαιμονίᾳ καὶ τῷ Κλεωπάτραν κε-  
λεύοντος δέ τοις ἐφόδου πρεσβύτερον, φοιτεῖς ὁ Πύρρος (ως  
λέγεται) μὴ θρησκευόσαν οἱ τραπεζαῖται τούτῳ πόλιν σύνκτι  
πρεσβεούστες, ἐπέχειν, εἰπών ὅτι Ταῦτα ποιήσονται, μήδε  
εγένετο. αὐτοὶ τε γάρ δέ τοις οὐδέποτε καὶ τοῦδέσκοντος θρησκευτικὸν  
D φυῖσθαι. οὐδὲ Αὐτοὶς οὐδὲ επιτύχασι παρέντες, ἀλλὰ τοῖς Κρήτη Γορ-  
τυνίοις πολεμουμένοις Βοιθανοῖς καὶ οὐδέποτε μάλιστα τούτῳ πό-  
λιν ἔσωσε, μὴ ἐρημίαν καὶ αὐτοῦδενδρον, καταφεύγεισαν. οὐδὲν γάρ  
Πύρρος οὐδένα μαχεῖσθαι γενίσθαι, κατηυλίστητο. Τοῦ δὲ  
Κλεωπάτραν τούτῳ οἰκίαν οἵ τε φίλοι καὶ εἰλωτες οὗτοις οὐκό-  
μησαν καὶ παρεσκεύασαν, ως διάπνησαντος τοῦ Πύρρου παρ-  
αταῖον θρονίν τούτος, οἱ Λακεδαιμονίοις προφτον μὴν ἔσου-  
λαβόσαντο τοῦτον γυναικαν εἰς Κρήτην ἀποσέλλειν, αὐτὸν δέ  
εποιεῖσαν. Αρχιδαμία δὲ τοῦ Φοινίκην πρεσβύτερον τούτῳ γενεσίαν  
τολμεῖ, εἰκαλεούσα τοῖς διδράσιν τῷ δὲ τῷ γυναικῶν, εἰ ζεῦ  
E αὐτοῖς ἀλειφοταῖς Σπαρτιτούς πολεμούμενοις. ἐπειτα τῷ τρα-  
πεζαῖται τῷ πολεμίον προσέληντες ἐγκωσοντες ἐριβαλόντες  
τάφειν, ἔνθεν καὶ ἐθενάντης εποιεῖται τούτοις μέγεθος  
μέσον τῷ προστάτῃ καταχωσάντες, οὕτως ἐφραστούσι μη-  
σηνίασον ἐμποδὼν ως τοῖς Ιπερίοις. Ζεχομένοις δέ τούτοις  
προστάται τοῖς παρέταιροι γυναικῶν, αὐτοὶ μὲν ιμα-  
τίοις καταζωσάμενα τοῖς χριτωνίσκοις, αὐτοὶ μονοχτίαις οικι-  
εργασόμενα τοῖς πρεσβύτεροις. Τοῖς δέ μαχεῖσθαι μέλλον-  
ται σκέλους οὐσιαζέντες, τοῖς λεθεοδοταῖς μέρειοι αὐτοὶ καθ'  
αὐτοῖς ἐξειργάσαντο τοῦ τάφου δὲ τείτον μέρες. οὐ δέ τοις  
F μὴ πλάστος αὐτοῖς, πήγενται δέ, δέ τοις βάθος, τεπλάρων, δέ τοις  
μῆκος, οὐκάπλετον, ως ισορθός Φύλαρχος· ως δέ Γερούν-  
μος, ἐλεπτον. αὐτοὶ μὲρα κινουμένων τῷ πολεμίον τοῦ

η τοῦ Χελιδωνίς ὀκπόδων οὐσα καθ' ἔαυτῶν, Βερόχον εἶχεν  
σπουδήν, ὅπως ἐπὶ τῷ Κλεωνίμῳ μὴ δύοισι πόλεως  
ἀλούσης. αὐτὸς λέπιον ὁ Πύρρος εἴδιαζεν τὸ σώμα τοῖς ὀ-  
πλίταις τοῖς διαίδας πολλάς τὸ Σπαρτιατῶν δύνατον  
τεταγμένας, καὶ τάφεν τὸν φρατῶν, οὐδὲ βάσιν ἀσφυγῆ τοῖς  
μαχεμένοις παρέχουσαν τὸ χαυνότητος. οὕτοις Πτολε-  
μάχος, ἐχὼν διχλίοις Γαλατῶν, καὶ Χαόνων λογάδας, ἐξελί-  
ξας τὸν Τάφεν, ἐπειρεῖτο τὸν Τάφεν μετὰ τὸν Φαράγγιν. αὗτοί  
τοις βάσιοις καὶ πυκνότητος, οὐ μόνον τέτοις τὸν Φαράγγιν, ἀλλὰ  
καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις δύσπεργον ἐποίουν τὸν Βοϊθαν. αὐτοίς  
πάντων τῷ Γαλατῶν τὸν Τάφεν, καὶ τὸν οὐρανόν τοὺς Τά-  
φεν μετὰ εἰς τὸ ποταμὸν, καποδῶν τὸν κινδυνὸν οὐρανίας Αἱρό-  
πτος, καὶ τούτο τὸ πόλιν διεργάμονται τὸν πελασίον, αεινῆται  
τὸν Πτολεμάχον, οὐ σωμοράνθινος τοῖς αὐτοῖς διεργάμονται τὸν ποταμόν,  
μόλις διεκόπησε. ἔτελον τοῦτο τὸν ποταμόν τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τοῖς Χελιδωνίδαις τοῖς  
τοῦ πλήντος διριζόντος τὸν Αἱρόπτον. ἐπεὶ δὲ ἀπήδη πάλιν  
τοῦ ποταμού τοῦτο τὸν αὐτὸν τάξιν αἱματος κατάπλεος  
καὶ γαλεός, τὸν τοῦ νίκης ἐπιτηδέων, καὶ μετέπειταν ἐδώξει γεγο-  
νέναι τοὺς καλλίων τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τοῖς Χελιδωνίδαις τοῖς  
ἐρωτοῖς ἐγένετο. Τῷτο τορεσσούτερον οὐτείς ἐπικελουθῶν Βο-  
βαίων, Ωλέας, Αἱρόπτον, καὶ οἱ φετόν Χελιδωνίδαι μόνον  
παῖδας αἰγαλοῖς τῷ Σπάρτα πολέ. καὶ τοῦ Πύρρον αὐτὸν  
ἰσχεῖσι μέχι τοις οὐνετώσις, δῆμοι τε λαμπεῖσι τῷ ποταμῷ Ιζούτο,  
καὶ Φύλιος ὃπερ πλείστον αἰγαλόν, καὶ πλείστοις τοῦ ποταμού  
τῷ Βιαζούμων, οὐδὲν διετέτασται μέρον τῆς χώρας, ἐπεστενά-  
κτος τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ μὴ διέσπαται τὸν περὶ τοῖς πο-  
ταμοῖσι. οὐκτὸς δὲ μάχη διεκρίθη. καὶ κειμένων οὐ Πύρρος,  
οὐδὲν εἶδε θιαντινόν. ἐδόκει Βαρύγεαται κεραυνοῖς τοῖς αὐτοῖς  
τῷ Λακεδαιμονίῳ, καὶ φλέγεσθαι πᾶσαν, αὐτὸς δὲ οὐχίρητο.  
Τὸν τοῦ ποταμούς διεγέρθινος, τοῖς τε ηγεμόνας ὀπέλειδεν  
εἰς τοῦ ποταμοῦ τὸν οὐρανόν ἔχον, καὶ τοῖς φίλοις διηγεῖτο τὸν  
οὐρανόν, οὐδὲν διέτενεν μὴ, καθάπερ τὰ βαθύρια τοῖς κεραυνοῖς α-  
νέμεται μέντοι χωρία, καὶ τῷ Πύρρῳ περιπορείη τὸ θεῖον  
διείσδοδος ἐσεσθε τῷ πόλιν. οὕτοις Πύρρος εἰπὼν ὅτι Τάφεν πολὺ  
ἴστι πολεικῆς οὐχ λαγωνίας, καὶ ασφίας ἔχει τα πόλιν,  
οὐκέτι δὲ, τὰ οὐρανά τοῦ οὐρανοῦ ἔχοντας, τασσόμενον  
αὖτε, Εἰσοικός αἵριος αἰμάτας τοῖς Πύρρου, διε-  
νέπη, καὶ περιπολῆι ἡμέρα τὸν οὐρανόν. οὐκιώντος τοῦ ποτα-  
μού τοις δεοιδίοις περιφέρεσθαι, καὶ αἰδαλοβαίνοντος τοῖς Ια-  
νωσικοῖς. τῶν τε Τάφεν οἱ Μακεδόνες χωρὶς ἐπειρών-  
το, πολλῶν Συμφορεῶντες ὑλεῖς, υφὲς ὄπλα καὶ ζώμετα  
νεκρῶν ὀπιγεμένης ἀπεκρύσθεντο. καὶ πορεῖστο τῷ Τῷ Λακε-  
δαιμονίῳ Πύρρος, ἵπτω Βιαζούμωνος εἰς τῷ πόλιν. κραυγῆς  
τῷ πόλιτο τεταγμένων θυμούρης, καὶ δρόμου καὶ αλε-  
λαγμοῦ τῷ χωρίῳ, οὐδὲν διεξελαύνοντι τῷ Πύρρῳ, καὶ περιπολῆι  
βέλτι πληγαῖσι οἴπαστο τὸν τοῦ ποταμούς, καὶ κατέβαλε διεθαρατῷ τῷ Πύρρῳ εἰς τοῖς οὐλιαθρεύεις κατατύτεις.

A Chelidonis de medio recesserat, solaq; agebat, &  
restim collo iniecerat, ne vrbe capta in potestatem  
veniret Cleonymi. At Pyrrhus a fronte connite-  
batur cum graui armatura perrumpere confertos  
clypeatos sibi obiectos Spartiarum & fossam in-  
exuperabilem, quæ cedens non sinebat vestigium  
figere pugnantes firmum. Filius eius Ptolomaeus  
cum duobus millibus Gallorum & deleatis Chao-  
nibus circummissa fossa tentabat plausta supera-  
re. Quæ quod depressa essent altius & conferta, nō  
modò horum impressionem, sed Lacedæmonijs  
quoq; difficilem reddebat defensionē. Iam euel-  
lentibus rotas Gallis atq; in flumen detrahentibus  
plaustra, cernens periculū iuuenis Acrotatus per-  
currit cum trecentis vrbe, ac Ptolemaeum circum-  
uenit, neq; prius ab eo ob loca caua conspectus est,  
quātū terga militum eius cæderet: ac conuertere  
eos coegit signa, & secum pugnare. Quæ res efficit  
ut se mutuo impellerent, in fossam procederent,  
atq; in plaustra incurretent, quovsq; ægræ sunt in-  
genti cæde summoti. Acrotatu & senes & mulierū  
caterua præclarè certantē cōtemplati sunt. Quum  
iam media vrbe stationem suam repeteret cruentus  
& exultas elatusq; victoria, celsior ac pulchrior  
est Lacænis visus, Chelidonemq; quod talem ha-  
beret amatorem, prædicauerunt beatam. Præter-  
eagrex senum sequutus conclamauit, Perge Acro-  
tate, & complectere Chelidonidem: tantum bonos  
Spartæ procrea. Quo porrò loco ipse agebat Pyr-  
rus, acre certamen extitit. Ibi cum alij insigniter  
prælibabatur, tum Phylius perdiu restitit hostibus,  
magnamq; stragem gradum inferentium dedit. Ut  
vulnerum multitudine sensit fatiscere se, vni subsi-  
diariorum loco suo concessso in medio cecidit ar-  
matorum, neque hostes corpore eius sunt potiti.  
Nox autem prælium diremit. Quiescenti tale so-  
mnium est Pyrro oblatum. Videbatur ei Lacedæ-  
mon fulmine ab ipso icta inflammari tota, atq; ipse  
inde exultare. Lætitia excitatus imperat ducibus  
ut milites habeant instructos, somniumq; exponit  
amicis, quæ si vrbe esset expugnaturus. Cui quum  
alij mirificè assentirentur, non placuit Lysimacho  
visum. Vereri ait se ne vt loca quæ fulmine afflan-  
tur, manent inaccessa, ita Pyrro deus non ingef-  
surum significaret eum vrbe. Huic vbi Pyrrhus  
respondit, meras eas esse præstigias atque incerti-  
tudinis plenas, illud verò in manibus arma tenen-  
tem sibi quenque subjcere debere,

Optimum id augurium, pro Pyrro exponere vitam:  
E surgit, & primo diluculo exercitum admouet vr-  
bi. Lacedæmonij impigre & supra vires defendant  
se. Præstò sunt foeminæ, tela suggerunt, cibum &  
potum petentibus administrant, vulneratos exci-  
piunt. Illinc Macedones complere moliuntur  
fossam, materiam affatim congerunt, qua iniecta  
arma & cadavera contecta sunt. Eò dum occur-  
runt Lacedæmonij, cernunt Pyrrhum fossam su-  
perasse & plaustra, atque irrumperet equo in vrbe.  
Quum clamorem qui ea parte erant locati, ede-  
rent, mulieresque discurrent, & v lulatum tolle-  
rent, perrumpente Pyrro & resistentibus instante,  
F equis eius sagitta Cretica infra ventrem iactus est.  
Quo vulnere concitus, doloris magnitudine Pyr-  
rum in fastigium lubricum & pronum effudit.

Tumultuantibus qui circa eum erant amicis, ac- A  
curretunt Spartiatæ, telorumque vi omnes exegi-  
re. Tum receptui cecinit, Lacedæmonios arbitra-  
tus, quod saucij omnes, multi eorum interfecti es-  
sent, fore infraictiores. Enim verò prospera vrbis  
fortuna, siue ciuium virtutem in seipso pericitans,  
siue quantâ rebus perditis vim habeat, ostentans,  
spe abscissa Lacedæmoniorum Phocensem Ame-  
niam ducem Antigoni cum auxilio militum ex-  
ternorū introduxit ex Corintho in vrbem. Com-  
modùm hi recepti vrbe erant, quum ex Creta rex  
Areus cum duobus millibus militum aduenit. Ibi  
fœminæ extemplo domos suas dilapsæ, non im-  
miscerunt se vtrà rebus bellicis, illiq; , dimissis  
quos in armâ præter ætatem coegerat necessitas,  
ad pugnam se accinxerunt. Porrò peruicacia que-  
dam & ambitio Pyrrhum magis ob ea quæ acci-  
ferant auxilia, ad expugnandam impellebat vr-  
bem. Vbi nihil successit, detrimento afflictus de-  
stitut coepit, agrosque depopulatus est, in animo  
habens ibidem hybernare. At fatum ineuitabile  
fuit. Argis factio aduersus Aristippū Aristiæ erat.  
Quum autem intercedere familiaritas putaretur  
inter Aristippum & Antigonum, maturat Aristias  
Pyrrhum Argos accire. Ille spem ex spe voluens,  
& rebus secundis ad alias vtens occasiones, ac sic  
vbi incurrit, rebus alijs sarcire laborans, neque  
clade neque victoria terminum faciebat sui &  
aliorum fatigandorum. Contendit igitur euesti-  
gio Argos. Areus verò crebris insidijs positis atque  
vijs infessis aspergitimis, Gallos & Molossos, qui  
agmen claudebant, carpsit. Prænunciauerat autē  
Pyrrho aruspex iocinore sine capite inuēto, vnius  
necessariorum eius iacturam. Ibi vrgente articulo  
oblitus, ex tumultu & iactatione, prædictoris, im-  
perat Ptolemæo assumptis familiaribus subsidium  
ferre laborantibus. Ipse ocyus exercitum ex angu-  
stis extrahēs progrederit. Interea acris circa Pto- D  
lemæum coorta pugna, ac dum delecti Lacedæ-  
monij, quos Eualcus ductabat, manus conserunt  
cum hostibus, Oœsus quidam Cretensis Aptera  
ortus, vir impiger & pernix, prætercurrit, ac strenuè  
dimicante in latus percussit & occidit iu-  
uenem. Ad cuius casum terga vertentem eius ca-  
teruam dum insequuntur & cædunt Lacedæmo-  
nij, reliquo peditatu cōiecerunt se imprudentes in  
campum. In quos Pyrrhus, nuntiata modò filij ne-  
ce, ingenti percitus dolore, Molosorum equita-  
tum conuertit, atque ipse ante alios inuestus cæ-  
de se satiavit Lacedæmoniorum. Semper quidem E  
inuictum ostendit se & terribilem in armis, cæ-  
trum tunc certamina priora audacia & strenuitate  
superauit. Ut equum Eualco adegit, deflectens  
Eualcus in latus, penè amputauit gladio manum  
Pyrrhi sinistrā, verū delato in habenas iētu has  
incidit : Pyrrhus verò traiecit eum lancea, atque  
cum iētu equo delapsus est, & pedes iam omnes  
qui ad corpus protegendum Eualci pugnabant,  
contrucidauit delectos. Hoc quod non fuit exi-  
guum detrimentum belli confecti nequicquam  
inuexit pertinacia ducis. Pyrrhus postquam filio  
quasi inferias dedit, magnificamque edidit tan-  
quam ludos funebres pugnam, ac magnam partē F  
mœroris in iram effudit hostilem, mouit Argos.

χοντος ἐποίησεν η φιλοπιμία τῷ δρεχόμενῳ. οὗτος δέ τοι πάδι τελέσας, καὶ λαμπτεῖ  
βετταφίου ἀγωνισάμενος, καὶ πολὺ τῆς λύπης σταύρῳ περιεστοῖς πολεμίοις αὐτοῖς θυμῷ, περηφθύει τὸν ΣΑῦρον;

LL III

A Quoniam Antigonus iam consedit accepisset in locis editis campo eminentibus castra propè Naupliam est metatus. In sequenti die missus ad Antigonom caduceatore conseleratum eum appellavit, prouocauitque ut in planitiem descenderet, atque de regno secum decerneret. Ille verò ductum suum respondit non armorum magis quam temporum esse: Pyrrho si virtutē pœniteret, multis patere ad interitum vias. Vtrunque autem adierunt legati Argiorum, ut abscederent orantes, neque ciuitatem vtriusque studiosam in potestatem sinerent recidere alterius. Antigonus assensus est, deditque B Arguiis filium obsidem. Pyrrhus verò quum re-

B Argius filium oblidem. Pyrrhus vero quum re-cepisset se castra inde moturum, nec daret pignus, suspectior erat. Porro ipsi tum Pyrrho magnum prodigium factum est. Nanque boum, qui inamoti erant, sciuncta iam à corpore capita linguas viderunt exerentia & circumlambentia suū proprium sanguinem. In vrbe Argis Lycij sacerdos Apollinis procurrit in publicum clamitans, cadaueribus & cruroe conspicere se vrbc manantem procedere ad certamen aquilam, mox euanesce-re. At Pyrrhus multa de nocte ad muros venit. Portam quam Diamperes vocant, reperit ab Ari-

Cstea sibi patefactam, nec quousque Galli, quos secum habebat, insinuassent se in urbem, forumque occupassent, sensit aduentum eius quisquam. Elephantos quia non capiebat porta, atque ideo turres eis detraherent, mox eas reponerent in tenebris cum strepitu, inter hanc moram repercepta recurrent ad Aspidem & partes urbis munitiores Argiui, & Antigonom per nuntios accersunt. Ille ipse quidem exercitu propè admoto substitut imminens in occasionem: duces verò filiumque cum magno subsido in urbem submisit. Adfuit Areus quoque cum mille Cretensibus & expeditissimis Spartiatibus. Qui omnes Gallos simul adorti magnopere eos consternauere. Pyrrhus autem cum vulnalu & fremitu ad Cylarabin ingressus, ubi Galli globo suo clamorem reddiderunt, non fidentius & alacrum, sed trepidantiū & laborantium coniecit eum esse. Properè igitur antecedentes impellens equites, qui ęgrè per cloacas, quas habet urbs frequentes, incedebant, atque in periculo versabantur, accurrit. Erat in prælio nocturno magna cohortum quæ agebantur & imperabantur cæcitas, errationes, & diuulsiones per vicos, neque dari ullum imperium per tenebras & ancipitem strepitum angustiasq; poterat, sed ita tempus ducebant di-

Eam utriusque operientes. Vbi iam diluxit, Aspidem  
contemplatus Pyrrhus armorum plenam hostiliū  
percussus est. Quumque aspiceret in foro inter  
ornamenta cætera æneum lupum & taurum vel-  
vt ad pugnam commissos, obtorpuit: quod subiret  
cum vetus oraculum, in fatis esse ut occumberet,  
vbi lupū pugnantem spectaret cum tauro. Hoc ve-  
tusti monumentum casus apud se memorant Argi-  
ui locatum. Siquidem Danao, quum primū  
in eam oram appelleret, in Pyramijs Thyreatidis  
Argos petenti lupum visum cum tauro certātem.  
Danaum verò, qui statuit lupum ab se stare, quod

F indigenas externus, sicut ipse, aggredetur, spectatorem se præbuisse pugnæ. Quum victoriam obtinuissest lupus, voto facto Apollini Lycio adortum urbem fuisse, eaq; potitum ciesto per seditionē Gelanore, qui tunc apud Argiuos regnabat.

Ac statua ea de causa posita fuerat. Hoc spectaculo  
Pyrthus, simul quod nihil eorum quae expectauerat progrederetur, deprehensus, cogitabat se recipere. Verum portarum angustias timens, Heleno filio, qui extra urbem fuerat cum magna parte copiarum relictus, imperauit per nuntios, ut muri partem dirueret & exciperet exeentes, si hostes virgerent. Ceterum quod præ festinatione & trepidatione nuntius nihil certi nunciaret, atque interueniret insuper error, reliquas beluas & milites fortissimos quoque trahens secum adolescentis, in urbem per portam ad ferendam parenti opem pergit. Iam regrediebatur Pyrrhus, & quoad recipiēti se & prælianti forum spatium dabat, reiecit subinde instantes. At postquam ex foro in viam angustiorem, quæ ad portam ferebat, extrusus incurrit in eos qui ei subsidio veniebant ex aduerso occurrentes, alij, ut cæderent vociferantem non exaudiebant, alijs per quam impigre obsequentibus obstabant illi qui ponebantur porta affluebant. Siquidē maximus elephas in porta per transuersum prolapsus stridensque impedimento iacebat resiliens, & alter eorum qui ante ingressi oppidum fuerant (Niconem dicebant) quærens rectorem, qui defluxerat ex vulnerū multitudine, attollere, obiecit se obuiam pedem referentibus, impulsuque suo socios & hostes vna confudit: qui incurrerunt in se mutuo, donec repertum cadaver proboscide sustulit, atque eo ambobus excepto dentibus retrò se retulit, ac furibundus obuios quoque prostravit exanimauitque. Ita conferti & constricti inter se quum essent, nihil administrari per quemquam viritim poterat, sed, velut unum corpus inseparabilem, vniuersus globus multa capiebat in utramque partem momenta & volumina. Parum undē erat cum inferentibus se subinde hostibus atergo imminentibus certaminis, sed maximā subimper ipse calamitatem inferebant. Quippeensem qui strinxerat, aut lanceā inclinauerat, non erat recipiendi recondendive facultas, verum eis temere obuium quemque transfodiebant, incurrentesque in se se mutuo occumbebant. Pyrrhus præsentem tempestatē & fluctum contemplatus, coronam, qua erat insignis galea sua, detraictā tradit vni ex amicis. Inde fretus equo in hostes inuehitur inharentes, ac lancea per loricam ictus vulnera accepto haud lethali vel magno, conuerit se in eum à quo vulneratus fuerat. Argiuss ille erat, non illustri ex domo, sed pauperculæ anus filius. Ea quum præliū, sicut mulieres reliquæ, spectaret ex tecto, cernens cum Pyrrho filium congressum, & commota periculo eius, tegulam ambabus manibus sustulit, eamque in Pyrrhum librauit. Hac in caput qua tectum casside erat delata, & vertebris ad basim ceruicis, collisis, visus eius est caligine obductus, frænum defluxit è manibus, ipse prolapsus ex equo ad Lycymnij monumentum in terram concidit. Vulgus autem non cognouit eum. Ceterum Zopyrus quidam, qui merebat sub Antigono, duo præterea vel tres concurrentes, ubi illum esse animaduerterunt, in vestibulum quoddam raptauerunt incipientem se ex ictu colligere. Zopyrum, qui gladium Illyricum ad caput suum decidendum strinxerat, ita intuitus est toruè ut ille expauescens, partim tremulis manibus, partim molliendo, terrorisque & stuporis plenus, non directo

ἄλλα τελέσματα καὶ θύμον διποτίμωντα, Βερδίως γένος  
μόλις διποτίμων τὰ κεφαλεῖα. ἔδησε σκύδην εἰς διγε-  
γένεος πλείστους καὶ τοσούτους οὐδὲν οὐδὲν  
πάλιν ὡς κατόμονταν. λεβάντος αὐτὸν πάτερα τοῦ πατέ-  
ρα, καὶ καθέζομέν τοι φίλων τοσούτους. Ιαστίνδρας  
ἔχει νομόν οὐδὲν οὐδὲν, τοῦ μὲν γένους, τοῦ βαστείας  
πάτερ, καὶ καλοί σπαγγῆς βαρβάροις. αὐτὸς δὲ τοῦ χλευμάτων  
τοσούτους τοῖς οὖμασιν ἐδάκνεται, οὐδὲν τοῦ παπ-  
που μηδεῖς, καὶ Δημητρίου πατέρας, οικοίων τοῦ πατέρα  
τοῦ Γύρρου καστρίσας ἐκευτενεῖ. ἐπειδὴ οὐδὲν οὐδὲν  
τοῦ πατέρας τοῦ πατέρας, καὶ χλευμάτων λιτών αὐτοπεριθέμα,  
φιλαράδερφος σύντοχος, καὶ διπάτερα τοσούτους, ιδίων οὐδὲν  
τίχειος, Βελτίνα μὲν (εἰπεν) ὡς παῖ ταῦτα τῷ πατέρῳ  
— διπάτερα ὄρθας, διπάτερα τοῖς ἐδάκνεται ταῦτα, οὐδὲν  
μᾶλλον τίμας καπιτιώνας τοῖς κρετεῖον δοκεῖται. οὐδὲν  
φιλοφρεγούσας μένος, καὶ καρονίσας τὸν Ελευθερόν, απέστλεν εἰς  
Ηπειρον, καὶ τοῖς φίλοις τῷ Γύρρου τοσούτων σύντοχοι, τῷ  
στρατοπέδῳ καὶ διωμέως πάσοις κύριος θρόνος.

## ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΓΑΙΟΣ ΜΑΡΙΟΣ.

**Γ**ΑΙΟΥ Μαρίου τείτο τοῦ ἔχομενού πεῖται οὐδὲν  
μα, καὶ διάφορος οὐδὲν Κοίνου Σερπαέου τῷ κα-  
παρόντος Ἰπερίου, οὐδὲν Λακωνίου Μοριάριον τῷ  
Κόρινθον ἐλέντος. οὐδὲν Αχαικὸς Σύρτην τῆς  
τοσούτων επώνυμον γένεται, οὐδὲν Αφεντίος Σκυτίων, καὶ Δ  
ο Μακεδονικὸς Μετέλλος. οὐδὲν καὶ μάλιστα Ποσειδώνιος ἐλέ-  
χον οὔτε τοῖς διπάτεροι οὐδὲν Ρωμαϊκός κύριον εἴδομέν  
οις, οὐδὲν Κάιμλον, οὐδὲν Μαρκελλον, οὐδὲν Κατωνα. γίνεσθαι  
γάρ αισθάνομεν τοὺς διπάτεροι μόνον τῷ δυοῖν τοσούτοις οὐδὲν  
τοις. λειτάρας δὲ τοῖς διπάτεροι τῷ τούτῳ πάλιν πάλιν αὐτὸς αἰώνι-  
μοις ποιήσας Σάγκανας. οὐδὲμια γάρ γανάκη πίθηται τῷ  
οὐδὲν πάτεροι τοῦ πατέρα, οὐδὲν οὔτε τοῦ πατέρα οὐδὲν Ρωμαϊκός  
υπάρχειν οὐδὲν Ποσειδώνιος. τῷ δὲ διπάτεροι, διπάτεροι καὶ πάτεροι,  
τοῖς Πομπηίοις, καὶ τοῖς Μαλλίοις, καὶ τοῖς Κορινθίοις,  
(ωστεροὶ Ηρακλείδαις ποιεῖται καὶ Πελοπίδαις) διπάτεροι, πα-  
τογρεικὸν εἴδοντες τοῦ φύσεις τοῦ πατέρα τοσούτοις, οὐδὲν  
τῷ Καίματος εἴδοντες τοῦ πατέρα τοῦ πατέρα, τοῦ Μακρίου, οὐδὲν τοῦ Τουρ-  
κούνιατον τὸν Σύλλαν; οἷον εἴδοντες Μίλιαν, οὐδὲν Γρυπός, οὐδὲν  
Καδμίικες. εἰς μὲν διπάτερα πολλὰς διδωσιν θητικρήσεις η-  
νῶσιν θείας αἰνιγματία. τοῦ διπάτεροι Μαρίου λαθίνεις εἰχάνε-  
κειμένους τοῦ Ραβένη τοῦ Γαλατίας θεώμα, πολύτη λευ-  
μόντες διπάτεροι τριφνότητι καὶ πικρίᾳ παρέπουσαν. αἰδράδης  
γάρ φύσιδι πολεμικές θύμοις, καὶ τραπετικῆς μᾶλλον τοῦ  
πολιτικῆς παραδείλας μεταλλεύοντας, αἰρεστον τοῦ διπάτεροι τὸν  
θυμονέργειαν. τοῦ μήτεροι γράμματα μετατηνεῖς Ελληνική, μή-  
τεροι τοῦ πατέρα μηδὲν Ελληνίδια γράμματα τοῦ πατέρα οὐδὲν  
εἰχάνειν αὐτολεύοντας γράμματα μετατηνεῖς οὐδὲν διδάσκαλοι δι-  
λέδοιεν επέρσις μέτροι τὸν διδάσκαλον Θρίαμβον, οὐδὲν τοῦ πατέροις  
κατηγόρων θέας Ελληνικής παρέχων, εἰς διπάτεροι έλθων,

A sed secundum os & mentum detruncaret, ac vix  
longo spatio demeret caput. Innotuerat iam ca-  
sus hic multis. Itaque accutrens Alcyoneus po-  
stulauit caput, vt si inspicere vellet. Vbi accepit,  
ad patrem aduectus abiicit id ad pedes eius cum  
amicis confidentis. Qui vt caput aspexit & agno-  
uit, filium abegit incusso baculo, nefarium &  
barbarum vocans, ac chlamyde oculis admota  
illacrymavit, aui Antigoni & patris Demetrij,  
domesticorum exemplorum, ad fortunæ vices  
recordatus. Caput & truncum Pyrrhi cremauit  
magnificè. Quum verò Alcyoneus Helenum, in  
B quem inciderat, abiectum atque obsoleta oper-  
tum chlamydula benignè appellasset, & ad pa-  
trem adduxisset, Antigonus, vbi id vidit, Melius  
(inquit) sic fili, quām antē: sed tamen nec nunc qui-  
dem recte, quod vestem hanc, quæ nos magis, qui  
videmur victores, dedecorat, non detraxeris. In-  
de comiter exceptum & ornatum in Epirum re-  
misit Helenum, amicosque Pyrrhi, castris & exer-  
citatu toto in potestatem suam redactis, humaniter  
appellauit.



## PLUTARCHI

C. MARIUS.



. Marij non extat tertium no-  
men, sicut nec Q. Sertorij, qui  
Hispaniam tenuit, nec L.  
Mommij, qui expugnauit Co-  
inrrthū. Nam Achaicus ei co-  
gnomen ex rebus gestis partū  
est, vt Africanus Scipioni &  
Macedonicus Metello. Quo potissimum conuin-  
cere Posidonius arbitratur se illos qui nomen Ro-  
manorum censem tertium propriū esse, velut Ca-  
millum, Marcellum, Catonem. quippe sic nomi-  
ne caruisse eos quibus duo duntaxat nomina fue-  
re. Ceterū fallit eum quod è diuerso hac ratio-  
ne fœminas spoliet nomine. Nulli enim primum  
nomen fœminæ datum est, quod proprium Posi-  
donius Romanis existimat. Reliquorum alterū  
commune ex gente esse, Pompeios, Manlios, Cor-  
nelios, vt si Heraclidas dicas & Pelopidas, appel-  
latiuum alterū ex apposito, mutuatū à natura vel  
factis, vel à corporis figuris & vitijs, ceu Macrinū,  
Torquatū, Syllam: cuiuscemodi est Mnemon, vel  
Grypus, vel Callinicius. Ceterū cōtra hæc mul-  
tas argumentationes p̄̄beat cōsuetudinis diuer-  
sitas. Porrò faciei Marij Rauenē vidimus in Gal-  
lia positū simulacrum, statuā marmoreā, quæ mi-  
rè morum eius acerbitatē & amarulentiam re-  
fert. Nam natura quum virilis & bellicosus esset,  
atque disciplina imbutus militari potius quām ci-  
uili, importanti iracundia fuit in imperijs. Dicitur  
F autē neq; literas Græcas gustasse, neq; Græcā lin-  
guā vlla in re seria usurpasse: quasi ridiculum foret  
literas addiscere eas, quarum alijs seruirent p̄̄-  
ceptores. Post secundum triumphū, quum in ædis  
cuiusdam sacræ dedicatione spectacula Græco  
more ederet, ingressus theatrum assedit tantum,

mox discessisse. Ut igitur ad Xenocratem philosophum, quem esse apparebat ingenio horridiore, crebro dicere Plato solebat, age Xenocrates, Gratij sacrificia: ita si Marium quis induxisset ut Muis & Gratij Græcis sacra faceret, non rebus clarissimis domi militiæq; gestis fecissimum impo-  
sisset fastigium: qui ex iracundia atque intempe-  
stiuia ambitione avaritiaeque inexplebili in fune-  
stissimam & efferratissimam senectutem impegit. Ce-  
terum hæc in ipsis actionibus eius statim lique-  
bunt. Parentes eius prorsus obscuri, operarij & in-  
opæ fuere. Pater fuit ei cognominis, mater Fulvia  
dicta. Serò tandem urbem vidit, vitamque gusta-  
uit urbanam. Reliquum ætatis in vico agri Arpi-  
natis Cirrætione egit. Vita horridior fuit, ab ur-  
banisque & ciuilibus moribus alienor, frugalis  
autem atque priscis Romanorum institutis ac-  
commodiæ. Prima stipendia bello Celtiberi-  
co sub Scipione Africano, quum obſideret Nu-  
mantiam, fecit. Neque eius virtus inter iuuenes  
præcelens alios fecellit imperatorem, ac quod di-  
sciplinæ mutationem, quam delicijs luxuque per-  
diuis militibus Scipio imposuit, hic facillimè am-  
pleteſeretur. Dicitur insuper cum hoste congres-  
sus in conspectu imperatoris eum oppresſisse: vnde & alijs honoribus est ab illo euectus, & quū ser-  
mo effet aliquando à coena illatus de imperatori-  
bus, atque ex conuiuis vnuſ, siue ſerido ambigeret,  
ſiue aſſentandi cauſa rogareret Scipionem, quem-  
nam post ipsum populus Romanus talem ducem  
& principem effet habiturus, Scipio manu hu-  
mero Marij, qui ſupra eum cubabat, leniter per-  
cuſſo, Hunc fortassis, inquit. Tanta fuit indeſes  
in Mario, vt in adolescentiæ iam furura magnitu-  
do eluceret in illo, vt ex rudimentis intelligeret  
finem. Fertur haec præſertim voce Marius, quaſi  
diuino oraculo, in ſpem erectus, ad rempubli-  
cam ſe contuliffe, ac Caxilij Metelli fauore, in cu-  
ius familiæ clientela perpetuò à patre vſque fue-  
rat, tribunus plebis factus. In tribunatu quum le-  
gem ferret de suffragijs, quaſi priuare primores vi-  
debatur potentia quam in iudicijs obtinebant,  
repugnauit ei Cotta consul, fuitque autor ſenatui  
vt legem oppugnaret, & Marium ad rationem  
reddendam facti ſui vocaret. Hoc ſenatus consul-  
to perſcripto, ingressus curiam ille, non gessit ſe-  
vri iuuenis, qui nullis ſubſidijs gloriæ modò rem-  
publicam attigiffet, ſed ſumptis iam ſpiritibus tan-  
tis quantos ei res geſtæ dederunt ſequentes, mi-  
natus est Cotta, niſi induxiſſet ſenatus consultum,  
ſe eum in carcerem ducturum. Vbi conuerit ſe  
ille ad Metellum & ſententiam rogauit, exur-  
gens Metellus aſſensus eſt consul. Marius ibi  
accito lictori ducere in vincula præcepit ipsum  
Metellum: quo alios tribunos appellante, ne-  
mo fuit ei auxilio. ita ſedens ſenatus antiquauit  
decretum. Marius inclytus in concionem egeſ-  
ſus legem pertulit, habitusque eſt aduersus me-  
tum infractus, & inflexibilis pudore, ac commo-  
dorum plebis fore contra patres defensor inſi-  
gnis. At hanc opinionem alia actione citò in-  
uertit. Nam quum ferretur lex frumentaria,  
eam enixiſſime oppugnauit & abrogauit. Vnde  
parem honorem eſt utrobique meritus, qui

λέγεται τὸν Τάχιον μὲν πετέσθων ἐπέρα πολιτιδίμετροι τὴν δόξαν. νόμου γέρειος φευγούσιον τοῦτον Αὐγουſτον:  
τοῖς πολίταις σιωπηλῆς ἐρρομένατα, καὶ κεφτίσας, eis ὅτις εἰς τὸν ιατρὸν κατέτησε τὴν θηρίην περιβολής,

καὶ μόνον καθίσας, Λύθις ἀπαλλαγῆσα. ὡς τῷ διώ Ξε-  
κράτει τῷ φιλοσόφῳ, σκυλοφόποτέρῳ δοκιμῆπον θῆσος εἴη, πολλάκις εἰώθει λέγειν οὐρανόποταν, Ω̄ μακάρειον Ξενόκρε-  
τες, θύεταις χαρίσιον ὕπατος εἴπις ἐπίθετο Μάειον θύειν τῷ Εὐ-  
λεικήσι μούσας τῷ χαρίσιον, οὐκ αὖ διαφεύγαταις ἔρα-  
πηγίας καὶ πολιτίας ἀμορφωτάτων ἐπέδηκεν περινάδα, πάσο δυμόδιον τῷ φιλοφρήσιας ἀώρου, καὶ πλεονέξιαν ἀπαρ-  
ητήτων, εἰς φιλόποτον τῷ αἰγαλιώπατον γῆρας ἔξοχείδες.  
Τῶντα μὲν διώ διώπτη τῷ πολιτιδίμετρῳ δόξαν θεωρεῖσθαι.  
θυρόδιμος δὲ γενέων πολιτιδίμετρον ἀδόξων, αἰθεοργόν δὲ τοὺς πε-  
πτῶν, πάσος μὲν ὁ μονόμου, μηδέποτε δὲ, Φουλκινᾶς, ἀφέποτε  
πόλιν εἶδε, καὶ τῷ σὸν πόλιν Αὐγουſτον ἐγένετο, τὸ δὲ  
διόρον χρόνον σὸν καμῇ Κιρραμάτων τῆς Αρπίνης διατέθη  
εἴχε, τοσούς μὲν ἀρετῶν καὶ γλαφυρὸν βίον, ἀγερικότερον,  
Καφεραῖος δὲ, τοῖς πάλαι πρωτάρχων θεοῖς εἰσικατέχει. περι-  
τῶν δὲ τραπεζίδων τραπεζούσανδρος διάτη Κελτίηρες, ὃτε Σκι-  
πίων Αρεικήρος Νομαρχίας ἐπολιόρκη, τὸ τραπεζέν οὐκ  
ἐλέγειταιν αἰδρείᾳ τῷ διόρον νέον Αὐγουſτον, καὶ τὸν  
μεταβολὴν τῆς διατής, τὸν τρυφῆς τῷ πολυτε-  
λείας διεφθαρμόνιος ἐπῆγε τοῖς τραπεζίμασιν οὐ Σκιπίων,  
δικελάστατα περιεδρόμινος. λέγεται δὲ τὸ πολέμιον αἱ-  
δρα συστὰς καταβολὴν σὸν τῷ τραπεζέν. διότας τε ἀλ-  
λαγίας περιστήσετο θηρίος τὸν αἰτή, καὶ ποτε λέγουν μὲν δι-  
πνοιος ἐρπεσόντος τῷ τραπεζάν, καὶ τῷ παρόντων εἰός  
εἴτε διγνῶς Αὐγουſτον, εἴτε τοσούς ἱδούσιον ἐργάδιον τὸ  
Σκιπίωνα, Ήντα δὲ Βιοδον εἴδε μετ' οὐρανοῦ ἰγεμόνα τῷ  
πολιτιδίμετρῳ Ρωμαγένον δῆμος, Καρκατακειμένου τῷ Μα-  
ειον τῷ χαρίτῃ τῷ ἀμον παταξας ἥρεια οὐ Σκιπίων, Τάχη  
δὲ τῶν, εἴπεν. οὐ τοις Καφεραῖοις, οὐ μὲν οὐκ οὐκετίου Φα-  
νῶν μέγας, οὐδὲ, ἀπὸ τῆς δέχης δέ τέλος ιοῦσα. τὸ δὲ  
οὐ μὲν Μάειον τῷ τραπεζάντι λέγεται μέλιστα τῆς Φωνῆς, ὡς  
τὸ διόρον κληδόνιος, ἐπαρθέντα τοῦς ἐλπίους, ὄρμοτος  
περιστῶν πολιτείαν, καὶ τυχεῖν δημόρχιας, Κακιλία Με-  
τέλους απονδάσαντος, οὐ τοις οὐκετίοις δέχης τῷ πατέρεν  
ἐπερχόμεν. Οὐ δὲ τῷ δημόρχιᾳ νόμον θνάτῳ πολέμειας  
χράφοντος αἰτή δοκιμῆπα τῷ διωτῷ ἀφαρέσθαι τὸν  
πάτερα κρίσιδιον, σιδάριδος Κόπιασόν πατερος, συνέ-  
πεισ τὸν Βουλὸν τῷ μὲν ίόμων μάχεσθαι, τὸν δὲ Μάειον  
καλέσι, λέγον οὐφέζοντα. καὶ τῷ δόγματος τόπου χράφεντος,  
εἰσελθὼν οὐκίσιον οὐκέτεν πάδος, διπλούδειος λαρ-  
ητοῦ περιεληυθόποις αρτὶ περιστῶν τῷ πολιτίαν, διπλού-  
δειος διπλούδειος περιεληυθόποις τῷ πολιτίαν, διπλού-  
δειος, ιππείλος τὸ Κόπιαρον ἀπαξιέντος εἰς δέ δεσμωτήρεον, εἰς  
μὲν Αὐγουſτον τὸ δόγμα. Καὶ τοσούς Μέτελους τρεπο-  
μένους, καὶ γνάμιους ἐρετόποτος, Μέτελος μὲν αἰασάς  
ουσιηρός τῷ πατέρᾳ, Μάριος δὲ τῷ πατέρεν μετα-  
πεμψάμιος ἐξωθεν, σκέλεσσιν ἀπάγκυντος τὸ Μέτελ-  
ον εἰς δέ δεσμωτήρεον. σκείνου δὲ τὸς διγνῶς διπλούδειον  
μηδέρχοντος, εἴσοντες μὲν δοθεῖσι, οὐδὲ συγκλητος εἰς αὐτούς  
περικεκτος δέ δόγμα, καὶ λαμπτούσες τοις λαγεστασίοις οὐκέτεν  
εἰς δέ πληθος ἐπεκύρωσε τὸ ιόμον, δόξας ἀπακτόποτος μὲν εἴη  
περιστῶν φόνον, ἀρεπτός δὲ τὸν αἰδρέ, δάκρυς δὲ τοῖς τῷ Βου-  
λῷ αἰσαθασ, χαρίτην τῷ πολιτιδίμετρῳ δημοχειών. οὐ μὲν ἀλ-

ώς μηδετέρως τῷ θεῷ Συμφέρει χρεία οὐδεῖν. Μήτη τὸν  
δημόσιον, ἀλλαγενούμενον τὸν μεταξύ αποτίθεται. δύναχό<sup>ρ</sup>  
εισι τὰς αὐτούς τὰς αὐτούς, ηλθότε τῷ διόφρων τῷ αγκυλο-  
πόδων, ἐφ' ὃν κατέβοιτο χειροπέδησιν, ἔχουσα τούτην  
τῆς δύρχης τὸν διάποδες ερευνάντα, δημοσιεύει τὸν πάλιν τὸν Φί-  
φον λαζανίον. ὡς διηνός Μαρίος φανερός οὐ λαπόδηνος  
σὲ σκέψην, ταχὺ μετασάς εἰδός ἡτοι τὸν ἑτέρον. δέξας δέ  
δραστὸν τὸν κανθάδην, ἀπέτυχεν καὶ δυνάσθη τὸν μέραν μᾶ-  
τον πεσὼν δύπτυχον, (ὅμιδεις ἐπαθειανίος) οὐδὲ μικρὸν  
υφίκεστο τὸ φευγόματος. ὑπερεντὸν οὐ πολλῷ στρατηγίδινον με-  
τελθὼν, ολίγῳ ἐδίπει τὸν σκέπεσσιν. ἔχατος δέ πολὺ τῶν αἰαγ-  
ριθεισίν τοις ἔχει δημοσιον. μάλιστα δέ τὸν παρέδει  
Καστού Σαβάκωνος οἰκέτης, ὀφθεὶς τὸν τῷ δρυφάκτων,  
αἰαμεριμνίος τοῖς φέρεται τὸν Φίφον. οὐδέποτε Σαβάκων οὐ  
ἐπέφεσσε τοῖς μάλιστα Μαρίον. κλητεῖς διηνός τὸν τοῦ  
δικαστῶν ἔφη, οὐδέποτε μάρτυρας τοῦ Φίφους, οὐδέποτε οὐδέποτε  
καὶ τὸν οἰκέτην ἔχει τὸ ποτήριον εἰσαγαγεῖν εἰς αὐτὸν, εἴτε διῆρες οἱ  
χεῖλοι πιόντος. Καὶ μὴ διηνός τὸν τοῦ δικαστῶν τὸν θέμα-  
πεπειρθεῖ Βουλῆς, ἕπιτιθέμενος τὸν πατεῖν τὸ πόδες, ηδέ τοι  
τὸν διδομένητος, ηδέ τοι τὸν ἀκροσίαν. Ἐπιτρέπει τὸν Μαρίον καὶ  
Γαίος Ερένιος μῆρτος εἰσαγεῖς ὡκέοφη πάτερον τὸν κατα-  
μῆρτορον πελεύτην, ἀλλὰ δέ τὸν νόμον αφίεναι τούτης τῆς αἰάγκης  
τὰς πατερών. (Ἐτοι γέροι Ρωμαϊκοὶ τὰς πατερών τοις πατέροις)<sup>τ</sup>  
ἢ Ερένιον οἴκου τὰς Μαρίας γενέτης τὸν Μαρίον αὐτὸν εἶτε δύρ-  
χης γεγενέτην πελεύταν. διποδέξαρθρων εἴτε πόρρησιν τὸν μῆ-  
τυρειαν τὸν δικαστῶν, αὐτὸς αὔτείπει οἱ Μαρίος πατέρες τὸν Ερέ-  
νιον, οὐδὲ, ὅπερ τοσούτος δέχεται αἰτηρούμην, τὸ πελεύτην ἐκβε-  
νικώς. οὐδέποτε οὐ πομπαῖσιν δύνεται. δύρχης γέροι οὐ πᾶσα. τὸ  
νέμενον περιεστάτων, απαλάσσει τὰς τυχόντας αἵτεις καὶ γέροις,  
ἄλλη δέ τοι ἀγκυλόποδα διφερεύοντα διώμοιν. οὐ μηδὲ διαλα-  
τῆς περιεστάτης ημέρας σὲ τὴν δίκην πακτών περιεστάτων οἱ Μά-  
ριοι, καὶ χαλεπῶς γεώμετρος τοῖς δικασταῖς, τῇ τελευταίᾳ  
περιεστάτης απέφυγε, ἵστω τῷ Φίφῳν γένομέν τον. οὐ μηδὲ  
διηνός τὴν δρατηγίαν μετέκειται παμνούμενον ἐκτὸν παρέδει. μή  
ἢ τὸν δρατηγίαν, κλίροφα λαβεῖν τὸν σκέπτον Ι' Σπείαν, λέγε-  
ται καθάρην λατηπείων τὰς επαρχίας, αἰγάλεον οὖσταν ἐπὶ τοῖς  
ἐπιστριτοῖς καὶ θηριώδην, καὶ διλητόδινον οὐ πωτόπετο τῷ Ι' Σπέρων  
οὐχὶ καλιστοῖς γένουμέν. σὲ τὴν πλευτὸν, σὲ τὴν λόγειν, οἵτινοι τότε μάλιστα Ν-  
μφίδαι οἱ δῆμοι. αὐτοὶ δέ τοι τὰς αἰάπτους τὸ φευγόματος  
τοῦ διωκτοῦ τὰς πόλεις σύδελεχεῖς αὐτούς, καὶ διημοτικὸν τῆς  
διαιτῆς, ἐπινασσούντοις μέντοι τῷ πολιτεῖ, πολεμεῖτο τῇ  
ημέρᾳ περιεστάτης δικαστής. οἵτινοι τοῦτοι τοις μάλιστα Ν-  
μφίδαι οἱ δῆμοι. Καὶ οὐδέποτε τὸν Καΐφερον, Γουλίαν, οἷς οὐδὲλφιδούς  
Καΐφερος, οὐδέποτε οὐδέποτε Ρωμαϊκοὶ μέγιστος γέροντος. καίτοι  
κατ' οἰκείοτητα ζηλώσας Μαρίον, οὐδὲ τοῖς πολεμοῖς σκέπτον  
γέρεσπλαν. τῷ Μαρίῳ τοῦ Καΐφερονοι μῆρτυρες ποτε  
καρτεσίαν, οὐδὲ μητραῖς διωκτοῖς τοῖς χρεούργιαν δέσιν. οἶτε  
γέροι (οὐδέποτε) μεγάλων διώπλεων ἀμφατάντοι πεληγε-  
νώσας, καὶ τὸν ἀμφορίαν διεχεράμιναν, ἐγκω τοῦδερχεῖν εἰσ-  
τοι ιαΐδη. καὶ παρέρχεν ἀδετος θάτερον πικέλεσ, σὲ τὴν πινθεῖσσι,  
σὲ τὴν τενάξας, διαλακτεῖσπι τῷ περιεστάτη μήτη σιω-  
πῆς περιεστάτης θεαστας διγόνδων οὐ τοῖς πομψισ μηδομέ-  
νος. τὸ δὲ ιαΐδη μετόπιτος θετερεύοντα, σόκεπι παρέρχεν, φο-

A neutri parti quod damnosum foret recipi. largiretur. A tribunatu ædilitatem maiorem petivit. Duo enim ordines sunt ædilitatis: altera à sellis curulibus, quæ incurvis erant pedibus, ex quibus munia magistratus explicabant, nomen traxit: altera inferior, plebis dicitur. Vbi ædiles curules creauerunt, mox de ædilibus plebis ineunt suffragia. Ut Marius in superiori se vidit præteriti, confessim transit ad petendam ædilitatem plebis. Verum, quia nimium eum iudicauerunt audacem & præfractum, repulsam tulit. Qui quamuis bis eodem die deiectus honore fuit, quod præter B cum accidit nemini, nihil dimisit tamen animos, sed haud multo post præturæ candidatus pene repulsam est passus, ac licet nouissimus omnium renuntiatus fuit, ambitus est postulatus. Suspicionem mouit potissimum Cassij Sabaconis seruus intra tabulata conspectus inter eos qui suffragia ferebant: quippe erat imprimis necessarius Sabaco Marij. Hic à iudicibus interrogatus respondit, quod ex æstu sitisset, frigidam se postulauisse, & seruum cum poculo ad se ingressum, simul atque bibisset, abscessisse. Atque hic quidem senatu à proximis censoribus motus est, visusque, vel ob falsum testimonium, vel ob intemperantiam meritò notatus. C. Herennius quoque citatus testis, ait patronis ex lege non esse testimonij in clientem dictationem, sed esse ab eo onere patronos solutos. Herennij autem familiae semper parentes Marij atque Marium ipsum clientes fuisse. Quam recipierent testimonij recusationem iudices, Herennio ipse reclamauit Marius, quod simul ut fuit primum magistratum nactus, clientelam excessisset. Id non erat unde quaque verum. Neque enim liberat quilibet magistratus obseruantia patroni clientes eorumque posteritatem, sed curulis tantum. Verum tamē quanquam primis diebus multum fuisset in iudicio Marius iactatus atque infestis vsus iudicibus, postremò tamen præter expectationem equantibus sententijs est absolutus. Ac præturæ eius mediocris laus fuit. Ex prætura vltiorem Hispaniam sortitus, dicitur prouinciam latrocinij purgasse, nondum moribus pacatam, vastamque, quo tempore latrocinari Hispani adhuc pulcherrimum ducebant. Ad negotia urbana reuersus, neque diuitijs neque eloquentia, quibus illius temporis principes trahabant populum, est subnixus. Cæterum quia minaces eius spiritus, indefatigati labores, vita popularis, grati ad plebem trant, honoribus prouectus est ad opes, vt splendidas nuptias conciliaret, atque ex nobili Cæsarum domo Iuliam duceret vxorē amitam Cæsaris. qui Romanorum post potentissimus fuit, Mariumque ex necessitudine est æmulatus aliquatenus, vt in historia illius exposuimus. Mario præterea temperantiam & tolerantiam tribuunt: cuius est documentum curatio quæ manu ei adhibita fuit. Siquidem quum haberet utrumque crus varicum plenum, & deformitate angeretur, statuit se præbere medico, præbuitque non ligatus alterum crus, neque mouit se vel ingemuit, sed vultu immoto pertulit dolores in secando intolerandos. Quum inde ad alterum crus medicus transfiret, detrectauit illud porrigit, ac, Video (inquit) non tanti esse emendationem, ut eum feram dolorem.

Postquam autem Cæcilius Metellus consul, ad bellum cum Iugurtha gerendum in Africam proficisciens, Marium legatum secum duxit: ibi magnifarum gerendarum rerum & certaminum natus occasionem, ut aliorum more amplificaret Metellum, actionesq; suas ad illius dignitatem conferret, non habuit curæ. Quum verò adhibitum non existimatet se à Metello legatum, sed simul in opportunissimum tempus & in rerum inductum theatrum patrandarum maximatum, omnem virtutem explicuit. Quum multas haberet id bellum asperitates, nihil tam arduum erat quod dubitaret subire, neq; tam paruum quod non dignum se putaret: verum pares dignitate, confilio & prudentia superando, cum militibus de frugalitate & patientia laboris certando, mire eos conciliauit sibi. Omnino enim est laboris cuique voluntaria laboris societas leumentum. Videtur enim ea adimere necessitatem. Quippe gratissimum est Romanis spectaculum, si in victu eodem dux ac miles pane vescatur, vel humili in toro quietem capiat, vel du cendæ fossæ & vallo iaciendo vna cum militibus manum admoueat. Siquidem non perinde imperatores qui honores & pecuniam largiuntur eis, vt laboris & periculi socios venerantur. Imo maiore amore prosequuntur consortes laboris quam ipsorum ignauæ indulgentes. His artibus Marius atq; his militum conciliationibus cito Africam, cito urbem nomine suo & gloria impleuit, quod milites domum scriberent ad suos, nullum fore belli cum Iugurtha finem, nisi C. Marium consulem fecissent. Quæ res offendit non obscure Metellum. Cæterum multo maxime casus eum Turpili torsit. Intercedebat Metello cum illo vetus ius hospitii, atq; eo bello præfetus fabrūm in exercitu erat. Qui quum præpositus præsidio Vaccæ, magnæ urbis, esset, quod ciues nulla re violaret, sed eos leni & benigno imperio haberet, confisus, imprudens venit in hostium potestatem. Siquidem Iugurtham in urbem acceperunt, nec Turpilium tamen vlla re læserunt, sed vita ei precib. impetrata, inuiolatum dimisere. Qua de causa accusatus est proditionis. Quū de eo quereretur, aderat in concilio Marius, ac tum acerbis ei erat, tū plerosq; alios in eum incendit, vt Metellus hominem cogeretur inuitus rei capitalis damnare. At paulo post apparuit falsum crimen. Vbi quum multis esset dolor Metelli molestus, Marium exultantem, & hoc factum sibi arrogantem, non puduit in circulis dicere, vtrices diras se hospitis interactori inflexisse Metello. Hinc apertæ offensiones inter eos extitere. Fertur aliquando præsente Mario quasi insultandi causa Metellus dixisse, Tu vero cogitas, homo præclare, relictis nobis domum redire & petere consulatum. Satisne matre cum hoc meo filio consul fies? Erat tunc filius Metelli admodum adolescens. Verum enim vero missionem urgente Mario, quum s̄p̄ius reieceret eum, tandem, quum non plus duodecim dies superessent ad comitia consularia, dimisit eum. Cæterum hic prolixo à castris itinere Vicam ad mare biduo & vna nocte confecto, antequam cōscendit, sacrificauit. Fama est dixisse aruspicem, mirificam & ingentem ac supra omnem spem ei portendi à diis felicitatē. Ita spei plenus vela fecit.

A επειδὴ Καρκίλιος Μέτελλος στόλῳ θεοῖς ὅπερι τὸν καὶ Ιου-  
γούρθα πόλεμον ὑπάσεις εργάζεται εἰς Λιβύην, ἐπηγάγετο  
φρεσκότην Μάειον, αὐτοῦθα περιέχειν μεγάλων γε λαρυ-  
σσῶν ἀγάνων ὅπιλασθρόν, δὲ μὲν αὔξειν τὸν Μέτελλον,  
ἄστροι λειποῦν, καὶ πολιτικήσασθαι φόρος ἔχειν, εἴσασθαι χαίρειν.  
ἀξιών δὲ χαράσθαι Μετέλλου πειλαπόδας φρεσκότης, καὶ  
οὗτος τούτης εἰς βύφνεσταν καρφούν ὁμοδεκά μέγιστον εἰσάγε-  
σθαι περιέχειν θεάσειν, ἐπεδείκνυτε πᾶσαν αὐτορραγαστίαν. καὶ  
πολλὰ τὸ πόλεμον διεχερῆ Φέρεντος, οὐτε τῷ μεγάλων  
νά πόνον τοσούτον διεσθανόντε τῷ μικρῷ ἀπαξιώσας, ἀλλὰ τοὺς  
μὲν ὁμοτίμους βύσουλα καὶ περιγνοία τῷ συμφέρεσσις ὑφε-  
σταλόρδους, περὶ δὲ τοὺς σεβαστάς τοῦτο διτελεῖας καὶ  
χαρτεσίας Διαμιλώρδους, δύνασθαι ἐργεῖν πάροις αὐ-  
τοῖς. οἵλως μὲν γὰρ ἔστι τὸ κάμψειν ἐκεῖτο περιγνοία τὸ  
συκιάμινον ἐκοσίων εἰς· δοκεῖ γὰρ ἀφερεῖν τὴν αἰγαληκινήν. ἕ-  
διστον δὲ Ρωμαϊκὸν θέαμα σεβαστάς τεργάτης εἰδίων τὸν  
οὐρανούν δρόπον, ἡκατάκειμνος ὅπιλος διτελεῖας, καὶ πε-  
ριταφρέαγχα καὶ χαρσικωτὸν ἔργον οὐσεφαστόρδους. οὐ  
γὰρ οὕτω τοὺς τῆς Ήπειρος καὶ χερματίου μετασιδόντες, οὐ τὸν  
πόνον καὶ κινδύνου μεταλαμβανόντες πηγμόνας θαυμάζου-  
σιν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀγαπῶσι τῷ μέριμνεν ὅπιλοτον τὸν  
τοὺς συμπονεῖν ἔθελοντας. Ταῦτα πούτα ποιῶν ὁ Μάειος,  
καὶ Διαβύστων τοὺς σεβαστάς δημιαρχῶν, ταχὺν δὲ  
πληστε τὸν Λιβύην, ταχὺ δὲ τὸν Ρώμην, οὐραλός καὶ  
δύξης, τῷ μέρισμα πεπόδου. Οἷς οἶκοι χερφόντες, οὐσοκέ-  
σι πέρες τοῦτο ἀπαλλαγὴ τῷ περὶ τὸν Βαρβαρον πόλεμον,  
μὴ Γάιον Μάειον ἐλοιμένοις ὑπάλιον. ἐφ' οἷς δῆλος εἰς τὸ Μέ-  
τελλος ἀγόρδους, μάλιστα δὲ αὐτονομίαστα τοῖς Τυρπί-  
λλον. οὐτὶ γέροντος μὲν σκηναπέρων ζένος τῷ Μετέλλῳ,  
καὶ τούτῳ ὅπιλος Τυρπίλλου ἔχον διεγένεται πετενε.  
D Φευράν δὲ Βάγδην πόλιν μεγάλην, καὶ τῷ μηδὲν ἀδικεῖν  
τὸν σύνοικοντας, ἀλλὰ περιάστας καὶ φίλας δερπωτας αὐτοῖς  
περισφέρεσθαι πιστῶν, ἐλαθεν τοσούχειος τοῖς πλε-  
μοῖς δρόμον. παρεδέξαντο γὰρ τὸν Ιουγούρθαν, τὸν δὲ Τυρ-  
πίλλον οὐδὲν ήδηκοδού, ἀλλὰ σῶν έξαυτοπάρδους διη-  
κεν. ἐγένεν δὲν αἵτινα περιδοσίας, καὶ παρὸν ὁ Μάριος τῇ  
κείσθησμον, αὐτὸς τέ οἱ πικρέσιν, καὶ τῷ μέτελλῳ πα-  
ρέχειν τοὺς πλείστους, οὐστε ἀκριβεῖα τὸν Μετέλλον σκει-  
δίην, καὶ καταγρίσασθαι τάνατον τῷ αἴδερπου. μετ'  
ολίγην δὲ τῆς αἵτινας θύμοδος φανείσας, οἱ μὲν ἀλλοι πιστοί  
E ξύνοτα τῷ Μετέλλῳ βαρεώς φέρονται. Μάειος δὲ χαρων, καὶ  
πιούρηνος ἴδιον δέργην, σχηματιστὸν λεγόντας εἰς αὐτὸς  
εἴη περιστετεγμένος ἀλασσεῖται τῷ Μετέλλῳ ξενοκτό-  
νον. οὐ τούτου φανεράς ἀπηρτανοτο· καὶ λέγεται, πότε τοῦ  
Μάειου παρέστης, οὐέφυσειτων ὁ Μέτελλος εἰπεῖν, Σὺ δὴ  
καταλιπὼν ἡμᾶς, καὶ γνωμέ, πλεῖν ἐπ' οἴκου Διανοῦ, καὶ  
τοσούχειλεν τοσαπέντα· οὐ γέροντος αἴτιος δὲν τῷ μαρ-  
παδίσούτω ουσικταβόσης· εἰς δὲ τῷ Μετέλ-  
λου πόντοπασι μετράκιον. οὐ μὲν ἀλλὰ τὸ Μάειον  
πονηδάζοντος ἀφεδίην, πολλὰς αἴσασθαι ποιοσάρδους,  
ἐπιδάδεκται λειπολόγων ἡμεράν ὅπιλος τῷ μέρισμα τοσα-  
πέντα, αφῆνεν αὐτὸν. οὐτὶ πολλῶν διπότραπεδου τῷ μέρισμα  
λασθανεῖσαν τὸν ιτύκην ὁδὸν ἡμέρας δεστήματα κατίσωλαν, ε-  
γενερότε πλοιο, καὶ λέγεται τὸν μαρτίν εἰπεῖν οὐσαπίσταν-

νας δέ μέγεθος καὶ κρίποντας ἐλπίδος απάντης διατάξιας περιφέρονται οἱ Μάειοι διαμερίσοντο. οἱ διάπολεις εἰπαρχίες διηγήσθησαν.

καὶ οὐ πέλασθε τεταρτοῖς οὐδὲ ωπνοῖ μάλιστράσας, αἱ τίκη  
τε ταῦ δήμου πολέμος ὥφει, καὶ περιστρεψόντων τῷ  
δημόρχῳ εἰς θυλῆν, οὐτὶ πολλάς καὶ τῷ Μετέλλου σχε-  
σολαῖς, ἡπειροῦ θύραιν, ὑπερχρυσόντων ἡ κτείνειν, ἡ ζωὴ τα-  
λίνεοδα τὸν Γουγούρθαν. αἰαχερβάτεις δὲ λαμπτεῖς, δί-  
γις ἐγκατελέγειν τὸν νόμον καὶ τὸν οὐκέτην, πολλῶν  
τὸν ἀποστρέψαντα δόμον καὶ φραγάφων. τῷ πατρίσθεντον μόνον  
οὐ περιδεχομένων τοὺς βοεύτους, ἀλλὰ ὡστε ἄλλο πτῷον κα-  
λῶν, τὰὶ πλαρτὶ Καΐμην τοῖς αἰξίοις νέμονταν, αἰχθεοντιν  
οὐσίαν ἐκέισουν θέντα μοκούτος. οὐ μὲν ταῦτα γε μάλιστα  
διέβαλλε τὸν Μάειον, ἀλλὰ οἱ λέγοι Θραστῆς ὅρτες τῷ πό-  
νῳ τοῦ οὐρανοῦ τοῖς τορώτοις ἐλύπους, σκιλλόντε βοῶντος αὐτούς  
τὸν πτωτικὸν φέρεαδα τὸ τῷ πλευρᾷ καὶ πλοεστίων μα-  
λακίας, καὶ βαύμασιν σίκειοις περιέστον δῆμον, οὐ μηδέποτε  
νεκρῶν τοῦτον διλοτεῖας εἰκόσι γενικόντες. πολλάκις δὲ  
καὶ ποὺς αἰτυχίσασθε τὸ Λιβύην τρέχετεροι, τῷτο μὲν Βη-  
σιας, τῷτο Ἀλεύιον, αἰδεσθόντοις μὲν θειαῖς φασάν, αι-  
τοῖς δὲ πόλεμοις καὶ διὰ πτερίας τοῖς αἴοσας τοῖς οὐρανοῖς, ἐπισ-  
θανέτῳ παρέγνων εἰ μὴ καὶ τοὺς σκέινοντας περιόδους  
αὐτῷ μᾶλλον αἱ δύξασθαι τῷ πατέροις καὶ γόνοις πόλι-  
πειν, αἴτε δὴ περὶ αὐτοῦ διὰ δύναμιν, ἀλλὰ οὐδὲ πέριπτον  
καλῶν ἔργων αἰδεῖσθαι δύναμεις. ταῦτα δὲ τὸν τοῦτον  
αἰλούρων χαλιζόντον τοῖς πολλοῖς. οὐδὲ διέπλωσεν εἰς  
Λιβύην, Μέτελλος μὲν ἡ πτωτὸν τῷ φθόνου δύναμιν, καὶ το-  
ποθῶντι κατέφρασμένου τὸν πόλεμον αὐτούς, καὶ μηδὲν υπό-  
λογον ἡ θάση οὐδὲ τὸ οὐρανόντα λαβεῖν ἔχοντος, οὐδὲ Μάειος  
οὐτὸν τὸν σέφανον καὶ τὸν θρίαμβον σχεῖται περιέχοντας.  
εἰσαστούμενος, οὐχ ὑπέμεινεν εἰς θάσον οὐελθεῖν, ἀλλὰ  
αὐτὸς μὲν τὸν εἰσεχώρητος, Ρουτίλιος δὲ θάσητο ματα-  
τοῖς Μαείων παρέδωκε, πρεσβύτερος γενοντος τῷ Μετέλλου, καὶ  
πειλάθεις νέμεοις σὸν τῷ πέλει τῷ πατέροις περιέχοντας Μάειον.  
ἀφηρέτηδε τὸ Σύλλα τὸν τοῦ πατέροις περιέχοντας δύξαν, οὐ  
τὸν εἰσένειν Μέτελλος οὐδὲποντος, αφηγήσομενθερέχων,  
ἐπει τὰκεῖ ἐκεῖνον μᾶλλον σὸν τοῖς πειλάθεις Σύλλα γέγενεται.  
Βόκχος ὁ τῷ αἰώνιῳ Βαρβάρων βασιλεὺς, οὐ πειθερές Που-  
γούρθα, καὶ πολεμοῦντι μὲν οὐ πάθει πολλαμβάνει ἐδό-  
κει, περιστρομένος ἀπὸ τοῦ πτερίαν, καὶ τὸν αὐτὸν  
δεδοκίας ἐπει τῷ φθόνῳ καὶ πλανώμενος σκέινοντας αὐ-  
τάγκης ἐθετο τῷ ἐλπίδων πελεύταιον, καὶ κατῆρε περιέχοντας  
αὐτούς, αἰχμῇ μᾶλλον οὐκτέλειν ἢ διὰ δύοιαν τοῦ ποδούμα-  
νος, οὐδὲ χιρεύς εἶχε, φανερός μὲν, οὐδὲ ἔαντος παραπο-  
λονος Μαείων, καὶ γράφων οὐκ αὐτὸν δύναται, καὶ παρρησια-  
ζόμενος κρύφατο, Βουλεύων περιδοσίαν ἐπει αὐτῷ. καὶ με-  
τεπικόμενος Λαθύον Σύλλαν, Ταμίαν μὲν οὐ ταὶ Μαείων,  
χειστοῖς δὲ τῷ Βόκχῳ γενθυμόν τοῦ τρεπεῖται. οὐ δὲ  
πιστός αἰσθητος αὐτὸν οὐ Σύλλας, ἐρχετο μὲν τὸ Ερπῆ  
γνώμην τοῦ μετδόμοια τὸν Βαρβάρον, ημέρας περιγράμ-  
νεται τῷ λογισμῷ, Βουλεύόμενος ἡ περιδοσία τὸν Γου-  
γούρθαν, οὐ μηδὲ τὸν Σύλλαν αἴθεντο. πέλος δὲ τὸν περιέχοντας καράβας περιδοσίας, στρεψίσεται Σύλλα ξύνε-  
τον Γουγούρθαν. καὶ τοῦτο περιτον οὐτοῖς περιέμα τῆς αἰκένειον καὶ χαλεπῆς σκέινος σάστεως, οὐ μηδέντοις αἰατεέψαται τὸν Ρώμην. πολλοὶ γέροντοι τοῦ Σύλλα τὸ έργον εἴποι, ταὶ Μαείων φανοῦστε.

A Quatriduo mare secundo vento transmisit. Fuit aduentus eius statim populo gratus, productusq; ab uno tribunorum plebis in concionem, obtre-  
Etando vehementer Metello, viam sibi ad consulatum muniuit, pollicens aut viuum aut mortuum in potestate se redacturum lugurham. Postquam consul magno fauore renuntiatus est, illico dele-  
ctum contra legem & mores habuit, conscripsitq; frequentes capite censos & seruos, quum priores duces eos sacramento non rogassent, sed arma sic-  
ut honores alios à censu committerent, videba-  
turq; suas quisq; facultates pignori opponere. Ne-  
que hoc modo reprehensum in Mario est, sed &  
coniuncta cum superbia & insolentia dicta ferocia primores pungebant. Clamabat consulatum se ex nobilium & locupletium mollitia p̄fādam ca-  
pere, vulnera propria ad populum, non mortuerū titulos neq; imagines iactare alienas. Crebro etiā duces qui res parum prospere in Africā gescerāt, hinc Bestiam, hinc Albinum, claris natos familiis, sed imbellies, quiq; ob bellandi imperitiam offe-  
derant, appellans rogavit circumstantes, putarē-  
ne illorum maiores potius sui similes optaturos ne-  
potes relinqueret, vi qui nec ipsi ex natalium splē-  
dore, sed ex virtute & egregiis factis clari euasiſſet.  
Hęc non vane neq; arrogāter effundebat, nec quo in principes incurreret gratis, verum gestiens sena-  
tus contumelia populus atq; verbotum procacitate, semper metiens animi cestitudinem, subleua-  
bat eum stimulabatq; vt in gratiam plebis ne par-  
ceret nobilitati. Ut in Africā traiecit, Metellus in  
uidia victus animiq; æger, quod cōfēcto per se bel-  
lo, quum nihil restaret nisi corpus vt teneret lugur-  
thæ, laureā & triumphum sibi Marius eriperet au-  
tus ex inuidia sua, non induxit animum cum eo  
congredi, sed fugit eius conspectum: exercitus au-  
tē Mario à Rutilio Metelli legato traditur. At deo-  
rum ira ad finem huius belli in Mariam vertit. Si-  
quidē huius gloria belli ab Sylla, sicut ab ipso Me-  
tellus, orbatus est. Quod quemadmodum si ge-  
stum paucis memorabo: nam prolixe singula in vi-  
ta Syllæ exequutus sum. Rex Mauritaniae Bochus  
gener erat lugurthæ. Hic bellum gerenti non mul-  
tum auxiliū misit, causatus perfidiam eius & timē-  
incrementum. Postquam autem fugitans & ober-  
rans, illum reb. perditis velut ultimam spem respe-  
ctauit, atq; ad eum configit, pudore magis vt sup-  
plicē quā amore recepīt. Quem vt habuit in po-  
testate, in propatulo deprecator pro eo intercede-  
bat apud Marium, scribens non dediturū se eū de-  
fendebatq; eius causam: occulte verò prodere eū  
moliens, L. Syllam Marii quæstorem, qui officio-  
sus per bellum fuerat in se, accerfit. Ut habita fido  
profectus ad eum Syllæ est, mutatio consilii & pe-  
nitentia cepit barbarum, multosque dies anceps  
varia animo agitauit, deliberans vel tradere Iu-  
gurtham vel etiam Syllam retinere. Tandem prior-  
rem proditionem confirmat, ac Syllæ lugurtham  
viuum tradit. Hęc prima extitit atrocissimi illius  
& grauissimi belli civilis, quod pene imperium  
Romanum euerit, fementis. Quippe complu-  
res inuidia Marii adscribant eam rem Syllæ:  
fecit. v. Freins.  
Item. ad Flor. III.  
117.

atque ipse Sylla sigillum habebat, in quo Bocchus  
erat Iugurtham ei tradens insculptus: quo sigillo  
vñs est perpetuo. Eo facto hominem ambitiosum  
& ad participandam gloriam in socialem peruica-  
cemq; stimulauit Marium, irritatibus potissimum  
eum aduersariis illius, qui exordium belli & præ-  
cipua Metello, extrema ac finem tribuebat Syl-  
la, quo populum qui oculos imprimis defixerat  
in Mariam, ab eius auerterent admiratione. Hanc  
tamen inuidiam, odium, obtestationes cito Ma-  
rio detersit & consopiuit ab occidente ingruens  
Italiæ periculum. Nam vt primum ciuitas magnū  
ducem desiderauit & circumspexit, quo ad pup-  
pim sedente tantum belli declinaret fluctum, ne-  
mo vñlus ex nobilitate vel ex opulentis familiis  
candidatum se consulatus est professus, sed Mariū  
absentem consulem fecerunt. Modo enim nuntia-  
tum fuerat Iugurtham esse deuictum, quum ru-  
mores de Teutonis & Cimbris increbuere. Fere-  
batur eorum initio incredibilis colluies viresque  
imminentiū legionum, qui rumores tamen post  
minores verò sunt reperti. Siquidem bellatores &  
armati trecentena millia in agmine erant, pue-  
rorum mulierumque longe maiores cateruas  
dicebātur secum trahere. Hi agros quærebant,  
qui tantam multitudinem alerent: & oppida, in  
quibus sedes ponerent ac vitam agerent: sicut o-  
lim Gallos acceperant vberimum agrum Italiæ,  
expulsis Thuscis, occupauisse. Hos autem, quod  
nullum haberent cum aliis commercium, atque  
ex tractibus aduenirent longinquis, nemo noue-  
rat qui mortalium essent, aut vnde profecti nu-  
bium modo incumberent Galliæ & Italæ. Ex cor-  
porum verò proceritate, & cæsiis oculis maxime,  
nationes Germanicas coniebatabant esse, Oceanū  
septentrionalem accolentium, & quod Cimbros  
Germani nominent latrones. Sunt qui Galliam  
longitudine regionis & laxitate ab Oceano & Se-  
ptentrionalibus plagis ad orientem versus lacum  
Mæotim vergere, & ad Scythiam Ponticam per-  
hibent pertinere, atque inde illas cōmistas gen-  
tes. Has domo egressas non vno neque perpetuo  
impetu, verum quoque anno semper porro pro-  
gredientes, sub ver armis circumferendo peragras-  
se continentem Europæ. Quapropter, etsi diuersa  
singulatim haberet vocabula, communi appella-  
tione exercitum Galloscythas dixisse. Alii autu-  
mant Cimmerios, qui primi a Græcis cogniti  
quondam sunt, partem exiguum fuisse vniuersi,  
tantum cateruam quandam profugorum vel sedi-  
tiosorum ab Scythis compulsam, à Mæotide palu-  
de in Asiam duce Lygdamio traicere. Maximam  
eorum multitudinem & bellicosissimam in vlti-  
mis oris ad Oceanum habere sedes. Regionem in-  
colere ob profundas & densas sylvas, quæ ad syl-  
lam Herciniam introrsum pertineant, caligino-  
sam, nemorosam, opacamq;. Cælum fortitos, qua-  
polus Septentrionalis, ex parallelorum inclina-  
tione sublimis, parum distare videtur ab immi-  
nente incolarum vertici puncto, vbi dies breui-  
tate & prolixitate pares noctibus in partes duas  
secant anni tēpus. Vnde argumētum suppeditasse  
Homero fabulæ de inferis scribenti. Atque inde  
hosce barbaros in Italiam mouisse, qui primum  
Cimmerii, tunc non absone Cimbri dicti sunt.

A αὐτὸς τε Σύλλας σφραγίδα ποιοπάμβων, ἐφόρει γλυφῖν  
ἔχουσαν ἔγχειζόμνον τῶν τοῦ Βόκχου τὸν Γουργέρταν  
έστη. καὶ ταῦτη χρώμνος αἱ̄ διετέλει, φιλόγρων αἴδρα  
καὶ τρεψκοινώναι δόξης ἀγλώμνονα καὶ δύσπειν ἐρεθίζων τὸν  
Μάειον, σκαρέντων μάλιστα τῷ ἑδρῶν τῷ ἐκείνου. καὶ τὴν  
μὲν αράτην πολέμου καὶ μέγιστα τῷ Μετέλλῳ, τὰ δὲ ἐ-  
χαῖς καὶ διπέρας αὐτὸν Σύλλα παρεστήντων, ὡς παίσατο  
θαυμάζων καὶ παρεσέχων σκέινα μάλιστα πολύτων ὁ δῆμος.  
Ταχὺ μὲν τοὺς φθόνον τότον, καὶ τὰ μίση τὰς Διαβολὰς  
ἀπεκίνδαπε τὸν Μαείον καὶ μετέπεισεν ὁ καταρχῶν τὸν  
B λίαν ἀπὸ τῆς εἰσέρεας κίνδυνος, ἀμα τῷ αράτον σύγχεια  
μεγάλευσε εγκυρωθῆναι, καὶ αἰσιοκέφαδαι τὸν πολὺν  
φίλον μέμνηται θερινῆτη Διαφθέρεται καύδωνα πολέμου το-  
σοῦτον. Καὶ δέ τοις αἰαχομειώτῳ ἀπὸ γένους μεγάλων ἢ πλου-  
σίων οἵκουν ὅπερι ταῖς ὑπαίκαις καὶ οὐτων προχαιρεσίας, ἀλλὰ  
ἀπότα τὸν Μάειον αἰαχορθοσδάντων.. αἴρην γράπτην  
μέντης αἵτις τῆς Γουργέρτας οὐλήντεως, αἴ τε τὸν τοντον καὶ  
Κίμρων φημικαὶ προσεπιπον, ἀπίτια μὲν σὸν δέοχη πα-  
ρερχοδαμα πλήθεις τε καρπώμενος τῷ ἑσπρυχομένων τρεπτῷ,  
ὑπερεγνῶτης αἱληθείας παροδεέρεαν Φατείσα. μιειάδει, μὲν  
C γνῶμη μάχριοι τελάκεια σοὶ ὄπλοις ἔχωρει, ὅχλοις  
παύδων καὶ γυμνικῶν ἐλέγοντε πολὺ πλείους συμπεισάγε-  
θαι, γῆς γενέσοτες ἡ Θρέψει τοσότο πλῆθος, καὶ πόλεων σὸν  
αὖτε ιδρυθέντες βιώσονται, καθάποτε πρὸ αὐτῶν ἐπιβάνοι το  
Κελτοῖς τῆς Ιπατίας τὸν δέριστη καταρχεῖν, Τυρρηνῶν ἀ-  
φελομένοις. αἵτινοι μὲν γνάμιξτα τῇ πρεστερείς, μίκει τε  
χώρεις οὐκ επῆλθον, πηγοοιώτο πίεσούτες αἱ θερέπται, ἢ πό-  
τεν ὄρμηθέντες, ὡς αἱρέ νέφος ἐμπέσοιεν τῇ Γαλατίᾳ καὶ Ι-  
πατίᾳ. καὶ μάλιστα μὲν εἰκάζοντο Γερμανικές γῆν τῷ κα-  
τηγόριτων ὅπερι τὸν Βόρειον ὠκεανὸν τῷ, τοῖς μεγάλεσσι τοις  
D παν, καὶ τῇ χαρεπότην τῷ ὄμηστων· καὶ ὅπις Κίμρεις ἐπο-  
νομάζοσι Γερμανοὶ τοὺς λησάς. εἰσὶ δέ οἱ καὶ τὸν Κελτικὸν  
Διαβάθος χώρεις καὶ μέγεθος· διπότης ἐξωθεν θαλάσσης,  
καὶ τῷ ὑπαρκτίων κλιμάτων, περὸς ἥλιου αἴσχοντες κατὰ  
τὸν Μαγάντιοντερέφουσαν, ἀπίεσθαι τῆς Γορηκῆς Σκυθίας  
λέγοισι. κακεῖτεν τὰ γῆν μερικάται. Σύτοις ἔχασανται  
οὐκ ἐκ μιᾶς ὄρρης, δέδε σημεχῶς, ἀλλὰ ἔτοις ὡραὶ καθ'  
ἐκεῖτον στίλαιτον εἰς Κύμια προσεδεντες εἰς χωρεῖταις, πολέμω  
χρόνοις πολλοῖς ἐπελθεῖταις ἡ περεγν. δι' ὧν καὶ πολλας καὶ  
μερερέπτικα λόσεις ἔχοιται, καὶ τὴν Κελτοσκύθας τὸν στρατὸν α-  
Ε νόμαζον. ἀλλοι δέ Φασί, Κίμμεις εἰς Στράτῳ αράτον μέρε· Ελ-  
λιέων τὸν πάλαι γνωστέτων, οὐ μέγα γνέσθαι τῷ πολυτὸς μό-  
ειον, ἀλλὰ Φυγήν ἡ σάσιν Ήναβίαδεσσαν τῶν Σκυθῶν,  
εἰς Αἴσιαν ἀπὸ τὸν Μαγάντιον Διαβάθοσα, Λυγδάριος ἡ-  
γενέντον. διέτη πλέστον αὐτῶν καὶ μαχμώτασσον ἐπ' ἐράτεις ἀ-  
κανθανθεῖταις οὐδὲ τὸν εἰς αἴσιαν οὐδὲ τὸν εἰς αἴσιαν οὐδὲ τὸν  
εἰς αἴσιαν οὐδὲ τὸν εἰς αἴσιαν οὐδὲ τὸν εἰς αἴσιαν οὐδὲ τὸν εἰς αἴσιαν  
E κορυφῶν οἰσαμένους στρείους περέσταις οἰσακοτιν· αἱ τε πρερα  
βεαχύτην καὶ μίκει πρὸς ταῖς νύκτας ἵστη κατομέρειαται  
τὸν χερόν. δι' ὧν καὶ τὸν δίποειαν τὸ μιθθύματος Ομήρω  
γνέσθαι πρὸς τὸν γενέσαν. ἐνθεν οὖν τὸν ἐφοδον τῷ Βαρ-  
δεχῆς, πότερον Κίμρων, οὖν ἀπὸ Εὔπου περσαγροβομένων.

Διὰ τοῦτο μὴ εἰσερχόμενοί μᾶλλον ἢ καὶ βέβαιον οἰστέαν  
 λέγεται· δέ πλέον οὐκέτεπον, διὰ πλέον εἴ τοι τὸ λε-  
 γέντος, πάσος πολλῶν ισόρηται. Υμὸν ἡ κατόλματος πόσα-  
 τοι, καὶ χρῆμα ἔργα ταῦτα τὰ μάχας οὖτε τὴν κύβα πυρῆς  
 ἐσκόπεις ἐπήσσαν, οὐδὲνος αὐτέχοντος αὐτῶν τοῦτο τὸ λέφο-  
 δον, ἀλλὰ πολὺτων μὲν οἵσσες ἐπῆλθον, σφέντης αὐτοῖς  
 μένον καὶ φερομένων· πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων Ρωμαϊκῶν  
 φρατοπέδων καὶ φρατηγῶν οἵσσι φροεπίκεστας τῆς οἰκτος Αἰλ-  
 πεων Γιλανίας, αὐτριπασμένων ἀκλεάς· οἱ καὶ μάλιστα  
 τὸ φορέαν αὐτῷ θεοκαὶ αγανακτόμνοι, καὶ τῆς Ρώμης επι-  
 πεποσσαντο. Μικρόσαπτος γάρ οἰς σκέπτυχον, καὶ γενητοὶ πολ-  
 λῶν καρπίσατες, ἔγνωσαν μιδαμός γῆς έσωτος ιδρύειν,  
 τοιν αἰαρέθοστα τὸν Ρώμην, καὶ Διοπορθίσσοντα τὸν Ι-  
 ταλίαν. Τοῦτο Ρώμηοι πιστανόρμνοι πολλαχόθεν ἐκάλουν  
 Μάειον ὅπερ τὸν σερπηγίαν· καὶ δέδει τερεντούντας ἀπε-  
 δείχη, τὸν μὲν οὔρουν καλύπτοντα, καὶ μὴ Διοπορθίσσα-  
 χονοις ὀεισμένον, αὐτοῖς αἰρεῖσθαι, τὸν δὲ μήρους τοὺς αἴπλε-  
 γοντας ἐκβαλόντας. Πρεσβύτερος γάρ οὔτε νῦν τοῖς φρεστοῖς εἴξειν ταῖς  
 ουμφέρειν τὸν νόμον, οὔτε ἀλογωτίσαι εἴ τοι παρεδοσαν  
 αἵτινας σκέπτειν, διὰ τὸν Σκιπίωνα τοῦτο τοὺς νόμους ὑπα-  
 τον ἀπέδειξαν, καὶ Φοβούμνοι τὸν θεόντων διοτελεῖν, διὰ  
 τὸν Καρχηδονίων θειδυμονῶντες αἰτεῖν. Τοῦτο ἔδοξε· καὶ  
 Μάειος σὸν Λίβιον μέτρον τὸν σερπηγίαντος Διοπορθίσσα,  
 αὐτοῖς καλέντας Γανουασίας, ὃν ἔτοις δέχθην ἄγεος  
 Ρώμηοι, τὸν τοῦ θεατείαν αἰτεῖσθαι, καὶ τὸν Δρίαμον  
 εἰσπλαστεν· ἀπίστον θειδεῖξαρμνος θεάματα Ρώμηοις Γου-  
 γούρθαν αἴχματά τον οὐ ζαΐτος οὐδὲ αἴεις οὐλητοῖς πολεμίοις  
 καρπίσθειν. οὔτε τὸν μὲν ποικίλος αὐτοῦ χαρακός οὐλητοῖς, καὶ  
 πομουργίᾳ πολλῇ μεμιγμένον ἔχειν διημοειδές. ἀλλὰ οὐέ-  
 στι γε πομποῦ δεῖσ (οὐ λέγοντο) τόπε τὸν Φερεντίνον, καὶ μέτρον τοῦ  
 Δρίαμονος εἰς δέ δεομωτήσιον εμπεσόν, οὐδὲ οὐδὲ αὐτὸς βία  
 τοῦ θερρηταντοῦ χιτωνίσκου, οἱ δέ σπεύδοντες αἴρεσθαι βία  
 διχευσθεῖσιν ἐλλόσιον, ἀμά τοι λεβόντων παπέρριφαν. ὁδοῖς  
 οὐ γυμνὸς εἰς δέ βάρεια δρεν κατεβάθηκεν, μεσος ὧν Καρχηγῆς.  
 καὶ Διοπορθίσσα, Ήρεκλίδης (εἶπεν) οὐδὲν οὐχέοντα δέ βα-  
 λανεῖσθαι. ἀλλὰ τοῦτον μὲν εἴς ημέρας ξυγεμαχησατε ταῖς  
 μαθηταῖς, καὶ μέχει τοῦράτης ὡραῖς ἐκχερηματίσθεται δέ ζηνθε-  
 μίας, εἰχειν αἴσια δικητῷ θεοῖσιν μέτρον. Καὶ τοῦ Δρίαμονος κα-  
 μιαθωναὶ λέγοντοι ζευσομένησταί τοι πειρατίας λίθας, δι-  
 γύρου δέ ασπίου πεντακιχλίας ἐπιλαχσίας ἐδορικονε-  
 πέτε, νομίσματος δέ δραχμαὶς ἐπιλαχιχλίας ὅπερ μυρε-  
 στιν οἰκτῶντας εἴκοσι. μέτρον τοῦ πορεπτή, οἱ Μάειος οὐρανον  
 δέροισεν σὸν Καπιτωλίῳ. καὶ παρῆλθε μὲν, εἴτε λεθῶν αὐ-  
 τον, εἴτε τὴν τούχην χεώντας αἴρεισθεντος τοῦ Δρίαμονος  
 κατασκεψθῆται ταχυτὴ βουλὴν αἴρεσθαι σαν αἰδόμνος, οὐ-  
 αίστη, καὶ μεταλλεῖσθαι τὸν Διοπορθίσσον, αὐτοῖς οὐλητοῖς.  
 δέ τοι τὴν τρατείαν τὸ διωματινον διεπονεῖ καθ' οὖδεν, οὐδὲσκῶν δρόμοις  
 το πομποῦ δεῖσ καὶ μακράς οὐδοποείας, έσωτερον δέ αἴρο-  
 φορεν αὐτακάζων καὶ αὐτουργεῖν τὰ περιστῆτα διαγταν. ὡστε  
 καὶ μέτρα τοῦ Σκιπίωνος καὶ σιωπὴ μετ' θύραλίας  
 τὰ περιστασόμνα ποιοῦσας, ημίονοις Μαειανοῖς καλε-  
 οτας. καὶ τοι Σκιπίωνος αἴτιας ἐτέρειν τὸ λόγου τούτον νομίζοσι.  
 Σκιπίωνος γάρ, ὅτε Νομαντίαν ἐπολιόρκει, βουληθέντος θειδεῖν μὲν μόνον τὰ ὄπλα, μηδὲ τοὺς ἵπποτες, διὰ τοῦ  
 τοις ὄρεσ καὶ Ταύρους αἰμάτας, ὅπως ἐκέρδοις δέποικηνεα καὶ παρεπομβασμένα τυχόμνοι, περιστασαγαγεῖν τὸν Μάειον  
 ἵππον τε καλλιστερόφραγμάν τοι αἴτιον, καὶ ημίονος διεξίακαν ταχιότητιν καὶ ράμη Διοπορθίσσα πολὺ θεόντων αἴλλων.

Quum Marii iumenta imperator commendasset, multamq; eorum ficeret mentionem, ita tandem quum salse laudarent assiduum, tolerantem laboris, industrium, mulum Marianum vocasse. Porro magno fortunæ fauore visus est Marius. Nam quū barbari quasi quodam impetus refluxu ferrentur prius in Hispaniam, spatiū habuit corpora militum exercendi, & animos eorū ad audendum firmandi, &, quod erat primum, ut illi, qui esset, discerent. Siquidem toruitatem eius, atq; in exigēdis pœnis severitatem, assuetis non delinquare nec contumaces se præbere, cū iustum tum salutarem apparuit esse. Iam iræ ardorem, vocis asperitatem, horridum vultum paulatim assuefacti, non sibi, sed hostibus duxerunt formidolosum. Præcipue integritas in iudicando eius probata militibus est. Cuius hoc instar memoratur. In exercitu Marii sororis filius prefecturā C. Lusius habebat, cetera nō habitus improbus, sed impotenti amore ardebat adolescentulorum. Hic adolescentis sex cohorte sua, nomine Trebonii, amore flagrabat. Quē quū frequenter appellasset de stupro, non potiebatur voto. Postremo accessitus nocte per ministrum Trebonium venit: (neq; enim vocato non parere licebat) introductus ad eum in tabernaculum, vim adhibentem stricto gladio confudit. Hoc absente actū fuerat Mario. Reuersus Trebonium ad causam descendam citauit. Qui quum multis accusantibus, defēdente se nemine, ipse imperterritu vultu exposuisset rem, & testes edidisset sapienter attentantē repulisse se Lusiū, nec voluisse mercede adductū, vlla pudorem prostituere: miratus Marius factum comprobauit id, coronamq; quæ conferri virtutis causa solebat, adferri iussit, eaq; Treboniū donauit, quod pulcherrimum actū, articulo quo maxime foret bonis exemplis opus, edidisset. Id Romā nuntiatum imprimis Mario tertiu consolatum conficit: simul etiam, quia ineunte vere aduentus barbarorum in expectatione erat, nolebant vlo alio duce aliam martis cum illis iacere. Non tam cito tamen (ut ferebat opinio) aduenerunt, sed consulatus tempus iterum Mario circumactum est. Vrgentibus comitiis, quum defunctus collega eius esset, relicto ad exercitum M. Aquilio cōtēdit Romanum. Ibi multis & insignibus viris consulatum ambientibus, L. Saturninus, qui præcipue inter tribunos impellere valebat plebem, quem circumegebat in se Marius, monuit eam pro concione ut cōsulem illum crearent. Quum Marius in speciem detrectare se consulatum nec cupere iactaret, pro ditorem eum patriæ Saturninus appellauit, qui pericolo impendente tanto bellum suscipere gerendum abnueret. Haud clam erat eum simulationi Marii inscitum histrionem seruire, verum quod tempus videret populus requirere illius virtutem & fortunam, consulem quartum eum designauerant, collegamque ei Lucretium Catulū addiderunt, magnæ virum inter primores autoritatis, nec plebi ingratum. Vbi hostes prope esse intellexit, raptim superauit Alpes, ac castris ad amnē Rhodanum communis conuexit affatim eo comedatum, ne vñquam, nisi postulante visu, ex necessariorum inopia dimicare cogeretur. Subiectiōnem eorum quæ essent exercitui opus,

πές, καὶ τειχίσας τρεπόμενον τῷ θύρᾳ Φρόδημῷ πολιάμῳ, συνήγαγμεις αὐτὸς γερριανὸν ἀφονον· οἰς μηδέποτε τῷ θύρᾳ τὸ συμφέροντος λογισμὸν, σκύβασθεν δι' ἐνδικαν τὰ αἰακαῖανεις μάχειν καταζῆναι. Τοῦτο καρεμόνιον τὸν ἑδεῖτο διό τρεπόμαν,

Α ήδειροσῶν τὸς εργατηρίου τὸν Μαείου θρέμματι, καὶ πολλάκις αὐτῶν μυηθέντος, οὕτως ἀρχα τοὺς σκάπούς τους ἐπάγω τὸν σύνδελον καὶ τάπιμονα καὶ φιλέπονον, Μαειανὸν πρίμονον περισσαρεβόλειν. διτύχημα ἡ δοκεῖ τῷ Μαείῳ μέγα θυέσθαι. τὸν γὰρ βαρβάρων ὄντος ιῆτα παλιρροιαῖς ὄρμησ, λεβόντων, καὶ ρύετων περιτερούντος τὸν Ιερεῖαν, χερῶν ἔ-  
δε καὶ τὸ σώμα ταχινά γυμνάσα τὸν αἰδραν, καὶ τὰ φερνήρατα περὶ τὸν θαρρεῖν απαρρώσαμεν. τὸν μέγιστον, αἰτεῖσθαι καὶ πα-  
τανοθίωνται. τὸν δὲ σχέχητον περιπόνων αὐτῷ, καὶ τοῦτο τὸν  
ιησούς διεμείλετο, ἐπιθεῖστο μιδὲν αἰδράτην μιδὲ α-  
Β πειθεῖν, ἀματαῖσθαι σωτήρειον εφαγέντο. τίνος τε τὸν θυμὸν  
σφοδρότητα, καὶ τὸν βαρχὸν τῆς φωνῆς καὶ ἀγελωπὸν τὸν πε-  
σωπουσιτες εφόμδρον καὶ μικρὸν, οὐχ αὐτοῖς σύνομοῖς εἰς  
φοβερόν, ἀλλὰ τοῖς πολεμίοις. μάλιστα δὲ τοῖς κείσθε  
ορθοτης αὐτὸς τοῖς τραπισταῖς πρεσκενεν. τὸν καὶ τοιόνδε τὸ δειγμα  
λέγεται. Γάϊος Λουστός, ἀδελφίδος αὐτῷ, πελαγένεος εφ-  
τημονίας, ἐπερχετός, ταλλαρινοῖς αἴροντι δοκῶν εἰς ποιη-  
σθεῖς, πήποντος μειρακίων καλαθοῦν. Εἶτα πρενεαίσκου τὸν μέρη  
αὐτῷ τὸ εργευομένων ὄνομα Τρεβωνίου, καὶ πολλάκις πει-  
ρων οὐκέτι γέγονε· τέλος δέ, νύκτωρ τοπρέτων ἀποστέ-  
C λας, μετεπεριπετεῖ τὸν Τρεβωνίον ὥστε νεανίας, πήπερι, (αὐ-  
τεπέρι γάρ οὐκέτι μέντος καλεούμενον) εἰσαρθρεῖς δέ τοι τὸ σκη-  
νῶ περὶ αὐτὸν, ἐπιχειρεῖται βιάζεσθαι πασαρίδην τὸ  
ξίφος ἀπέκτενε. Σῶπετεράθη τὸν Μαείου μη παρέγ-  
γει. επομελθὼν δέ παρούσῃ τῷ Τρεβωνίῳ πρεσκείσιν. ἐπειδὴ πολ-  
λῶν κατηγερεύστων, θρόνος ἐστι σωματικεύσιτος, αὐτὸς δι-  
θαρσῶς κατατάσσει διηγήσατο τὸ στάγμα, καὶ μέρτυρας ἐ-  
ζην ὅπι πειραντι πολλάκις αὐτεῖπε τῷ Λογοτίῳ, καὶ μεγάλων  
διδομένων, ἐπ' θρόνῳ φρονήσατο τὸ σῶμα. Έτι μάστις ὁ Μά-  
ειος, καὶ ηδεῖς, σκέλελος τὸν πάτερον ἐπὶ τοῦ τοῦ σχίζεταις  
D τέφανὸν κεμισθίων. καὶ λαβὼν, αὐτὸς ἐπεφάνωσε τὸν Τρεβώ-  
νιον, ὃς καλλιστονέργον σύκερων τοῦ περιγράμματον δεομένων κα-  
λαθοῦντος δεομένην. τόπος εἰς τὸν βώμην απαγγελθεῖν, τοῦτον  
καὶ τοῦ Μαείῳ σωμάτων περιτελεῖται. ἀματεῖς τοῦ  
τὸν βαρβάρων ἔτοις ὥραι προεδοκήσαντονταν, ἐβούλευτο μὲν  
μιδέος ἀλλους εργατηρίου κινδυνεύσαμενοι πρὸς αὐτούς. τοῦτον  
καὶ τοῦ προεδοκῶντο ταχέως, ἀλλα πάλιν διῆλθε τὸ Μα-  
είῳ τῆς ὑπατείας χερος. σύναδρων δέ τὸν σχέχαρετον,  
καὶ τὸ σωμαρχούτος αὐτῷ τελευτήσαντος, ἀπολιπαντοῦ τὸν τὸν  
Ε διωμέσων Μάνιον Αἰγαλεον, αὐτὸς πήκεν εἰς τὸν βώμην. με-  
γίστην τοῦ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν τὸν ὑπατείαν, Λούκιος Σατορινὸς ὁ  
μάλιστα τὸν δημάρχον ἦγεν τὸ πλῆθος, τοῦτο τὸν Μαείου  
τεθεραπεύομένος, εδημητήρει, κελεύσων σκείνονταν ὑπάτον αἰ-  
ρεῖσθαι. Νερυπλομένους τὸν Μαείου, καὶ παρατείσαται τὸν  
ἀρχινόματος τοῦ προτερίου, ὃς δὲ μηδὲν δεομένου, προδότης αὐτὸν ὁ  
Σατορινὸς σκάλει τὸν πάτερόν τοις, σκηνιδών ποσύτῳ φεύ-  
γοντα τὸν εργατηρίου. καὶ φανερούς μὲν ἀπιθάνως σωματο-  
κρινόμενος τὸν προτερίου τὸν Μαείῳ. τὸν δέ κακεστονέοντες οἱ  
πολλοὶ τὸ ἔκεινον διφύστητος ἀμάχοτύχης δεομένου, ἐψηφί-  
σαντο τετάρτην ὑπατείαν, καὶ σωμαρχούσα. Κάτλον αὐτῷ  
Λυτάπιον κατέτεισαν, αἰδραχεῖ οὐράρδουν τὸν τὸν σχέ-  
των, καὶ τοῖς πολλοῖς οὐκέπαγχοι. πιθανόμενος δέ τοις πολε-  
μίοις ὁ Μαείος εγίνεται. οὐδὲ ταχέων οὐδεὶς οὐαλετας Αἴγα-

πακέσιν καὶ πολυτελῆ περίπετρον εἶσαι πάρες τὸν θάλασ-  
τον, αὐτὸς εἰργάσας ῥαδίαν καὶ ταχεῖαν. τὰ γὰρ σύμαστα τὸν  
Ρόδημον, περὶ πατακοπὰς τῆς θαλάσσης, ἵλιῳ τε πολ-  
λῶν λαχισάνοντα καὶ Σίνα πηλῷ Βαθεῖ συμπεπλημένων,  
τὸν τὸν κλύδωνος χαλεπήν, ἐπέπονον καὶ βραχύποδεν τοῖς  
οἰστρογοῖς ἐποίει τὸν εἴσπλον ὡδε. Βέβας ἀντίθετο τὸν  
ερατὸν δραλέζοντα, πάφεν μεγάλην στέβαλε, καὶ ταῦτη  
πολὺ μερεῖς τὴν πολημὸν μεταξίσας, πεῖσταρχον εἰς θητή-  
δον αγαλλον, βαθὺν μὲν, καὶ ναυὸν μεγάλας ἐποχον, λεῖον  
δὲ καὶ κλυνον τόμα λεβούσαν περὶ τὸν θάλασσαν· αὕτη  
μὲν δὴ ἀπὸ σκέπου τὸν ἐπωνυμίου ἐπι φυλάχτει. τῷ δὲ  
Βαρβάρων διελέντων σφᾶς ἀλεῖς μίχα, Κίμβερι μὲν ἔλε-  
χον Δῆλος Νοεκῶν απαθεῖστη Κατλογχαρεῖν, καὶ τὸν πάρο-  
δον σκέπινον Βιάζεσθαι. Τεῦτον δὲ καὶ Αὐτορωνές οἵτε Λι-  
γύων οἵτε Μάειον φέρεται θάλασσαν. καὶ Κίμβερις μὲν ἔγ-  
νεο πλειών Δημοτεῖον καὶ μόλλον· Τεῦτον δὲ καὶ Αὐτορωνές  
ἀργετες Δῆλος καὶ διελόντες τὸν σὸν μεσωχόρευν,  
ἐραύνοντε πλήθη πεπιερικαὶ διεστρέψαντο τὰ εἴδη, φόρ-  
γον τε καὶ θόρυβον χαρέρεις ὄμοιοι. πατεῖσαλόμνοις τὸν πε-  
δίου μίχα καὶ σεβοπεδόστατος, περιεκλειστὸν τὸν Μά-  
ειον εἰς μέχιν. οἵτε τον μὲν σκέπερντιζεν, σὺν δὲ πατεῖ-  
χει τοῖς σεβοπάταις σπειρίχε, καὶ καθίπλετο πικρῶς τῷ  
θρονωρόδην, καὶ τοῖς περιστίστονταις τὸν θυμόν καὶ  
μέχεδην βουλομένοις, προδόταις ἀπειλεῖσθαις πατεῖδος.  
οὐ γάρ τοῦτο θράμβων τὸν Φιλοθύμιαν εἴτε Ξεπάίσον, ἀλλ  
ὅπως νέφος ποσθύτον πολέμου καὶ σκηνὴν ἀσάλινοι Δημο-  
σοσιοι τὸν Γαλίαν. Τεῦτα μὲν ιδίᾳ τῷρος τὸν θηρέμονας καὶ  
τοῖς ὄμοιμοις ἐλεγε, τοις δὲ σεβοπάταις τοῦτο τὸ χάρακος ί-  
σας θνάτη μέρες, καὶ θνάτη κελδίων, εἴθιζεν μορφὴν αἰέχε-  
αται τῷ πολεμίον, καὶ τὸν Φωνὴν τοσούντον, ὅλως οὐσας  
ἄλλοχτον καὶ θηρεύοντα, σκύλους τε καὶ κίνοντας αὐτῶν κατε-  
μαθάνειν, ἀμαρτία δὲ χρέωντα φανόρθια δεινὰ ποιουμένους τῷ  
Δημοτεῖον χρεότη Δῆλος τὸν θέριον. ήγει τὸ γάρ πολέμον διπε-  
τεύεσθαι τῷ οὐ περιστατεῖσθαι τὸν θηρότητα τοῖς φοβεροῖς.  
σὺν δὲ τῇ σκηνείᾳ, καὶ τῷ Φύσῃ δάκνα τὸν ἐκπληξιν ἀπο-  
σάλλειν. τῷ δὲ, οὐ μόνον τὸν θηρόν ἡμέραν ὃτις αἴφρει περὶ τὸ  
θάριον, ἀλλὰ καὶ τῷρος ταῖς ἀπειλαῖς τῷ Βαρβάρων καὶ τὸν  
κόμπον σκέπετον ὄντα, θυμὸς ἀλεῖς πατεῖσθαινος, έξε-  
θερμανεῖς καὶ διέφλεγε τὰς φυλακας, οὐ μόνον αἰχνέας ταῖς φε-  
ρούσι τὰ πέριξ ἀπομένα τῷ πολεμίον, ἀλλὰ καὶ τῷ χά-  
ρακοι ποιουμένων περισσολάς, μέτη πολλῆς αἰσθητίας καὶ  
θραυτῶν. ὥστε Φωνὰς καὶ Δημοτακτήσεις τῷ σεβοπάται-  
σι τῷ τῷρος τὸν Μάειον σκέπεσθαι, Τίνα δὲ καταγνοῖς ἀ-  
ναρδίαν ἡρόμενοι Μάειος εἰργάμεχης, ὥστε γυναικας, ὑπὸ  
κλειστῆς θυρωρεῖς; Φέρε, παθόντες αἰθραν πάθος ἐλθή-  
τον, ἐρώμα πότερον ἀλλοις ἀναλλιείμαχοι μενεῖσιν τοῦτο τὸ  
ἐλθεεῖας. ημῖν δὲ λειτουργοῖς χρήσεται Δημοτὸς, ὅτου  
δέντη τῷ τῷρος ὄρναται, καὶ πηλὸν σκέπεται, καὶ ποσφ-  
μοις πίνας τῷ Δημοτέπειν. οὗτοί τοι τοῦτο (οὐδὲ οὐκέτε) τοῖς  
πολλοῖς πόνοις ημᾶς, καὶ Τεῦτα τῷ πεποτείον διπλάσια  
μένος ἔργα τοῖς πολέμοις ἐπομένοιν. οὐ τοι Κάρβαρος αὐτὸν  
φοβεῖ καὶ Καρπίωνος, οἷς σκέπεσται οἱ πολέμοι, πολὺ μὲν αἴσις τὸν Μάειον δέξεις καὶ δρεπῆς διποδεντές,  
πολὺ δὲ χειρονα σεβοτὸν αἴσιον; διπλάσια παθεῖν διποδεντές, οὐ σκέπεσται, καλύπτει, οὐ καθίσταται πορθουμένον  
τῷ πολημάχου θεατές. Τεῦτα αἰγύων οἱ Μάειος ἡδετοί, καὶ κατεπεπλεύσαντες, οὐ σκέπεσται αἴσιον, διπλά-  
σιον τῶν λεγίων τὸν τῆς ικτονούς ἀμφα ταχεῖται τούτου ἐκδεχόμενος. καὶ γέροντα Σύρου γυναικας, Μάρθανόν τοι,

A quum ante longinqua & sumptuosa mari fuisset, expeditam effecit & celerem. Nam ostia Rhodani maris refluxu magna vi limi oppleta arenaq; alto ceno à fluctibus adstricta, periculorum morosumque & angustum nauibus frumentariis eo reddebant decursum. Huc exercitu otiosum conuertit, fossamq; grandem duxit, quo magna fluuii parte detorta deduxit illam ad opportunum littus altam ac magnorum nauigiorum patientem, quæ planum haberet & tranquillum ad mare ostium. Hæc nomen ab illo etiam hodie retinet. Barbari autem bipertito, Cimbri locis superioribus per Noricos fortiti sunt aduersus Catulum mouere, atque aditum illum perumpere: Teutones & Ambrones in Marium per Liguriam secundum mare. Longius Cimbri cunctati & morati sunt. Teutones & Ambrones confestim profecti, emensa interiecta regione, speciem prebuerunt immensi numeri, horribiles asperitu, voceq; & strepitu à cæteris abhorrentes, amplexi magna ex parte campum, castris locatis, Marium ad certamen prouocauerunt. Ille nihil motus milites intra vallum continuit, atq; acerbe increpauit ferociores, instantesq; nimios animi & pugnam poscentes, proditores patræ appellauit. Nec enim de triumphis in praesenti vel de trophæis ostendit agi, sed quemadmodum tanta belli nube & fulgere discusso conseruarent Italiam. Atq; hæc seorsum apud duces suos & paris dignitatis viros disseruit: milites vicissim vallum descendere & speculari iussit, ut vultum hostium ferre, & vocem tollare plane absconam feramq; assuescerent, arma item & tractionem eorum condiscerent. Ita temporis stratu horrenda in speciem reddebat in animo ex aspectu lenia. Multa enim censebat nouitatem horrēdis vana affingere, assuetudine verò deponere, & sua sponte formidanda terrorem. Atqui quotidianus hic asperitus militibus non tantū partem detercit pauoris, sed & ad barbarorum minas atq; intolerandam insolentiam feruor eos subiēs irritauit & inflammatu animos, quum non modo procularent omnia circumquaç; hostes, sed in vallum quoq; magna procacitate & ferocia incurset, ut voces & questus huiuscmodi venirent ad aures Martii militum, Quanam nostra ignavia Marcius à prælio nos ut fæminas sub clauibus & ianitoribus arceret? Agite, simus viri, quæramusq; num quos alios operiatur qui dimicaturi sint pro libertate: nos verò ad opera facienda semper adhibebit, quum fossa agenda, extrahendum cœnum, & diuertenda sint flumina. Ad hæc nimirum exercet nos multis ærumnis, atq; hæc ubi ediderit ciuibus consulatum opera, demū redibit. An verò eum Carbonis casus & Cæpionis territant ab hostibus oppressorum, qui longe Mario gloria & vii tute concesserunt, & multo deteriores habuerunt copias? Imo pati aliquid per virtutem præstat quā ut resides calamitatē spectemus sociorum. Ea audienti Mario grata erant: qui leniebat eos, quasi non diffideret ipsis, sed ex oraculis quibusdā victoriæ pariter tempus & locū captaret. Namque F mulierem quandam Syram, Martham nomine, φοβεῖ καὶ Καρπίωνος, οἷς σκέπεσται οἱ πολέμοι, πολὺ μὲν αἴσις τὸν Μάειον δέξεις καὶ δρεπῆς διποδεντές,  
πολὺ δὲ χειρονα σεβοτὸν αἴσιον; διπλάσια παθεῖν διποδεντές, οὐ σκέπεσται, καλύπτει, οὐ καθίσταται πορθουμένον  
τῷ πολημάχου θεατές. Τεῦτα αἰγύων οἱ Μάειος ἡδετοί, καὶ κατεπεπλεύσαντες, οὐ σκέπεσται αἴσιον, διπλά-  
σιον τῶν λεγίων τὸν τῆς ικτονούς ἀμφα ταχεῖται τούτου ἐκδεχόμενος. καὶ γέροντα Σύρου γυναικας, Μάρθανόν τοι,

quæ ferebatur edere vaticinia, in lectica decūben-  
te, magna circumducebat veneratione, & sacra il-  
lius monitu faciebat. Quam senatus pridem, quū  
de his differere vellet, & prænuntiaret venientia,  
repulerat. Verum postquam cum foeminiis cōgres-  
sa documentum dedit lui, præsertim ad pedes vxo-  
ris Marii assidens, eamq; affata, qui esset ex gladia-  
toribus victoriam latus, prædixisset, ab ea ad Ma-  
rium missa, in honore habebatur apud eum, ac lec-  
tica fere vehebatur. Ad rem diuinam puniceo  
amicū dupli fibulato hastam vittis redimitā &  
coronamentis ferens procedebat. At hæc quidem  
fabula adduxit in dubitationem cōplures, verene B  
fidem ei Marius haberet, an seruiens ex composi-  
to huic fabulæ ostētaret eam mulierem. Nā illud  
de vulturib. rem mirandā Alexander Myndius li-  
teris prodidit. Duo ante victorias eius semper ostē  
debant se comitabanturq; agmen ex æneis collari-  
bus noti. Hec enim addiderant capti milites, inde  
dimiserant eos. Hinc notos salutabant milites, &  
quum sese offerrēt in expeditionem euntib. velut  
læto gaudebant ostento. Inter multa prodigia quæ  
cōparuerunt, reliqua translatitia erant. Ameria ve-  
rò & Tuderto, quæ oppida sunt Italiz, nuntiatum  
visas nocte in cælo lâceas ignitas & scuta huc illuc  
differri primum, deinde concurrende inter se simili-  
lib. figuris & motibus ac virorum prælantium: tā-  
dem his terga dantibus, illis restantibus, in occasu  
omnes inclinasse. Eadē pene tēpestate Batabaces  
Pessinunte aduentauit, Matris magnæ Ideæ sacer-  
dos. Hic deam attulit ex adyto nuntiasse sibi vi-  
ctoriam populo Romano, magnumq; belli decus ac  
cessura. Quum esset senatus assensus, atq; adē Deæ  
victoriæ causa decreuisset, pdeunti in concionē,  
vt hæc ad populū ederet, Batabaci interdixit Aulus  
Pompeius tribunus plebis, præstigiatorem appellans,  
hominemq; cū indignitate depulit ex rostris.  
quæ res cōmendauit potissimum dicta eius. Nam  
simulatque dimissa concione domum regressus  
Pöpeius est, tanta vis occupauit eum febris, omni-  
bus vt constaret & peruulgatum esset eum intra se  
ptimum diem expirasse. Porro Teutones quiescē-  
te Mario adorti oppugnare castra eius, vt grando  
in eos coniecta telorum est, atque aliquot ex suis  
desiderauere, decreuerunt progredi, Alpes rati se  
nemine ipsos morante penetraturos, vasis con-  
clamatis, castra Romana prætergressi sunt. Vbi  
maxime apparuit immensitas eorum transitus lō-  
gitudine & diuturnitate. Si quidem sex dies ferun-  
tur continuato agmine statua Marii præterlati.  
Sub vallo incidentes rogabant per ludibrium  
Romanos ecquid mādere vellent vxoribus, breui-  
cas se visuros. Quum superuenissent castra & pro-  
cederēt barbari, tū etiā Marius mouit, ac cōposito  
gradu subsequebatur, castra semper castris confe-  
rens. Sua castra, vt in tuto pernoctaret, muniebat  
diligēter, ac firma loca capiebat. In hunc modū ag-  
mine factō ad Aquas Sextilias, quas vocat, ventū  
est, vnde progressis breue iter restabat ad Alpes.  
Quare accingebat se Marius ad prælio ibi decen-  
nendū. Castris locū cepit, munitū illum quidē, sed  
qui angustā haberet aquationem, quo militibus F  
πηκελουήθι γέδειν, ἐγίσι μὴν αἱ ταχαὶ παρ' αὐτοῖς σκείνε-  
χονται καρπεῖσθαι τελλόμενος, ὥστε οὐ δισφαλεῖν  
μήνοις ὕδασι Σεζυλίοις· θέτεντει πορθήσεις οὐ πολλα  
παρεκδιάζεται μάχεσθαι, ταχαὶ κατέλαβε δὲ γραπτοπέδ-

A μαντούεσθαι λεγομένων, σύφορείση κατάχειμένων σεμνούς  
τείχεων, καὶ θυσίας ἔδειν ἐκείνης κελυφούσης. ὡς τοστή-  
εν μὴ ἀπήλασεν οὐ σύγχρονος αὐτούχειν ὑπὲρ Σύτων Βου-  
ληρένων, καὶ τὰ μέλλοντα τοσθεασίζουσα. ἐπεὶ δὲ τοστός  
τὰς γυναικας είποις Φράπειραν ἐδίδου, καὶ μάλιστα τὸν  
Μαέιον, η τοσθεασίζουσα τοστότοις πόδας τῷ μονομά-  
χῳ, ὅπειτας τοστογέρβει τὸ μέλλοντα νικᾶν, αἰαπει-  
Φθεῖσα τορὸς Μαέιον ὑπὲρ σκέψις, ἐθαυμάζετο. καὶ τὰ  
πολλὰ μὲν σύφορείση παρεκεμίζετο, τοστός δὲ τὰς θυσίας κα-  
τῆτε Φοινικίδα διπλῶν ἐμπεπορπημόν, καὶ λέγχειν μάδε-  
δειρίων ταῦτας καὶ τε Φθυώμασι φέρευσσα πότο μὲν σῶν το-  
δράμα πολλοῖς αἱμφισσότητον παρεῖχεν, εἴτε πεπεισμένος  
ώς ἀληθᾶς, εἴτε πλαπόμνος, καὶ συμυποκρινόμνος ὅπι-  
δεικνυτα τὰς δύνασθαι. Τό δὲ τοστός γύπας, θαύματος  
ἀξιού Αἰλέξανδρος ὁ Μινύδος ισόρηπε. δύο γέρεφαίνοντο  
τοστό τῷ κατέρθωμῷ αἱ τοστές τὰς ερατείας, καὶ παρηκελύ-  
δουν γνωμόδημον χαλκοῖς τοστεραμοῖς. Ταῦτα δὲ οἱ τρα-  
ναταὶ, συλλαβόντες ἀλεῖτοστοι, εἴτα αὐτοῖς. σκάλε  
τούτου γνωμέζοντες τοστό τοῖς τρελαταῖς, καὶ Φαίνεται  
ὅπει τὰς δέξιδοις, ἔχαρσον ως αὐτοῖς παστοῖς. πολλαῖ  
δὲ σημείων τοσεφανορθίων, τὰ μὲν ἄλλα χαρακτῆρεις οὐκονίον  
εἶχεν. σκάλε Αἰμερίας καὶ Τουδέρου πόλεων ἡ παλικῶν ἀπ-  
ηγέλει. Τηνικτὸς ὁ φθαρ καὶ τὸ οὐρανὸν αὐχμάς τε φλεγονε-  
δεῖς καὶ θυρεοῖς Φραφερμένοις θαστοῖς, εἴτα συμπί-  
τοντας διλήλοις. καὶ θηματαὶ καὶ κινήματα λαζαράνον-  
τασσοῖα γίνεται μαχομένων αἰδροῖς. τέλος δέ, τῷ μὲν σύδ-  
δοντων, τῷ δὲ ὅπις φερμένων, πομβάς ὅπει δερματίνων  
τοστον δέ πως τὸν χερόν αὐτίκειον καὶ Βαταζάκης ἐκ  
Πεωνιοῦτος, ὁ τῆς μεγαλητοῦ θεοῦ ειρός, ἀπαγγέλλων ως  
ἡ θεὸς ἐκ τῷ αἰαπτόρων αὐτῷ ἐφέγξατο, νίκην καὶ μέχα-  
D κεράτος πολέμου Ρωμαίοις ὑπάρχειν. τῆς δὲ συγκρήτου  
τοσεφερμένης, καὶ τῇ θεῷ ναὸν ὅπιστικον ιδρύσασθαι Τιφι-  
σταρένης, τὸν Βαταζάκην εἰς τὸν δῆμον τοσελθοῖσα, καὶ ταῦ-  
τα βουλέμνουν εἰπεῖν, ἐκάλυσε δημαρχὸν Αὐλός Πομ-  
πίος, ἀγύρτῳ διποκελῶν, καὶ τορὸς ὕβριν ἀπελαύνων τῷ  
βίμαλος. ὁ δῆκαὶ μάλιστα τῷ λόγω τῷ αὐτοφόρου πίστιν πα-  
ρέδει. οὐ γέρεφη τῆς ἐκκλησίας λυθείσης ὁ Αὐλός εἰς οἴ-  
κην ἐπιμελεῖθεν, καὶ πυρετὸς ἐξεύθησεν αὐτῷ Ζεσόποτος, ὥστε  
πᾶσι κατεφαῖται θυόμνον καὶ τοστότον, ἀντὸς ἐδόμης ἡ-  
μέρας διποθατεῖν. οἱ δὲ Τάλτονες ἐπεχείρησαν μὲν ἱσοχά-  
E ζούστη Μαέιον πολιορκεῖν Τραχετόπεδον, Βέλεστον πολ-  
λοῖς αὐτούχοντις διπότον χαρακτοῖς φερμένοις, καὶ θυσίας ἐξ  
αὐτῶν διποσαλόντες, ἐγνωσατεις Σύμποσιον χωρεῖν, ως ὑ-  
φροβαλεῖτες ἀδεῶς τὰς Αἴλπεις. καὶ συσκευασάμνοι,  
παρήμεισον Τραχετόπεδον τῷ Ρωμαίον, τότε δὴ μάλιστα  
παμπληθεῖς μίκηι καὶ χρόνῳ τῆς παρέδου φαίνετες. ἡμέ-  
ραις γάρ ἐξ λέγονται τὸν χαρακτηρά Μαέιον τοσθεασίαν  
συνεχῶσσοδέμοντες. ἐπορθόντο δὲ ἐγένετο, πιθανόμνοι τῷ  
Ρωμαίον μετὰ γέλων, εἴπι τοστός ταὶς γυναικαῖς ὅπιστε-  
λγοτεν. αὖτε δὴ ἐποδηματαχέωσταρ αὐταῖς. ἐπεὶ δὲ παρήλ-  
F λεξανοὶ βάρβαροι, καὶ τοροίσαν, ἀρχαὶ καὶ αὐτὸς ἐ-  
κείνοις ιδρυόμνοις, ὄχυραις τε γεώμνοις τρελοπεδείας, καὶ  
εἰς θυτερότεν. οὕτω δὴ πασιοντες, ἐγένοντο τορὸς τοῖς καλευ-  
λαύνοδον, σὺ ταῖς Αἴλπεσιν. διὸ δὴ καὶ Μαέιος αὐτοῦθα  
πεδιφότοπον οχυροῖ μὲν, ὅμωρος δὲ αὐτοῖς οἰκεῖχοντα, έναλέμνοις

(ώς φασι) καὶ Σύρων παρεξιῶν τοὺς γραμμάτους· πολλὰν γέτοι  
διεχεραγόνταν, καὶ διφόδην λεγόνταν, δεῖξας τῇ χεὶ πο-  
ραμόν πίναρέοντα πλησίον τῷ βαρβάρειον χάρακος, ἐκεῖτον  
„αὐτοῖς ἐφοινέται“ οἱ πότοι ὄντοι αἷματος. Τί δῆν (ἐφασα)  
„οὐδὲ θυσηραῖς ἀγράς ἐπ' αὖτε, ἔως υγρὸν δάματα ἔχονται,  
κακεῖνος πρέμα τῇ Φωνῇ, Γερέτερον (εἶπεν) ὁ χυρωτεον ἥμιν  
„διεράπεδον. οἱ μὲν δῶντες ερειποῦται, καὶ οὐδὲ πάλλοντες,  
ἐπειδούται. τῆς δὲ θεραπείας οἱ πληθυσμοί, οὐτ' αὖτε πότον, οὐθὲ  
τασκύγιοι ἔχοντες, αὐτοὶ κατέβαντον τὸν ποταμόν, οἱ  
μὲν αἰγίας, οἱ δὲ πελέκεις, ἕνοι δὲ καὶ ξύριν καὶ λόγχας ἀ-  
ματάκις ὑδρίας αἰαλούντες, οὐδὲ οὐδὲ μάχης ὑδρούσ-  
μνοι. Τούτοις τοις οὐρανοῖς πλεύει τοις εμάγει τὸν πολεμίων.  
τυχον γὰρ σφριγίτες οἱ πόλοι μὲν λευχέον, οἱ δὲ ἐλσόντο.  
ηγον γὰρ αὐτοῖς γαμάτων θερμός πηγής οὐ χωρεῖ, καὶ μέρος  
πατέροις τοις βαρβάροις διπάθονται καὶ πομηγεῖ-  
ζονται καὶ θαύμαται τῷ πόπου κατέλαβον οἱ Ρωμαῖοι.  
τοῖς δὲ τοις κραυγαῖς πλείονον συνέβεχόνταν, ταῦτα Μαείρα  
χαλεποὶ οὐδὲ ἐπιτοις γραμμάτων ὑπερχειν τοῦτο. τὸν οἰκετὸν δε-  
διότας, καὶ τὸν πολεμίων διμαχμοτάνον μέρος, οὐδὲ τὸ πο-  
ταῖον τοις Ρωμαῖοι μὲν Μαλίου καὶ Καυπίνων περίπετον  
(Αἰμορωνες διώνομαί ζοτο), καὶ πλῆθος τοῦ πειρωτεοίς  
αὖτε καθ' αὐτοῖς πόδου) αἰαλούντες, οὗτοί τοις πονοπλίας ἐ-  
χάρεσσι, παρὰ διώματα πλησιονή βεβαρημένοι, τοῖς δὲ  
φρεγμάτων γαμεῖν καὶ Δακοχειρίδνοι περὶ τοῦ ἀκέποντον, οὐκ  
απακέστησαν διδεματίδεσσι φέρειμνοι δρόμοις, διδεματίδεσσι  
ἀλελαγμὸν ἔιντες, ἀλλὰ κρούοντες ρύθμῳ τὰ ὅπλα, καὶ  
συναλλούμνοι πόμπες ἀμά τὰ αὐτὸν εφθέγγοντο πολλάκις  
περιπορείαι Αἰμορωνες· εἴτε διακελουμένοι σφαῖς αὐ-  
τοῖς, εἴτε τοις πολεμίοις τῇ περιδηλώσῃ περιεργούντες.  
τὸν δὲ Ιταλικῶν πορώτοις καταβάνοντες ἐπ' αὖτες Λίγυες,  
ώς πηγούσαι βοώντεν καὶ σπεῖραν, ἀντεφόνουσι καὶ αὖτε τὸ  
πάτερον ὑπέκλησιν αὐτὸν εἰτί· (σφαῖς δὲ αὖτες οὐ-  
μάζονται οὐδὲ θύρος Λίγυες) πυκνοὶ δῆν καὶ περιπληκτοὶ αὐ-  
τῆς, πορίνεις κείεσσι σπελθεῖν, δαίαφόντα. καὶ τὸν  
περιπορείαν ἐκείτεροι αὖτε μέρος σωματαφεγγούμνων, καὶ  
φιλοτιμουμένων πορώτοις ἀλλάλοις τὰ μεγέθεα τῆς βοῦς υ-  
περβαλλέσθαι, παραξινούσι διπρέπεται τὸ δυμόν καὶ σειρήν.  
τοις μὲν δῆν Αἰμορωνας διέσπατε τὸν δέρην. οὐδὲ εἴθασαν  
εἰς πολέμονας καταβάντες, ἀλλὰ τοῖς πορώτοις θύρας  
μετὰ δρόμου τὸν Λιγύων περιπεπούντων, καὶ χεροῖν εἰς μά-  
χη. τοῖς δὲ Λίγυην τὸν Ρωμαῖον διπάθονταν, καὶ φερ-  
γμών αὔραθεν ὑπὲρ τοις βαρβάροις, βιαστέτες ἐβάποιτο, καὶ  
πλεῖστοι μὲν αὐτοῖς τοῦτο τὸν δέρην ὠδύμενοι κατέπλανον  
ἐπάγοντο, καὶ κατεπίμπλασαν φόνου καὶ νεκρῶν τὸν ποτα-  
μόν. τοῖς δὲ Δακούντες οἱ Ρωμαῖοι μὴ οὐλαῖται αναστρέ-  
φειν, ἔκλεινον, ἀχει τῷ περιπέδῳ τὸ τῷ αἰαλούνται φύ-  
γοντας. καὶ τοῦτο οὐδὲ γάμης αὐτοῖς πολεμίοις, οὐδὲ πολεμίοις·  
τοις δὲ πολεμίοις αἰαλούνται φύγοντας, τοῖς μὲν, οὐδὲ περιπόλεσσοις,  
τοις δὲ, οὐδὲ πολεμίοις· αἰαλούνται φύγοντας, καὶ τὸν  
ξιφὸν ὑπερβαλλόμνα, καὶ βαύματα καὶ Δακούνται σω-  
μάτων πολεμίοις μέχει τελευτῆς αἴτιοτοι τοῖς θυμοῖς. τοῖς μὲν δῆν περιπόλεσσοις μάχην οὐτοις κατατύχει  
μᾶλλον, ηγάρην τῷ περιπορείαν θύματα λέγοντο. ἐπεὶ δὲ πολλοὶ τὸν Αἰμορωνας οἱ Ρωμαῖοι Δακούνται  
αἰαλούνται ὄπιστα, καὶ σκότος ἐπέρχεται, οὐχ ὡς ὡρέεπ' εἰπούνται. Σούτω τοῦ περιπορείας παγῆς εἰπούνται,

A (vti ferunt) hunc quoq; adderet stimulum. Ibi mul-  
tis infensis atq; siti ferentibus se laboraturos, mon-  
strato manu eo qui sub castris barbarorum decur-  
rebat, fluvio, inde ipsi ait potum sanguine ven-  
alem esse: Quin igitur (inquit) actutum nos, dum  
liquidum sanguinem habemus, in illos ducis? Atq;  
ille submissa voce, Ante (inquit) castra sunt nobis  
munienda. Hic milites, quanvis indignantes, ob-  
temperauere. Calonum verò & lixarum caterua,  
quum neq; ipsi neq; iumentis suppeteret potus,  
manu facta ad amnem descendit. Alii ascias, secu-  
res alii, nonnulli gladios quoq; & lanceas vna cum  
B vris ferebant, vt aquarentur vel per conflictum.  
Cum his primo pauci hostium manus cōseruere.  
nam pleriq; loti prandebant, alii lauabant. Quippe  
eo loco calidorum riuiolorum scaturiunt fontes.  
barbaros ex parte his sese oblectantes, lociq; amœ-  
nitati & miraculo indulgentes oppresserunt Ro-  
mani. Quum ad clamorem plures concurrerent,  
iam Marius xgre de mancipiis sollicitos retinebat  
milites, & quod maximi roboris erat apud hostes,  
a quibus ante Romani Manlio & Cæpione duci-  
bus superati fuerant (Ambrones dicebantur, qui  
soli efficiebant plus xxx millia) exciti arma indue-  
bant. Hi, quanquam corpus crapula onerauerant,  
mero remissi tamen ferocem gerebant animū, ne-  
que incompositis vel lymphaticis ferebantur cur-  
sibus, neq; v'lulatum inconditum edebant: sed cō-  
crepantes ad numerum armis, & simul cuncti tri-  
pudiantes, siue quo tese mutuo cohortarētur, siue  
vt hostes nominis denuntiatione contererēt, no-  
men iū intonabunt idem tidem Ambrones. Primi  
ex Italicis, qui mouerunt in eos, Ligures, vt clamo-  
rem acceperunt & intellexerunt, vetus id suū co-  
gnomē ex aduerso clamauerūt esse. Ita n. se ipsi Li-  
gures totius g̃tis vocabulo nomināt. Ac prius quā  
ad manus ventū est, frequens est ea redditā vici-  
sim suclamatio. Et quum duces vtrinq; inuicem  
clamorē adiuuarent, anniterenturq; primū se mu-  
tuō vocis magnitudine superare, stimulauit irrita-  
uit q̃animos vociferatio. Ambrones riuis diuulsit.  
Nā anteq; eo superato dirigere aciē valerēt, irruen-  
tibus ilico in antesignanos Liguribus, confligi co-  
minus cœptum est. Liguribus quum Romani sub-  
uenirent, atq; ex loco superiore in barbaros incū-  
berent, vi pulsi hostes sunt. Multi horum in ri-  
pa riui sese mutuo impellentes cœsi, flumenq; cru-  
ore & cadaueribus repleuerunt. Eos qui transmi-  
ferant Romani, frontem conuertere in hostem nō  
ausos, vslq; ad castra & plausta effusos cōciderūt. I-  
bi occurrētes cū gladiis & securibus fœminæ hor-  
rendo & truci stridore iuxta in fugientes & infe-  
quentes incurrebant, in hos vt hostes, in illos vt  
proditores: quæ intermisæ pugnantibus, nudis  
manibus scuta Romanorum detrahebant ac gla-  
dios prehendebant, vulneraque & corporū diffe-  
ctiones perpetiebant ad extremum animis in-  
uictæ. Ita fortuito magis quam consilio imperato-  
ris trans fluum referunt pugnatū. Postquā in-  
genti data Ambronum strage retro receperunt se  
Romani, & nox incubuit, non exceperunt (vt sic  
F vi solet) ex tanta victoria exercitum cantilenæ  
victoriales, non compotationes per tentoria,

non invitationes in cœnis, nec, quod omnium est  
victoribus iucundissimum, placidus somnus: ve-  
rum noctem illam multo transgerunt horrendis-  
simam & infestissimam, quod castra neq; vallo ne-  
que munimento sepiusserint, barbarorum autem  
residuæ essent innumeræ legiones, atq; his admi-  
storum, qui effugerant, Ambronum ciuitatio per  
noctem esset non ciuitatibus aut gemitibus homi-  
num assimilis, verum rugitus quidam pene be-  
luinus fremitusq; minis & lamentationibus com-  
mictus redderetur ex tanta colluuie, vnde circum  
iecti montes atq; causa fluminis resonarent, hor-  
rendusq; clangor occuparet campum: Romanos  
verò terror, atq; Marium ipsum inuaderet stupor  
inconditum & tumultuarium prælium nocturnum expectantes. Non tamen vel illa nocte vel  
postero die mouerunt se, sed in eo fuerunt ut se  
instruerent pararentq;. Interea Marius, quod su-  
pra hostium caput saltus conuexi essent, & opacæ  
nemoribus conualles, eum locum Claudiū Mar-  
cellum occulte insidere cum tribus millibus mili-  
tum, & pugnantibus sè à tergo iubet ostendere: ce-  
teros mature cibo somnoq; refectos orta luce ca-  
stris educit, & pro vallo instruit: prouichi etiā equi-  
tes imperat in planiciem. Id contemplati Teuto-  
nes, non sustinuere dum conferrent ex equo ipsi  
cum Romanis signa, sed raptim stimulante ira ar-  
mati ad collem ruunt. Marius dimissis in omnem  
partem legatis, monuit milites ut consisterent &  
contraerent se eo loco. Vbi cominus venissent, e-  
mitterent pila: inde rem gererent gladiis, & scu-  
tis obnitentes vrgerent hostem. Quum enim  
efficeret instabilem illorum gradum locus, neque  
librimentum iactus eorum docebat habituros,  
neque testudinem firmitatem, in supino tumulo  
per inæqualitatē fluctuantibus corporibus. Hæc  
& subiecit, & exequi primus illis visus est. Nul-  
li enim concedebat corporis dexteritate, & au-  
dacia multo omnibus antecellebat. Ut igitur ob-  
luctantes illis Romani manusque conserentes a-  
scendere molientes represserunt, impulsi, paula-  
tim pedem retulerunt in campum, & quum pri-  
mi in planicie aciem iam direxissent, clamor &  
turbatio oriebatur apud nouissimos. Neque enim  
fæsellit Marcellum occasio, sed quum sublatus in  
colles fremitus esset, excitatis suis cursu & clamore  
reiuasit terga hostium, conciditque postremos.  
Qui dum proximos in se conuertunt, breui totam  
aciem tumultu implent. Quia verò hinc inde cæ-  
debat, non diu restiterunt, verum dissipatis  
ordinibus suis, verterunt se in fugam. At Roma-  
nus tergis eorum inhærens, plus centum milli-  
bus ex eis aut cepit aut contrucidauit. Tentoria,  
impedimenta, prædam, quæ interuersa non es-  
sent, victores Mario attribuerunt: & quanuis hoc  
tam splendido dono auctum, non satis pro merito  
tamen ipsius consiliorum, ob periculi magnitudinem,  
existimauerunt remuneratum. Alii neque  
de dono manubiorum, neque de cæsorum nu-  
mero adstipulantur. Massilienses autem vineas  
perhibent circumsepsiisse ossibus terram, vbi com-  
putruerunt in ea cadauera, superfusis hyeme im-  
bribus ita pinguefactam atque in imo imbutam  
sabeunte tabe, vt immensam vim æstate fru-  
gum redderet, & fidem faceret Archilochi dicto,

τῆς οὐπεδίοις σεβόσις, ὥστε καρπῶν ὑπέρδιησον εἰς ὕψος πλήρως διενεγκεῖν. καὶ μαρτυρῆσαι τῷ Αρχιλόχῳ;

A ἡ πότικτοι οἰκισαῖ, καὶ φιλοφροσύναι πᾶσαι δεῖπνα, ταῦ, Β  
ποδύτων ποίησον αὐθράσιν δύτυχος μεμαχημένοις, ὑπνοσῆπιος.  
ἄλλοι σκείναι μάλιστα τὸ νύκτα Φοβερέσιν καὶ παρεχάδη διή-  
ζαγον. οὗ μὲν γένδιοις ἀχαρεκατον δραποπεδον καὶ απε-  
χισον. απελείποντο ἐπὶ Τίμιον Βαρβάρων ἐπι πολλαῖς μυειάδες  
ἀπίπτοι, καὶ συμμεμημένων πούτοις ὅσοις Διαπεφύγεσαι  
Τίμιον Αιμορίνων, ὁδυρμος οὗ Διενικτός, οὐκ λαυθροῖς θοδέ  
ταναγμοῖς αἰδηρώπων ἐσικώς. ἄλλα θηρομηγής τις ὠρυγή καὶ  
βρύχημα μεμιγμένον ἀπειλάσαις θρύλοις, απαπεμπομέ-  
νον σὺν πλήροις ποσύτου, ταῦτε πέριξ ὅρη καὶ τὰ κεῖλα τῆς  
Βολαμοὶ παλαιφάνει. καὶ κατέχε φεικώδης ἥχος δρεπίον,  
τοὺς δὲ Ρωμαῖος δέος, αὐτὸν τε τὸν Μάειον ἐκπληξίς, α-  
κεφορόν γα καὶ παρεχάδη νυκτομαχίαι παρεσδεχομένων. οὐ  
μηδὲ ἐπιπληθοῦντα νύκτας, οὔτε τῆς ὑπούστους ἡμέρας, ἀλλὰ  
ουσιατάποντες ἔωσις καὶ πρόσωπα λαζόμνοι μιετέλειαι. σὺν  
τούτῳ τὸ Μάειον (ποσαν γέροντος τοῦ Κεφαλῆς τὸν Βαρβάρων  
νάπαι πεντακοσίοις, καὶ κατάσποντο δρυμοῖς αὐλαῖνες.) σύγε-  
δα Κλαύδιον Μάρκελλον σύκεμπτει μὲν βιοδίων ὑπλι-  
τῶν, σύνεργος αὐτοῦ καὶ λαζόμνοις, καὶ μαχημένοις ἔξοπλοις  
θηραπειῶν. τοὺς δὲ ἄλλους διπηνόσαις σὺν ὥρᾳ καὶ καμη-  
C θέντας, ἀμὲν ἡμέρα συνέστησε, ταῦτα τὴν γάστρας αἴσχυλον, καὶ  
περιεξέπεμπε τοὺς ἵπποις εἰς δρεπίον. Θεοσάρινον δὲ οἱ  
Τάλποις, σύνερχοντο καταβάνοι τούτοις ἔξισον Δια-  
γωνίζεσθαι τοὺς Ρωμαῖος. ἀλλὰ σὺν πάχῃ καὶ δι ὄρυγῆς ὁ-  
πλισάμνοι, τῷ λόφῳ περιστέλλον. οἱ δὲ Μάειον ἐκαστ-  
χοῦ Διαπεπτωτοῖς τούτοις, εἶσαν καὶ καρτερεῖν παρε-  
κέλει. πελεσταῖτων δὲ εἰς ἐφικτὸν, διακεντίσαι τοὺς ναοὺς,  
εἰς τὰ γῆρατα τῆς μαχάριας, καὶ τοὺς θυρεοῖς μιτερείσδιας  
βιάζεσθαι. τὸν γένδιον διπηνόσαις σύντονον σύκείνοις, οὔτε  
τόνον ἔχειν τοὺς πληγάς, οὔτε ρώμην τοῦ σωματορίου, σύ-  
νεισεπτῆροι σάλατην δρεπάνων ὄντων Διὰ τὸν αἰσχυλόν  
λαζάρου αἴμα παρήνει, καὶ δρόμον ἐνεργεῖ περιπτος. Οὐδέ-  
νος γέροντος χειροῦ διστάσα, καὶ πολὺς πολὺ τῇ τόλμῃ  
παρίλλαχθει. ὡς διὸν αἰτιάσαντες αὐτοῖς οἱ Ρωμαῖοι, καὶ  
συμπεσόντες ἔχον αἷκνον φερομένοις, σύκελούς καὶ μι-  
κρὸν πεντεχέρων εἰς δρεπίον. καὶ τῶν πρώτων ἡδη κα-  
θηκαμένων εἰς τὰξιν σὺν τοῖς διπηνόσαις, βοὴ καὶ διεσπασμός  
ιν περιστέλλεται. οὐδὲν καρέσις σύκειται τῷ Μάρκελλον,  
ἀλλὰ τῆς κραυγῆς τοῦ τοὺς λόφοις αὐτῷ φερομένης, ἀνα-  
E σύστας τοὺς μετ' αὐτοῖς, δρόμοι καὶ ἀλειφαγμῷ περιπτοτε  
κατακότου, κτείνων τοὺς εργάτους. οἱ δὲ τοὺς περι-  
στάμνοι, ταχὺ πολὺ δρεπενταπατεχής σύκελησαν. οὐ  
πολὺ τε χρόνον σύνερχοντο παύρομνοι μιχθέντες, ἀλλὰ τὸν πα-  
ξιν λύσαντες ἔφθισαν. οἱ δὲ Ρωμαῖοι διώκοντες, αὐτοῖς μὲν  
τοῦ δέκαμυρεάδας ἡ ζωὴταις εἶλον, ἡ κατέβασιν. οἰκισαν  
οἱ δὲ ἀμαξάν τοῦ γενημάτων κρετίσαντες, ὅσοι μὴ διε-  
κλάπτη, Μάειον λαζεῖν ἐψιφίσαντο. καὶ διαρέας τούτης  
λαζιστεπταπτοτογήν, διδέναξιον ἔχειν τὸν εὐεργέτημον ε-  
F ιομίδην, Διὰ τὸν κανδιδών μέγεθος. ἐπεργιήσεται τῆς δω-  
ρεᾶς τοῦ λαφύρων οὐχ ὁμολογοῦσιν, διδένει τὸ πλήροις το-  
ποσύτων. Μασαλιώτας μὲν λέγοντος τοῖς ὄσεοις περι-  
κεσταῖς αὐτοῖς πετελάντας, τὼν ἔγχοις, τὸν νεκρῶν κατομαλω-  
τέοντας σὺν αὐτῇ, καὶ Διὰ γήμαντος ὄμβρων διπηνόσαις, οὐ-  
τοῖς σύκελοποντιναῖς καὶ θυμέαται Διὰ βαθότος περιπλεω-

λέγοντι παίμενοι ταῦτα τῷ Κιούτῳ τοῖς σχρούεσσι. Επί τοις  
ἔταῖς μεγάλαις μάχαις ἔξασιοις ψευτὸς ὑποκεφαρρήγη-  
θαι λέγοντο, εἴτε δαιμονίου θνός τῶν γενῶν καθαροῖς καὶ  
διπετέσιν ἀγνίζοντες ὑδάσπικὴ κατακλύζοντες, εἴτε τῷ φό-  
νῳ καὶ τῆς σπεδόνος ἔξαντίσθης ὑγρὰς καὶ βαρεῖαι αἰδη-  
μασιν, ή τὸν ἀέρα σωμάτισπιν, δέρετον ὅντες καὶ ράδιον με-  
τασάλπειν ἀπὸ συμφροτάτης ὑπὲπι πλεῖστον ἀρχῆς. Μέτ' τῶν  
μάχην ὁ Μάειος, τῷ Βαρβαρικῶν ὄπλων καὶ λαφύρων  
τὰ μὲν ἐκπερπῆ καὶ ὀλέκληρον καὶ πομπικὲν ὄφιν τῷ  
Δριάμοις διωάρινται οὐχεῖν, ἐπέλεξε· τῷ μὲν ἄλλων ὑπὲ-  
περτοῦ τῷ μέχριν διάχρων πορφῆτον οὐρανὸν, ἐθυσεῖς τοῖς με-  
γαλωφερεπῇ καὶ τῷ τερποῦ τοῖς εἰρετῶντος σὺν ὄπλοις ἐξεφαντι-  
μένου, τοῖς ζωσάριμος αὐτὸς, ὡς τῷ ἔθος ὑπὲπι, αἰαλεῖων τῷ  
τοις πόρφυρον, καὶ λαβεῖν δάδακτον καμοέντων, καὶ δι' αἱρο-  
τέρων τῷ μέχριν διάχρων πορφῆτον οὐρανὸν, ἐμελλειν ὑφίστην  
τῇ πυρᾷ. καὶ περιστερώντες ἵπποις εωραῖοι φίλοισιν  
ταχθεῖσι αὐτὸν, ὥστε πολλὴν γρέμασθαι σωπτῶν καὶ πορ-  
δοκίαν ἀποδύτων. ἐπειδὴ ἐγένετο παππὸν σαττες, ἐδε-  
ξιοῦντο τὸν Μάειον, διαγελιζόμενοι δύπιτον αὐτὸν ὑπά-  
τον γρέματον, καὶ γράμματα τοις τύπτων ἀπέδωσαν. μεγάλης  
σὺν χαρεῖς τοῖς ὑπικίοις περιγραμένης, οὐ τε τραπές ὑφί-  
στηντος τοπλίων οὐδὲ κρότῳ καὶ πατάχῳ συνηλέχεται, καὶ  
τῷ ἡγεμόνων τὸν Μάειον αὐτὸς αἰαδοῦτων δάφνης τε-  
φαίοις, στήψει τῶν πυρῶν, καὶ τὼν θυσίαν ἐπετελείσα-  
σεν. ἢ δὲ μηθὲν ἔασται τῷ μεγάλων δύτυχημάτων ἀκεφατον  
εἰς ἕδοντας καὶ καθαρούς, ἀλλὰ μετεικακῶν καὶ ἀγαθῶν ποι-  
κίλους τοις αἰδερόπινον βίοις, ή τύχη τοῖς, ή νέρεσις, ή πορ-  
φυράτων διαγκάμα φύσις, οὐ πολλῆς ὑπερευνήμέρας ἐπεί-  
γαγε τῷ Μαείῳ καὶ τῷ τοῖς Κάτλου τῷ συναρχοῦσε αἴ-  
γελίᾳ. ὡς τῷ σύδια καὶ γαλιώῃ, τέφος αὐτὸς ἔτερον, φό-  
βον καὶ κινητὰ τῷ Ρώμην τοις ἕποσσα. οὐ γάρ δὲ Κάτλος αντί-  
κεφτίλιμος τοῖς Κίμμεσις, τὰς μὲν ταρσούλας τῷ Ἀλπεσον  
ἀπέγνω φυλάκας, μὴ, καὶ πολλὰ τῷ διώαριν πέρι μετρη-  
αίας κερόμος, αὐδεῖς γρύοις καταβαῖς δὲ θύεσις ἱπ-  
λίας, καὶ τὸν Αἴπονια ποταμὸν λαβεῖων πορφέα αὐτοῦ, καὶ φε-  
ξάμφυτος πορφῆτος τὰς Διαβάσεις ἐκπετέρωθεν ισχυροῖς χαρο-  
καρπασιν, ἔζημε τὸν πόρον, ως ὑπερβοτεῖν εἰς τοῖς πέροι,  
εἰ πορφῆτα τῷ φερούεται βιάζοντο Διάς τοῦ τενάντοι βαρβαροι.  
τοῖς δὲ θεοῦ τον τοῖς εἰς ὑπεροφίας καὶ θράσοις καὶ τῷ πολε-  
μίων, ὥστε ῥώμηις καὶ τόλμαι ὑπερβαντούσι, μᾶλλον τῷ  
πορφύρηστος τῇ αἰαδούσιν, γυμνοὶ μὲν ἀνέχοντο πόρομενοι,  
καὶ Διάς πάγων καὶ λιόνος βαθείας τοῖς ἄκροις πορφύρησα-  
νον, δινότερον δὲ τοῖς θυρεοῖς πλατεῖς πολιθέντες τοῖς σώμασιν,  
εἴπα αἴφεντες αὐτοὺς οὐ πεφέρειν καὶ κρημνάν, οἰλιοπά-  
τερούλιαστας ἀχαρεῖς ἔχοντων. ως δὲ τοῦτο πατερεδύ-  
σατες ἐγένετο καὶ κατασκεψάμοις τὸν πόρον, ἥρξαντο γενναῖς,  
καὶ τοὺς πέριξ λέφοις αἰαρρηγώντες, ὡς τῷ οἱ γήρατες,  
ἄμα δένδρα πορρήζα καὶ κρημνάν πορφύρησα καὶ γῆς κα-  
λωντος ἐφόρουσις τὸν πόρον, σκύλοις δέ τοις τοῖς ερείδοις τῷ  
ζεύγματα βάσισις ἐφιέντες βάρη μεγά-  
λα, συρρέμβα κατὰ ροῶν καὶ θυάσιον ταῦς πληγῆσις τῶν  
γέφυρων, ἀποδειλιάσασις οἱ πλεῖστοι τῷ μὲν εργαστῷ μέλει-  
τλοις ἐδειξεν ἑστούν (ὡς τῷ ζεύ τὸν αἰαδὸν καὶ τέλειον σῆ-  
μον). ἐπειδὴ γάρ τοις τοῖς εργασταῖς τοῖς εργασταῖς, ἀλλ' εἰσερ-

A qui ea ratione gliscere arua ait. Iam fere magnis  
præliis ferunt largas succedere pluuias, vel quod  
deus aliquis tellurem puris & cælestibus aquis lu-  
stret abluatq; , vel quod cruor & sanies humidum  
& crassum exhalet vaporem, qui aerē versat ilem  
atq; ex leuissima occasione in grande momentum  
mutatu promptum coagulet. Secundum pugnam  
legit Marius ex armis & spoliis barbaricis elegan-  
tissima & inuiolata, quæ speciem valebant trium-  
pho magnificam præbere: reliquorum aceruo in  
pyram accumulato, amplum sacrificium fecit, cir-  
cumfusoque in armis & coronato exercitu præ-  
B cinctus de more atque prætexta velatus ardenter  
ferebat facem, camque ambabus manibus ad cæ-  
lum sustollens parabat subdere pyre, quum accur-  
rentes ad eum citatis equis amici conspiciuntur:  
quæ res magnum silentium & expectationem o-  
mnium fecit. Quum illi ad eum venissent, desilie-  
runt ex equis, atque eum amplexi, nuntiauerunt  
læti quintum consulatum, literasque ei de hoc  
reddidere. Ita quum magna gratulatione solenni-  
tas cumulata esset victorialis, hinc exercitus exul-  
tans plausu quodam militari & armorum crepitu,  
peronauit, hinc legatis alteram Mario coronam  
C imponentibus, subdidit flammarum pyrae, & sacra  
peregit. At siue fortuna quædam, siue deorum in-  
uidia, siue necessaria rerum natura, quæ magnæ  
psperitati nulli syncerum relinquit & liquidū gau-  
dium, sed tristium & lætorum vitam humanā mix-  
tura alternat, paucis post diebus incussit Mario de  
collega Catulo nuntium, qui terrorē & procel-  
lam Romæ nouam quasi in tranquillo & sereno  
nubem circumfudit. Catulus enim obuersus Cim-  
bris, quū iuga Alpium diffideret tueri se posse, ne  
multas in partes carpere coactus exercitum, vires  
diminueret, descendit confestim in Italiam, am-  
D nemq; Athesim obiecit hostibus, atq; eum vallauit  
vtrinq; aduersus transitum egregie, & ponte iun-  
xit, quo succurreret trans flumen, si præsidia barba-  
ri superatis angustiis premerent. At illi tanta fero-  
cia, tantus supererat hostium contemptus, ut viri  
& audaciæ potius ostentadæ causa quā quod ne-  
cessè esset, vel operæ pretium faceret, nudo corpo-  
re nimbos niuis perferreret, per glaciē altamq; niuē  
ad iuga Alpiū contendenserent. Inde, subiiciētes cor-  
poribus lata scuta, ex summo se confragosarum ru-  
piū in immensum abruptarum fastigio demitte-  
rent. Ut castris in propinquo positis contemplati  
E alueum fluminis cœperunt eum complere, atque  
vicinos colles gigatum modo demolientes, simul  
euulsas radicibus arbores, rupium fragmenta, &  
terræ tumulos in fluum, ad elidendum eius cur-  
sum, congesserunt, atque in tigna, quibus fulcie-  
bantur iuga pontis, ingentes moles immiserunt,  
earumque prono flumine decurrentium impres-  
sione concusserunt pontem: perculti plerique mil-  
ites magna castra deseruerunt, ac signa relique-  
re. Hic demonstrauit Catulus, ut bono & consum-  
mato imperatori conuenit, ciuium gloriæ suam  
se posthabere. Nam quum sistere nullis admoni-  
tionibus valeret militum fugam, sed prætrepide  
F cerneret eos se recipere, aquilam tolli iussit,  
λιπον οὐ μέτρα γε ποτέ διαχρήσεων. ἔνθα δὴ Κα-  
τόχοι τὸν αὐτὸν δόξαν τὸν οὐρανὸν τῆς τῶν πολιτῶν θέ-  
τειδεῖς αὐτοὺς γνώντες, ἀγροταὶ κελεύσαστον αἴτοι,

cursuq; ad primum agmen contendit abeuntium, ducemq; se præbuit, quo suam faceret, non patriæ, maculam, neq; fugere, sed sequentes ducem vide- rentur abire. Barbari autem præsidium trans Ath- sim adorti ceperunt, militesq; qui impositi fuerāt, quum gessissent se fortissime, atq; ex dignitate pa- triæ decerassent, reuerit virtutem eorum, datis inducīs, dimiserunt, & neum taurum iurati: quem post sub pugnam captum, in domum Catuli ferūt tanquam victoriæ primitias delatum fuisse. Agrū præsidio distitutum late vastauerunt. Hac de cau- fa reuocatus Marius ad urbem est. Vt venit, quum omnes triumphum arbitrarentur dueturum, atq; eum senatus volens decreuisset, ipse noluit, vel quod milites & periculorum confortes priuate sua gloria nollet, vel quo populum in præsentia confir- maret tanquam apud fortunam urbis deponēs re- rum prius gestarum decus, quod repositurus in se- cundis esset illustrius. Concone tempore conue- niente habita in casta profectus, Catulum erexit, legionesq; suas ex Gallia exciuit. Quæ vbi aduenie- re, trajecto Pado instituit arcere barbaros ab Italia Cispadana. Hic Teutones præstolari & morantes demirari se causantes, siue reuera ignorabant cladem illorum, siue videri sibi simulabant incredi- bilem, conflictum proferebant. Etenim laceraue- runt fœde nuntios, & per legatos à Mario sibi fra- tribusq; agrum & oppida poposcerunt, quæ ad se- des suas ponendas essent satis. Percunctante lega- tos Mario de fratrib., quum Teutones illi nuncu- parent, cæteri omnes risere, Marius verò respon- dit cauillo, Omitite fratres. habent enim à nobis illi datam terram, semperq; habebunt. Percepto cauillo, prosciderunt eum legati conuicio, daturū poenas cōfestim Cimbris & Teutonis vbi adue- nissent. At, inquit, præsto sunt, Marius, nec decet vos nisi salutatis abire fratrib. Sic fatus vīctos Teu- tonum reges produci imperat, nam in Alpibus fue- rant à Sequanis retracti. Quæ vt relata Cimbris sunt, mouerunt euestigio in Marium quiescētem & castra tuentem. Fama est ad eam pugnam no- uatum à Mario de pilis fuisse. Quippe hastile, qua iniunctum ferro erat, ante fuerat fibulis duabus fer- reis affixum. Tunc alteram non mouit Marius, al- tera amota clauum ligneum fragilem suffecit, ma- chinans, vt impactum hostis scuto pilum non ma- neret directum, sed fracto clauo ligneo secūdū fer- rum intortum redderetur, & hastile recuruata cu- spide ex obliquo adhærescens depéderet. At Boe- Erix Cimbrorum rex, cum paucis ad castra proue- stus, laccessuit Marium, vt die & loco præfinito prodiret, & de solo dimicaret. Quum Marius re- spondisset, non esse moris Romani, vt pugnæ committendæ mutuarentur ab hostibus consi- sum, id Cimbris tamen se largiturum, diem sta- querunt ab illo tertium, locum & campum apud Vercellas, qui Romanorum equitatui opportu- nus erat, atque ad illorum explicandam multitu- dinem accommodatus. Præstitutam diem obie- unt, aciesq; infestas vtrinq; instruxerunt. Habe- at Catulus sub signis xx millia trecentos milites.

καὶ Διδυμίσσαθα ωὲς τῆς χώρας. τῇ οἱ Μασίου φίσαντος οὐδὲ ποτε Ρωμαϊκοὺς συρίζουσι κεχρεῖαθα ωὲς μάχης τοις πολεμίοις, οὐ μέν αλλὰ καὶ γενειῶθα τόπο Κίριβεσι, ἥμέραν μὴ εἴνετο τῶν ἀπ' ἔκεινος τείτου, χωρεύει τε καὶ πεδίον θεῶν Βεργέλλας, Ρωμαϊκοὺς μὴ βιττήδειον ἐμπιπάσσαθα, τῷ δὲ αἰάχυσιν τῷ πλήθει τοῦ στρατοῦ.

A Mario parebant xxxii millia, qui in cornua distri-  
buti medium aciem, quam obtinebat Catulus, cō-  
pletebantur. Ita Sylla, qui illi interfuit prælio, li-  
teris prodidit. Marium autem ferunt alis sperantē  
se & cornibus in phalāgem hostium incursum,  
quo propria suorum militum victoria atque exors  
Catulus prælii foret neq; congrederetur cum ho-  
stibus, vt in prominentibus solet frontibus & cor-  
nibus productis media acie sinum faciente, adeū  
modum digessisse exercitus. Perinde Catulū quo-  
que ipsum in his se aiunt defendisse, magnam in-  
uīdiā aduersus se Marii insectatum. Cimbrorum  
B pedites ex castris composite processerunt, ac qua-  
drata acie constiterunt. Siquidem latera aciei sin-  
gula terna millia DCL passus obtinebant. Equitū  
quindecim millia numero effuderūt se splendide.  
Galeas gerebant quæ repræsentarent sœuarū be-  
luarum rictus & inusitatas figuræ, quas alatis fasti-  
giantes cr̄stis apparebant eminentiores. Lorici  
ferreis erāt exculti, ac candidis micabant scutis,  
protole habebant singuli telum bipēne. Pede col-  
lato ingentibus vtebantur & grauibus gladiis. Ac  
tunc non in frontem incurserunt Romanorū, sed  
deflectentes ad dextram processerunt, quo inclu-  
C derent eos inter ipsos & collocatos in sinistro cor-  
nu pedites suos. Haud fefellit duces Romanos do-  
lus: verum priusquam inhibere milites possent, ad  
vnius vocem hostes fugam capere, omnes procur-  
rerunt ad insectandum. Interim barbarorum pe-  
ditatus in statu vasti pelagi agitati irruerat. Ibi lau-  
tas manus Marius ad cælum tollens, diis vout im-  
molaturum se centum boues: vout & Catulus tē-  
sis item manibus, fortunæ eius diei ædē. Marium  
etiam sacrificantem aiunt, quum exta ei porrecta  
essent, exclamasse, Mea est victoria. Quum con-  
curreretur, deum inuidiam aduersus Mariū au-  
D tumat extitisse Sylla. Nam immenso excitato (vt est  
verisimile) puluere, qui conspectū obtexit vtrinque  
exercituum, illum quo primus eum tulit impetus  
ad insectandum trahērem secum copias suas aber-  
rasse ab host. b., præuestumq; aciem eorum diu in  
campo errasse, in Catulū verò barbaros forte dela-  
tos fuisse, prælumq; potissimum constituisse circa  
illum atq; illius legiones, in quibus se ait Sylla stetisse.  
Profuisse Romanis calores solemq; Cimbro-  
rum oculis obiectum. Qui enim facilime algores  
tolerabant in locis aliti opacis (vti diximus) & ge-  
lidis, succumbebant æstui. Manabant multo tu-  
dore corpora anhelantibus, ac scuta oculis præ-  
tendebant. quippe hæc post solstitium æstiuum  
commissa est pugna: quem diem festum, Romani  
tertio cal. Aug. vt nunc vocant, vt illo tempore,  
Sextilis, agunt. Vtui quoque ad animum exci-  
tandum puluis, qui abscondebat hostes, Ro-  
manis fuit. Quippe non peruiderunt ex longini-  
quo multitudinem eorum, sed in aduersos cursu  
quisque delatus ante dimicauerunt cum hosti-  
bus cominus, quam vlla fuisset trepidatione per-  
culsi. Adeo autem obduruerant occalluerantq; ho-  
rū corpora ad labores, vt tanto in æstu & acri con-  
cursu nec sudare nec suspirare quenquam cepe-  
E res Romanorū. Quod ipsum perhibent Catulum  
F res Romanorū. Quod ipsum perhibent Catulum

in laudem militum suorum scripsisse. Plutimi & fortissimi quiq; de exercitu hostium eodem loco concisi sunt. Etenim ne ordines disiicerentur, lōgis catherinis antesignani per baltheos tracieūtis erant colligati. Quum effusos ad castra sum mous- sent, inciderunt in horrendissima spectacula. Fœminæ consistebant in plaustris pullatæ, fugientesque, hæ viros, illæ fratres, parentes alia, i nte ficebant: infantes suis strangulabant manibus, & sub rotas iumentorumq; pedes proiiciebant, mox trucidabant s met ipsa. Vnam memorant ex summo dependisse temone, quæ pueros ex cruribus suis annexos laqueis hinc inde suspenderat. Viros arbotum inopia cornibus boum, alios cruribus adal ligasse colla, mox eo stimulasse, quo exilientibus bobus raptati & obtriti interirent. Qui quāquam ita sibi conciliarent mortem, capti tamē sunt plus lx millia. Cecidisse bis totidem referuntur. Prædam Marii milites diripuere: spolia, signa militaria, tubas in castra Catuli aiūt fuisse relata, quo potissimum indicio penes se victoriā fuisse Catulū demonstrasse. Et verò etiam concertatione inter milites orta, legati Parmensium, qui aderant, arbitri sumpti. Quos per hostium stragem ducentes milites Catuli, pilis suis ostenderūt confossas. Cognoscabantur pila literis, quod Catuli nomen hastili eorum incidissent. Mario tamen totum illud factum & superior palma & consulatus maiestas adscripsit. Atq; adeo illum plebs urbaña tertium Rotmæ cōditem appellauit, quod Gallico hoc non leuius auertisset discriminem, lætiq; cum liberis & cōlugibus quicquid domi in cœna diis & Mario libauerunt, soliq; voluerunt vtrumq; triumphum decernere. quo tamen nō est ille v̄lus. Cæterum, quo commendaret tantis rebus gestis modestiam suā, vna cum Catulo triūphauit. Ad hæc nonnihil milites illius formidabat obstinatos, si Catulus eo honore spoliaretur, nec sibi permittere triumphum. Consulatum tūm quintum gerebat. Sextum consulatum vt nemo aliis affeūtavit primus. Prensauit populum, obsequiisq; plebem captans, non solum præter fastigium & publicam maiestatē magistratus sui, sed & præter suum ipsius ingenii famam venabatur lenitatis & popularitatis, ad quas minime erat comparatus. Verum erat in rebus urbanis & concessionalibus turbis præ ambitione trepidissimus, imperterritusque in præliis animus & firmitas descrebat eum, quod ad quamvis laudem & vituperationem obstupesceret in concessionibus. Et quidem dicitant, quim Camerinos vno tempore mille, qui fuerant strenue preliati, ciuitate donasset, quod, vt factum contra leges, reprehendebant nonnulli, dixisse cum leges se per armorum crepitum exaudire non potuisse. Sed sane maiorem in modum apparet eum strepitum perhorruisse & extimuisse concessionalem. Siquidem conciliabat ei dignitatem & opes belli tempore necessitas: in toga verò, quia obtinere primas non potuit, ad benevolentiam & fauorem recurrit multitudinis, quo esset primus, negligens optimus esse. Indignationem igitur omnium optimatum incurrit. Quum autem imprimis formidaret Metellum, in quem ingratus fuerat,

NK

καὶ φύσις διὰ σχέτειον ἀληθῶς πολεμοῦτα τοῖς οὐ καὶ δύβελ- Α  
πόνται ποδονομένοις τὰ πλήθη, καὶ τῷρος ἴδοντες δημάρα-  
γοντιν, ἐπειδὸν δὲ τῆς πόλεως ἔκβαλεν τὸν αὐτὸν. καὶ τοῦτος τὸτε Γλαυκίας καὶ Σαΐρινος αἰδερόποιος θραυ-  
στατος, καὶ πλῆθος ἄποστοι καὶ δορυβοποιοί τοιστοῦ μὲν ἐ-  
χοντες οἰκειωτάτους, εἰσέφερεν οἵρους δι' αὐτῶν. καὶ διε-  
νωπίκει ἐπάρσει, κατερμήγης τὰς ἕκκλησίας καὶ κατεσ-  
σιάζετο Μέτελλον. ὡς δὲ Προυτίλιος ιγορεῖ, τὰ μὲν ἄλλα  
φιλοελπίδης αἱρεῖ καὶ γενέσος, ιδίᾳ δὲ τῷ Μαρίῳ περισκε-  
κρουκέος, Φιστίῳ δὲ τῇ ἔκτῃ ἐτυχεν ὑπατείας, δργύρεον  
εἰς τὰς φυλὰς κατέβαλεν πολὺ καὶ περιάρδιος, τὸν Μέ- Β  
τελλον ἐκκερδούσας τῆς δργύρης. Οὐαλέσιον δὲ Φλακκην ὑ-  
πηρέτων μᾶλλον ὅσην αρχοτάτης ψτατείας λαβεῖν. οὐ-  
δεὶν μέν τοι τῷ πορῷ αὐτῷ, πλὴν μόνων Κορβίνου Οὐαλε-  
σίου, Τοσαύτερος ὑπατείας ἐδωκεν ὁ δῆμος, ἀλλ' ἐκείνων μὴ  
τὸ τῆς περιφέτης εἰς τὸν τελευταῖαν ἐπὶ πίντο καὶ πα-  
ρεχούσα θυμίαθα λέγοισι. Μάριος δὲ μὲν τὸν πρώτην  
τοῦ πάντερύμηματος τύχην διέθραψε. καὶ μάλιστα τοῦτο τὸν  
τελευταῖαν ἐφθογεῖτο, πολλὰ συνέξαρθρων τοῖς τοῖς τούτοις  
Σαΐρινον. ὥντινος δέ οἱ οἴνος φόνος, ὃν αἰτίας θεργάλλοντες  
δημόρχιας, ἀποσφαξεν οἱ Σαΐρινοι. εἶπε δημόρχιοι, ἐπῆρε  
τὸν τῆς χώρας νόμον ἢ περιστρέψατο, πλὴν σύγκλητον  
ομόσαγ περιελάθωσαν, ἢ μηδὲ ἐμμενεῖν οἴς αὐτὸν δῆμος φί-  
στικτο, καὶ τῷρος μιδένι πεναλιώσεσθαι. τότε τὸν νόμον διέ-  
μενος περιεποιήμενος σὺν τῷ βουλῇ διώκειον Μάριος, σύκο-  
τη δέξασθαι τὸν ὄρκον, σύδει ἄλλον οἰκεῖαν περιενοῦστε.  
καὶ γένει μὴ μοχληθεῖσιν ὁ νόμος, ὑπεντέλη, παίσαστα τὸν  
βουλὸν διδόνει βιαζομένους, ἀλλὰ μὴ πενθοῖ μιδένι ἐκπο-  
νεῖσθαι. Ταῦτα δέ οὐχ οὕτως φεγγός ἐλεγμοί, ἀλλὰ τῷ Με-  
τέλλῳ ἀπάτην πειδῆται ἀφικεῖν. αὐτὸς μὲν γένει εἰς δρε-  
τῆς καὶ δεινότητος μερίδαν διάβοστατηνέρδιος, λόγοι δ  
σούδεα τῷ πορῷ τὸν σύγκλητον δρυνόσει περιελθεῖσα,  
καὶ μὴ δέξαμενος τὸν ὄρκον, εἰς αἴπητον ἐμβαλεῖν πορῷ  
τούτου δῆμον ἐγχρατ. ὁ καὶ σπεύση. τοῦ γάρ δὲ Μέτελλου φί-  
στικτος μὴ ομόσθι, πότε μὲν τὸν βουλὴν διελύθη, μὲν δὲ οὐ μέ-  
ρες ὄλιγας τῷ Σαΐρινον πορῷ διώκειον τοῖς οὐκανθιστέοις  
αἰσχαλευμάτου, καὶ τὸν ὄρκον ομηύειν αἰακάζοντος, ὁ Μά- Ε  
ριος παρελθεῖν, θυμολόγης πονπῆς, καὶ πομπῶν εἰς ἐκεῖνον  
ἀιρτηλίδιον, μακρὰ χαίρειν φεύγας τοῖς σὺν τῷ βουλῇ  
νεαπόλεστον ἀπό Φωνῆς, οὐχ οὕτω πλατιῶν ἐφη φορεῖν τὸν  
τεράχιδον ὡς περιποφαίνεσθαι κατάπατες εἰς περιγρα-  
τηλικύτου, ἀλλ' ομεῖδασθαι καὶ τῷ νόμῳ πειθαρχήσθι, εἰς αὐτὸν  
δέστι νόμος. καὶ γένει τοῦτο περιεπικεῖται δέ οἱ Φέροι, οὐστικὴ  
καλυμματῆς αἰδημίν. ὁ μὲν οὖν δῆμος παθεῖς ομόσατος,  
αἰκερέστης, καὶ κατεθύμησε. τοιστοῦ δὲ σχίστος κατέφεια  
δεινὴ καὶ μῆσος ἐδειχθεῖ, τῷ Μαρίου τῆς μεταβολῆς. ἀρκυστα  
οὗν ἀποδητες ἐφεξῆς, δεδιήτε τούτον δῆμον, αἷχει Μέτελλον. Φ  
Μέτελλος δέ, καὶ αράντιον οὐ πονκεῖται καὶ δερρέειν τῷ πορῷ  
οὐσα, καὶ μὴ πειθαλεῖν ἐαυτὸν ὀπτικήσιοις αἰτησοῖς, ἀ  
κατα τῷ πορῷ μὴ ομηύοντεν οἱ Σατόρ ποσ εἰσέφερεν, οὐχ ὑφί-  
κεστο τῷ Φερίματος, σύδει ἀμοστον, ἀλλ' ἐμμένειν διηπή, η  
παρεκκλασμένος, ἀπῆλθεν σὺν τῆς αἰγαῖς. Διαλεπένθινος τ

A & natura ex vera virtute eorum qui malis artibus multitudinem subibant blandiebanturque, hostem machinatus est illum urbe pellere. Eam ad rem Glauciam & Saturninum sibi homines audacissimos, qui egenam & turbulentam plebeculam tenebant, asciuit. Quibus interpretibus leges tulit, excitosq; milites immiscerunt ad euertendum Metellum concioni. Ut verò tradit Rutilius, vir alioqui verax, & probus, sed Mario priuatim infestus, etiam sextum consulatum magna vi pronuntiata per tribus numerorum assequutus est, easque redemit, ut deiceretur Metellus honore, & Valerium Flaccum assecram potius quam collegā acciperet in consulatu. At nulli extia unum Valerū Coruinum populus toties consulatum suffragiis suis mandauit. Verùm ille dicitur inter primum consulatum & postremum quinque & quadraginta annos interposuisse. Marius verò a primo quinque alias una fortunæ incitatione percurrit. in nouissimo autem conflauit inuidiam sibi, præcipue, quod multorum facinorū se Saturnino cōsortem præberet, in quibus fuit Numii cœdes. Hunc tribunatus competitorem suum interfecit Saturninus. Inde factus tribunus, legem agrariam tulit, in qua erat hoc adiectum, ut senatus iuraret in concione se id quod populus iussisset, comprobaturum, neq; villa in re impugnaturum. Hoc legis caput in senatu improbare Marius subdolè fingēs, negauit se in legem iuraturum, neq; arbitrari aliū qui saperet. Etenim nisi lex foret perniciofa, nihil esse quod per contumeliam ista cogeret senatum comprobare, nō iudicio eius & voluntati permetteret. Hoc ille non quo ita sentiret, dixit, verūm ut impostura inuolueret Metellum inexplicabili. Ipse nanque qui pro virtute & sagacitate menda- cia haberet, nihil de sua apud senatum professione laborabat: Metellum verò, quem virum sciebat constantem, & veritatem magnæ virtutis esse ru- dimenta (vrat Pindarus) censem, cogitauit sua in curia recusatione occupatum, quum nolles iurare, in odium populi inexpliabile coniicere. quod euenit. Nam quuna affirmasset non iuraturū se Metellus, mox senatus dimissus est. Paucis post diebus compellebat vocatos in rostra patres Saturninus iurare in legem. Ibi procedens Marius silentio facto, quum omnes intendissent in illum oculos, præclaris suis in curia vocibus salutem di- cens, negauit se hoc sibi arrogare, ut semel tanta de re præjudicaret, iuraturumque & legi paritu- rum, modò lex esset. Hanc enim cautionem pro impudentiæ colore adiecit. Lætus populus quod iurasset, exceptit eum plausu & lætis acclama- tionibus: principes verò ingens pudor & odium cepit Marii variationis. Itaque populi metu omnes ordine iuuauerunt, quo usque ventum est ad Metellum. Qui, quamvis obsecrantibus & orantibus, ut iuraret, necessariis, ne in penas grauissimas incurreret, quas in detrectantes comprehendenderat in lege Saturninus, non decessit de gradu suo, verūm moribus suis ser- viens, atque omnia acerba prius pati quam vil- lam in se maculam admittere paratus, discessit ex foro, disserruitque cum illis qui eum perse- quebantur, aliquid concipere sceleris turpe esse:

καὶ πόλιν πατρίου δεινὸν ὅπερ εἴρηται αὐτῷ τοῖς τοῖς αὐτοῖς.

bene autem agere, citra periculum, vulgare: proprium  
vero boni viri vel cum periculo. Mox terti regatione  
Saturninus, ut Metello aqua & igni interdicerent  
consules, & ne quis techo eum recipere. Ei fex ple-  
bis adhærebat eis, interficere Metellum parata. Quem  
fieret optimatium vehementer anxiorum ad Metellum  
cōcursus, vetans seditionem ipsius causa mouere,  
sapienti consilio urbe cessit. Aut enim melioribus  
(inquit) rebus & populo ad penitentiam adducto  
reuocabor domum, aut præstabit abesse hoc in statu  
manebris. At enim quantum in Metellum exulante  
studii & honoris collatum sit, quemadmodum etiam  
vacauerit Rhodi philosophia, exequemur in illius  
vita cōmodius. Pro hoc obsequio Saturnino Mar-  
tius ad omnē audaciā & vim progredienti conni-  
tuere coactus imprudens incendiū excitavit non  
mediocre, sed quod plane armis & cædib. in tyra-  
nidem & reipub exitium erumpēbat. Quum au-  
tem principes viceretur, & assentaretur plebi, fa-  
cīn' proflus illiberale & veteratoriū admisit. Nam  
quum sub nocte eum principes ciuitatis adissent, at-  
que in Saturninum concitatent his insciis admisit  
illū altera janua. Mox alii profluuiū apud vitiosq;  
causans, modo ad hos, modo ad illū in cædibos trās  
currit, eosq; inter se cōmisiit atq; inflammat. Tā-  
dem senatu & ordine equestri conspiratibus fren-  
dentibusq; impleuit forū armis, illosq; in Capito-  
liū compulso siti cepit, quod intescidisset aqua-  
ductus. Itaq; confecti euocauerunt illum, ac, fide  
publica accepta, sese ei permiserūt. Qui, ut eos cō-  
seruaret, quum in omnē se vertisset speciem, nihil  
profecit: verū simulatq; descenderunt in forū, ne-  
cati sunt. Hinc principibus & populo iuxta inui-  
sus, quū comitia creādis celeribus incidissent, cō-  
tra omnium opinionē abstinuit petitione, timens  
q; repulsam alios permisit inferioris dignitatis cre-  
ari. Atqui iactauit: lle noluisse le vitā & mores a-  
cerbe excutiendo, multos offendere. Quū lex ro-  
garetur de Metelli reditu, postquam eam enixe ver-  
bis & factis incassum impedito conatus est, desti-  
tit ad postremum. Ut propensa voluntate iussit  
populus rogationem, non sustinens reuertentem  
aspicere Metellum, in Cappadociam & Galatiā nauigauit, verbo, ut vota Matri magnae persolueret:  
at itineris, aliud, quod multitudinē præteriit, ha-  
bebat argumentū. Abhorres enim à pace & ciui-  
lum artium rūdis, & qui per bellac creuisset, otio  
post & quiete potentiam gloriamq; suā ratus mat-  
cescere, cōlectabatur bellorum semina nouorum.  
Sperabat enim ubi reges conciūset, & Mithrida-  
tem quē apparebat arma moliri, excitasset lacessi-  
uissetq; ducem se contra illum fore, nouisq; triū-  
phis urbem, præda Pontica & opulentia regia ex-  
pleturum domum suam. Quapropter quanuis eū  
omni officio & honore exceptisset Mithridates, ni-  
hil flexus vel permotus est, sed ait, Autenitere, rex,  
ut plus possis quam populus Romanus, aut obse-  
quenter fac imperata. Quo dicto obstupuit Mithrida-  
tes, ut qui nomen crebro, libertatē lingua Ro-  
manæ tūc primum audiuisset. Regressus ad urbē, F  
domū extruxit propter forum, vel (ut ipse dicebat)

πυχειν αρεβασται, και νεων μην την πολιη ορισμον,  
σκύλων δε Πονικῶν και πλεύτου βασιλικος τὸν οἶνον ἐμπλήσθη. διὸ γε Μιθριδάπι πάσι γενοσαρκών θεραπεία  
και ιερῆς ψρὸς αὐτὸν, οὐ κακιφθεῖσι τοῦτοι οὐτέστις, ἀλλ' εἰπών, Η μεῖζον, ὡς βασιλεύ, περαδιώσασται  
Ρωμαίων, η πόιει σιωπῇ θεραπείαν ιεράρχων, Κέπληξεν αὐτὸν, οὐς Φύριν μην πολλάκις, παρροπάσι τοτε  
τρωτον ἀκέγοσαν οι Ρωμαϊκοι. επιθυελθων ἢ εἰς Ρώμην, οικίαν ἔδειμαν το ἀγροῖς πλησίον, εἴ τε (οὐς αὐτὸς ἔδει)

A δέ ταλαιπωρία, ἀκυρώσας δέ, καί νον· οἶδον δέ αἰδηρός αὐτοῦ  
θεού, δέ μή κινδύνον τακαλά περιέστη. Εἰς τούτου φίλον  
φίλοντα Σατέρινος ἀποκριέσθη τοῖς ὑπάτοις, ὅπως πο-  
ρεύεται τούτος τούτος εἰρυταὶ Μέτελλος· καὶ δέ φαντα-  
τον αὐτοῖς τῷ πλήθοις παρένθητον ἐπιμονὸν ἀποκλινεῖν τὸν αὐ-  
τόν· τῷ δέ βελτίστῳ πεπαδούτων καὶ συμβορχούτων  
πορεύεται Μέτελλον οὐκ εἴτα σασιδέσει δί αὐτὸν, ἀλλὰ  
πηλθεντικὴ τῆς πόλεως, ἔμφεσι λεγομένῳ χρησόμενος· Ή  
γένομενονταί (ἔφη) τῷ δέ περιεργῷ θρονόν, καὶ τῷ διηπον-  
μελευσθεῖσις, ἀφίξομεν τούτοντονδρόν· ήλιόντων  
Β μοίσιον, ἀποπλάγματον εἰπόντον. ἀλλὰ γένονταν απέλαυνοι  
Δινοίας τούτης τῶν Φυγίων καὶ Κυρίων Μέτελλος, οὐ δέ έποιη-  
σει Ρόδω φιλοσοφῶν διητήν, βέλτιον δέ τοις τοῖς ἔκεινοι  
γραφομένοις εἰρίσται. Μάετος δέ τοι Σατέρινον αἵτινας  
ὑπενρήγιας θάντης θητοῦ πορεύεται τολμῶν καὶ διανο-  
μεως πεπορῶν αἰαγκαζόμενος, ἔλεθεν οὐκ αἰεκτοῦ ἀ-  
πραγοστόμενος πάντα, αλλ' αἴτιος ὅπλοις καὶ σφαγῆσι  
θητοῦ τυχεῖται καὶ πολιτείας αἰαρέπτων πορθεόμενος. αἴ-  
δομένος δέ τοις κρατήσοις, θεραπεύοντος δέ τοις πολλοῖς, ἔρ-  
γον αἰελθερεον εργάτων ὑπέμενε, καὶ παλινούρον. ἐλ-  
θούσαν γένος αὐτὸν οὐτοῦ μίκτα τῷ δέ περιεργῷ αὐτοῦ,  
Ε τούτον ἀγνοούτων· εἴτα περιφεστι λέγον  
περιεισθεῖσις καὶ ταῖς Διερροίσι, οὐδὲν τούτοις, οὐδὲν  
τούτοις εκεῖνον θητοῖς εἰσίσις αἰαρέπος Διερρέχων, συνέ-  
κρουσεις καὶ παρέχων. οὐ μίναλλα κατὰ τὴν Βουλῆν καὶ τὴν  
περιοχὴν τοῦ οἰκισμοῦ τοῦ αὐτοῦ περιεργοῦτον, εἰνεκενεισαγρεύ-  
ται οὐτα, καὶ καταδιωχθεῖσις αὐτοῖς εἰς Βασιλείαν, εἰ-  
λε δίψει· (τοὺς γένος ὄχετος αἴτιοντες) οἱ δέ αἴτιοι τοτε εἰ-  
νον εκδόσιοι, καὶ παρδώσειν σφασαὶτοις Διερρέχοντος λεγομέ-  
D ης δικροσίας πίστεως. ἐπειδέ τοι θρόνος θυρόμενος ὑπέρ τοῦ οὐ-  
στοῦ τοῦ αὐτοῦ, οὐδὲν αἴτιον, ἀλλὰ καλύπτοντες εἰς αὐτοῦσιν· α-  
ιτρίστοιν· εἰς τούτου τοῦ τε διωτοῖς ἄμα καὶ τοῦ δημο-  
περιεκρουκούς, οὐκτέλειας τούτου περιεργούσις, οὐδέδοσον· οὐ  
μετῆλθεν· ἀλλ' εἴσοντες εἰπέργεις τούτου περιεργεῖς αἰρεθεῖσαι,  
δεσμὸς διποτυγεῖν. ἀλλως δέ αὐτοῖς ἐκαλλωπιζότο, πολλοῖς μη-  
θέλοις αἴτερον εἰσεσθεῖσαι, τοῖς βίοις αὐτῶν καὶ ταῖς διητικαῖς  
εἰσπέζων. δέγματος δέ εἰσφερομένου Μέτελλον διποτυγεῖν  
γένος αἰανελέθοται, πολλαχοῦ δέ τοις πολλοῖς καὶ διέργων μετέν-  
ταστικοῖς, τέλος αἴτιον· καὶ δεξαρθρούτων γάλιμοι τοῦ  
E δηρεύοντες, οὐχ τούτοις κατερχόμενον οὐδὲν τοῦ  
Μέτελλον, εἰπέλθοντες Καππαδοκίαν καὶ Γαλατίαν,  
λέγοντες διποδώσοντας διποτυγεῖτο μητεῖτο θεός. Υπόταξις, ε-  
πέργεια δέ τοῦ δημοτοῦ εἰχειν τούτον περιεργοῦτος  
πολλοῖς. αἴρουν γένος αὐτοῖς εἰρήνην καὶ διποτυγεῖτος, πο-  
λλοῖς δέ τοις πολέμοις, εἴτα καὶ μητρὸς αἴτιος τοῦ δηρεύοντος  
καὶ πονχίας διποτυγεῖτο· εἰδατο τοῦ δημοτοῦ αὐτῷ καὶ δι-  
δέξαιοις θρόνος, εἰπέταιντο περιεργάτων δηρεύοντος.  
γάλιπτε γένος, τοῖς βασιλεῖσι συνεισεῖσας, καὶ Μιδράτην, οὐδέδοσον  
οὐτα πολεμίσοντα, αἴστησακαὶ παρέχεισας, οὐδέσπει αὐτοῖς  
πηγαμὸν αἰρεθεῖσαν· καὶ νεων μην τοῦ πόλιν θριάμβου.

τοις δραγμήσις αὐτὸν στοχλεῖσθαι μὴ Βουλεύεινος μα-  
χεῖν εἰδίζοντες, εἴ τε τῷτού αὐτοῦ οὐδέποτε εἴ τε πλείονας  
ἄλλοι ἦσαν θύεσις αὐτών φοιτᾶν. Εἰ δὲ οὐκ εἴ τε τοιούτον  
ἄλλοι οὐδεὶς χάστη καὶ πολιτικῶν χρείας ἐπέραν λέπόμε-  
νος, οὐτε τοῦ οὐδεὶς πολεμικήν εἴ τε παρηγένετο. καὶ τοῖς  
μηδὲ άλλοις ἔπειτα παρελασθεῖσι παρθενούμενος, σφόδρα γά τοις  
νησίᾳ Σύλλας, εἰ τε τοῖς οὐδεὶς οὐδεὶς οὐδεὶς Φθορού τῷ  
διωτῆς, καὶ τοῖς τοῖς οὐδεὶς οὐδεὶς οὐδεὶς οὐδεὶς οὐδεὶς  
Εγπατορέσι, καὶ παράποτας εἰ τοῖς χρείασι παρεργάτας  
εὑδειξόντων τῷ αὐτῷ Σύλλα, τοτε οὐδεὶς οὐδεὶς οὐδεὶς  
φρονεῖσια Μάριον, οὐδεὶς Σύλλα οὐδεὶς αὐτοῦ τὰ ἔρ-  
γα, καὶ παρεγκυδάζετο βίᾳ τὰ αἰσθητά κατακατεύθισται.  
αἴτε φιλονείκει τῷ Σύλλᾳ, καὶ τινὲς σάσιν οὗτον οὐ πω φερού-  
μενοι εἰσι μέσον, οὐ πέρην οὐδεὶς οὐδεὶς πόλεμος οὐδεὶς οὐδεὶς  
τὴν πόλιν αἰαρράγεις. τὸ γέρμανικά ποτε τῷ Ιππολίκῳ  
εἴπειν καὶ πολυτιμοτάτη τῷ της Ρώμης σωμένη ποτα,  
καὶ μηκέτι εδέσθε οὐδέποτε οὐδέποτε τὴν πόλιν οὐδεὶς  
οὐδεὶς οὐδεὶς σάρισσαν. ἀλλὰ καὶ τόλμας τοις οὐδεὶς οὐδεὶς  
οὐδεὶς γενομένα ταῦτα καὶ αἴτιον πάλαις. οὐτοὶ οἱ πόλε-  
μοι τοις πάτεροι ποικίλος θρόνος, καὶ ταῦς τούτους πολυ-  
επτότατος, οὗτοι Σύλλας ταρσούτηκε δόξης καὶ διωγμού,  
ποσθότοις αἴφειλε Μάριον. Βεβδής γέρμα οὐφαίνεται τῷ οὐδεὶς  
εὐδαίμονι, οὐκούτε τῷ αὐτῷ πολέμῳ μηδέποτε, τοσούτως, εἴ τε  
τῷ γέρμως θρασύτερος ἐκεῖνος καὶ θρησκευτικός αὐτῷ κατασεβ-  
ειντος, (εἴπειστον γέρμα οὐδεὶς πειπτονέτος Καρβαλεί)  
εἴτε, οὐδεὶς ἔλεγε, τῷτε νέοντα γερεσίων οὐσιών καὶ οὐ-  
ματιδίσεργος οὐδεὶς, τοσούτῳ τοῦ γέρματος αἰδεῖν τοῖς  
εργασίας. οὐ μηδὲν οὐδὲν τοις μεχύτε μεγάλην ηγείσας,  
εἴπαχτοί τοις αὐτοῖς αὐτεῖται τῷ πολεμίων, καὶ λαβεῖν οὐδαμιν πα-  
ρέχει αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τοσούτη θρόνος μηδέποτε, καὶ χλω-  
ρόντος καὶ καλεύσινος οὐ ποτε ξενίην. λαγκαί, Γοπτίς  
Σίλιανος, οὐ μηδέποτε τῷ πολεμίων αἴσιωμα καὶ διω-  
ματι, εἰπότος τοῖς αὐτοῖς, Εἰ μέγας εἶ τοις εργασίαις. οὐ Μά-  
ριον, οὐδεὶς καταβάσις, οὐδεκρίασθαι, Σέιρην δὲν εἰ  
μέγας εἶ τοις εργασίαις, αὐτόκτονος με οὐδεκατοσαδαί μὴ Βυ-  
λάρδον. πάλιν δέ ποτε, τῷ ίδιῳ πολεμίων καὶ τῷ ιδίῳ γέρμ-  
ως τοῦ θρασύτερον, τῷ ίδιῳ Ρώμης οὐδεμίαταστον, οὐδεὶς  
διεχάρησας αὐτόποτε, σπουδαγάντων εἰς ἐκκλησίαν τοὺς  
εργατῶν. Αἴποτε (φησι) ποτερεύει τῷ πολεμίων  
αἰαρράγεις, οὐδέποτε. οὐτε γέρμα οὐδεῖνος τονιστον οὐδέποτε. γ-  
τε οὐμεῖς ἐκείνος τῷ ιδίῳ ιδεῖν εδωλήσθη. τέλος γά τοις  
καὶ τῶν εργασίων, οὐδεμίατα τῷ πολεμίων οὐδε τῷ  
αὐτοῖς εργασίαις. εἴ τε θρασύτερος οὐδεὶς Μίθριδάτης. καὶ οὐδῆμος  
διεῖτη τῷ ίδιῳ αἰενικών τοῦ Μάριου, τῷ δέ, Σύλλα κα-  
λεύστων, καὶ τῷ Μάριον θέτει θρησκευτικόν τοις εἰς Βαΐας  
βαδίζειν, καὶ δούμα τερπούσιν τοσούτη γέρμως καὶ ρε-  
μάτων απειρηκές, οὐδεὶς ἔλεγε. καὶ γέρμα οὐδεῖν τοῖς Μη-  
σίνοις τῷ Μάριῳ πολυτελής οὐχία, πενθανεῖσα, καὶ μετέπειτα θρησκευτικόν τοις εἰς Βαΐας  
εργασίαις αἰαρράγεις. (εύτη λέγεται) μισεάσων οὐδὲ οὐδεῖς Κορινθία τερπαθαι, γέρσις δι' 8 πάντων πολλοῦ θρομεῖται.

A ne clientibus suis esset longius ire graue, vel quod  
eare crederet fore ut plures alii domum suam ce-  
lebrarent. Id non erat tamen. Sed quia comitate  
& ciui libos viibus non erat par aliis, seu instru-  
mentum bellicum pacis tempore negligebatur.  
Atq; illum quidem cæteri, qui luminibus officie-  
bant gloria eius, minus pungebant: Sylla verò  
crescentem ex sua apud præcipes inuidia splen-  
dorem, qui actionum suarum tyrocinium ex dis-  
sensione instituit cum ipso suscepit, ne quiuit co-  
quere. Ut verò Bocchus rex Numidia quoque  
socius populi Romani appellatus, triumphales vi-  
ctorias in Capitolio dedicauit, & iuxta traditi ab  
se Sylla lugurthæ aurea signa, id Marium, quasi  
hoc decus sibi vendicaret et Sylla, furore & ambi-  
tione de statu meatis deiecit, molientiq; delicere  
illæ signa instituit pertinaciter Sylla. Cæterum se-  
ditionem iamiam erumpentem bellum sociale,  
quod repente circumsticit ut bene, compressit. Si-  
quidem rebellaverunt contra populum Romanum  
bellicosissimi Italæ populi val-dissimiq; qui pene  
imperium convulserent, non armis modo forte que  
iuuentutis pollentes, verum etiam animis & arti-  
bus duabus succincti mirificis & paribus. Hoc bel-  
lum, quod cladum varietate & fortunæ vicissu-  
dine fuit ut nullum aliud insigne, quantum Sylla  
ad eccl splendoris & opum, tantum Mario detra-  
xit. Nam ad hostes occupandos lentum se segni-  
ticeq; & cunctationis ostendit ubiq; plenum, vel  
quod senio strenuitas illa atq; ardor in eo clangues-  
ceret, (iam enim annum quintum & sexagesimum  
excesserat) vel quod dictabat ipse, neruis laboras  
& inhabilis corpore expeditiones supra vires su-  
sciperet pudore. Verum enim verò etiam tum ingen-  
ti prælio fudit hostes, ac sex millia concidit, neque  
ipse patuit illis visum. Imo circuallari se est pas-  
sus, & quum insultarent ei prouocarentq; nō ex-  
arsit. Fama est, quū Silo Popedius, cuius apud ho-  
stes maxima ei at autoritas & potentia, increparet  
eum dicens, Si magnus dux es, Mari, descendē  
ad certamen, eum respondisse, Imo tu, si magnus  
es dux, coge me dimicare in uitum. Alio tempore  
quum occasionem hostis dedisset rei bene geren-  
dæ, & paure correpti pedem retulissent Romani,  
ut receperunt se utrinq; in castra, concione militum  
aduocata, Hæreο (nquit) hostes an vos igna-  
uiores dicam: quippe neq; terga vestra illi nec vos  
illorum aspicere os sunt nūisti. Deniq; quasi lan-  
gæscens corporis imbecillitate depoluit imperium.

E Porro quum rebus accisis Italorum multa Romæ  
per eos qui apud populum valebant, bellum Mi-  
thridaticum venarentur, Sulpitius tribunus ple-  
bis, homo audacissimus, præter omnium expecta-  
tionem prostraxit Marium, proconsulemq; & du-  
cem aduersus Mithridatem nominavit. Populus  
distractus est in factiones: alii in partes Marii dis-  
cedebant, Syllam designabant alii: Marium Baias  
ire iubebant ad balnea, & corpus curare senio &  
fluxionibus (ut ipse confitebatur) clangescens.  
Etenim villam ibi in Misene Marius amoenam  
& mollius habebat instructam quam conueni-  
ret virò qui tot bella & expeditiones perpetraue-  
rat. Eam ferunt lxxv millibus denariorum  
Corneliam emisse, nec multo interlapso spatio,

L. Lucullus quingentis millibus & ducentis est licitatus. Adeo adoleuit breui luxuria, tantumq; ciuitas incrementi ad luxum cepit. Atqui Marius perquam ambitiosè atq; impotenter senectute & infirmitate dissimulata corporis, descendit quotidie in campum, & in caterua adolescentium exercitans se, agile in armis corpus & equi patiens ostendit, quamvis non esset ob tumorem ventris in senectute expeditus, sed obesus euasisset & corpulentus. Quæ quum faceret, placebat aliquibus, qui descendentes in campum certationes eius & contentiones spectabant: optimates verò id contemplantes, miseratio subiit avaritia & cupiditatis gloria istius, qui ex tenuissimo opulectissimus, atque ex humili factus maximus, nullam felicitatis metam sciret, neq; in honore esse & frui in otio præsentibus facultatibus esset contentus, sed quasi omnium rerum egenus, in Cappadociam & Pontum Euxinum ex triumphis & gloria etatem deportaret tam grauem cum Archelao & Neoptolemo Mithridatis satrapis, digladiatus. Quod verò hic Marius prætexebat, omnino videbatur ridiculum. Filium suum velle ostendebat ipsemet præsens in exercitu exercere. Hoc ciuitatem iam pridem vomicatum idam & affectam dirupit, quū instrumentum ad perniciem publicam Marius accommodatissimum invenisset Sulpitii insolentiam. Qui quum omnia Saturnini extolleret & amularetur alia, timiditatem in illius actionibus & cunctationem reprehendebat. Hic nullam moram faciens, sexcentis equitibus Romanis cinctus, quasi stipatoribus, erat, quos nominabat Contassenatum. Habentibus concionem consilibus, cum armatis superueniens, alterius, qui se subduxerat ex foro, filium deprehensum ibi occidit: Sylla, quum insequerentur ipsum, præter omnium expectationem coniecit se in domū Marii, ac quum fecellisset eos qui consecabantur ipsum, atque illi præterlati domū essent, dicitur auerso ostio ab ipso Mario emissus, in castra evassisse. Sylla in Commentariis negat se ad Marium configuisse, sed abductum fuisse cō ad deliberandum de iis quæ Sulpitius nolenter adigebat ut comprobaret, vndique districtis gladiis circumfundens se, & ad Marium trahens, quoad illinc ad forum profectus, iustitium soluit. Inde omnia tenens decretit Sulpitius Mario eam prouinciam. Iam Marius parans se ad expeditionem, misit duos tribunos qui exercitum Syllæ acciperent. At Sylla concitatis in litibus (erant hi non minus xxx. millia peditum & quinque equitum) ad urbem mouit. Tribunos, quos miserat Marius, corripuerunt milites & confoderunt. Intefecit ex altera parte Marius Romæ multos Syllæ necessarios: seruosque, ut opera eorum vietur, vocauit ad pileum, verū folos tres ferunt se Mario iunxisse. Irrumpenti Sylla quum restitisset paulisper, citè, urgente illo, profugit. Eius catetua, ut primū elapsus urbe est, dissipata, primis tenebris recepit se in villam quandam suam Salonium. Filium misit, ut viaticum sumeret, ad prædia Muttii socii ipsius propinqua: inde Oltiam delatus, ubi amicus eius Numerius parauerat ei nauigiū, non expectato filio, sed priu gno comite Granio,

A Λέξιος Λεύκαλος ὠντα μυειάδων πεντήκοντα καὶ ἑγε-  
χοίσιν. οὗτος ταχέως αἰέδραρη ἡ πολυτέλεα, καὶ θοσά-  
την ὀπίδων τὰ ταχύματα πορεῖς τευφίν ἔλαβεν. οὐ  
μήν δὲ Μάριος φιλοτύπου καὶ μεσοκιαδῶς ἡ πο-  
τεῖόνδρος διῆγασκε τὴν αἰδενειαν, οσημέραι κατέβα-  
νεις διπέδιον, καὶ μετά τὸν νεανικὸν γρυπαζόνδρον, ἐπε-  
δίκνεις διαμάκην φονικὴν ὅπλοις, ἐποχοῦ ταῦς ἵππασις.  
καὶ ὡρὶς δὲν διστάλης γεγονώς σὺ γύρα τὸν κύκλον, ἀλλ' εἰς Γόρη  
πατέπληθή γε βαρεῖας σύδεσμώς. Σύλοις μὲν δινέπροπον ταῦ-  
τα πορεῖται, καὶ καλιόντες ἐθελιτοῦ τῷ φιλοτύπου αὖτε τῇ  
ταχύματας. τοῖς δὲ βελτίστοις ὄρωσιν, οικτείρειν ἐπήειτο  
πλεονεξίας, καὶ τὴν φιλοδέξιας, ὅπι πλοιοτάπεις σὺν πέ-  
πλος, καὶ μέγιστος σὺν μικροῦ γεγονώς, σέργεις δὲν διτύ-  
χιας, τοῦτο διαμαζόνδρος ἀγαπᾶ καὶ διπλαύων σύνοπτοι  
τὸν παρέγυτον, ἀλλ' ὥστε διδέσις ἀπόντων, εἰς Καππαδο-  
κίαν καὶ τὸν Εὔξεινον Γόντον δράσας σὺν θράσης  
ἐκφέρει ζεύσιν γῆρας, Αρχελέων καὶ Νεοπλοέμων τοῖς Μι-  
θριδάτοις σαταράπαις Διαμαζόνδρος. αἵ δὲ πορεῖς ταῦτα  
τὸ Μαρίου δικαιολογίας πορτάπασιν ἐφάγοντο λιρώδεις. ἐ-  
φορ γέ ἐτέλει τὸν ψὸν ἀσκῆσαι παρὸν αὐτὸς ὅπει πορειαίς.  
Ταῦτα τὸν πόλιν, σὺν πολλαὶ χερόνταις ὑπουλον γερμηρέ-  
νιαν καὶ νοσοῦσαν, αἰρρίζειν, διφυέσατον διέργυτος ὄρυχον  
Μαρίου πορεῖς τὸν κύκλον ὄλεθρον τὸ Σουλπικίου δράσος.  
οἱ διφά τάλα πόρητα διαμάζονται καὶ ζηλῶν τὸν Σαλονίνον,  
ατολμίαν ἐπεκάλει τοῖς πολιτόμασιν αὖτε καὶ μέλισσαν.  
αὐτὸς δὲ μή μέλλων, ἐξακροίσις μὲν εἰχε πολὺ αὐτὸν τὸν πο-  
πικῶν, δὲ δρυφόσσις, καὶ ζύπτοις αἴποντικῆτον σύνομαζεν.  
ἐπελθὼν δὲ μὲν ὅπλων σύκλοισι τοῖς αἰτούσισι, τοῦ  
μὲν ἐπέρευν φυγότος δέξεις τὸν ψὸν ἐκεῖσαλεῖσιν α-  
πίσφαξε. Σύλλας δὲ τοῦτο τὸν οἰκιαν τὸ Μαρίου δικαιό-  
νδρος τοῦτον διαποδοκήσαπε εἰσέπεσε. καὶ τοὺς μὲν  
διώκοντες ἐλαύθεροι μέρη παρενέζενταις, τοῖς δὲ τοῖς Μα-  
ρίου λέγεται καὶ θύεις ἐπέρευν ασφαλῶς διποπευθεῖς,  
διεκπεσοῦν εἰς διερχόμενον. αὐτὸς δὲ Σύλλας τοῖς Σω-  
ματικοῖσιν οὐ φοιτεῖσθαι πορεῖς τὸν Μαρίου, ἀλλ' α-  
παγγίνειας βουλεύσονδρος τοῦ Σουλπικίου τείλακ-  
ζεν αὐτὸν ἀκείνα τοῖς φυσικαδαῖς, πειραζόνταις καὶ κύλαζεισθαι γυ-  
μνοῖσι, καὶ σωματικαὶ πορεῖς τὸν Μαρίου. ἀγριεῖσθαι πορει-  
θῶν σκέπτειν εἰς ἀγριεῖν, ως ἡγένειον σκέπτοι, ταῖς πορειαῖς  
ἔλυσε θρομέσσων τοῖς ζύπτοις, οὐ τε Σουλπικίου πορειαῖς τὸν  
ἐπειχειροποτατὸν Μαρίου τὸν κατεπιγιαν. οὐτε Μάριος δι-  
ποδοκήσαπε τῆς ἔξοδου καθησκέας καὶ δύο χιλιάρχους ἐξ-  
επειγόντες τοῦ θελητομήνος διερχόμενος Σύλλας πορειεῖται. Σύλλας δὲ  
τοῖς ζυγιώτασι παρεξεισάς, ποσαῖς δὲ τειχουσιανίππαις, καὶ  
πειραζόλαιον οὐ μέσοις ὅπλαισι πορειαῖς πορειάσθω δέ τοι Ρώ-  
μισι. τοὺς δὲ χιλιάρχους οὐδὲ περιγέτε Μάριος, πορειεῖσθαι  
τοῖς ζυγιώτασι διέφερεν. πολλοῖσι δὲ τοῖς Μάριος σὺν Ρώμην  
τὸν Σύλλα φίλων αἴρησι, καὶ δύσλογις ἐλθεῖσαν εἰκόντειν  
δέ τοι συμμαχία. λέγονται δέ τρεις μόνοι πορειαῖς θεάτραι. μι-  
κροὶ δὲ αὐλιστές εἰσελασταὶ τὸν Σύλλα, καὶ ταχέως εἰκει-  
αθεῖσε, ἐφυγε. τὸν δε τοῦτον αὐτὸν, οὐ πορειαῖς διέπεσε τὸν πο-  
λεων, διαποτερέντων, σκέπτοντος, εἰς τὸν διερχόμενον  
τὸν Σολάνιον κατέφυγε. καὶ τὸν μὲν ψὸν ἐπειγένεται τὸν Μα-  
ρίου τὴν πενθεροῦ χωρίων, οὐ μακεχνῶντα, τὰ διπλήδεια λιπόδρουν· αὐτὸς δὲ καταβαῖς εἰς Ωρεάς, φίλου Ζηνὸς  
Νομοεῖσιν πλοῖον αὐτῷ πορειαῖς, δὲν αναμενεῖσι τὸν ψόν, ἀλλὰ Γερένον ἐχοντα μετ' αὐτῷ τὸν πορειόν,

Εξέπλασεν. οὗτος δέ τις θεοί εἰσι τὰ γενεῖα τὸς Μουριού,  
καὶ λαμπάνεται καὶ σκέψεις, ἡμέρες καὶ νυκτερός,  
οὐ ποντάπαις τοὺς πολεμίους διέφερεν· αλλὰ λόγοι οἱ πότες  
ἐλεύσονται τοῖς τοποῖς· οὐδὲ τὸ Τύραννον  
επιμελήτης τοῦ πολεμούντος, ἐκρύψεται Μάριος σταύρῳ  
κνάμοις ἀρχόντος, καὶ Βούδης Σωτῆρας, ἀπέντα τοῖς ιπποῖσιν,  
εἰς πολὺν ελεύσονταν ἄμαξαν. οὔτω δὲ τοῖς τῷ  
οἰκίᾳ τῆς γενεᾶς οἱ Μάριοι διέφερονται, καὶ λαβὼν ὅστιν  
ἔδειτο, νυκτὸς δὲ τὴν θαλασσάνηκε, καὶ γεώς δὲ τοῖς Λιβύες  
πλεούσοις ἀπεπεργετον. οὗτος τοῦ Μάριου, οὐδὲν δέ,  
πνθυματι φορῶν μιζόντος τοῦτο τὸν Ιππιάνην, ἐφοβηθεὶς  
Γερμίνον ήταν τὸν Ταρρακονίδην πολεμούντος, ἐπρόσειτο,  
καὶ τοῖς ναυταῖς πορεύεται εἰρήνητας Ταρρακίνης. οἱ δὲ εἴσοδοι  
τοῦ αὐτοῦ χαράξασθαι· τοῦ δὲ πνθυματος εἰς πελέκην με-  
τιστακόν, καὶ κλύδωνα καταγόντος πολιώ, οὔτε δὲ περ-  
θυμοῖν ἐδόκει πολεμούντον αὐτέδη· τοῦ τε Μάριου δι-  
φρεσκῶν κακῶν ἔχοντος οὐδὲν ναυταῖς, μόλις αἰπλαρι-  
σαίσθαι τὸν Κίρκουν αἰγαλῶν. τοῦ δὲ χριστοῦ αὐ-  
τοῦ οὐδὲν πολεμούντος αἰγαλῶν, τοῦ τε Μάριου δι-  
φρεσκῶν κακῶν ἔχοντος, αλλὰ οὐδὲν συμβαίνει τοῖς μοχά-  
λαις ἀποσίας, αἱ φάλυγες τοῦ παρείνοντος οὐδὲν χαλεποτα-  
πον, καὶ ταῦτα πίδας ἔχοντος τοῖς αδέλφοις, ἐπεὶ πολεμία αὐτὴ  
σκένεοις ἦν, πολεμία δὲ θάλασσα, φοβερού δὲ αὐτοφέ-  
ποιος ἀπεπεστιν, δι' ἐνδειαν τὸν αἰγαλῶν οὐ μίνα αὐτὸν ὁφέ-  
ποιος πολεμούντος, οὐδὲν δέ τοις οὐδὲν οὐδὲν εἴ-  
χον αὐτοῖς δεομένοις, μνωισταῖς δὲ τὸν Μάριον, σκέλους  
απαλλάξασθαι τοῖς ταχίστην. ὀλίγον δὲ ἐμπορεύεται αὐτοῖς  
καὶ Σύντονοι αὐτοῖς συχροῖς οἱ πέτραις οφθέναι διεξελεγμέναι.  
οἱ πορτὶ δὲ γεγονός ἀποσίας, μάλιστα δὲ τητατὸν αὐτοῖς  
αὐτοὺς ἀπαγόρευόντων, τότε μὴ σκέλους τῆς ὁδοῦ, καὶ  
καλαθῶν ἑαυτοῖς εἰς ὑλας βαθεῖας, θητηπόντας διενυκτε-  
ρεύεται. τῇ δὲ οὐδερχίᾳ συνηγμένος οὐδὲν σύδειας, καὶ ταῦτα  
ματι. φρίν σκλεπόδατη ποντάπαις, χείσασθαι βουλόμε-  
νος, ἐχάρει τοῦτο τὸν αἰγαλῶν, θηθαρούσων τοὺς ἐποιήσοντος,  
καὶ δεομένος μὴ πεσαποκέμνειν τῆς τελευταῖς ἐλπίδος, εἴ-  
πει τοῖς ἑαυτοῖς φύλαστεροι μαντίβριαις παλαιοῖς πιγένων. νέως  
δὲ ὧν ἐπιπτυτελάς, καὶ Διάτελεν κατέαγξον, οὐδὲν  
εἴδασθαι ταῦτα φέρεσσιν αὐτοῖς νεοτιάνεται νεοτ-  
τοῖς ἔχουσαν. ίδοντες δὲ τοῖς γονεῖς καὶ θαυμάσαντες, Διά-  
πιαθανεασταῖς μηδέτεων. τοῖς δὲ εἰπεῖν οὐδὲν θειφαρέστατος  
αἰδερκτων οὐσίον, καὶ τὸν μεγίστην τημονίαν καὶ δέχειν  
πάκιστας λαβεῖν αἰαγκάμονειν. ταῦτα οἱ μὲν αἰλιθῶς τοῦ  
Μαρίων σωτηρίου ταλέγοντο· οἱ δὲ ζύτοις τότε καὶ πα-  
εῖται τοῖς ἄλλοις φυγὴν αἰκινώσαντες αὐτοῖς καὶ πισθέσαις,  
αἰαγκάταις περιμένοντες. αὐτοῖς γάρ δὲ τοῖς εἰ-  
πλεονταῖς δύνοντι. αλλὰ καὶ Μουριούς ἐφεδάσθαι λέγοντο,  
εἰπόντας αὐτοῖς τοῦ αὐτοῦ, οὐ τεία μὲν τίκτει, δύο δὲ σκλέ-  
πτει, ἐν δὲ αἰλιθῷ. Θυμότοις πολλάκις δὲ τῷ φυγῆ καὶ τοῖς  
ἔργαταις ἀποσίας Μάριον εἰπεῖν οὐδὲν αἰχνεῖενδόμην οὐδὲ  
τελείας περέσσειν, ὥμολογενόντων δέτιν. ηδη δὲ Μιντούρης πό-  
λεως Γαλατῶν οὖση εἴκοσι τεσσάρων ἀπέχοντες, ὥρασιν οἱ πότε  
τοῖς πορεύονταις ἐλευσόνταις ἐπὶ αὐτοῖς, καὶ καὶ τύχην ὁλ-

A nauem soluit. Filius, vt in prædia Mutii venit, dum sumit aliquid & cōponit, luce oppressus non in totum fecellit hostes, sed aderant equites suspicione illuc ducti: quibus præuisis abdidit villicus Marius in plastro fabis onusto, iunctisq; bobus plastrum ad urbem agens equitibus occurrit. Ita ad uxorem domum demum deportatus Marius, acceptis necessariis, venit nocte ad mare, ac consensu navi, quæ Africam petebat, transmisit. Senior Marius, vt in altum venit, secundo vento preuectus Italiam, Germinium quendam, cuius Tarra-  
cinæ magnæ erant opes, alienum ab se, formidauit, nautisq; denuntiavit vt declinarent Tarra-  
cinam. Cupiebant illi quidem morem Mario ge-  
rere, veūm surgente à mari vento, magnosq; vol-  
uente fluctus, nec ponto vim vndarum sustinere  
videbatur posse, offensoq; iactatione Mario atq;  
nausea affecto, ingenti labore littora ad Circeios  
tenuere. Tempestate insurgente & exspirantibus  
necessariis, descendenter in terram. Ibi in incer-  
tum vagabantur. Cæterū, quod accidere in ma-  
gnis perplexitatibus solet, semper defugere, vt ac-  
cerbissima, præsentia, & spes ancipites subiiceret:  
quando hostilis erat terra, hostile mare, formido-  
losum in homines incidere, formidolosum non  
incidere rerum inopia necessiarum, sc̄d tandem  
in bubulos paucos incident, qui, quod da-  
rent petentibus, nihil habebant, sed agnatum mo-  
nuerunt Marium vt recederet quamocyssimè.  
Nam paulo antè globum equitum, qui inuestiga-  
bant eum, illac transuhere conspectos. Tum se-  
mel obtorpescēs, præsertim quod comites sui lan-  
guescerent inedia, in præsens via declinavit con-  
iecīq; se in profundam syluam, ibiq; magnis in ar-  
rumnis pernoctauit. Postero die fame pressus, &  
viribus volens, antequam proflus fatiscerent, vt,  
perrexit secundum littus, confirmans comites ne  
nutarent in extrema spe, cui veteribus fretus va-  
ticiniis reseruaret se. Siquidem admodum se iuu-  
nem, quum ruti ageret, delabente aquilæ nidum  
cum septem pullis toga excepisse. Quod ubi vidis-  
sent parentes sui miraculo rei cōsuluisse aruspices,  
quos omnium mortaliū respondisse ipsum fore  
clarissimum, ac fatale esse vt summum imperium &  
magistratum septies caperet. Id alii reuera ita di-  
citant contigisse: alii h̄ps, qui tunc & per reliquam  
fugam hoc acceperant ex illo & crediderant, rem  
perquam fabulosam literis mandasse. Quippe plu-  
ra oua aquilam quād duo nō parere: imò Musēum  
quoq; arguunt mendacii, qui de aquila dixerit,  
Excludit binos, edit terna, educat unum.  
Atqui crebro in exilio Marius atque extremis  
in angustiis ad septimum consulatum aspiratu-  
rum se in confessio est iactasse. Quum iam non  
plus duo millia quingentos passus ab oppido I-  
taliae Minturnis abestet, aliam equitum conspi-  
ciunt procul ipsos versus aduehentes, ac forte  
naues duas onerarias, quæ erant in cursu. Quan-  
tum igitur sufficere pedes & vires valuerunt, de-  
currerunt ad mare, abiecteruntque se & adnata-  
runt ad naues. Assequutus Granius, alteram in  
aduersam insulam (Inaria dicitur) traiecit. Ma-  
rius, corpore grauem & parum tractabilem,  
καὶ δύο φερεμήνας. οὐδὲν ἔκατος ποδῶν εἶχε καὶ ράρεν, καὶ σερπόντες δὲ τοὺς θάλασσαν, καὶ κα-  
λόντες εαυτοῖς φροσύνηροτα τοῖς ναυσί· καὶ λαβόμενοι τοῖς ἐπέργεσι οἱ τοῦ Γερμίνου, αἰπεπέργοτα εἰς  
τοῖς αἰπερὶ νησού (Ηγασία καλεῖται) αὐτοὺς δὲ Μάριον, Βαριὰ ὄντα παῖσι σάρισι καὶ δυσμεταχίσεισον,

duo serui multo labore & egre super aquam effe-  
rentes imposuerunt in alteram nauem, quum iam  
assisterent equites, atq; ex terra præciperent, ap-  
pellerent nauem, aut electo Mario, quo visum es-  
set, nauigarent. Ibi quum supplex & lacrymabun-  
dus oraret Marius dominus nauis, illi postquam  
momento identidem hinc inde consilium varia-  
rant, dederunt equitibus tamen responsum, non  
proiecturos se Marium. Vbi illi frendentes abierte,  
mutato iterum consilio terram petentes ad hostia  
Litis fluvii, vbi in paludes diffunditur, iactis an-  
coris, hortati sunt eum ut ascenderet in terram, at-  
que ibi cibo se reficeret, corpusq; vexatum cura-  
ret, dum afflaret ventus. Id fieri demonstrabant  
stata hora, quum ventus marinus eaderet, & au-  
ram ederet paludes sufficientem. Eorum consiliū  
exequutus est Marius. Expositus à nautis in terra,  
decubuit in prato quodam, nec quicquam minus  
quam id quod impenderet, venit ei in mentem. At  
illi euestigio concenderunt, ancorisq; solutis fu-  
gam intendere, quasi neq; tradere Marium ipsis fo-  
ret honestum, neq; expediret seruare. Ita ab omni-  
bus desertus, diu in littore mutus iacuit. Vbi ægre  
collegit se aliquantulum, per loca inuia perrexit  
ærum nose, superatisq; profundis paludibus ac fos-  
sis, quæ aqua limoq; erant oppletæ, incidit in senis,  
qui paludem colebat, tugurium. Ad huius pedes  
abiiciens se, precatus est ut salutem & opem sibi  
ferret: cum se virum esse, qui, si fortunam deuita-  
set praesentem, maiorem spe ipsius gratiam esset  
relaturus. Homine, siue iamdudum cognouerat eū,  
siue maiestate viri commouebatur, si quiete opus  
haberet, sufficere ostendit casam suam: quod si  
timore aliquorum vagaretur, se loco quietiore eū  
abditurum. Id ut faceret Mario orante, abduxit  
eum in paludem, ac loco cauo propter amnem de-  
mittere se iusso multam arundinem iniecit, aliacq;  
aggressit materiam, quæ leuis nec imposita eum  
esset offensura. Breui post strepitus à tugurio & tu-  
multus est ad eum delatus. Geminus enim ex Tar-  
racina misit complures ad eum inuestigandum.  
Quorum nonnulli eo forte delati, conterrucrunt  
& perculerunt senem quod hostem populi Ro-  
mani recepisset & abscondisset. Igitur exurrexit  
Marius reiectisque quibus intectus erat, in palu-  
dem quæ crassam & coenosam aquam continebat,  
abiecit se. Ita non fecellit eos qui ipsum inuestiga-  
bant, sed extractus est lutulentus & nudus, Min-  
turnasque retractus & magistratibus traditus. Iam  
per omnia oppida publicatum edictum fuerat,  
ut publice Marium persequerentur & interfice-  
rent inuentum. Ante tamen deliberare visum  
est magistratibus. Interim Marium in custo-  
diā ducunt ad domum Fanniae, quæ mulier  
minus æqua Mario ex veteri causa dicebatur.  
Fannia in matrimonio fuerat cum Tinnio, quæ  
quum diuortio facto dotem, quæ lauta erat, re-  
petebat, ille adulterium ei obiecit, ac causa ad  
Marium sextum consulem delata est. Ea in iu-  
dicio agitata, quum Fanniam constaret impudi-  
cam fuisse, & virum qui talem sciret esse, eam du-  
xisse, diuq; cum ea in matrimonio vixisse, ambos  
improbauit, virumq; iussit dotē ei restituere, mu-  
lieri infamia dānatæ quatuor asces multā dixit.

A οἰκέται δύο μόλις καὶ γαλεπῶς ἡδὲ τῆς θαλάσσας ἔξι  
εγντες, εἰς τὸν ἑτέρον ἐθεντονταν, ἵδην τὴν ποτέ φερεῖσθαι,  
καὶ Διακελθομένων ἀπὸ γῆς τοῖς ναυταῖς κατάγειν  
πλοῖον, ἢ τὸ Μάειον σκύβαλίν τας ἀλοὶς ἀποπλεῖν ὅποι γένη-  
ζοιεν. ικέτευοντος δὲ τὸ Μαεία καὶ δικρύοντος, οἱ κύριοι τῆς  
οἰκίδος, οἱ δὲ ὀλίγῳ πολλάς ἐπ' ἀμφότερα τῆς γαλεπῆς  
φερπὰς λαβόντες, ὥμος ἀπεκρίναντο τοῖς ιππεῦσι μὴ πορεύεσθαι  
τὸν Μάειον. σκέπτοντο δὲ τοὺς ὄργην ἀπελασμάτων, αὐτοῖς  
ἐπέρων γνωμόνιοι λεγούσαι, κατεφέροντο φερεῖσθαι γῆν· καὶ  
τοῖς ταῖς σκύβαλας τὸ Λίειος ποταμός, Διάφυσην λιμνάδην  
B λαμβάνοντος, ἀποκέφασις έστιν ἀλητοί, παρεκάλεσιν αὐτὸν σκύ-  
βιαν, καὶ θεφύνεται γῆς λαβεῖν, καὶ διατρέψει τοις  
κεκακωμένοις, ἀχεισιοῦ φορᾷ γένηται. γίγνεται δὲ τὸν  
εἰσιθεῖν ὕσχεν τὸ πελεχίου μαραγονόμενον, καὶ τῷ ἐλαν αὐ-  
σανακασίδόντων ὑπεικήσεις διαρκεῖ. τοῦτα πειθατεῖς οἱ Μάειοι  
ἐνθαῦτε, καὶ τῷ ναυτῷ ξέδελομένων αὐτὸν ὑπειτάντων γῆν,  
κατακλινεῖς ἐπὶ την πόδα, πορρώτατα τὸ μέγοντος εἶχε τὸν  
Διάφυσην. οἱ δὲ Λύδοις ἐπιβατεῖς ὑπειτάντων, καὶ τοῖς αἴ-  
κυνεσι αἰδαλούντες ἐφύερον, ως οὔτε πελέν σκύδωνα τὸν  
Μάειον αὐτοῖς, οὔτε σύζην ασφαλέσ. οὔπω δὴ πολύτων ἐρη-  
C μος ἀποληφθεῖς, πολὺς μὲν χείρον αἴσιδος ὑπὲ τῆς αἰκτῆς  
ἔχειτο, μόλις δέ πεις αἰδαλεῖσιν έσωται ἐπορθέστο ταλα-  
πάρως αἰοδίας· καὶ διεξελθὼν ἐλι βαθέα, καὶ τάφρος ὑ-  
δατος καὶ πηλοῦ γερμούσας, ὑπειτυχόντει καλύπη λι-  
μνούργειον γέρεντος. ὃν τοις πειστοῖς ικέτευε φύεται σωτῆ-  
ται καὶ βοηθὸν μηδέρες, εἰ Διάφυση τὰ παρόντα, μείζονας  
ἐλπίδων ἀμοιβαῖς ἀποδέσσοντος. οὗτος ἀνδρεπος, εἴτε πάλαι  
μνώσκων, εἴτε φερεῖσθαι ὄψιν ἀσκρείποντα θαυμάσας, αἰδ-  
παύσασθαι μὲν ἐφη, δεομέδη τὸ σκιασθρίον δέερκειν· εἰ δέ  
D πινας ἀποφύγων πλάζοιτο, κρύψῃ αὐτὸν σὲ τόπῳ μᾶ-  
λον ἱσχίαν ἔχοντι. τὸν δὲ Μαρία δεπέντος οὔτε ποιεῖν, α-  
γαγοὺν αὐτὸν εἰς δέλος, καὶ τοῖς αὐτοῖς κατέκελδόσας σὲ γεύσην καί-  
λω τοῦτο τὸν ποταμὸν, ἐπέδημε τῷ τε καλέμφων πολλοῖς,  
καὶ τὸ ἄλλον ὑπειφέρων γῆτος, ὅπηκούντη πειστεῖν αἰδα-  
λούσας δυναμένον. γέροντος δὲ πολλοῦ Διάφυσηομένος, τόφος αὐτῷ  
καὶ θύριος ἀπὸ τῆς καλύπτης φερούσεσ. οὐ γάρ Γεμίνιος  
σέκτος ταρράκηντος ἐπειψή πολλοῖς ὑπὲ τὸν δίωξιν. ὁ δέ  
κατούχων σκύδωνα πειστεῖτο, δέεφόσιον καὶ κατεύθων τὸν  
γερεντός αὐτοῦ παραδεξαμένου καὶ κατεκρύπτοντος πολέμου  
E Ρωμαϊών. δέδηναστας δὲν οἱ Μάειοι, καὶ ἀποδυσάμενος,  
κατέπικεν εαυτούντος τὸν λίμνην, ὑδωρ παχὺ καὶ τελματω-  
δες ἔχουσας. οὗτον οὐδέλεπε τοῖς ζητοῦσάς, διλήσ-  
ασθαις βορβόρου κατάπλεως καὶ γυμνός, εἰς Μιντούρνας  
αἴρειν. καὶ παρεδόθη τοῖς ἀρχοτοι. ὦ γάρ εἰς ἀπαταὶ οὐδην  
πόλιν δέεγινε ψευδέμενον τοῦτον γένημα πειστὸν Μαρίου, δημο-  
σίας διάσκειν καὶ κτείνειν τοὺς λαβούσας. ὥμος δὲ βραχύσπαδα  
πειστερηνέδοκει τοῖς ἀρχοτοι· καὶ καταπίθενται τὸν Μά-  
ειον εἰς οἰκίας Φανίας γυναικές, οὐκ δέμησις δοκεύσης ἔ-  
F καὶ παρὸς αὐτὸν δέεταίς παλαυάδης. ὦ γάρ αὖτε τῇ Φανίᾳ  
Τίννιες· τούτῳ Διαστάσῃ, τὸν φερούσαν ἀπήτητο λαρ-  
παρεψίην οὖσαν. οὐδὲ μοιχείαν στεκάλε, καὶ γίνεται Μάειος  
πατατόμων δέετοι δικαστής. ἐπειδὴ τῆς δίκης λεγομένης  
ἐφαίνετο καὶ τὸν Φανίας ἀκόλαστον γεγονένατ, καὶ τὸν αὐ-  
τούρον· ἀμφοτέροις δημησίαις. τοι τοι δέδεσται τὸν πει-

δε τοιαύτην εἰδότη λαβεῖν, καὶ συμβιβάσου πολὺ χρέον, ἀμφοτέρους διεχειρίας, τον μὴ αὐτὸν τὴν φερ-  
νην ἐκέλευσεν ἀποδοῦναι, τῆς ἡ γυναικὸς αἵρετας ἐνεκε τῇ καταδίκῃ χαλκῷ τέσσαρες παρεστήμησεν.

οὐ μέντης Φανία τόπε πάθος γυναικὲς ἴδικηρίν ἔλαβεν,  
διὸ ὡς εἴδε τὸν Μάριον, πορρωτάτῳ θυμοῦ δύνα-  
χεῖν, ὃς τὸν πατέρα τῷ επειργότο, καὶ παρεθάρρισεν αὐτὸν. ὃ  
κακεῖται ἐπίνειον τῷ θαρρῷ ἐφασκε· σπουδεῖον γὰρ αὐτῷ γεγνέ-  
ναι γένσον. λέγει πιούτον· ὡς ἀγέραθος, περὶ τῆς οἰκίας τὸν Φανίαν  
έγεγένεται, τῷ θυραντοῖ θυραντοῖ, ὃντος εἴδοτεν ἐχώρῳ θρόνῳ  
πόλεμος ἀποκρίνεταις ἐπορρέεσθαις περὶ τὴν περιστήνας τῷ  
Μαρίῳ λαμψέν πικρογένθος, ἐπειδὴν σταύτον, εἰς τὴν  
Φανίαν οὐκέτε λαμψάται, καὶ παρεσκήτησε παράποτον τὸν  
νεαρότατος. ἔξεισι οὐρισαλῶν Μαρίον, ἐφασκεν ὡς Διά-  
θαλάσσους αὐτοῦ μᾶλλον τῷ Διάφυντος οὐδείναις οὐτησίαν  
ἔδωρον. τονδόνοντος περιστήνας τῇ Εγράφῃ Σερῆνη, περὶ  
θύμωράποτες βαπτεῖται. ταῦτα Διάφυλλοι τῷ Φανίᾳ,  
καὶ αὐτὸν αἰπεῖσθαι τὸν θύρεν τῷ δωματίῳ περιστήνας  
κελεύσας. Βελούδοις δέ τοις ἄρχοσιν καὶ σωμάτεσσι τῷ  
Μινύτριον, ἔδεξε μηδέδην, ἀλλὰ Διάφυλλοις αὐτοῖς τοις  
δεσμοῖς τῷ μὲν πολιτῷ θεσμοῖς τοῖς δέ τοις θέρην, ιπατεῖσι  
Γαλάτην, Θάρησ, Κίμβερης, (ἀμφοτέρως γένοιστοι) Λα-  
σσωνέιφος, ἐπεισῆλθεν τοις τῷ θεοῖς αὐτοῖς τοῖς περιστήνας  
κατακείμνος, οὐ πόνυν λαμψάται φασέντος, ἀλλὰ οὐτος  
ἐπιπονίας, λέγεται τὰ μέν ομοιατῷ Μαρίῳ, φλέγα πολ-  
λιῶν ἐκβάλοντα δὲ τραπάτη Φανίαν, Φανίας ὁ μεγάλης  
“ ἐπὶ τῷ θεπονίῳ θύμοις, Σὺ δὲ πολιμᾶς αἴδεσθε Γάιον  
“ Μαρίονταί αὐτὸν; Ἐκκλησίαιν δύτης οὐδέποτε Φυγῆ, καὶ  
“ θέρης εὑμέσων καταβαλῶν, ἐχώρῳ Διάφυλλον, τῷ τομόν  
“ βοῶν, Οὐδιώαρα Γάιον Μαρίον διπλαίσιαν. πολύτε  
“ οὖν ἐκπληγέσθη, εἰς οῖκος καὶ μετέμοια τῆς γένους, καὶ  
“ κατάμεμφται εἰς τὸν οὐρανόν, ὡς βουλθύμα βεβλαβήσασθαι αὔροι  
“ καὶ αὐτοῖς, ἐπειδὴν εἰς τὴν πατέρα τὸν Ιππαῖαν, φαίνεται  
“ λαζαρῖ. Θεοφάνειαν ποιεῖ διγνωμέτα μὴ νεμετῆσαι  
“ θεοῖς. Μαρίον ἀπορεύεται γεννήσιον τοῖς πόλεως ἐκβα-  
“ λεσσον. Ταῦτα οὐδενὶ τοις περιστήνας αὐτοῖς περι-  
“ χόρτοις αἴποτε, Εἴηροντεις τὸν θάλασσαν. ἀλλαγῇ ἀλλόποτες  
“ θύμοις, υπηρεποῖτος, καὶ αὐτοῦ τῶν αὐτούτων, ἐγένετο τελεῖ-  
“ τὸ θέρην. Θύρη τῆς λεγούσης Μαρίας ἀλσοῦ, οὐ σέβοντο, καὶ  
“ περιφυλάκτοις μηδὲν ἐκεῖτον ἐκκεματίνα τῷ εἰσκομ-  
“ θέντων ἐμποδῶν τὸ θέρην τὰ λαζαρῖαν οὐδέποτε. καὶ κύρια τοις  
“ εἶδεν Βερεδίνης ἀγέρεις τὸν πρεσβύτερον τὸν εὐλογητόν, ἐφο-  
“ μιδεμιανάσσατον μηδὲ περιβοτον δόδον εἴδει διῆστος οὐδέποτε) Μά-  
“ ριος. καὶ φράστος αὐτοῖς λαζαρῖαν πέτημενον οὐτίναν, Διά-  
“ τὸ τόπον διεξῆλθε. πιασθῆται περιθυμία ταχὺ πάντων ουρ-  
“ ποιειδέντων, καὶ Βιλαίς πιονισταῖς Μαρίῳ περιστήνας,  
“ οὐτερού πίνακα τῷ περιστήναν γενέσιον αἰετηκεν  
“ εἰς θίερην. ὅτεν ἐκβαῖσθαι Μαρίον, αἵρετο τοῦ πιέσοντος θερ-  
“ μνος. ἐφέρετο δέ πας καὶ τύχην περιστήνας Αἰασταῖς τὸν μόνον, οὐ-  
“ περὶ Γερέμιον καὶ τοῖς ἄλλοις φίλοις δύρων, ἐπλέκειτο αὐτὸν  
“ Λιβύης. οὐδατος δέ τοις περιποτον αὐτοῖς, οὐδεκάτης Σικελία καὶ  
“ τὸν Ερυκίνων περιστήνας. ἐπιχειρεῖται περιστήνας εκείνοις οἱ  
“ Ρωμαϊκαὶ ταῖς περιστήνας περιστήνας, καὶ μηρύποτον αὐτὸν πε-  
“ ταῖστα τὸ Μαρίον εἶλεν, ἀπέκτησε τοῦτον καὶ δέκα τὸν θύ-  
“ μρούλην. Μαρίος δέ καὶ πονηδῶν ἀραζεῖται, καὶ δέσποτα  
“ σας δέ πελαγος περιστήνας Μινύτρα τὸν μόνον, εἰς ταῦτα Διά-  
“ παθάνεται φράστον οὐδὲ πάντας αὐτὸς Διάφυλλος τῷ Κε-  
“ θήρευ, καὶ περιβοταῖς περιστήνας τὸν Βασιλέα τῷ Νομάδων, Γάιοντα, δεντρόφρονον Βονθεῖν. ἐφοῖστος μηρεὺς ἀναπνεόσας,

A Fannia tamen id temporis non gessit se aduersus Marium sicut læsa, sed ut eum aspergit, nihil minus quam ignominiae memor lux, pro copia præsentis curam eius habuit, eumq; alleuauit. Hic vicissim laudauit illam, ac magno animo demonstrauit se esse, quod bonum omen accepisset. Id fuit huiusmodi: Quum esset ad ædes Fanniae adductus, foribus patefactis asinus è domo ad vicinum fontem potaturus procurrerit. Intuitus blonde & hilariter Marium, constitut primum ei ex aduerso, deinde vocem misit luculentam, atque in prætereundo eum lasciue ex lætitia subsiliit. Inde Marius conie-  
B catura ducta, deos ait mari potius quam terra incolumentem sibi ostendere. Asinus enim nihil ari-  
do nutrimento motum ad aquam se inde conuer-  
tisse. Hec quum narrasset Fanniae, iussitanuam cubiculi obserari, ac solus iam quieti se dedit. At magistratus & decuriones Minturnenses consilia conferentes, nullam censuerunt interponendam moram, sed crucidandum Marium. Id facere nul-  
les ciuis sustinuit, verum eques Gallus natione vel Cimber (vtrumq; enim traditur) cum gladio ad eum ingressus est. Quum conclave, quo loco iacebat Marius, subobicuum & opacum esset, fa-

C ma est ingentem flammanam ex oculis Marii emi-  
care militi visam, vocemque ex tenebris redditam magnam, Tunc homo occidere C. Marium audes? Confestim igitur protipuit se inde barbarus, abiectoque in medium ense, foras erupit, hoc tan-  
tum claimans. Non possum interficere C. Marium. Hic stupor omnes, mox miseratio & sententia sub-  
it pœnitentia atq; insectatio sui, quod inique &  
ingrate statuissent in Italiam conseruatorem, cui o-  
pe turpe foret non ferre. Eat ergo (inquiunt)  
quo liber profugus, atq; fatum alio loco impleat:  
nos vero deum iram deprecemur qui inopem Ma-

D rium & nudum extrudimus oppido nostro. Ita ani-  
mati audeunt eum frequentes, ac circumfusi ad  
mare educunt. Quuin aliud aliis ei prompte  
præberet, & maturarent omnes, mora interpone-  
batur tamen. Nam locus Maricus appellatus  
(quem sacrum habent, seruantque, ne quod im-  
portatum est inde exportetur) distinebat iter ad  
mare, & circuitus retardabat, quoad senex qui-  
dam inclamauit, nullum inaccessum esse vel reli-  
giosum, quo seruaretur Maritus, iter. Atque hic  
princeps arripuit quippam ex iis quæ ad nauem  
comportabantur, ac per locum illum euasit. Ea

E alacritate omnibus propere suppeditatis, quum Belænus quidam Mario præbuisset nauem, tabu-  
lam postea illatum rerum pictam eo in templo  
dedicauit, vnde euectus Marius vela fecit in al-  
lum. Forte fortuna est ad AEnatiam delatus,  
vbi Granio & reliqui amicis inuentis, vna ad  
Africam vela duxit. Quum laborarent aquæ pen-  
uria, necesse habuerunt ad littus Erycinum Si-  
ciliæ appellere. Erat iis in locis custodiendis quæ-  
stor Romanus intentus. Ac parum absfuit quin  
egressum è naui excepit Marium. Aquato.

F res interemit ferme sexdecim. Marius vero pro-  
pere inde soluit, trāmissoque pelago tenuit in-  
sulam Meningem, vbi primum certior fit fi-  
lium suum cum Cethego saluum euasisse, iter  
autem habere ad regem Numidæ Hiempalem ad  
opem orandam. Ex eo respirans aliquantulum,

non dubitauit ab illa insula de correre Carthagi-  
nem. Erat id temporis prætor Africæ Sextilius, ci-  
uis Romanus, de quo nec bene nec male Marius  
meritus fuerat, sed aliquod expectabat ab illo mi-  
sericordiæ officium. Commodum erat cum pau-  
cis Marius in terram egressus, quum occurrit ei li-  
ctor qui ei, Interdict tibi, inquit, Sextilius prætor,  
Mari, Africam attingere: si non parebis, ait se in te-  
vt in populi Romani hoste ex senatus decreto cō-  
sulturum. His nuntiatis, obmutuit Marius præ do-  
lote & indignatione, lictoremq; intuens horridè  
diu conticuit. Qui quum rogaret quid responsi re-  
nuntiaret prætori, respondit cum ingentigemitu,  
Age, nuntia C. Marium te in Carthaginis ruinis  
exulem conspexisse sedentem. Appositè simul &  
vrbis Ilius fortunam & rerum suarum conuersio-  
nem pro exemplo proposuit prætori. Inter hēc rex  
Numidiæ Hiempsal, fluctuā animo habebat Ma-  
riū filium in honore. Sed quia discedere paran-  
tem semper aliqua ex causa morabatur, apparebat  
eum nulla benevolentia moram ne stere. Tan-  
dem oblatum est ei quoddam ad salutem com-  
pendium. Marii minoris, quòd forma venusta es-  
set, angebat aspera fortuna vnam ex regiis pellici-  
bus. Commiseratio hæc amoris fuit exordium &  
prætextus. Ille primum repulit mulierem. At ubi  
viam nullam cernit euadendi aliam, & illam ma-  
gis serio quam lasciuo adductam amore agere, cō-  
plexus bencuolentiam eius, atque ab ea emissus,  
cepit cum amicis fugam, atq; se contulit ad Ma-  
riū. Ut inter se consulatauerunt, secundum lit-  
tus ambulantes vident pugnantes scorpiones.  
Quod prodigium Mario abominato, concende-  
runt euestigio nauem pectoriam, atque in insu-  
lam Cercinam non procul à continente direm-  
ptam cursum dixerunt. Commodum in altum  
euecti cernunt missos ab rege equites locum vn-  
de concenderant petentes. In maius eo pericu-  
lum visus Marius est: incidisse nunquam. Interea  
Romæ rumor erat Syllam in Bœotiacum M. thri-  
datis ducibus bellum gerere. Consules autem ex  
seditione cucurrerūt ad arma, commissioq; prælio  
victor Octavius Cinnam dominatū machinante  
eiecit vrbe: in cuius locum Cornelium Merulam  
suffecit. Cinna verò, delectu per cætera Italiaz ha-  
bito, armatulit contra eos. His ad Mariū petla-  
tis, visum est properare quantum posset in Italiaz.  
Contractis ex Africa aliquot equitibus Mauri-  
siis, & nonnullis qui ex Italia delati erant, quo-  
rum omnium numerus non plus mille erat, cum  
his concendit. In portum Hetruriæ Telamo-  
nem inuestus, descensione facta vocavit seruos  
ad pileum. Quum illius oræ aratores pastoresque  
homines liberos conciret nomen Marii ad por-  
tum, ascitis quorum robur probauit, paucis die-  
bus magnam contraxit manum, ac naues qua-  
draginta compleuit. Quia verò Octavianum nosce-  
bat optimum virum esse, & consulatum innocen-  
tissimè gesturum, Cinnam contra Syllæ suspectū,  
& præsentem reip. statum oppugnare, cum hoc se  
copiasq; suas decreuit sociate. Itaq; mittit ad eum,  
ostendens ei se vt consuli dicto audientem fore.  
Eum recepit Cinna, atq; proconsulem appellauit,

τῷ δικαιοτάτῳ Θέπῳ Βουλέμνου πρέχειν, τῷ δὲ Κίννᾳ ὑποτάσσειν τε τῷ Σύλλᾳ, καὶ πολεμοῦντα τῇ οὐ-  
θετώσῃ πολιτείᾳ, τούτῳ πρεσβύτερον εἰναι ἡγεμόνα τῆς δημαρχείας. ἐπειδὴ δὲ οὐ, ἐπαγγελόμενος αἱ οὐτά-  
ται πόλιται ποιούσαι τὰ πρεσβυτερίαν. Δεξαμένου δὲ τῷ Κίννᾳ, καὶ πρεσβύτερούς αὐτὸν αἰδύπατον,

ἔταρπνον διποτικήν τοις τοῖς Καρχιδοῖς τῷ προ. Κα-  
λη. ἐπρατήσας δὲ Λιβύης τόπο Σεξπλιος, αἱρετὸν Ρωμαῖος, οὐ-  
τε βαῦλον θάσεν οὐ πρεσβυτερὸν εἰκαστον παροφλιφῶς, αλλ  
ούσιν αἵτινα παρεδοχαὶ μνημονικοὶ φελόνοι. αἴπερ διτύμητ  
ολίγων διποτικήτων, οὐ πρέπεις απομνησας καὶ κα-  
σάς οὐτιστον, εἰ πεν. Αἴπαγορθει σοι Σεξπλιος οὐ πρεστη-  
χεις, ἀ Μάειε, Λιβύης θητικάνειν εἰ δὲ μη, Φοιτάρισθν  
τοις τοῖς Βουλῆς δογμασιν, αἱρετὸν πολεμίων ζεύμε-  
νος. Ταῦτα οὐκίσαστα τῷ Μάειον, οὐδὲ λύπης τοις Βαρυ-  
θυμίας διποτεία λόγων ἔχει· καὶ πολὺ χρόνον πονοχίαν πήσει,  
Βαρενοίς εἰς τὸν οὐπρέπειον διποτέπων. εργαλέον δὲ ἔχειν τὸ  
φερεῖσθαι, καὶ πλέγμα προστὸν πρεστηγήν, απεκείνατο μέγα  
περιτάσσεις, Αἴγελλε Βούνιον ὅπι Γαῖον Μάειον εἰ τὸ Καρχι-  
δο. οὐ πρεπίσθι φυγάδα καθεζόμενον εἶδες. οὐ κακός αὖται  
τοις τοῖς πόλεως ἔχειν τούχια καὶ τοὺς ἐαυτούς μεταβο-  
λίνει τοῦ θερινήματος λόγω θέρμης. Εἰ δέ τοι δὲ Γάρι-  
θας οὐ βασιλεὺς τῷ Νόμιδων, ἐπαμφοτελέως. Εἰς λογι-  
σμοῖς, οὐ ικανή αὐτὴ τοις αὐτοῖς τούτοις οὐτούς Μάειον, απέναντι  
Βουλευόμενος, ἐκ τοῖς αἷς πρεσβύτεροι κατεπεινεῖσθαι· καὶ δῆλος  
ιν ἐπιθέσει θερινῷ ποιούμενος τοῖς αἰαλοῖς. οὐ μηδε-  
αλλὰ συμβαίνει πτῶμα εἰσιτων αἴτεις πρεσβύτεροι σωτηρεῖς. οὐ γάρ  
νεός Μάειον, εἰ πρεπής τοις δύο οὖτε, οὐδὲ ηταῖς παλλα-  
χίδων τῷ Βασιλεώς, παρ' αἰξίου παρέχεται· οὐδὲ οὐραίος τοις  
δέχεται πρεσβύτεροι οὐ οὐραίος. Ζητεῖ δὲ πρεσβύτερον απο-  
τελεσθεῖ τοις αἴτεστον αἱρετοῖς οὐδὲ τε φυγῆς ἐπέρειν οὐδονέαί είσει, οὐ  
τὰ παρ' ἔχειν παραδούσατεροι οὐ πρεσβύτεροι οὐδονέαί είσει  
πρεσβύτεροι, διδούσατεροι οὐ φρεστούσαντεροι οὐδεκατεροι  
φρεστοίς οὐπτικήτων αἴτεστον πρεσβύτεροι. οὐδὲ πέ-  
τοι Μάειον, εἰπειδὴ αλλήλους ιαστάσαι, πορθύμην τοῦ θερινοῦ  
πρεσβύτερού τοῦ τῷ Βασιλέως ἐλευθερίας οὐτε τὸν τόπον οὐτε  
διηγήσασθαι. Σετον θάσενος εἰλεῖταια κινδυνον ἔδεξει στη-  
φυγεῖν οὐ Μάειον ποιεόν. οὐδὲ οὐτιστες αἴτεις  
θερινού πολεμεῖν πρεσβύτεροι τοις Βοιωτίας, οἱ δὲ οὐταί  
σαπάσατες οὐχ οὐδεις εἰς οὐπλα· καὶ μάχης θυμούμενος, Ο-  
κταῖος οὐδὲ κειτηρας ξειβαλε Κίννας, θητικάνεια πρε-  
σβύτεροι τοις θρησκευόμενοι, οὐδεις οὐ-  
αγαγόντιαν, επολέμει πρεσβύτεροι. Σετον θά-  
σει πινθανομένω, πλεονατο τῷ Σαχρίνω θερινού. οὐ πα-  
εχαλεών εἰκαστον οὐτοις Λιβύης Μανεγοῖσιν Ήνας ιππόταις, οὐ  
τῷ διποτε τοις Ιππαῖς Ήνας ηταῖρες οὐδεις, οὐδεις πρε-  
σβύτεροι οὐ πλεόνατο καλίων θρονοῖσι, οὐδὲ οὐταί οὐδεις  
εισαλεών Τελαμονίτης Λυρρίνια, καὶ διποτας, εκπρύτε-  
θουλοις οὐδεις οὐτοις πρεσβύτεροι· οὐτοις οὐτοις γεωργούστον οὐτοις νε-  
μόντον οὐδεθέρον οὐδὲ δόξατοι οὐτοις σωματεύοντον οὐτοις τοις  
θάλασσαν, αἴτεισθαι τοις αἴτιοισι πρεσβύτεροι, οὐ ημέραις οὐ-  
τοις ηταῖσθαι πρεσβύτεροι. Εἰδος δὲ τοις οὐτοις Οκταῖον αἴτεισθαι, οὐ  
επλήρεσσεν. Εἰδος δὲ τοις οὐτοις Οκταῖον αἴτεισθαι, οὐ

A ad hęc fasce & alia misit magistratus insignia. Hac  
pompam negauit illi e fortunę congruere suę: ve-  
rum sordidatus & squalidus ab eo die quo profu-  
git annos natus supra septuaginta lento gradu in-  
cedebat, id quidem agens ut videtur miserabilis.  
Cæterum huic illuuii etiaria & maior vultus erat  
admissa toruitas, præsi ebatur q; animum squalor  
non demissum, sed rerum volumine effusum.  
Salutato Cinna, & cōcione ad milites habita, mox  
accinxit ad bellum se, grandemq; fecit rerum vi-  
eissitudinem. Primo commeatum nauibus circu-  
cidens & deprædens negotiatorēs, annonam ha-  
buit in potestate. Hinc oppida maritima circum-  
uectus cepit. Nouissime Ostia per præditionem  
potius, tum oppidum diripuit, tum multos ciues  
interfecit, iunctoq; ponte fluvio commeatus à ma-  
tri Romam subvectionem in totum interclusit. Tū  
excircium admouit virbi, & fanicum occupauit.  
Octavius interim non ratiū corrumpebat im-  
peritiāres, quantum legum anxia cura parum tē-  
pestiue ea qua erat ex vsu negl gebat. Quippe  
qui monentibus multis, seruos ut manu mitteret,  
negauit seruos se ea donaturum ciuitate, qua C.  
Mariū leges defendens arceret. Postquam Me-  
telius, illius Metelli filius qui res gesserat in Africa,  
& per Mariū actus in exilium fuerat, ad urbem  
venit, qui Octavio longe dux melior habebatur,  
deserto Octavio milites contulerunt se ad illum,  
orantes, fulciperet imperium & urbem tueretur.  
nam si expertum & promptum esset ducem na-  
teti, imp̄gre dimicatores se, & victoriam reporta-  
turos. Verum stomachante Metello, atq; ad con-  
sulem eos alegante, concesserunt ad hostes. ac  
Metellus quoq; virbe deplorata, cessit. Octauium  
Chaldej aruspīcīs, & vates ex libris Sibyllinīs, qua-  
si omnīa ex sententia essent cassura, Romæ deti-  
nuere. Videlur autem hic vir, qui Romanorum  
cæterarēctissimus fuit, & consulatus maiestatem  
certe in veteribus institutis atq; legibus sicut im-  
motis formulīs recinuit senātam, ad istas nugas  
imbecillitatē aliquā delapsus, & plus operæ dedi-  
se præstigioribus atque ariolis quam ciuilium &  
bellicatum artium peritis. Hic, priusquam ingre-  
deretur Marius urbem, à præmissis detractus ex  
rostris, & interfictus est. Fama obtinet reperram  
in sinu interemptū tabulam Chaldaicam. Fuit au-  
tem res plane cæca, quod ex duobus clarissimis  
principiis, Mariū vaticiniorum fiducia firma-  
uerit, Octauium verò euerterit. In hoc rerum sta-  
E tu conuenit senatus, legatosque ad Cinnam &  
Mariū oratum misit, venirent in urbem & san-  
guini ciuili patcerent. Cinna quidem, ut consul,  
fella curuli præsidens respondit legatis benigne:  
Marius verò adsistebat sellæ eius tacitus, cæte-  
rum vultus austerritate & oculorum tristitia ur-  
bem se mox sanguine denuntiabat inundaturum.  
Ita surgentes perrexerunt ad urbem. Cinna sa-  
tellitibus cinctus est ingressus: Marius similate  
substitut ad portam, ardensque ira, exulē se est  
cauillatus esse, & patria sibi ex lege interdictum, si  
præsentia sua opus esset, abrogādā alia lege priorē.  
F quasi verò obseruator ipse legum esset, & in liberā  
rediret ciuitatē. Quare concione aduocata, ante-  
quam tuis aut quatuor tribus suffragium tulissent,

abiecta simulatione & exilii causatione, inita  
bem circumseptus delectis seruis, qui te contule-  
rant ad eum, quos Bardizos appellabat. Multos hi ad  
vocem eius, multos ad nutum imperatis obtrunca-  
bant. Deniq; Ancharium senatorē & virū præto-  
rium, quia nō salutabatur ab eo, gladiis sub oculis  
eius cōtrucidant. Cæteros inde quoscunq; nō ap-  
pellaret salutantes, nec salutem redderet, eam ha-  
bebant confessim interficiēdi in viis tesserā. Vnde  
ingenti solitudine & horrore tenebātur, quoties  
ad salutandū Marium accederēt amici. Multo ef-  
fuso sanguine erat iam hebes Cianna & exaturatus  
cædibus: at Marii quotidie recens & sitiens furor  
omnes peruadebat vt cunq; ipsi suspectos. Omnes  
vię, omnia oppida percussorib. & venantibus pro-  
fugos ac delitescentes referta erant. Ibi cognitum  
hospitii & amicitiae fidem rebus aduersis nullam  
habere stabilitatem. Quotusquicq; enim fuit, qui  
tū non proderet illis amicōs, ad se qui confugerāt?  
Quare operæ pretium est exosculari & cōmenda-  
re Cornuti seruos, qui domi abditum dominum  
quum haberent, cadauer hominis plebei ex collo  
suspensum, cuius digito annulum aureum indu-  
rāt, ostenderunt satellitibus Marii, idq; pro domi-  
no combussere. Neq; id aduertit quisquam, sed ea-  
ratione Cornutus a seruis suis furtim est in Gal-  
liam deportatus. M. Antonius orator, qui item ha-  
bebat fidum amicum, offendit. Erat homo ille  
tenuis & plebeius. Qui quum vrbis Rōmæ pri-  
marium virum domi haberet, cumque ex præ-  
senti copia tueretur, seruum misit ad vinum pe-  
tendum à vicino caupone. Quum gustasset ser-  
vus curiosus, & melius postularet, quid hoc rei  
sit rogat, quod non nouum, vt solebat, & vulga-  
re, sed exquisitū & pretiosum emat. Qui vbi sim-  
pliciter, vt familiari & noto, respondit M. Anto-  
nium, qui apud dominum suum latitaret, ab eo  
inuitati, nefarius & conseleratus caupo, simul  
vt seruus est digressus, ipse ad Marium contendit  
iam cœnātem. Ad quem introductus, Antonium  
se ostendit ei traditurum. Quo nuntio exclamasse  
dicitur, manibusq; ex lētitia plausisse. Parum etiā  
abfuit quin exurget ipse, atque illuc properaret.  
Cæterum retentus ab amicis, Annium cum globo  
militum misit, præcepitq; vt propere Antonii ca-  
put referret. Vbi ad ædes illas venere, restitit An-  
nius ad fores. Milites verò scalis in cubiculū scan-  
derunt, ac conspicientes Antonium excitabant a-  
lius aliū ad cædem, & ibi surrogabant. Nempe  
hæ veneres illius orationis, hic lepos erat, vt exor-  
sum dicere & necem deprecari nemo nec attinge-  
re nec sustineret aspicere, sed defixo in terrā vultu  
illacrymarent omnes. Intercedente mora ascen-  
dit Annus, atq; Antonium videt differentem, mi-  
litescque ab eo obstupefactos ac delinitos. Igitur  
illos insectatus accurrit ipse, atque Antonium  
obtruncat. Lucretius Catulus qui Marii fuerat  
collega, atque de Cimbris vna triumphauerat,  
quum orantibus pro eo & deprecantibus hoc mo-  
do respondisset, Moriendum est, inclusus se con-  
claudi, & multis accensis carbonibus est suffocatus.

432  
Barlaeus Gramm.  
lxxvii. 30.

Α ἀρεὶς Θ πλάσμα καὶ τὸν φυγαδικὸν ὄκείνων μηχανο-  
γίδην, κατήδη δορυφόρου ἔχων λεγάδας ὡς τὸν περιπέφοι-  
τηκτὸν δούλων, οἷς Βαρδιάροις περιπούρβλεν. οὗτοι πολλοὶ  
μὴ διτὸς Φανῆς, πολλοὶ εἰς τὸν θύματος αἴρεσσι, περιπτάσ-  
σοντος αὐτῷ· καὶ τέλος, ΑΓάρειον διῆδε βαλεύτινον καὶ γρα-  
τηκεν σύντοχον ταῦθι Μαρίαν καὶ μὴ προσαγγρεύσαντα,  
καταβάλλοντες ἐπιφερεῖν αὐτῷ, τὰς μαχαιραῖς τύπλοντες,  
ἐκ τοῦ τύττυχοῦ τοὺς ἄλλους ὅσους αἰσθασαμένους μὴ περι-  
αγορεύσιε, μηδὲ αἴταπάσαπο, τὸ τοῦ αὐτὸς σύμβολον ἵν  
ἀποσφάττειν δίδυς αἱ ταῖς οὐδοῖς, ὥστε καὶ τὸν φίλων ἔκεισον  
B αγωνίας μεσὸν ἐξεῖται φέρεικης ὁσάκις αἰσθασαμένους διὰ Μα-  
ρίαν πελέζοιεν. κτενολόγουν δὲ πολλάν, Κίννας μὲν αἰρετέος  
ἵνα καὶ μεσὸς ἕδη τὸ Φοιβόν, Μάρειος δὲ καθ' ἐκάτην ἡμέραν  
ακμάζοντα τὸν θυμῶντα μιθωνίπιττον, οὐδὲ πολύταν ἐχώρετο τὸν  
πνωσοῦν τὸν ταῦθια γεγονότεν. καὶ πᾶσαι μὴ οὖδες, πᾶσα δὲ  
πόλις, τὸν διωκόντεν ταῦθια γεγονότεν τοὺς ταῦθια γεγονότεν  
καὶ κεκρυμμένους ἐγενέρη. πλέγχετο δὲ καὶ Σενίας καὶ Φιλίας  
πίστις Σοῦδεν ἐχώσατο παρατάξεις τοῦχας Βέσσαρον. ὀλίγοι γένοντο  
πολυτάπασιν οἱ μὴ περιβόλτες αἵτοις τοὺς παρατάξεις σφαῖς  
καταφυγέντες. ἀξιονόμων ἄγαδει καὶ θαυμάσασα τοὺς τὸν Κορ-  
C γάτου λεψίοις, οἱ τὸν δεσπότην διποκύφατες οἰχοι. νε-  
κρού δέ πνα τὸν πολλάν αἴραττάσατες εκ τῆς τεχνήλας, καὶ  
καθέντες αὐτῷ χρυσοῦν δακτύλιον, ἐπεδείκνυον τοῖς Μα-  
ρίας δορυφόροις, καὶ καρομήσαστες ὡς ἐκεῖνον αὐτὸν ἐθαπτον.  
Ταῦθενόπερ οἱ Σοῦδεις, διλλοὶ οὕτω λαθάνοντες Κορινθοὺς ταῦθι  
οἰκεῖτελοι εἰς Γαλατίαν διεχειρίσθησαν. γεντῶν δὲ καὶ Μάρκου Αἰ-  
τώνιος ὁ ῥήτωρ φίλων γενοσαμένος, πτυχησεν. οὐδὲν αὐτὸς περιποσ-  
τῶν μὲν πέντε καὶ δημοπίκες, ταῦθεντάσαμένος δὲ περιποστον αὐ-  
τῷ Παραμήσων, καὶ Φιλοφενούμενος εἰς τὸν παράτον, οἰκε-  
τῶν ἐπειπλέοντος πνα τὸν ἐρεῖς καπτήλων ληφθέμονοι οἴ-  
νον. Διαγενομένης δὲ τοιμήσεσσαν, καὶ βῆσσα μετρησακέ-  
λειοντος, ἥρωτησεν οὐκέπιπλεσσόν, παθὼν, οὐχὶ τὸ νέον (ὡς τοῦ  
εἰσότερου) ὀνταρικὴν δημοπίκην, διλλὰ τὸν παουδάγαν καὶ πολυτε-  
λεῖς. ἀπλάδες δέ πας ἐκεῖνοι φερόσατος (οὐς περὶ σωμάτων  
καὶ γνώσμων) οἱ παῖς Μάρκου Αἰτώνιον ὁ δεσπότης εἶσται, παρ  
αὐτῷ κρυπτόμενον, αστεῖς καὶ μιαροὶ ὡς οὐκέπιπλεσσοί, αἷμα  
ταῦτα οἰκετέουν ἀπελθεῖν, αὐτοὶ σωμέτῳ περιποστοί Μάρειον,  
ἥδη περὶ δεῖπνον ὄντα, καὶ περοσαχθεῖς ὠμολόγησε περιποσ-  
τῶν αὐτῷ τὸν Αἰτώνιον. ἀκούσας δὲν ἐκεῖνος εἰκραγεῖν λέ-  
E γεταμέρα, καὶ ταῖς χερσὶν υφένδοντες αἰακροτοσαμ. ἡ μικρὴ  
μὲν ἐδέποτε διδασταῖς αὐτὸς ὑπὲν τὸν τόπον φέρεαθαντὸν τὸν διάφορον  
καταπαγόνταν, Αἰτώνιον ἐπειπτε, καὶ σερπώτερος μετ' αὐτῷ,  
κελύσας καὶ τάχος τὸν κεφαλὴν τὸν Αἰτώνιον καμίζειν. ὡς τοῦ  
τοῦ οὐκέτη τοῖς οἰκίαις, οὐδὲν Αἰτώνιον περιποστατεῖται. Τὸν δωμάτιον, καὶ  
θεατήριον τὸν Αἰτώνιον, ἄλλος ἄλλον ὑπὲν τὸν σφαγίων  
μήθειαν παρεκάλεσεν πρόσαλλετο. τοιαύτη δέ πις οὐ (ὡς  
ἔσοιχεν) τὸν αἰδερεῖστὸν λέγων σερπίνην καὶ χάσις, ὥστε διρξα-  
μένου λέγειν καὶ παρατίθεται τὸν θάνατον, ἀγαθαῖς μὲν  
Σοῦδεις ἐτόλμησαν, Σοῦδεις αἴτησενται. καὶ πατέσσιν οὐκέτην

ορᾶ τὸν μὲν Αἰτεῖον Διαλεγόμενον, τοὺς δὲ εὐρωπαῖς, ἐκπεπληριῶντας τὴν κατακεκτημένην οὐ τῷ αὐτῷ περισσότερον, αὐτὸς ἀποτέμνει τὸν κεφαλήν· Κάτλος δὲ Λυτάπειος, Μαρίω συναρξας, καὶ σὺν Φριανοῦσας ὅποι Κίμβροι, ἐπεὶ ποσὶ τοὺς δεομένους τῷτο αὐτῷ καὶ παρειτύμνοις ὁ Μάειος Σούτει μόνον εἶπεν, Αἴ ποδαργοῦσι, κατακλεψάμενος τὸν οὐκέτια, καὶ πολλοῖς αἱ θρακαὶ ἐκζωπνεισας, ἀπεπλήρωσαν τὸν οὐρανὸν τοις αὐτοῖς.

ριτελευθερούς τῷ Τύρῳ σωμάτεον ακεφαλών, καὶ πατουρέων  
εἰς ταῖς εἶδοις, ἔλεος οὐκτίου, ἀλλὰ τείνει καὶ βέγυς απόρ-  
των ταχεῖς οὐκτίου. Ήταν δὲ μάλιστα τοῦ δημονῆτοῦ καλεού-  
μενούς Βαρδιάσιον ασέλγητον. πιστὸς δεσπόταις εἰς ταῖς αἰκίαις  
σφατότες, ισχυροί μὲν αὐτῷ πάντας, οὐδίγιας δια-  
τῆς δεσπόταις αἰκάτορες ἢ πολεις δηρπάζοντες καὶ μα-  
φονιῶτες· οὓς οἱ τοῖς Κίνδυνοι καὶ Σερτάσιοι συμφεύ-  
σατες, ἐπέθετο κοινωνίοις αὐτοῖς εἰς ταῖς γρατεπέδαις, καὶ  
κατηκίνσατο ἀπόμενα. Οὐδέποτε δέ, οὐδέποτε τοις  
ἀμεβούσας, ἐφοίτην ἀγχολίαν ποιούσας, οὐδὲ τοις βε-  
γύσιαις οὐδέποτε ποιούσας παῦλαν οὐδίγιαν αἴφαται· κακοῖς,  
οὐδὲ οὐποτοις πολεμούσας εἰς τοῖς οἰκοδόμοις. ὑπάλειψεν  
τὸν ἀπεδείχθη δέδομον Μάριον, καὶ ταῦτα σελθάντας  
καλεόμενοις Ιανοναῖς εἴστος δρυχῆς, Σεξτον πίνα Λουκιον  
κατεκρίμισεν. οἱ κακείνοις καὶ τὸ πολεμεῖτον αὐτοῖς εδόκει καὶ  
κακούγενεαν οπιμεῖν μέγιστον. αὐτοῖς δὲ οὐδὲ τοις ποιούσα-  
πειρηκας, καὶ ταῦς φευγίτων οἷον υπεραπότομον καὶ καταπο-  
νοῦ τὸν θυχεῖν, τορπούσαν τὸν αὐτοῖς οὐδέποτε πολέμου  
καὶ κακοῦ αἰχόντον τὴν Φόβον, οὐδὲ εμπειρίας δικαίωνες  
καρδιτούς, βέρμουσαν, οὐκ αἴφερε· λεγούσιον οὐσού  
πορείας Οκτάσιον Σοῦδα Μερευλᾶν, σύγκλιδος οὐδέποτε  
επισώδεος οὐχ λευερατηρίες, οἱ κίνδυνος ἔστοι· Σύλλας δέ  
εἰκαστος επίτοι, οἱ τῆς πατερίδος αὐτοῦ ἐξελέσθασπάλαυ, νῦν  
ἐπὶ Μιθριδάτου συνεδαλκεῖς εἰς τὸν Εὔξεινον πόντον. Τέτοιο  
τοιούτων Δρανόμηνος λεγομένων, καὶ τὸν μακρὺν ἄλιν  
αὐτῷ καὶ φυγαῖς καὶ κινδυνοῖς διῆργες καὶ θαλάσσην εἰλα-  
νούμενον λεγισταίνων τοις οὐφελοῦσιν, εἰς ἀποειςτελτή-  
δεντας, καὶ νυκτερινὰ δείματα καὶ ταραχῶδες οὐραίες, αἵ  
ηνοσακούντινοι φθειρερίου δοκῶν, Δεινοί γένοιται καὶ δύτοι  
χολόνοι λέοντος. μάλιστα δὲ πομπαῖς φοβούμενος τὰς α-  
γρυπνίας, στέβαλεν εἰς πότον εἴσαντον καὶ μεθασ αἴσεν καὶ  
παρ οὐλικίας, ὡς ἀπόδρασιν τῷ φευγίδον τὸν οὐποτοι-  
χρωμένος. τέλος δέ, οὐδὲ τοις απαγγέλλων ἀπὸ θαλάσ-  
σης, νέοι πορεύοντος αὐτοῦ Φέροι, ταῦτα δεῖται μέλλον-  
τος, ταῦτα δέ, ὡς ἀρράβωνται καὶ κόροι τῷ παρόντων, ροπῆς βεγ-  
χείας οὐπιγνομένοις, εἰς νόσον κατέκατη πλάνωσιν, οὐδὲ  
ισορεῖ Γροσφάνιος ὁ Φιλόσφορος, αὐτοῖς εἰσελθεῖν καὶ διαλε-  
γχεῖν τοῖς αὖτις επαρέσθετον οὐδὲ νοσοῦντι φάσκον αὐτοῖς.  
Γάιος δέ τοις Γείσοις, αὐτῷ ιτασκός, ιταρεῖ τὸν Μάριον διότο  
δείπνης πατερίδοντα μὲν τοῖς φίλων, εἰ λέγεις θρεαταῖς εἰς  
τῷ οἴκῳ πατερίδοντα μὲν τοῖς φίλων, αἴσθετον δηξάμηνον· καὶ τὰς εἰς αἴφο-  
τερον πολλάκις μεταβολαῖς αἴρυπτοις, εἰ πεπίν, οὐδὲ τοις  
εἰς νοσοῦσιν εἴρηταις αἴσθρος εἴπει τῇ τούχῃ πιτεύειν εἴσαντον. Εἰ δέ τοις  
παρέσταταις αἴσθαστάμενον, καὶ κατακλίνεται σωμα-  
χαῖς ημέρας εἴπει, τελευτῆσα. Ήταν δέ τοις φιλοτιμίαν αὐτοῖς  
φασίν εἰ τῇ νόσῳ πομπάπασιν διπολαλυφθείσαν, εἰς αἴ-  
πον διόποιει λαγκαδαπίνον, οἰούμενον τὸν Μιθριδάτον τρα-  
πτηγεῖν πολέμον, εἴπει, οὐδὲ εἰπεῖν αὐτῷ εἰσάγει τῷ αἴρων, Ε-  
δύναται πομπάπαται καὶ κινηματος σώματος μὲν σωμάτου  
κραυγῆς καὶ πυκνῶν αἴσθεσμάτος εἴποδιδόντος. οὐτοῦ δεινοῦ  
αὐτῷ δὲ τοιούτου θεοῦ οὐδέποτε φιλοτιμίας καὶ ζηλευτικίας ε-  
ρεστούσης τῷ πορεύοντα βεβίωσας, οὐτοῖς δέ τοις αἴσθησιν  
τοιούτου θεοῦ, οὐκού τε καὶ πλούσιον διρκεύοντα βασιλείας οὐρανού πολλαῖς κεκτημένος, οὐδὲ πεποτε τοῖς αὐτοῖς τούχοις,  
οὐδὲ εἰδεῖς

A Proiectis in plateas truncis atq; conculcatis, spe-  
cies ea neminem iam commiseratione, sed horro-  
re & tremore perfudit. Multo maxime illorū qui  
Bardizā dicebantur populū impotens pungebat  
petulantia. Nam dominos in ipsorum iugulabant  
domiciliis, mox liberos eorum comprisebant &  
vi consumabant dominas. Horum rapacitas &  
latrocenia coerceti non valebant: donec commu-  
ni consilio Cirna & Sertorius sōpitōs in castris  
adorti, ad vnum confodere. Interea tanquam  
conuersione aliqua venti alterante vndique al-  
latum est Syllam confessō bello Mithridatico,  
B prouinciisq; receptis cum multis legionibus ad-  
esse. Hoc aliquantum requietis & respirationem  
attulit exiguam ineffabilib; malis, quod iam cer-  
nūcib; suis impendere putarent bellum. Marius  
igitur creatus se p̄timum consul. Progressus in pu-  
blicum ip̄s Cal. Ianuatiis principio anni Sextum  
quendam Licinīum de saxo deiecit: quod & illis  
& ciuitati venientium malorum virum p̄sagiū.  
Marius autem laboribus confessus, curisq; quasi  
exhaustus & fatigens, animū erigere ad aliam  
tantam nōi belli nouorumq; certaminū cogi-  
tationem nō potuit, experientia malorum æru-  
mnarumq; trepidantem. Reputabat secum non  
cum Octauiō sibi neque cum Merula, collectiū  
ca etiā & seditiosae manus ducib; futuram cō-  
certationem, sed Syllam adesse, illum qui patria-  
p̄sum exegesat nuper, & nunc Mithridatem in  
Pontum Euxinum redegerat. His conflictatus in  
animo agitationibus, longoq; languores & fugas  
& discrimina, quibus fuerat terra mariq; iactatus,  
ob oculos ponens, in miras perplexitates, noctur-  
nos terrores, inquieta somnia incidit, semperque  
aliquem visus est audire qui diceret,

Sunt enim vel saeva abeuntis lustra leonis.

D Quia verò exhorrescebat p̄sartim vigilias, velut  
refugium à solitudinibus somnum machinans,  
ad pocula & ad intempestiuam atque minimè cō-  
uenientem ætati suæ conuertit se temulentiam.  
Postremo ubi nunius adfuit à mari, recente ique  
ei superuererunt terrores, quā metu futuri, quā  
pondere & status nauca p̄sens, paruo acce-  
dente momento in lateris dolorem incidit, ut au-  
tor est Posidonius philosophus, qui ingressum so-  
ad illum iam ægrum refert, & colloquutum de  
legationis suæ negotiis. Verū C. Piso, quidam hi-  
storicus, Mariū tradit à cena cum amicis suis  
inambulanter, sermonem de rebus gestis suis ha-  
E buisse reductis à capite, & crebris in utrāq; par-  
tem vicibus enarratis fortunæ suæ, non esse viri  
prudentis dixisse vlt̄ ei se committere. Inde sal-  
lutatis amicis, quām dies perpetuos septem decu-  
buisset, deceſſisse. Non nulli ambitionem eius  
proſsus in morbo autumant eluxisse, atq; in deli-  
rium evasisse abſonū. Bellum se ratus est cum Mi-  
thridate gerere: mox, quomodo in ip̄s solebat  
p̄eliis, variis gestus & corporis motus valido cū  
clamore crebrisq; iubilis edidisse, adeo flagrans &  
impotens ex ambitione & emulatione amor ei il-  
lius erat prouinciae impressus. Vnde annos natus  
septuaginta, qui inter mortales septies consul pri-  
mus fuerat creatus, censum opesq; multis suffici-  
tes regib; possidebat, soror lamentabatur suā, quasi

εἰδεῖς

egenus & expers eorum quę appetebat, decederet immaturè. Enim uero Plato vicinus iam morti, fortē & fortunam suam extollit, quod primūm homo, deinde Græcus non barbarus, neque rationis expers belua esset natus: ad hæc quod in Socratis ætatem ortus suus incidisset. Et ædepol Tar-sensem referunt Antipatrum, item sub vitę exitum ea quæ prosperè ei obtigissent voluentem, ne secundam quidem nauigationem Athenas obliuio-ni dedisse, quasi propitiæ fortunæ donum quodlibet magna excipientem gratia, atq; vsque in finem memoria conferuantem, qua thesaurum habet homo nullum firmorem. Obliuiosis verò & stolidis delata diuturnitate effluunt: quamobrē quum pleni rimarum nihil retineant, bonorum semper inanes & affluentes spe, respiciunt, præsentibus neglectis, consequentia. Et quanuis altera impedi-re fortuna, altera extorquere nequeat, hac tamen ciecta eius beneficentia ut aliena, illa somniant in- certa, quod iure his accedit. Prius enim quām lite- ris & doctrina sedem ac fundamentum iacent bonis externis, colligentes & accumulantes ea non valent immensam animi sitim explere. Ma- rius ergo septimodecimo septimi consulatus die expirauit. Ac magna in præsens lætitia & spes tanquam graui dominatu liberatam urbem tenuit. Cæterū intra paucos dies senem dominum sen- ferunt se ecommutauisse iuuene & vigente. ita a- trōcem filius eius se Marius & acerbum optimati- bus principibusq; necandis præbuit. Qui quum audax atque ad pericula adeunda haberetur intre- pidus, Martis filius dictus fuit primūm: mox factis ipsis perspectus, contrà Veneris appellatus filius. Demum Prænestē à Sylla obfessus, vehementerq; vitæ retinendæ nequicquam anxius, vbi euolate nequiuit, dum capitur oppidum, sibi ipse consciuit necem.

433

**A** ὡς αὐδεῖς καὶ ἀτελῆς ὁν ἐπόμη τρεπαποδικός. Γλάτων μὴ  
σῶν, οὐδὲ τρεψί τῷ τελθυτῷ χρόνῳ, μένει τὸν δάγμο-  
να καὶ τὸ τύχων, ὅπι τρεψτον μὴ αἴδερπος, εἰπεῖν Ελλών, οὐ  
βραχίαρος, οὐδὲ ἄλλογεν τῇ φύσει θητείον χρόνον. τρεψί δὲ  
τέτοις, ὅπι τοῖς Σωκράτεις χρόνοις ἀπιεύτησεν ηγέτεις αὐτῶν.  
καὶ νῦν Δία τὸ Ταρσεῖα λέγεται Αἰγαίη πόλις, οὐταύτως οὐδὲ  
τελθυτὸν μνάλον ξέρμον ὃν τύχοι μακαέιων, μηδὲ τὸ εἶναι  
Αἴγας οὐκ θερ διπλοίας θητείας, κατάφροτον φιλοχερή-  
σου τὸ χην ἀπασθν δόσιν εἰς μεγάλους χάρειν πθέμνον, καὶ  
σώζονται τῇ μητρῇ οὐχ τέλος, οὐδὲν δέτι, αἴδερποτα μι-  
Β εῖον αὐγαθὸν βεβαίοτερον. τοις δὲ ἀριστέοντας καὶ αἰσθόποις, οὐτε  
κρεῖττὰ γνόνδρα μέτρον χρόνου δέ μηδὲν τέλευτες, μηδὲ δια-  
τηρεῖτες, αἱ τεροὶ μὲν αὐγαθὸν, πλήρεις δὲ ἐλπίδων, τρεψί<sup>ς</sup>  
διμέλλον ἀποβλέποντο, διπλεῖν τρεψίερμοι. καύτοι δὲ μὲν  
αἴδεν τύχη καλύσσει διώαπτο, διδέ, αἴαφαιρετόν δέτιν. διλού-  
μετετέτο τὸ τύχης, οὐδὲν διλότερον, σκέψαλλοντες, σκείνο δι-  
διλον διειρώθησον, εἰκότα πάροντες. τορίγνωμον λέγουν καὶ  
παιδεῖας ἔδρα τὸ σοβαλέαθα καρπίδα τοῖς ἔξωθεν αἰγα-  
θοῖς, πειάζοντες αὐτὰ καὶ συμφορεῖτες, εμπλησσαντες ψυχῆς  
ἢ διώαπτο διάκρεσον. διποδικοὶ δὲ διών Μάειος ιμέρας  
**C** ἐπιταχείδενται τὸ εἰδόμην τὸ ατελέα θητείας θητείων. καὶ μέγα<sup>ς</sup>  
ἔχει τρεψτήκα τὸ Ρώμην χρήμα καὶ θάρσος, οὐδὲ χαλεπῆς  
τυρανίδος ἀπολλαγμάτων· οὐλίχας δὲ ἡμέρας ηδονού νέον  
διπτηλαγιδίοις καὶ αἰκμάσοντα αἵτη τρεσούτης δεσπότεων.  
ποσαίτην δὲ φίλος αὐτῶν Μάειος ὠμότητα καὶ πικρίδην ἐπεδεί-  
ξαν, τοὺς αείσεις καὶ δοκιμωπάτης διώμαρων. δόξας δὲ καὶ τολ-  
μητῆς καὶ φιλοκίνδυνος εἴτε τρεψτὸς πολεμίας, διαρχῆς  
παις Αἴρεος ἀνθρακέων, ταχὺ δὲ τοῖς ἔργοις ἐλεγχόνδρος, αὖτις  
Αἴφερδίτης φίλος ἐκελεῖτο. τέλος δὲ κατακλεισθεὶς εἰς Περι-  
νεσὸν τὸ Σύλλα, καὶ πολλὰ φιλοψυχήσας μάτιων, οὐδὲν  
**D** ἄφυκτα δὲ πόλεως ἀλισκεμένης, αὐτὸς αὐτὸν ἀπέκτεινεν.

PLV T A R C H I  
vitæ comparatæ

### **vitæ comparatæ**

## LYSANDRI

&

S E C U R I T Y



templum est ad valvas posita  
Brasidæ esse pleriq; arbitrentur. Verùm ea est Ly-  
sandri, imaginē eius egregiè exprimens veteri mo-  
re comati, barba promissa insigni. Neque enim (vt  
nonnulli volunt) tonsis secundū magnū conflictū  
Argiuis, qui victi erant, Spartiatæ ex aduerso comā  
victoria elati summisere. Nec quum Bacchiadæ,  
qui Lacedæmonē ex Corinthō profugerunt, for-  
didam & fœdā specie tonsis capillis præferrent, co-  
mam cœperunt Lacedæmonii in honore habere.

# ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ Βίοι παράληπται

Βίοι παράλληλοι

ΛΥΣΑΝΔΡΟΥ

١٧

## **S Y L L A B**

## ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ.



**Α** ΚΑΝΘΙΩΝ θυσιας εις Δελφοις  
·πηγαφων ἐχει τοιστην, ΒΡΑΣΙΔΑΣ «  
ΚΑΙ ΑΚΑΝΘΙΟΙ ΑΠ' ΑΘΗ-  
ΝΑΙΩΝ. εις υπολοι την τοιστην εισωπη  
την οικη την την θύραις λίθινον ανθρακίτη,  
Βρασίδης νομίζεσιν εις). Λυσταΐδρα δέ οστιν,  
εικενήσει, ή μάλιστε κερδίστος έπει την παλαιώ, υπάρχουσα κε-  
θαύμας θυμαῖον. ψυχή (ώστιν Φασιν) Αργείων μέτη μεγάλης  
F ήπιας, έπει πενθή καρέντων, οι Σπαρτάται ποσές ή απί-  
παλει αυτοι τας κέρας, αγαλλόρδηνοι τοισ πετραχυρδίοις,  
απήκει σοδεί Βακχαδῶν την Κοσίνδου φύγειτων εις Λα-  
κεδαίμονα, παπειναντει αμόρφων, οφει ή κείσεισθαι τας  
κεφαλές, Φαγέντων, εις ξηλον αὖτις τοις κομαρη ήλιδοι.